

Община Русе

**ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА РУСЕ
2007 – 2013 Г.**

Актуализиран документ за периода 2011 – 2013 г.

АПРИЛ 2011

СЪДЪРЖАНИЕ

		Стр.
I	Въведение	8
II	Аналитична част	9
1.	Ситуационен анализ на Община Русе	9
1.1	Кратка географска характеристика на общината	9- 10
1.2	Населени места	10
2	Анализ на тенденциите и процесите в икономиката на общината	11
2.1	Брутна добавена стойност и БВП	11-12
2.2	Експортен потенциал на Община Русе	12
2.3	Инвестиции	12-13
2.4	Разходи за предоставяне на ДМА и придобити ДМА по отраслови раздели	13-15
2.5	Преки чуждестранни инвестиции	15-17
2.6	Отраслова структура на русенската икономика в периода 2005-2008г.	17-19
2.7	Икономически профил	19-21
3	Туризм	21-22
3.1	Зони за туризъм	22-23
3.2	Туристически ресурси в сферата на културата и спорта	23
3.3	Туристически поток	24
3.4	Транспортна осигуреност на туризма	24
3.5	Информационно обслужване на туризма	24-25
3.6	Хотели	25-26
4	Развитие на земеделието	27
4.1	Земя и земеползване	27
4.2	Растиниевъдство	27-28
4.3	Трайни насаждения	28-29
4.4	Зеленчукопроизводство	29
4.5	Животновъдство	30-31
4.6	Научно- развойна дейност	31
4.7	SWOT анализ на земеделието в Община Русе	32
5.	Анализ на финансовите ресурси на Община Русе	33
5.1	Приходи в общинския бюджет	33
5.2	Собствени приходи	34
5.3	Приходи от местни данъци	35
5.4	Разходи в общинския бюджет	35-36
5.5	SWOT анализ на икономиката на Община Русе	36-37
6	Развитие на човешките ресурси	38
6.1	Демографска характеристика	38-42
6.2	Заетост и безработица	42-51
6.3	SWOT анализ на човешките ресурси в Община Русе	52
7	Здравеопазване	53
7.1	Състояние на здравеопазването в Община Русе	53-55
7.2	Лечебни заведения	55-58
7.3	Детски ясли	58

7.4	Детска млечна кухня	58
7.5	Училищно здравеопазване	58
7.6	Програми на Община Русе	58-59
7.7	Превантивно- информационен център	59-60
7.8	SWOT анализ на здравеопазването в Община Русе	60-61
8	Социални дейности и социално подпомагане	61
8.1	Социални услуги, предоставяни от Община Русе	61-63
8.2	Социални услуги, предоставяни в общността	63-67
8.3	Други социални дейности на Община Русе	67-69
8.4	SWOT анализ на социалните дейности в Община Русе	69-70
9	Образование	71
9.1	Профил на общинската образователна мрежа	71
9.2	Висши училища	71-75
9.3	Училищна мрежа	75-76
9.4	Общински училища	76-81
9.5	Предучилищно образование	81- 84
9.6	Извънучилищни звена	84-86
9.7	Професионални гимназии	86-88
9.8	НУИ «Проф. Веселин Стоянов»	88-90
9.9	Помощни училища	90-91
9.10	Частни училища	91-92
9.11	Центрове за професионално обучение (ЦПО)	92
9.12	SWOT анализ на образованието в Община Русе	92-94
10	Култура и културни институти	94
10.1	Състояние на културата и културните институти в Община Русе	94-99
10.2	Читалища	99-104
10.3	SWOT анализ на културата в Община Русе	104-106
11	Гражданско общество	106
11.1	Състояние на третия сектор в Община Русе	106-109
11.2	Обществен съвет по устойчиво развитие и евроинтеграция	109
11.3	Обществен съвет по икономика и интегрирано градско развитие	109
11.4	SWOT анализ на третия сектор в Община Русе	110
12	Спорт	111
12.1	Ролята и значението на спорта	111
12.2	Актуално състояние на спорта в общината	111-113
12.3	Спортни инициативи и клубове	113-114
12.4	Спортна база	114
12.5	Политика на Община Русе в областта на спорта	114-115
12.6	SWOT анализ на спорта в Община Русе	115
13	Устройство на територията	116
13.1	Транспортна осигуреност	116-118
13.2	Пристанищна инфраструктура	118
13.3	Газоснабдяване	118-119
13.4	Топлоснабдяване	119-120
13.5	ВиК	120-122
13.6	Енергоснабдяване	122
13.7	Далекосъобщения	122
13.8	Благоустрояване	122-123
13.9	SWOT анализ на устройство на територията в Община Русе	124-125
14	Анализ на състоянието на околната среда	125

14.1	Природни фактори	125-126
14.2	Атмосферен въздух	126-128
14.3	Води	128-129
14.4	Биологично разнообразие	129-132
14.5	Управление на отпадъците	132-148
14.6	Промислен шум	148
14.7	Почви, земна основа и нарушени терени	149-151
14.8	SWOT анализ на околната среда на Община Русе	151-153
III	Стратегическа част	154
	Визия, главна стратегическа цел, основни приоритети	154-157
	Приоритет 1 Балансирано и устойчиво развитие на територията за подобряване на жизнената среда, условията за бизнес и сигурността	157-158
	Цел 1 Изграждане, развитие и благоустрояване на селищната среда и повишаване на сигурността	158-163
	Цел 2 Подобряване на условията за модерно и качествено образование, здравеопазване и социални услуги	163-166
	Цел 3 Подобряване и доизграждане на инфраструктура за бизнес, култура, туризъм и спорт	166-169
	Цел 4 Осигуряване на здравословна екологична среда и опазване на биоразнообразието	169-172
	Приоритет 2 Интегрирано развитие на транспортната инфраструктура на общината и междурегионалното и трансграничното сътрудничество	172-173
	Цел 1 Развитие и модернизация на основната общинска пътна инфраструктура и транспортното обслужване на хора и товари.	173-176
	Цел 2 Развитие на междурегионалното и трансгранично сътрудничество и установяване и поддържане на международни партньорства	176-178
	Приоритет 3 Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и качеството на живот	178-179
	Цел 1 Подкрепа за икономиката и привличане, задържане и разширяване на високотехнологични инвестиции в местната индустрия	179-183
	Цел 2 Подобряване на ефективността на селскостопанското производство и развитие на конкурентоспособни стопанства и преработвателни предприятия на основата на опазване на природните ресурси и подобрена природна среда	183-185
	Цел 3 Развитие на човешките ресурси и прилагане на европейските стандарти в образованието	185-189

Цел 4 Развитие на културата, разширяване на туристическото предлагане и осигуряване на възможности за пълноценен отдих	189-194
Приоритет 4 Повишаване на институционалния капацитет за управление и стимулиране на партньорството	194-195
Цел 1 Усъвършенстване капацитета на общинската администрация за работа в условията на ЕС	195-197
Цел 2 Насърчаване на партньорствата между гражданския сектор, бизнеса и администрацията	197-198
ПРИЛОЖЕНИЯ	
<i>Приложение 1</i> Процедури за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация	
<i>Приложение 2</i> Система от индикатори и действия за наблюдения и оценка	
<i>Приложение 3</i> Програма за изпълнение на Плана за развитие на Община Русе за периода 2011-2013 година	
<i>Приложение 4</i> Индикативна финансова таблица на Плана за развитие на Община Русе за периода 2011-2013 година	

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗЮЛНЦ	Закон за юридическите лица с нестопанска цел
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИП	Индустриален парк
ИПАЕИ	Институт по публична администрация и европейска интеграция
ИСПА	Програма за присъединяване в областта инфраструктурата за околна среда и транспорта
КДК	Клуб на дейците на културата - Русе
КФ	Кохезионен фонд
МДААР	Министерство на държавната администрация и административната реформа
МОСВ	Министерство на Околната среда и Водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МСП	Малки и средни предприятия
МТБ	Материално- техническа база
МФ	Международен фестивал
НАСРР	Стандарт за качеството на храната
НПО	Неправителствени организации
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка (2007-2013)
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие (2005-2015)
ОП	Оперативна програма
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет”
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие”
ОПФ	Общински поземлен фонд
ОСР	Областна стратегия за развитие
ОСУРЕ	Обществен съвет по устойчиво развитие и евроинтеграция
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУП	Подобен устройствен план
ПЧП	Публично частно партньорство
РБ	Регионална библиотека „Любен Каравелов” – Русе
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
РПР	Регионален план за развитие
РТИК	Русенска търговско – индустриална камара
РХГ	Русенска художествена галерия
САПАРД	Програма за присъединяване в областта на земеделието и селските райони
СМР	Строително-монтажни работи
СПОЗ	Национална програма „Социални помощи за осигуряване на заетост”
СФ	Структурни фондове
СЦРП	Северен централен район за планиране
ХВП	Хранително-вкусова промишленост

ЦГЗ	Централна градска зона
ЦПО	Център за професионално обучение
ISO	Международен стандарт за качество
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за развитие на Община Русе 2007-2013 год. е разработен на основание чл. 14 от Закона за регионално развитие, обн. ДВ бр. 14 от 20 февруари 2004 г., изм. ДВ бр.32 от 12 Април 2005 год и ДВ бр.88 от 4 ноември 2005 год. При изготвянето на плана са следвани Методическите указания за разработване на общинските планове за развитие на МРРБ от юли 2004 год.

С решение № 1184/ Прието с протокол № 54/ 21.12.2006г. Общински план за развитие на община Русе за периода 2007 – 2013 г. е приет от Общински съвет – Русе.

Настоящият документ представлява актуализиран вариант на Плана за развитие на Община Русе. Необходимостта от актуализация е обусловена от промените в социално-икономическата среда в общината и факторите, посочени в направената междинна оценка на плана:

- Необходимост от конкретни мерки в отговор на световната икономическа криза;
- Формиране на нов поглед за визията на общината и приоритетите в нейното развитие;
- Новите изисквания към мисленето и възможностите за развитие на местните общности, наложени от европейската интеграция на България;
- Потребност от създаване на ефективни взаимодействия със структурните фондове на ЕС и привличане на нови ресурси за общината;
- Новия етап от развитието на социалната отговорност на бизнеса и разкриване на съвременни възможности за развитие на ПЧП.

При разработването на актуализирания документ за изпълнение на ОПР са следвани Методическите указания за актуализиране на действащи стратегии и планове за регионално и местно развитие от 2009г.

Актуализираният документ за периода 2011 – 2013 г. има за цел да осъвремени и засили стратегическата ориентация на действащия план до края на периода, да подобри неговото изпълнение, както и процеса на наблюдение и оценка на резултатите и въздействието върху развитието на общината.

Актуализираният документ на Плана за развитие на Община Русе е съгласуван със следните планови документи:

- Актуализирания документ на областната стратегия за развитие на Област Русе 2010-2013 ;
- Националната стратегия за регионално развитие 2005 – 2015;
- Стратегическия документ «Европа 2020 - Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж»;
- Стратегията на Европейския съюз за региона на река Дунав.

Актуализацията на Плана за развитие на община Русе 2007-2013 г. е осъществена от екип на Клуб „Отворено общество” – Русе в състав:

**Лора Саркисян, изпълнителен директор на клуба, ръководител на екипа
Микаела Здравкова, програмен координатор в клуба, ключов експерт
Даниела Янева, програмен координатор в клуба, ключов експерт**

II. АНАЛИТИЧНА ЧАСТ

1. СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ НА ОБЩИНА РУСЕ

1.1. Кратка географска характеристика на общината

Община Русе е разположена в Североизточна България на високия десен бряг на р. Дунав. Тя граничи с общините Сливо Поле, Ветово, Иваново и Кубрат. Река Дунав свързва централния град на общината - Русе с десетте дунавски страни, както и със страните по Рейн чрез каналните връзки на Западна и Централна Европа.

Община Русе се намира върху твърде сложен и разнообразен терен, в обсега на който се различават: долината на река Русенски Лом, заливната и двете незаливни тераси на река Дунав, стръмен льосов склон и високите билни части на южното льосово плато.

Географските координати на центъра на общината гр. Русе са: 25 градуса и 58 минути източна дължина и 43 градуса и 50 минути северна ширина. Градът е разположен на високия южен бряг на реката на 496 км от нейното устие в Черно море.

Римският град Сексагинта Приста, първото селище на територията на днешния град Русе, е бил седалище на римския военен флот на долния Дунав. Впоследствие тази сериозна крепост става базов лагер за римското нашествие на север към даките по времето на император Веспасиан и Траян. Сексагинта Приста загива в бурите и пожарите на варварските нашествия от север през VII век.

По време на Първата българска държава на 30 км. южно от старата римска крепост възниква средновековният град Червен, а край самата Приста се появило селището Руси. Живот на това селище през IX век дали руски заселници от войската на киевския княз Светослав.

Характерен белег на град Русе е подреждането по протежение на някои главни улици на система от различни по големина и форма /обикновено неправилна/ площадни пространства, към които водят множество радиално разположени второстепенни улици. Развитието на тези пространства придава индивидуалност на цялостната градоустройствена структура, създава интересни ансамбли с неповторим архитектурен стил и богатство на уличните силуети. Благоустрояването на града бележи възход още по времето на Мидхат паша. През 1903 год. започва изграждането на голямата градска градина, през 1905 година, във връзка с честването на 25-ата годишнина от Освобождението на България от турско робство в центъра на градината е издигнат прочутият Паметник на Свободата от италианския скулптор и архитект Арнолдо Цоки.

Водният ресурс на Община Русе се базира най-вече на водите на река Дунав. Стопанското ползване на р. Русенски Лом е ограничено поради битовото и промишлено замърсяване и каньоновидното ѝ поречие. В чакълесто-песъчливите отложения в терасата на река Дунав са акумулирани подземни води, които са в пряка хидравлична връзка с водите на реката. Голямата част от територията на града се характеризира с много дълбоко залягане на нивото на подпочвените води, на дълбочини 20 – 25 метра. По тази причина те не могат да оказват практически каквото и да било влияние на строителството и експлоатацията на сгради и съоръжения в т.ч. и на канализационните мрежи. В участъците с високо водно ниво трябва да се прилагат хидроизолационни мероприятия за всеки конкретен случай.

Почвите в района на Община Русе са от клас черноземи /2 типа – карбонатни черноземи слабомощни и излужени черноземи/ и от клас наносни /тип алувиални/. Благоприятните водни, въздушни и топлинни свойства правят алувиално-ливадните почви

едни от най-предпочитаните за земеделие. Те са подходящи за почти всички земеделски култури.

Основен природен ресурс за поддържане на биоразнообразието в региона на Русе е река Дунав. Типовете природни екосистеми са изключително разнообразни. От 1950 г. на река Дунав и неговите притоци са построени стотици изкуствени басейни, с цел регулиране на наводненията, добиване на електроенергия, корабоплаване, напояване, използване на вода за битови и промишлени нужди. Резултатът от това е значително намаляване на заливните площи и съответно загуба на биоразнообразие.

Защитени територии според Закона за защитените територии или Закона за защита на природата на територията на Община Русе не са обявявани.

Районът на Община Русе е беден на полезни изкопаеми. Стопанско значение имат само находищата на строителни и мляни варовици (на териториите на с. Басарбово и с. Тетово) и на инертни материали от р. Дунав.

1.2 Населени места

Селищната мрежа на общината включва 14 населени места – 2 града и 12 села. Средната ѝ гъстота от 2,77 селища на 100 кв. км. е почти два пъти по-ниска от средната гъстота за страната (4,80). Средното разстояние между населените места е сравнително малко - 4,44 км, като варира в широк диапазон – от 1,00 до 8,00 км.

	Населени места	Категория	Административен статут	Територия в дка	Население 2004 г.	Население 2009 г.
	Градове					
1.	Русе	1	Общински и областен център	66 218	158201	156 509
2.	Мартен	4	Кметство	32 311	3956	3 691
	Села					
3.	Басарбово	5	Кметство	26 154	1403	1 349
4.	Бъзън	5	Кметство	26 856	1299	1 221
5.	Долно Абланово	7	Кметство	18 747	262	214
6.	Николово	5	Кметство	58 285	3150	3 004
7.	Ново село	5	Кметство	48 501	1244	1 176
8.	Просена	6	Кметство	19 824	698	634
9.	Сандрово	5	Кметство	27 757	1391	1 308
10.	Семерджиево	5	Кметство	28 755	1215	1 132
11.	Тетово	5	Кметство	74 129	2500	2 303
12.	Хотанца	7	Кметство	15 388	761	823
13.	Червена вода	5	Кметство	57 139	1715	1 529
14.	Ястребово	7	Кметство	6 936	360	317

Източници: НСИ – ТСБ – Русе

Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици

Според категориите по Закона за административно-териториалното устройство на Република България населените места на общината се групират по следния начин: гр. Русе - 1 категория, гр. Мартен – 4 категория; селата Басарбово, Николово, Ново село, Сандрово, Семерджиево, Тетово, Бъзън и Червена вода – 5 категория, село Просена – 6 категория и

селата Долно Абланово, Хотанца и Ястребово – 7 категория. Град Русе е в групата на големите градове (100 – 200 000 ж).

2. АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ И ПРОЦЕСИТЕ В ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНАТА

Задачата на анализа е да се изследва състоянието и тенденциите в развитието на общинската икономика от гледна точка на нейната конкурентоспособност, като на тази база се извлекат основните изводи и се формулират препоръки, които да послужат за очертаване на стратегическата рамка за подкрепа и насърчаване на икономическото развитие на Община Русе за периода 2011 – 2013 г. Разгледани са основните икономически показатели в динамика, анализирани са структуроопределящите отрасли, водещите фирми, настоящата бизнес среда, способността на съществуващите бизнес структури да обновяват продуктите и технологиите си, да увеличават експорта и да се адаптират успешно към европейските изисквания.

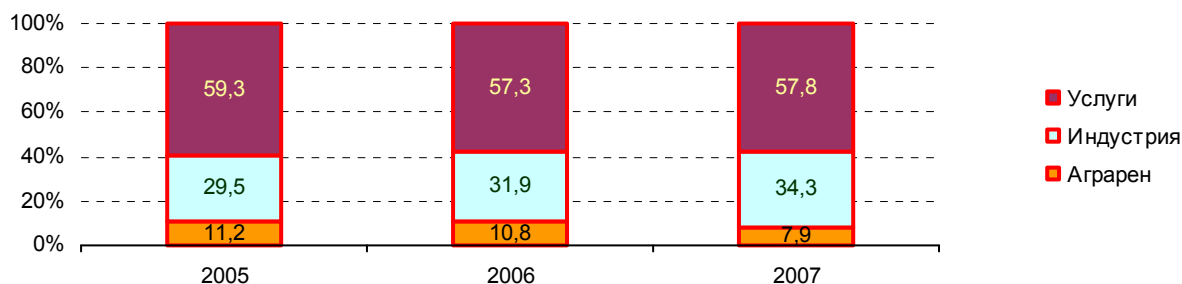
2.1 Брутна добавена стойност и брутен вътрешен продукт

В рамките на една национална (регионална) икономика икономическият растеж се асоциира обикновено с произведения брутен вътрешен продукт (БВП). Дيسагрегирането на този показател на регионално ниво логично служи за индикация на регионалното и местно икономическо развитие. Стойностите на БВП за Област Русе показват в концентриран вид какво е произведено и потребено в рамките на регионалната икономика¹.

Област Русе	2005	2006	2007
Брутна добавена стойност - хил. лева	991 717	1 077 142	1 223 476
в т.ч. по икономически сектори			
аграрен	110 856	116 029	97 110
индустрия	292 821	343 543	418 995
услуги	588 040	617 570	707 371
Брутен вътрешен продукт - хил. лева	1 205 065	1 317 679	1 490 292
БВП на човек - лева	4 671	5 146	5 864

Източник: НСИ – ТСБ - Русе

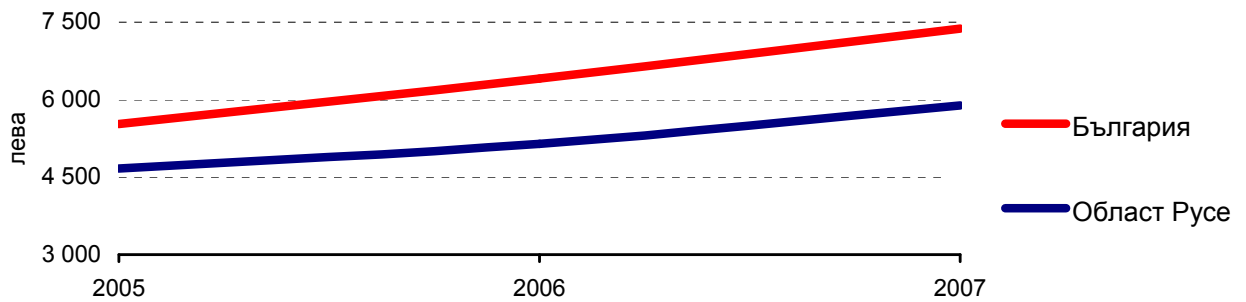
Структура на брутната добавена в стойност по икономически сектори в Област Русе

Източник: НСИ – ТСБ - Русе

¹ Данните за БВП са за Област Русе поради липса на данни на ниво община

Брутен вътрешен продукт на човек от населението

Източник: НСИ – ТСБ - Русе

2.2 Експортен потенциал на Община Русе

Общ обем на износа (хил.лв.) - 2008 г.

	Левава равностойност на продукцията за износ – хил.лв
ОБЩИНА РУСЕ	
ОБЩО	861522
Селско, горско и рибно стопанство	631
Добивна промишленост; Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставка на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване; Преработваща промишленост	539682
Строителство	
Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети; Транспорт, складиране и пощи; Хотелиерство и ресторантьорство	316428
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; Далекосъобщения	1276
Операции с недвижими имоти	144
Професионални дейности и научни изследвания; Административни и спомагателни дейности	2351
Образование; Здравеопазване и социална работа	0
Други услуги	0

Източник: НСИ – ТСБ - Русе

2.3 Инвестиции

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА) са фактически извършените разходи за придобиване на земя, сгради, съоръжения и конструкции, машини, оборудване, транспортни средства и други чрез строителство и закупуване, вкл. употребяваните ДМА. Данните за разходите за ДМА са посочени по цени на съответната година.

В обема на придобитите дълготрайни материални активи се включва стойността на всички придобити ДМА независимо от начина на придобиване (строителство и закупуване). Придобитите чрез строителство дълготрайни материални активи се отчитат след въвеждането им в експлоатация по реда, установен от Министерството на

регионалното развитие и благоустройството с Наредба № 2 от 31.07.2003 година за разрешаване на ползването на строежите в Република България. Данните за придобитите ДМА са по цени на съответната година.

2.4 Разходи за придобиване на ДМА и придобити ДМА по отраслови раздели

Отраслови раздели	2005год		2006год.		/хил. лв./ 2007год	
	Разходи за придобиване на материални дълготрайни активи	Придобити материални дълготрайни активи	Разходи за придобиване на материални дълготрайни активи	Придобити материални дълготрайни активи	Разходи за придобиване на материални дълготрайни активи	Придобити материални дълготрайни активи
	Община Русе	187970	186666	374487	324985	535699
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	6025	6436	6239	4836	10497	10342
Добивна промишленост	961	1094	1385	745	2288	1961
Преработваща промишленост	66428	62890	147223	128794	160541	143360
Снабдяване с електро и топло енергия, газообразни горива и вода	10896	15900	8895	3771	16951	15691
Строителство	8665	12126	19198	18000	76569	71947
Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството	52601	45146	57487	54475	122015	107979
Хотели и ресторанти	2067	1968	2489	1772	7172	4907
Транспорт, складиране и съобщения	18826	20920	80964	59752	58473	67140
Финансово посредничество	610	454	3373	3064	346	1246
Операции с недвижимо имущество, наемодателна дейност и бизнес услуги	8210	10121	35980	30156	66655	61594
Държавно управление и отбрана, задължително обществено осигуряване	3379	2069	2180	2889	1414	2247
Образование	4076	2208	2037	680	2727	773
Здравеопазване и социални дейности	3946	4470	2679	2561	7992	6051
Други дейности обслужващи обществото и личността	1280	864	4358	13490	2059	2136

Източник: НСИ – ТСБ-Русе

Отраслови раздели	/хил. лв./	
	2008год	
	Разходи за придобиване на материални дълготрайни активи	Придобити материални дълготрайни активи
Община Русе	832703	565271
Селско, горско и рибно стопанство	15846	14417
Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	229595	122441
в в.ч. преработваща промишленост	202504	111762
Строителство	150494	121291
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	183145	154756
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	4104	2731
Финансови и застрахователни дейности	445	453
Операции с недвижими имоти*	25126	14775
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	8035	8633
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	11364	11780
Други услуги	2045	2232

Източник: НСИ – ТСБ-Русе

Като цяло за всички отрасли динамиката в развитието на инвестициите за периода, за който има данни за анализ, а именно 2005-2008 г., е положителна. Два са икономическите показатели, които се отъждествяват с инвестиционната активност на предприятията – разходи за дълготрайни материални активи (ДМА) и придобити ДМА. Наблюдаваните показатели показват способността и степента на създаване на местни икономически ресурси и акумулирането на капитал.

Наличните данни по сектори на общинската икономка показват посоката на интерес на икономическите агенти, опериращи в общината.

В изследвания период обемът на придобитите ДМА като цяло се е увеличил малко над 3 пъти. Нарастването е с големи темпове почти през целия период и видимо се забавя в края му – тенденция, която регистрират почти всички отрасли. Изключение прави сферата на образованието, където първите три години на периода придобитите ДМА намаляват от 2208 хил.лв до 773 хил. лв.

Най-голям темп на нарастване на инвестициите – 10 пъти, се наблюдава в отрасъла на строителството. За този отрасъл всяка следваща година на периода носи скокообразно нарастване на капитала. Аналогична е ситуацията в операциите с недвижими имоти – след първоначално нарастване на капитала с 200% и 300% идва спад с 400%.

Темпове на растеж в пъти показва и преработващата промишленост – тенденция, която се наблюдава и няколко години преди началото на изследвания период. В последната година на периода капиталовите вложения в този отрасъл намаляват в сравнение с предишните години, макар че остават стабилно високи. Концентрирането на инвестиционните усилия на предприемачите в тази област подсказва общата посока на икономическо развитие на общината, в чийто облик индустриалните производства играят голяма роля.

Същата тенденция съществува и в отраслите търговия, хотелиерство и ресторантьорство, транспорт и складове като цяло – в началото на периода темповете на придобиване на капитал растат, в края му се забавят. В рамките само на 2008 г. тези отрасли, взети като цяло и по абсолютна стойност, са начело в проявяването на инвеститорския интерес.

Според наблюдения на Бизнес центъра за подпомагане на малки и средни предприятия – Русе от април 2011 г. най-засегнатите браншове от икономическата криза са строителството, свързаните с него поддоставчици на стоки и услуги, шивашката индустрия (от изключително значение за икономиката на Община Русе), като в настоящият момент се отбелязва тренд нагоре за фирмите, които работят на ишлеме; свиване в дървообработващата промишленост и мебелното производство, особено за фирмите работещи за износ на европейския пазар.

Към момента може да се отбележи положителна оценка на отваряне на банките за кредитиране на фирми, както за оборотни средства, така и за инвестиционни проекти, което на фона на почти 2-годишна стагнация е фактор от изключително значение и ще благоприятства възстановяването и развитието на бизнеса.

Забележка: в този раздел таблиците са две – за периода 2005-2007 г. и за 2008 г., което кореспондира на промяната на Класификатора на икономическите дейности от 2008 г.

2.5 Преки чуждестранни инвестиции

Чуждестранни преки инвестиции към 31.12						
Отраслови сектори	2005		2006		2007	
	Хиляди щ.д	Структура %	Хиляди щ.д	Структура %	Хиляди щ.д	Структура %
Област Русе	58 236,80	100	94 882,90	100	171 784,30	100
Селско, ловно и горско стопанство			-62,1	0,0	-3 603,0	-2,1
Добивна промишленост и производство	48 205	82,80	82 718,80	87,20	130 052,60	75,70
Строителство			544,30	0,6	11 331,90	6,6
Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили, лични вещи и стоки за домакинството	7684,40	13,20	9683,70	10,2	13 815,8	8,00
Хотели и ресторанти	791,80	1,4	232,7	0,2	104,6	0
Транспорт, складиране и съобщения	971,1	1,7	602,3	0,6	1 678,7	1,0
Операции с недвижимо имущество, наемодателна дейности и бизнес услуги	393,50	0,7	1 163,20	1,2	17 114,90	10
Други дейности, обслужващи обществото и личността					1 289,6	0,8

Източник: НСИ – ТСБ-Русе

Общите данни на ниво област² за привлечените чужди инвестиции потвърждават тенденциите в инвестиционните намерения на чуждестранните фирми. В трите години, посочени по-горе, чуждестранните инвестиции са концентрирани в добивната промишленост и производството и нарастват в абсолютна стойност почти три пъти, като в същото време слабо намалява относителният им дял заради засилен интерес към

² Разглеждаме данните на ниво област поради липсата на данни на ниво общини. Използването на областни данни е уместно поради големия дял 98-99 % на общината в рамките на областта.

операциите с недвижимо имущество и търговия. Следва да се уточни, че на територията на общината добивната промишленост се представлява от Дунавски драгажен флот и „Скални материали” АД.

Сравнението с данните за предходните шест години потвърждава тенденциите. Чуждестранните инвестиции в добивната промишленост и производството в края на 1998 г. са 23 979,50 хил. щ.д. и достигат 130 052,60 хил. щ.д в края на 2007 г.; от 13,7 хил. щ.д през 1998 г. до 17 114,90 хил. щ. д. през 2007 г. е динамиката на инвестициите в операциите с недвижими имоти; от 891,40 хил.щ.д. през 1998 г. до 13 815,8 хил. щ.д. е нарастването на чуждестранния инвеститорски интерес към сферата на търговията и т.н. За инвестиционния интерес към селското стопанство в предходния период няма информация, а в изследваните години 2005-2007 той очевидно намалява.

В рамките на Северен централен район за планиране водеща позиция от гледна точка на чуждестранните инвестиции държи Русенска област, което в огромната си част се дължи на Община Русе, където се концентрират практически всички преки чуждестранни инвестиции на територията на областта.

Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия с натрупване към 31.12.2007	
Статистически зони	Чуждестранни преки инвестиции в хил. евро
Северен централен район за планиране	437 293
Област Велико Търново	78 802
Област Габрово	68 785
Област Разград	88 227
Област Русе	171 784
Област Силистра	29 694

Източник: НСИ – ТСБ - Русе

От наличните статистически данни става ясно, че в началото на периода през 2005 г. инвестициите се осигуряват от 40 чужди държави, които влягат в 154 предприятия в Област Русе, а в края на периода през 2007 г. и двата показателя нарастват – инвеститорите са от 48 държави и влягат в 429 предприятия, като секторът на производството остава неизменен лидер в привличането на инвестиции по абсолютни стойности и по относителен дял.

Чуждестранни преки инвестиции към 31.12												
Сектори на икономиката	2005				2006				2007			
	Бр. предприятия	Бр. чужди държави	Общ размер		Бр. предприятия	Бр. чужди държави	Общ размер		Бр. предприятия	Бр. чужди държави	Общ размер	
			Хил. лева	Хил. щ.д.			Хил. лева	Хил. щ.д.			Хил. лв	Хил щ.д
Област Русе - общо	154	40	92 815	58 236,8	152	34	144784	94882,9	429	48	338 058	171 784,3
Индустрия	49	22	78318	48471,4	65	28	127114	83263,1	103	29	277843	141384,5
Услуги	102	30	14630	9843,8	83	23	17765	11681,9	315	41	67271	34002,8
Относителен дял на ЧПИ в сферата на производството - %			83,9	82,9			83,9	84,0	75,6	75,7		

Източник: НСИ – ТСБ - Русе

Сред страните, чиито фирми влягат средства в икономиката на Област Русе, на първо място в края на наблюдавания период е Великобритания – по брой инвеститори и по темп на нарастване на инвестициите. Таблицата по-долу показва как се увеличава инвеститорският интерес чрез данни за представители на няколко държави от общо 48-те.

Интензивност на участие на някои страни инвеститори в предприятията на Област Русе			
	2005	2006	2007
Германия	24	22	42
Турция	6	3	30
Италия	9	0	16
Русия	10	13	33
Холандия	9	9	11
Сирия	10	7	15
Великобритания	18	18	95
САЩ	7	7	16

Източник: НСИ – ТСБ - Русе

2.6 Отраслова структура на русенската икономика в периода 2005 - 2008 г.

Отраслови раздели	2005		2006		2007	
	Брой предприятия	Произведена продукция	Брой предприятия	Произведена продукция	Брой предприятия	Произведена продукция
Община Русе	7562	1460152	7729	1761513	8239	2317139
Селско, ловно, горско и рибно стопанство	121	43009	114	41805	129	54026
Добивна промишленост; преработваща промишленост	1102	769345	1135	944884	1132	1211159
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изд.	142	79966	138	95330	115	126332
Производство на текстил и изделия от текстил; произв. на облекло	277	120513	292	136439	281	155059
Производство на обработени кожи без косьм и изделия от тях	13	3930	12	4152	9	4419
Производство на дървен материал и изделия от тях, без мебели	16	2211	20	6181	23	6868
Производство на дървесна маса, хартия, картон и изд. от тях, издателска и полиграф. дейност	61	18136	67	24706	59	31570
Производство на кокс, рафинирани нефтопродукти и ядрено гориво	6	88748	6	127617	6	129889
Производство на химични вещества, продукти и влакна	29	145923	29	177244	28	224731
Производство на изделия от каучук и пластмаси	63	8564	62	13088	64	17866
Производство на продукти от други неметални минерални суровини	19	19241	23	24189	25	31106
Металургия и производство на метални изделия, без производство на машини и оборудване	166	59814	157	65666	179	96723
Производство на машини и оборудване без класиф. като производство	104	53423	110	85581	111	129006

План за развитие на община Русе 2007 – 2013 г - актуализиран документ за периода 2011 – 2013 г.

на електро-, оптично и друго оборудване						
Производство на електро-, оптично и друго оборудване	71	22749	79	29168	78	29031
Производство на превозни средства	25	..	22	86534	26	126206
Преработваща промишленост	107	..	114	59022	125	90104
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия	7	67684	5	72614	6	84517
Строителство	329	91809	382	142673	468	221482
Търговия, ремонт и техническо обслужване на МПС, лични вещи и стоки за домакинството	3555	185330	3507	200197	3563	260428
Хотели и ресторанти	447	17475	489	21299	467	26273
Транспорт складиране и съобщения	504	209193	506	239495	598	319942
Операции с недвижимо имущество, наемодателна дейност и бизнес	928	38245	993	48443	1206	77464
Образование	48	1009	53	1468	62	1830
Здравеопазване и социални дейности	277	25489	294	31854	320	36266
Други дейности обслужващи обществото и личността	244	11564	251	16781	288	23752

Източник: НСИ – ТСБ - Русе

Отраслова структура на русенската икономика – 2008 г.

Отраслови раздели	Брой предприятия	Произведена продукция
Община Русе	8924	3009502
Растениевъдство, животновъдство и лов; спомагателни дейности	106	69560
Горско стопанство	9	6635
Рибно стопанство	4	14
Добив на неметални материали и суровини	6	18493
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставка на води; Канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване; Преработваща промишленост	1116	1619745
Производство на хранителни продукти	85	150671
Производство на напитки	19	10614
Производство на текстил и изделия от текстил, без облекло	10	6870
Производство на облекло	258	167792
Обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	9	3594
Производство на дървен материал и изделия от дървен материал и корк, без мебели; производство на изделия от слама и материали за плетене	20	7083
Производство на хартия, картон и изделия от хартия и картон	21	19969
Печатна дейност и възпроизвеждане на записани носители	24	1269
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти
Производство на химични продукти	26	333962
Производство на лекарствени вещества и продукти
Производство на изделия от каучук и пластмаси	74	56760
Производство на изделия от други неметални минерални суровини	36	48590
Производство на основни метали	11	206419
Производство на метални изделия, без машини и оборудване	133	66218
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	14	13562

Производство на електрически съоръжения	15	18060
Производство на машини и оборудване, с общо и специално предназначение	44	93926
Производство на автомобили, ремаркета и полуремаркета	5	6577
Производство на превозни средства, без автомобили	20	98313
Производство на мебели	104	124214
Производство, некласифицирано другаде	60	4957
Строителство	512	295721
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; Транспорт, складиране и пощи; Хотелиерство и ресторантьорство	4778	810464
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	144	20974
Операции с недвижими имоти	347	33778
Професионални дейности и научни изследвания; Административни и спомагателни дейности	1063	61772
Образование; здравеопазване и социална работа	392	50159
Други услуги	447	22187

Източник: НСИ – ТСБ - Русе

Забележка: в този раздел таблиците за периода са две, което кореспондира на промяната на Класификатора на икономическите дейности от 2008 г.

От гледна точка на отрасловата структура и тежестите на представените сектори общинската икономика на Русе е относително диверсифицирана и балансирана. По численост на пазарните субекти на първо място е секторът на услугите, което като факт е в унисон с тенденциите в Европейския съюз – от 6003 в началото на периода 2005 – 2008 г. фирмите в тази сфера стават 7171 в края му, т.е. 80% от пазарните субекти оперират в сферата на услугите. Произведената продукция от този сектор с малки колебания е около 33% като относителен дял в съвкупното производство за наблюдавания период. Най-малък е дялът на първия сектор – селско стопанство, и най-голям – на производството на стоки (с колебания от 63.61% до 64,26% за периода). Съотношението на секторите в голяма степен продължава тенденциите от трите години преди 2005 г., когато водещ сектор е индустрията с 67.9% от общата произведена продукция. В текущ и в средносрочен план отрасловата структура ще остане в същите пропорции, прогнозата за дългосрочния план е да нараства дялът на сектора на услугите.

2.7 Икономически профил

„Оргахим“ АД е сред големите предприятия в областта на **химическата и нефропреработвателната промишленост** – дружеството е най-големият български производител на водоразтворими бои и мазилки за вътрешно и външно измазване, водещ български производител на суровини и неорганични оцветители за лакове и бои. В информационната рейтингова система на българските предприятия BEIS на Българската стопанска камара фирма „Оргахим“ се посочва на първо място в община русе по критерия приходи от печалби.

В тези сектори трябва да се посочат имената на „Приста ойл“ АД – произвежда моторни масла и акумулатори с ISO сертификат; „Евро ойл“ ООД, „Лубрика“ ООД – производство и търговия с химически продукти, «Овергаз север» ЕАД - производство и разпределение на газообразни горива, «Екон 91» ООД – производство на каучук, «Мегахим» АД.

Свързана с тези отрасли е сферата на търговията с химически продукти и горива, където водещи фирми в общинската икономика са «Булмаркет ДМ» ООД, «Ф + С Агро», «Ведима» ООД, «Полисан Трейд» ООД, «Алкана» ЕООД, «Инакем солюшънс» ООД.

Основните видове производства в сектора на **машиностроенето, машинното инженерство** и металопроизводството са селскостопански машини, плавателни съдове, части за автомобили. Сред най-новите инвеститори в този сектор е френската фирма «Монтюпе», която отвори врати през 2008 г. и сега функционира върху терен от 140 хил.

кв. метра в Индустриалния парк. В «Монтюпе» се произвеждат части за двигатели и части за окачване на автомобили, като цялата продукция е предназначена за най-големите автомобилостроителни компании в света Ауди, БМВ, Форд, Рено и др.

В този бранш водещи имена са „Дунарит“ АД – пластични продукти за електроинженерство, експлозиви, барут, детонатори, железопътно оборудване, оборудване за защита на посевите и др.; „Жити“ АД – производство на жици, гвоздеи и продукти от жици, „Русенска корабостроителница“ ЕАД – производство на кораби и корабни влекачи, „Руболт“ АД, Русе – производство на специални машини, свързващи елементи и детайли, „Спарки“ АД – производство на мотокари и пътностроителни машини, „Атлас Копко Лифтън“ – производство на хидравлична техника. Списъкът на водещите фирми в сферата на машиностроенето би бил непълен без **„Витте Аутомотив България“**, собственост на немската фирма Witte Automotive GmbH – производство на електронни и механични части за автомобилната индустрия, а също така и без единственият производител на локомотиви в България «Експрес сервиз» ООД.

Хранителната индустрия също е добре развита. Сред по-големите предприятия е „Винпром Русе“ АД, една от най-големите винарни в страната с три изби, цех за стабилизация на вината, два цеха за бутилиране, дестилационна и лаборатория. «Винпром Русе» заема главно място сред българските винопроизводители с капацитет от 40 млн. литра годишно и с богатите си традиции в производството на бели и червени вина, високоалкохолни напитки и оцет. В този бранш работят още „Хлебна мая“ АД Русе - единственият български производител на мая, „Хляб и хлебни изделия“ ЕООД със 100% общинско участие в капитала, както и няколко други реномирани производители на хляб.

Шивашката промишленост е бранш, който доминира в икономическия профил на общината и осигурява постоянна заетост. Броят на шивашките фирми в Русе е над 250. Според собствена информация на Община Русе повече от 50 шивашки предприятия работят на ишлема и осигуряват продукция за пазарите на Германия, Франция, Италия и Средния Изток. Сред водещите в бранша са «Топ мен», ВТВ, „Арда», «Данини фешън», «Аристон С», «Маркам фешън».

Русе е с дългогодишни традиции в производството на **чорапи и текстил**, като водещите представители в този сектор са «Юта» АД, «Фазан» АД (наследник на първата българска чорапена фабрика), «Prestige socks», «Феникс 94», «ТриКо» ООД и др.

Добивната промишленост в общината е представена от «Дунавски драгажен флот» ЕАД с основна дейност добив и преработка на инертни материали от река Дунав. Дружеството разполага с регистрирано пристанище за обществен транспорт с регионално значение за обработка на генерални и насипни товари, и снабдяване на корабите с вода, телефон и електроенергия. Общата площ на пристанището е 219 394 кв. м с 10 000 кв. м. открита складова площ.

Свободна зона – Русе ЕАД е най-голямата и най-добре развитата в Република България. Едноличен собственик на капитала е "Национална компания Индустриални Зони" ЕАД. Зоната е разположена върху площ от 370 235 кв.м. На територията ѝ работят 29 складови и индустриални сгради с разгърнатата застроена площ от 30 000 м², както и 20 000 м² открити складови площи, паркинги, претоварна ж.п.гара, депо за светли нефтопродукти, бензиностанция и административна сграда. Свободна зона – Русе е считана за най-добре развития логистичен и индустриален център и е сериозно преимущество за привличане на чужди инвеститори.

Пристанищен комплекс – Русе ЕАД, също едно от предприятията, които определят икономическия облик на общината - ръководи дейността на няколко основни български пристанища, разположени на р. Дунав.

Важна част от икономическия профил на община Русе е наличието на **Индустриален парк**, който се простира на обща площ 638 дка - около 90 дка от тях са ангажирани с обслужващи градската и техническата инфраструктура обекти. Индустриалният парк е удобен за позициониране на производства и логистични бази

поради близостта до Пристанище «Русе – изток», най-голямото българско пристанище на Дунав, както и до единствения мост между България и Румъния, до Дунавския драгажен флот и бетоновите възли, разположени наоколо. Функциониращата преди години жп инфраструктура на тази територия в момента е излязла от експлоатация.

Сред стратегическите инвеститори, които вече работят в Индустриалния парк, са френският производител на автомобилни детайли "Монтюпе", испанският производител на подова и стенна керамика "Керос България". Списъкът продължава със строителните фирми "Бългериън Пропърти Девелъпмънтс" и "Уббикалиа България", както и от "Тамарес Индъстрис България" – производител на машинни части.

Логистичен парк Русе е проект «Бългериън Пропърти Девелъпмънтс» ЕООД, разположен на терен с площ 54 000 кв.м. в индустриалната зона в местността „Слатина” на разстояние 1.5 км от Дунав мост, 3 км от центъра на Русе и на 80 км разстояние от Букурещ.

Бизнес парк Русе е проект в непосредствено съседство с Mall Rouse, който се реализира изцяло от инвестиционното дружество RESB (Real Estate Services Bulgaria) в партньорство с русенската фирма „Ирис“ АД. Предвижда се изграждането на офисни площи от клас А, един подземен и седем надземни етажа с разгъната площ от 32 000 кв. м.

Въпреки проблемите, поставени от кризата пред инвеститорите, в Русе вече работят големи компании, които осигуряват определено ниво на заетост в общината. Вече отвориха врати търговско-развлекателните центрове «МегаМол Русе» - съвместен проект на листвания на лондонската фондова борса фонд ECDC (European Convergence Development Company Limited) и българската компания Мегахим АД, и Mall Rouse на компанията RESB. Реномирани търговски вериги инвестираха в общината и отвориха свои обекти в продължение на кратко време – Метро кеш енд Кери, Билла, Кауфланд, Технополис, Техномаркет, Мосю Бриколаж, Практикер, Пени маркет, Лидъл, Карфур, Пикадили и др. Неизбежно обаче се появи и спадът на инвестиционни намерения в периода след 2007 г. със задълбочаването на глобалната криза. Строежът на комплекс Galleria Russe, инвестиция на Global Trade Centre SA, е спрял за неопределено време, а инвеститорите търсят начин за продажба на активите си, закупени в Русе. Кризата отложи откриването и на Danube mall, разположен на четири пътни артерии при входа на Дунав мост. Финансирането на този търговско-развлекателен център е от австрийската компания Нуро Алпе-Adria-Leasing.

Очаква се завършването на обекта „Гранд плаза Русе” да има положително влияние върху общинската икономика, развитието на спорта, възможностите за международно сътрудничество в различни сфери. Това е грандиозен проект – спортно-развлекателен, търговски и обществено-обслужващ център. Инвеститор е „Проект Русе” АД – дружество, резултат от сътрудничеството на Община Русе, "Приста порт" АД, "Денси Строй" ЕООД и "Готи" ЕООД.

3. Туризм

Туризмът е един от най-важните и перспективни сектори на общинската икономика. Заинтересованите страни и основните фактори, които определят развитието на туризма в общината, са:

- Представителите на туристическия бизнес - туроператори, хотелиери, ресторантьори, търговци на сувенири, превозвачески фирми и др.
- Всички институции и организации, чиято дейност създава и обслужва атракции и развлечения - фестивали, концерти, спектакли, спортни събития, изложения, експозиции и т.н.

- Местните власти, които стопанисват и управляват инфраструктура за туризъм–зони за отдих и развлечения, пътна и улична мрежа и други транспортни съоръжения, обществени сгради, спортни обекти и др.

Туризмът е една от областите, от чието развитие са заинтересовани много хора и която в огромна степен се определя от общинската политика.

3.1 Зони за туризъм

Русенски кей. Обхваща крайбрежната ивица от русенския лиман на запад до зимовника за плавателни съдове на изток. В тази зона влизат Музеят на транспорта, откритата експозиция Римска крепост “Сексагинта Приста”, Музеят на градския бит, Музеят “Захари Стоянов” и площадът до Речна гара. В момента русенският кей е лошо пригодена зона за туризъм в града, както в транспортно отношение, така и като благоустроеност. Проблемите са: липса на модерни докови съоръжения за пристигащите кораби с туристи; затруднено придвижване на пешеходци и автобуси поради трафика по съществуващата ж.п. линия; липса на туристически обекти. Музеят на транспорта е практически изолиран от основния туристически поток. Същевременно кейт е мястото, където акостират корабите с туристи и притежава огромен потенциал за развитие на туризма.

Градски център. От туристическа гледна точка центърът включва обектите по улица “Александровска” от площад “Батенберг” през площад “Свобода” заедно с русенската опера и катедралата “Св.Троица” до Парка на младежта. Обектите по улица “Славянска” също влизат в тази зона. Понастоящем това е най-пригодената част на града за туризъм, защото е изцяло пешеходна зона и защото тук са концентрирани повечето забележителности на Русе (музеи, архитектурни паметници, театър, опера, хотели, ресторанти и кафенета, магазини за сувенири). От ноември 2010 г. започна реконструкция на централния площад, която ще приключи до края на 2011 г.. Предвижда се монтиране на нови осветителни тела, мрежи за видео наблюдение, подмяна на някои растителни видове с нови композиции. Ремонтът на стойност 10 млн. лева, финансиран в голямата си част от Оперативна програма „Регионално развитие”, е първи цялостен ремонт на площада от 20 години насам. Реконструкцията обхваща площ от 40 000 квадратни метра.

Местност Левента. Тя обхваща зоната около телевизионната кула и комплекс “Левента”. Тази зона притежава голям туристически потенциал (отлична панорамна гледка, добри пътни връзки и паркинги).

Западен парк “Приста” и Лесопарк “Липник”. Това са зони, които предлагат възможности за отдих и развлечения на жителите и посетителите на града.

Западен парк “Приста” е разположен на няколко километра западно от Русе, между пътя за София и река Дунав. Залесен е с широколистни гори. Местността има отличен потенциал за отдих и спортуване, който предстои да се доразвива. Комплекс «Люляка» с хотелска база и басейни е непосредствено до брега на Дунав.

Лесопарк «Липник» е на 10 км от Русе, в близост село Николово. Местността предлага голям потенциал за отдих, развлечения и спорт, но като цяло той е неусвоен.

Източно от Русе, на отклонение от пътя за Варна, се намира комплекс „Рай”, който чрез хотелската си база и открит басейн дава възможности за ползотворно свободно време.

Басарбовски манастир и туристически обекти в Поломието. Басарбовският манастир – на 10 км от Русе – е единственият действащ скален манастир в страната. До

него достъпът е добър, обектът е в много добро състояние, наличен е паркинг, изгражда се хотелски комплекс в близост.

Другите обекти са в близост до община Русе и туристическият продукт, който те предлагат, е пряко свързан с града, макар че те в по-голямата си част са извън територията на общината. Поломието е най-значимата зона в околностите на Русе поради уникалността на природните дадености и историческите забележителности в нея. Средновековната крепост Червен, Скалният манастирски комплекс “Св. Архангел Михаил”, част от който е включен в списъка на ЮНЕСКО за световно наследство.

До тези обекти, които са включени в маршрутите на организираните туристически групи, има изграден добър достъп.

В общината се предлагат възможности за туристически маршрути, включващи исторически и природни забележителности и в съседни общини. Те се популяризират чрез ежегодно организирания форум в Община Русе „Уикенд туризъм”. Информационни и рекламни материали за културно- историческото наследство в област Русе се разпространяват в Туристическия информационен център и в много от русенските хотели.

Туристически маршрути се публикуват в общинското издание „ Русе Гид – Сезони”.

3.2 Туристически ресурси в сферата на културата, изкуството и спорта

Русе е един от водещите центрове на културния живот в страната със своите културни институти – Държавна опера, Драматичен театър, Куклен театър, Художествена галерия, многобройни частни формации, галерии, организации. Разнообразният културен афиш на Русе в съчетание с неговите природни дадености и културно-историческо наследство обуславя неговия туристически потенциал. Интересът на туристите е привлечен от множество забележителности - Доходното здание, Паметника на свободата, сградите на Регионалната библиотека и Историческия музей, катедралния храм «Света Троица», Дунав мост и др. Широка известност имат международния фестивал «Мартенски музикални дни», фолклорния фестивал «Златната гъдулка», симпозиумът за съвременно изкуство «Ломеа» и др. Традиционно Община Русе е организатор на възрождения Русенски карнавал, който се провежда в рамките на три дни в края на месец юни.

С реконструкцията на сградата на театралния комплекс, стопанисван от общинското предприятие «Доходно здание», градът получи възможности за мащабни културни събития и пространства за синтез на културни форми, както и по-добър потенциал за конферентен туризъм.

На територията на общината съществува следната спортна база – спортен комплекс „Дунав” – многофункционална зала с прилежащ хотелски комплекс, игрище за футбол, зали за фехтовка и джудо, волейболна зала; комплекс „Локомотив”, за който е сключен 15-годишен договор за публично-частно партньорство чрез концесия; комплекс „Ялта” с тенис кортове, спортни площадки за мини футбол и тренировъчно футболно игрище, рехабилитационен център и център за медицинско обслужване. В Парка на младежта работят открити басейни и тенис кортове.

Привличането на туристи към Русе чрез организиране на значими спортни прояви обаче все още е в бъдещето. За това се разчита основно на комплекса „Гранд плаза Русе”, който се изгражда върху 140 хил. кв. м. Предвижда се в него да работят ледена пързалка, хотел, офиси и голям паркинг, както и многофункционална спортна зала. Инвеститор е „Проект Русе” АД – дружество на Община Русе, „Приста порт” АД, „Денси строй” ЕООД и „Готи” ЕООД.

3.3 Туристически поток

Един от показателите за характеристика на туристическия поток са внесените туристически такси, които в последните три години под влияние на общата криза намаляват като сума и като процент пълняемост на легловата база, видно от таблицата по-долу.

№ по ред	средства за подслон, места за настаняване	легла (бр.)	тур.такса до 31.12.10 (лв./бр нощувка)	2008 ГОДИНА		2009 ГОДИНА		2010 ГОДИНА	
				внесени суми (лв.)	пълняемост на легловата база (%)	Внесени суми (лв.)	пълняемост на легловата база (%)	внесени суми (лв.)	пълняемост на легловата база (%)
1	2		8	9	10	11	12	13	14
1	Цена на нощувка над 20 лв.	1549	1,00	120745,10	21,36	101493,20	17,95	91814,20	16,24
2	Цена на нощувка до 20 лв.	52	0,60	2042,80	17,94	1829,80	16,07	1941,20	17,05
3	Хижа	140	0,20	812,40	7,95	560,40	5,48	496,00	4,85
4	О Б Щ О :	1741		123600,30	19,45	103883,40	16,35	94251,40	14,83

Източник Община Русе

3.4 Транспортно осигуряване на туризма

Транспортното осигуряване на туризма е голямото преимущество на Община Русе. Освен геостратегическото си разположение в пресечната точка на общеевропейските транспортни коридори 7 (река Дунав) и 9, Русе е само на 70 км от Букурещ и международните летища Отопени и Баняса. Община Русе има добре развита пътна и улична мрежа, както и транспортна инфраструктура за обслужване на пътничопотока по река Дунав и по железницата, макар че за последните два вида транспорт са нужни значителни подобрения. Проектът за откриване на летище Щръклево за пътнически полети стои на вниманието на общинските власти от няколко години, но засега няма разрешение.

Основният туристически поток, който преминава през територията на град Русе, идва от речния корабен туризъм. През последните няколко години в Русе акостират средно 150 пасажерски кораба годишно, като средният брой на пътниците в един кораб е 120. Това са туристически групи от САЩ, Япония и Западна Европа, които представляват платежоспособно търсене. Основната дестинация за тези туристи засега е град Велико Търново, само малка част от тях престояват в Русе, и то за не повече от половин ден.

Другият основен вид туристопоток са приходящите български и чуждестранни служебни лица, които пристигат във връзка с различни инициативи и прояви. Те посещават града през цялата година и са голям потенциал от платежоспособно търсене на основни и допълнителни туристически услуги.

3.5 Информационно обслужване на туризма

Всяка година Общинският съвет – Русе приема Програма за развитието на туризма на територията на Община Русе, изготвена съгласно изискванията на Закона за туризма. В изпълнение на програмата се организират следните инициативи: туристическо изложение „Уикенд туризъм” и фестивал на туристическата анимация, което се провежда през месец май в град Русе; участие на туристически изложения в страната и чужбина за представяне възможностите за туризъм в общината и региона – туристическо изложение Букурещ през

март, туристическо изложение в София „Ваканция” през февруари; туристическо изложение във Велико Търново „Културен туризъм” през април.

Във връзка с участията на Община Русе в различни туристически форуми и с цел по-доброто представяне на възможностите за туризъм в общината и региона в програмата се залага издаването на рекламни брошури за туристически обекти, карти на града, специализирано рекламно-информационно издание (гид) за всеки от четирите сезона на годината, пътеводители и DVD за туристически маршрути на различни езици – български, английски, немски, френски, испански, руски, румънски.

Осигурени са добри условия за функционирането на Туристическия информационен център в центъра на града, който предоставя информация за природните забележителности, културно-историческото наследство, хотелите и ресторантите, туристическите агенции, културните прояви и др.

Нужно е обаче усилията за рекламиране на местния туристически потенциал да бъдат насочени целево към големите международни туроператори, което ще даде възможност градът и регионът да бъдат застъпени в по-голяма степен в техните маршрути.

3.6 Хотели

Русе предлага многообразие от места за настаняване от различен тип, съобразени с предпочитанията и платежоспособността на различни групи хора.

	Места за настаняване	категория звезди	стаи бр.	легла бр.	р-р на тур. такса/бр. нощувка	внесени такси за 2008 г. лв.	внесени такси за 2009 г. лв.	внесени такси към 15.12. 2010 г. лв.
1	2	6	7	8	9	12	11	10
	Градска зона - Русе							
1	Хотел "Космополитън"	4	59	113	1,00	5247,00	7565,00	7471,00
2	Хотел "Рига"	3	140	245	1,00	21904,60	12823,60	11056,20
3	Хотел "Данюб плаза"	3	79	135	1,00	15843,00	12052,20	11503,00
4	Хотел "Кристал"	3	48	77	1,00	7799,00	7233,00	5825,00
5	Хотел "Бистра и Галина"	3	38	70	1,00	9433,00	7130,00	6070,00
6	Хотел "Ана Палас"	3	30	50	1,00	7259,00	9502,00	8066,00
7	Хотел "Чарлино"	3	22	46	1,00	2489,00	1903,00	1987,00
8	Хотел "Космос"	3	20	31	1,00	4267,00	5591,00	7364,00
9	Семеен хотел "Одисей"	3	15	30	1,00	2827,00	1909,00	646,00
10	Семеен хотел "Сити Арт"	3	14	28	1,00	11,00	950,00	723,00
11	Семеен хотел "Европа"	3	10	20	1,00	2741,00	2219,00	2363,00
12	Семеен хотел "Европа"	3	10	20	1,00	2741,00	2516,00	3025,00
13	Семеен хотел "Европа"	3	10	20	1,00	2741,00	2219,00	2716,00
14	Семеен хотел "Авко релакс"	3	11	18	1,00	1340,00	0,00	0,00
15	Хотел "Сплендид"	2	32	45	1,00	5759,00	6622,00	5061,00
16	Семеен хотел "Plaza"	2	15	42	1,00	649,00	1036,00	949,00
17	Семеен хотел "Национал"	2	15	30	1,00	2373,00	962,00	626,50
18	Семеен хотел "Брани"	2	14	28	1,00	2366,00	2094,00	2276,00
19	Семеен хотел "Каприз"	2	5	13	1,00	113,00	86,00	116,00
20	Хотел "Парадайз"	1	18	36	1,00	2360,00	2736,00	2854,00
21	Семеен хотел "Русе"	1	10	20	1,00	2699,00	599,00	1818,00
22	Семеен хотел "Родина"	1	5	20	1,00	324,60	895,00	594,00
23	Пансион "Амор"	2	10	20	1,00	0,00	0,00	0,00
24	Къща "Английска къща за гости"	3	6	14	1,00	211,00	186,00	334,90
25	Самостоятелни стаи "Вадис"	3	7	21	1,00	1241,00	10,00	31,00

План за развитие на община Русе 2007 – 2013 г - актуализиран документ за периода 2011 – 2013 г.

26	Самостоятелни стаи "Ревю хотел"	3	7	14	1,00	270,00	655,00	7,00
27	Самостоятелни стаи "Принцес"	2	5	10	1,00	801,00	1285,50	215,00
28	Самостоятелни стаи "Принцес"	2	5	10	1,00	801,00	1257,50	1006,00
29	Самостоятелни стаи – ул. „Поп Богомил”	2	2	4	1,00	0,00	0,00	0,00
30	Самостоятелни стаи – пл. «Свобода»	2	1	2	1,00	0,00	0,00	0,00
31	Самостоятелни стаи – пл. «Свобода»	2	1	2	1,00	0,00	0,00	0,00
32	Самостоятелни стаи – пл. „Свобода”	2	1	2	1,00	0,00	0,00	4,00
33	Самостоятелни стаи "Лилия"	1	12	24	1,00	1698,00	1251,00	1661,00
34	Самост. стаи "Билеви"	1	6	18	0,60	818,40	436,80	232,80
35	Самостоятелни стаи "Ритон"	1	4	12	0,60	803,80	857,60	1107,40
36	Самостоятелни стаи "Ювелир"	1	5	10	1,00	100,00	93,00	9,00
37	Самостоятелни стаи "Ювелир"	1	5	10	1,00	58,00	49,00	134,00
38	Самостоятелни стаи "Шанс"	1	5	10	1,00	1250,00	2312,00	1218,00
39	Самостоятелни стаи "Рагад"	1	4	9	0,60	325,80	328,20	288,00
40	Самостоятелни стаи "Рудевит"	1	3	6	0,60	9,00	75,60	84,00
41	Самост. стаи "Рудевит"	1	2	5	0,60	85,80	75,60	150,00
42	Самостоятелни стаи – ул. „Бозвели”	1	1	2	1,00	0,00	0,00	43,00
43	Самостоятелни стаи - ул. „Бозвели”	1	2	4	1,00	0,00	0,00	53,00
44	Самост. стаи "Дирон"	1	1	4	1,00	22,00	11,00	11,00
45	Самостоятелни стаи – ул. „Борисова”	1	1	2	0,60	0,00	56,00	79,00
46	Самостоятелни стаи – ул. «Муткурова»	1	1	2	1,00	0,00	0,00	52,00
47	Самостоятелни стаи – ул. «Студентска»	1	1	2	1,00	0,00	0,00	0,00
	Крайградска зона - Русе							
48	Семеен хотел "Фамилия"	2	16	46	1,00	2280,00	1519,00	1284,00
49	Семеен хотел "Рай"	3	20	32	1,00	3291,00	2240,00	1656,00
50	Смеен хотел "Люляка"	3	11	34	1,00	900,00	839,00	277,00
51	Семеен хотел "Релакс"	2	8	16	1,00	485,00	230,00	141,00
52	Почивна станция	1	10	22	1,00	0,00	0,00	0,00
53	Бунгала "Рибарска колиба"	1	10	20	1,00	0,00	0,00	39,60
54	Мотел "Дунавско село"	1	6	8	1,00	199,00	19,00	53,00
55	Мотел "Габи"	1	8	12	1,00	548,30	320,60	181,40
56	Самостоятелни стаи "Новекс"	1	4	8	1,00	134,00	97,50	67,00
57	Самостоятелни стаи Чифлишки хан	1	4	12	1,00	135,00	97,50	32,00
58	Почивна станция "Кипарис"	1	10	27	1,00	2721,60	377,80	194,60
59	Самостоятелни стаи – с. Ново село	1	4	8	1,00	313,00	0,00	0,00
60	Хижа "Приста"	1	50	100	0,20	609,30	420,05	453,80
61	Хижа "Минзухар"	1	20	40	0,20	203,10	140,35	42,20
			906	1749		123600,30	103883,40	94251,40

Източник Община Русе

4. Развитие на земеделието

4.1 Земя и земеползване

В характеристиката на земеползването на Община Русе главно място има фактът, че основната част от земеделските земи – около 91% - попадат в категорията ниви. Към момента на съставянето на ситуационния анализ информацията на Областна дирекция „Земеделие” – Русе показва, че нивите в общината са с обща площ 310 833,355 дка, от които 98,70% са обработваеми – а това са 306 793.421, което е видно от таблицата по-долу. И в община Русе, както в цялата област, има тенденция към намаляване на необработваемите земи.

Земеползване на територията на Община Русе

		Дка
1.	Ниви общо	310 833,355
2.	Обработваеми	306 793,421
3.	Необработваеми	4 039,934

Източник: Областна дирекция «Земеделие» - Русе

В последните 5 години ползвателите на земя варират в границите 2 700 – 3000 регистрирани земеделски производители. Като се съди по най-новите данни за 2010 г. актуалната тенденция е към намаление. Това става още по-ясно при сравнението с данните от извършеното през 2003 г. преброяване на ползвателите на земя, според което в него момент на територията на Община Русе има 3 534 действащи стопанства.

Ползватели на земя – регистрирани земеделски производители

	Години	Брой
1.	2006	2760
2.	2007	2824
3.	2008	3075
4.	2009	3035
5.	2010	2454

Източник: Областна дирекция «Земеделие» - Русе

4.2 Растениевъдство

Най-характерното за Община Русе е зърнопроизводството. Заетите със зърнопроизводство площи са 59% от общата обработваема земя. Останалите 41% са заети с овощни градини, лозя, зеленчукови градини и множество малки парцели, използвани от домакинствата за продукция за лично потребление.

По показателя „ожънати площи” на първо място сред зърнените култури е пшеницата, с малки колебания през годините общите ожънати площи с тази култура са около 90-100 000 дка. Приблизително в тези граници се запазва общата площ с пшеница в община Русе в последните 10 години, като тенденцията, макар и слаба, е към увеличаване. Като цяло площите с пшеница представляват около 36% от площите заети със зърнопроизводство.

Средният добив от пшеница в Русенска община е 415 кг/дка през 2009 г., когато средният добив от тази култура в национален мащаб е 343 кг/дка.

По отношение на ечемика в общината също се реализират добиви над средното за страната: през 2008 г. 412 кг/дка в общината срещу 394,3 кг/дка в страната; през 2009 г.

382 кг/дка в общината срещу 344 кг/дка в страната. В 10-годишен период до 2010 г. площите, засети с тази култура, се променят в границите от 11 610 дка до 30 310 дка.

При маслодайната рапица се наблюдава най-бърз темп на нарастване на площите, на които се отглежда тази култура – три пъти увеличение в периода от 2006 до 2009 г. и малко намаление през 2010 г. Средният добив на дка надвишава средните стойности за страната: в община Русе той е 286 кг/дка срещу 221 кг/дка за страната през 2009 г.

При царевицата се запазва тенденция към намаление на площите, чието начало е преди 12 години поради ниски изкупни цени, намалено търсене, отглеждане с високи разходи и ненавремененно освобождаване на заетите площи. През 1999 г. тази култура е отглеждана върху 41 790 дка, а през 2009 – върху 22 664 дка.

Нарастване на площите (макар и с някои колебания в годините), засети със слънчоглед, се наблюдава при анализа за последните 10 години, в които има промяна от 32 900 дка през 2002 г. до 80 853 дка през 2009 г. Увеличението е за сметка на площите, засети с царевица.

В Русенска община средните добиви по отделните култури традиционно са по-високи в сравнение с другите общини на Русенска област, но силно се влияят от климатичните условия поради почти пълна липса на поливане.

Растениевъдство – данни по основни култури*

Култура	Площи/среден добив	Мярка	Година				
			2006	2007	2008	2009	2010
Пшеница	Ожънати площи	дка	97 715	85 724	92 724	92885	100904
	Среден добив	Кг/дка	364	187	462	415	
Ечемик	Ожънати площи	дка	23 592	26 531	27 099	25650	20926
	Среден добив	Кг/дка	331	207	412	382	
Маслодайна рапица	Ожънати площи	дка	2 300	1 170	2 350	6 910	6 335
	Среден добив	Кг/дка	106	80	266	286	
Слънчоглед	Ожънати площи	дка	74 691	67 658	74 912	80 853	
	Среден добив	Кг/дка	182	78	177	269	
Царевица зърно	Ожънати площи	дка	22 802	29 286	20 792	22 664	
	Среден добив	Кг/дка	411	40	275	550	

* Таблицата съдържа данни за култури, които заемат около 70% от общата обработваема земя в общината
Източник: Областна дирекция «Земеделие» - Русе

4.3 Трайни насаждения

Овощарство и лозарство

Състоянието на овощарството в община Русе към 2010 г. е представено в таблицата по-долу, като сравнението с предишни периоди показва намаление на площите.

2009/2010 година	Реколтирани	Добив кг/дка
Бадеми	13,209	
Кайсии	58,435	630

Кайсии и праскови, смесени градини	52,1	
Орехи	442,443	
Праскови	105,077	1052
Череши	90,858	137
Ябълки, смесени градини	50,778	1096
Ябълки и кайсии, смесени градини	5	
Ябълки и круши, смесени градини	28,38	
Ябълки, праскови, смесени градини	140,059	
	986,34	

Източник: Областна дирекция «Земеделие» - Русе

Таблицата по-долу предоставя информация за състоянието на лозарството в община Русе към 2010 година. За сравнение - данните от 2003 г. за лозята на територията на общината показват, че те са били 2280 дка, от които 1900 дка винени и 377 дка десертни. Основните лозови масиви са в землищата на кв. Средна Кула и с. Семерджиево, като отглежданите сортове са мерло, каберне, пино, шардоне и ркацители. През последните години големите потребители на грозде предпочитат да влагат в лозови масиви в Южна България поради риска от периодични измръзвания в региона, в който се намира община Русе.

2009/2010 година	Плододаващи	Реколтирани	Среден добив
I. Винени сортове	6307,20	2844,40	400
II. Десертни сортове	488,80	185,30	221

Източник: Областна дирекция «Земеделие» - Русе

4.4 Зеленчукопроизводство

Зеленчукопроизводството на територията на община Русе е съсредоточено основно по поречията на реките Дунав и Русенски Лом. Традиционни за региона зеленчуци са картофите, домати, дините и пъпешите, данни за които са представени в обобщен вид в таблицата по-долу. Информацията отразява състоянието на зеленчукопроизводството в общината към 2010 година. За сравнение в Плевенския край, и по-точно в землищата на Долни и Горни Дъбник, които са известни с производството на зеленчуци и традиционно за бостани се отделя специално внимание, през същата година се отчита среден добив от дини 1 189 кг/дка, а при пъпешите средният добив е 875 кг/дка. Организирано е промишлено отглеждане на зеленчуци в гр. Мартен – действащите там оранжерии осигуряват продукцията, както за местния пазар, така и за износ.

2009/2010 година	Реколтирани	Среден добив кг/дка
Картофи	65	1300
Домати – открити площи	20	2000
Дини	110	3500
Пъпеша	62	2000

Източник: Областна дирекция «Земеделие» - Русе

4.5 Животновъдство

Вид	Година/бр.				
	2006	2007	2008	2009	2010
Говеда	2497	2728	2435	2339	2502
Биволи		2	3	19	0
Овце	6416	7134	6777	6592	5883
Кози	3569	1783	2639	2186	2082
Свине	24721	21308	24308	20829	17230
Птици	64000	308600	76700	292400	375000
Бройлери	16000	85000	150000	226200	65000
Пчелни семейства	5176	3850	4683	4853	5547

Източник: Областна дирекция «Земеделие» - Русе

Общият брой на говедата, отглеждани в частни стопанства на територията на общината, се запазва приблизително един и същ с малък спад от 2588 през 2005 г. до 2502 през 2010 г. Тази тенденция към намаляване съответства на националната, чието начало е преди около 10 години.

Намаление на общия брой отглеждани животни има и при дребния рогат добитък – овце и кози. При овцете в периода 2002 – 2005 г. спадът е -1,5%, а в следващия период до 2010 г. спадът е с нови -8.3%. Изразено в конкретен брой, това е разликата от 7594 бр. до 5883 бр., като цялото поголовие се отглежда в личния двор.

Аналогично е състоянието при отглеждането на кози. През 2000 г. на територията на общината са отглеждани 4718 бр. кози, а 10 години по-късно те са 2082 бр. или спадът е -55,87%, като той е постепенен до 2006 г. и по-рязък в периода след това. Още при първоначалната разработка на Плана за развитие на община Русе е направен изводът, че продукцията от козите е предимно за задоволяване на лични потребности и няма търсене и съответно интерес към промишлено производство на продукти от козе мляко.

В Русе функционира млекопреработвателното предприятие “Сирма–Приста” АД. В регистъра на фермите за производство на краве мляко от сайта на Министерство на земеделието са вписани 269 собственици от община Русе за група III и 17 за група I (Съгласно Наредба No 4 от 19.02.2008 за специфичните изисквания при производството, съхранението и транспортирането на сурово краве мляко и изискванията за търговия и пускане на пазара на мляко и млечни продукти) – данните са актуални към 1 март 2011 г. Три фирми от общината са в регистъра на одобрените изкупвачи на краве мляко съгласно чл. 53 от Закона за прилагане на общите организационни на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз – данните са актуални към 18 януари 2011 г.

Намалява и броят на отглежданите животни в сектор свиневъдство: те са 27 160 бр. през 2005 г. и стигат до 17 230 през 2010 г. Основната дейност в този сектор се дължи на «Свинекомплекс – Николово» АД. Анализът на предприятието за 2010 година сочи, че има намалено търсене на живи животни и спад на изкупни цени. Периодичното увеличаване на вноса на живи животни, трупни меса и разфасовки оказва съществено влияние върху продажните цени. Благоприятен фактор е запазено търсене на меса и месни продукти българско производство. В същото време има увеличение на цените на повечето от основните зърнени компоненти, което води до бързо увеличение на покупната цена на фуража. Поради всеобщата стопанска криза, отразяваща се и върху свиневъдството, 2010 година е трудна за производствената дейност и ефективна реализация. Освен цитирания по-горе свинекомплекс в списъка на одобрените предприятия за странични животински продукти на НВМС е вписана още една фирма от община Русе.

При сравнение с данните отпреди 2006 г. става ясно, че се отглеждат все повече птици. В регистъра на фермите за бойлери на сайта на Националната ветеринарномедицинска служба са вписани осем действащи предприятия на територията на община Русе.

Към 2010 г. регистрираните пчелни семейства в общината са 5547 и са почти равни на броя от края на 2005 г. – 5518. Тенденцията към запазване и увеличаване е благоприятствана от наличието на подходящи дървесни видове (липа и акация), както и масиви със слънчоглед и люцерна. Липсват изградени мощности за обработка и разфасоване на меда. На територията на цялата област Русе са вписани общо 633 пчелина (данни от регистрите на Националната ветеринарномедицинска служба, актуални към март 2011 г.), като основната част от тях не са в община Русе. А в регистъра на развъдните пчелни стопанства на НВМС фигурират само два обекта от област Русе и те са от община Две могили.

Според собствена информация на Община Русе най-големите представители в аграрния сектор на общината са: ЕТ «Диём Димитър Дичев», «Берус – Венко Великов», ППК Басарбово, СД «Бялата лястовица», Земеделска кооперация Мартен, ЗКПУ „Земя”, ЗКПУ «Зора», «Ривас» ЕООД, ЗКПУ Тетово, «Валтранс» – Хотанца, «Сговор», ЗКПУ «Каран», «Харвест» АД, ЕТ «Житен клас – К.Иванов», ЗКПУ «Родна земя».

4.6 Научно-развойна дейност

На територията на общината, на 12 км от Русе, функционира Институтът по земеделие и семезнание "Образцов чифлик" – Русе, който е комплексен научно-изследователски институт, развиващ научна, приложна и обслужваща дейност в областта на селекцията на полските култури и лозата, семезнанието и агротехниката. Той е научно звено в структурата на Селскостопанската академия. Институтът е най-старото място за земеделска култура и просвета в България. Неговата история започва след Освобождението на България, когато с Указ № 374 от 13.12.1879 г. е отворено първото практическо земеделско училище, което през 1883 г. е преобразувано в средно с тригодишен курс на обучение.

Експерименталната работа на института се извършва в опитно поле с размер 1000 дка, вегетационен комплекс и 5 лаборатории - по биохимия и агрохимия, по технологични качества на семената, по растителна защита (фитопатология, ентомология), по физиология на растенията и семената и по посевни качества на семената. На територията на ИЗС „Образцов Чифлик” от години работи селекционен център за полски култури, пшеница, овес, фасул, царевица, люцерна и лоза (създадени са над 10 сорта висококачествени винени и десертни лози). Към института функционира Бюро за научно обслужване, което популяризира и внедрява научните постижения на национално и регионално ниво и оказва консултантска помощ на земеделските производители. Институтът поддържа научно сътрудничество в областта на селекцията на полски култури, лоза и семепроизводството със сродни чуждестранни институти. В Производствено-експерименталната база на института се стопанисват 7200 да държавна земя, където се произвеждат базови и С1 семена от сортове (наши и чужди) полски култури, предназначени за нуждите на земеделските производители: пшеница, ечемик, царевица, люцерна, фасул, фий, грах.

Традиции в научно-развойната, както и в образователната сфера във връзка с аграрния сектор имат също Русенският университет, Земеделският колеж и Професионалната гимназия по селско стопанство.

4.7 SWOT анализ на земеделието в община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Добри почвено-климатични условия за развитие на зърнопроизводството, техническите култури и трайните насаждения; • Водеща роля в областта на зърнопроизводството и свиневъдството; • Добра база, позволяваща извършване на всички агротехнически мероприятия точно навреме; • Добри традиции в областта на зеленчукопроизводството и семепроизводството; • Наличие на добра база за съхранение на зърното; • Наличие на учебни заведения на всички образователни етапи; • Наличие на структури за научноизследователска и внедрителска дейност; • Добре развита транспортна и техническа инфраструктура на населените места и добри транспортни връзки с други населени места на областта. 	<ul style="list-style-type: none"> • Раздробяване на земеделските имоти; • Устойчива тенденция към монокултурно растениевъдство ; • Устойчива тенденция към намаляване на отглежданите стада добитък; • Почти пълна липса на поливане; • Не се използват възможностите на алтернативното земеделие, като въвеждане на нови култури и сортове устойчиви на променящите се климатични условия; • Липса на сериозни инвестиции в селското стопанство; • Ниско образователно ниво на кадрите заети в селското стопанство; • Ниски добиви от основни култури и ниско качество на произвежданата продукция; • Остаряла техника; • Липса на преработвателни предприятия; • Прекъсване на традициите поради отлив на млади хора от сектора;
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Обща аграрна политика на ЕС • Национална политика и финансиращи възможности за развитие на екологично земеделие; • Наличие на обучителни организации и програми за квалификацията на кадрите от аграрния сектор; • Финансиращи програми за земеделски производители; • Усъвършенстване на пазарната инфраструктура; • Улесняване на пътищата за износ на продукция; • Наличие на сдружения и асоциации в сферата на селското стопанство • Световна тенденция към отглеждане на интензивни технически култури 	<ul style="list-style-type: none"> • Високи изисквания за обезпечаване на кредити; • Небалансиран интерес на застрахователи и земеделски производители; • Продължаващата практика на „посредническа търговия” лишаваща производителите от справедливи цени; • Конкурентен натиск от европейските производители; • Високи изисквания според принципите на общата аграрна политика на ЕС; • Потенциален сблъсък на интересите между собственици и ползватели на земя ; • Ограничаване на аграрни дейности в земите по програма „Натура 2000”.

5. Анализ на финансовите ресурси на Община Русе

Анализът е изготвен въз основа на собствените данни на Община Русе, отнасящи се до структурата на приходите, структурата на собствените приходи, структурата на местните данъци и структурата на разходите по функции. Данните са за периода 2006-2009 г. Където информацията позволява, са показани тенденции чрез сравнения с предходния период, както и данни за 2010 г.

5.1 Приходи в общинския бюджет за периода 2006 – 2009 година

Структура на приходите на Община Русе през периода 2006 – 2009г.								
	2006 г.		2007 г.		2008 г.		2009 г.	
	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял
ОБЩО ПРИХОДИ:	65176275		74977274		92770911		95664572	
Държ.трансфери	44809312	68.75	42807285	57.09	51761742	55.8	57397141	60.00
Собствени приходи	28209424	43.28	35990410	48	42907977	46.25	28709667	30.01
Заеми	-166500	-0.26	-399587	-0.53	-419614	-0.45	-1147268	-1.20
Финансиране на дефицита	-7675961	-11.78	-3420834	-4.56	-1479194	-1.59	10705032	11.19
По собствени данни на Община Русе								

Обем

През наблюдавания период има стабилен растеж на общите приходи – от 65 176 хил. лв в началото до 95 664 хил. лв в края. Тези нива са значително по-високи от данните за предходните шест години (2000 – 2005 г.), които са послужили като изходна информация за анализа при първоначалното съставяне на Плана за развитие в периода 2007 – 2013 година. В предходния период приходите варират от 44 496 хил. лв. в началото до 52 445 хил. лв. Това дава основание да извода за стабилна възходяща линия на общите приходи в Община Русе през целия период 2000 – 2009 г.

Структура

От гледна точка на структурата приходите на Община Русе не показват тенденция към съществена промяна. През разглеждания период държавните трансфери имат най-голям относителен дял, който варира от 68.75% до 60%, следвани от собствените приходи (разгледани самостоятелно по-долу), които се променят в диапазона 43.28% - 30.01%. В същите граници, с приблизително същите стойности се движат данните за структурата на общинските приходи в предходния период 2000 – 2005 г., където отново държавните трансфери формират най-висок дял от приходите (средно 61%), а на второ място са собствените приходи (средно 34%).

5.2 Собствени приходи

Структура на собствените приходи на Община Русе през 2006 – 2009 г.								
	2006 г.		2007 г.		2008 г.		2009 г.	
	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял
Собствени приходи	28209424		35990410		42907977		28709667	
Местни данъци	7049048	24.99	10701885	29.74	13464798	31.38	9039312	31.49
Местни такси	9337104	33.10	11172748	31.04	13072711	30.47	12693312	44.21
Неданъчни приходи	11823272	41.91	14115777	39.22	16370468	38.15	6977043	24.30

По собствени данни на Община Русе

Обем

Таблицата показва растеж на собствените приходи в периода 2006 – 2009 г., като пиковият момент е през 2008 г., след което има понижение, кореспондиращо на общия икономически спад. И все пак в края на периода собствените приходи са по-високи от началото му, т.е от 28 209 хил. лв до 28 709 хил. лв, но тази данни показват само номинални стойности, без да се отчита влиянието на инфлацията. Предходният период 2000 – 2005 г., върху който е изграден анализа на Плана за развитие, показва същата тенденция към нарастване, при съществено по-ниски стойности – от 12 016 хил. лв до 18 729 хил. лв. Общият извод - дори при отчитане на колебанията и влиянието на инфлационните фактори - е, че собствените приходи нарастват трайно по обем. Изводът се потвърждава и от отчета за изпълнение на общинския бюджет през 2010 г. – собствените приходи са 28 884 хил. лв., продължава тенденцията към нарастване. Планът за собствените приходи за същата година е изпълнен в размер на 88,68 %, което в обстановка на финансова криза е доказателство за добра събираемост. До същия извод стига анализът на данните по видове приходи с изключение на получените постъпления от продажба на активи, които са едва 13.31% от планираните, което кореспондира на високата степен влияние на рецесията в тази сфера. В сравнение с 2009 г. в общината са постъпили в повече 237 000 лв. от местни данъци и 932 000 лева от такса битови отпадъци.

Структура

При съставянето на Плана за развитие на Община Русе през 2006 г. въз основа на данните за периода 2000-2005 е направен изводът, че неданъчните приходи увеличават своя дял в собствените приходи заради увеличени брой сделки за продажба на общинско имущество – неблагоприятна тенденция, като води до декапитализиране на общината. Тази тенденция се променя в разглеждания период 2006 – 2009 г., в който неданъчните приходи почти два пъти свиват и абсолютния, и относителния си дял. На първо място структурата на собствените приходи се формира от местните такси, които достигат 44.21% относителен дял в края на периода.

Анализът на структурата по основни приходни параграфи показва, че и през 2010 г. местните такси са на първо място по относителен дял в структурата на собствените приходи със сумата от 13 365 хил. лв., която надвишава с близо 8% планираното ниво. Сравнението между годините 2009-та и 2010 г. показва приблизително еднакво нарастване на приходите по параграфи, като изключение правят приходите от продажба на имущество, които от 3 269 хил. лв през 2009 г. са намалели на 612 хил. лв по причини, свързани с намалелите инвестиционни намерения на заинтересованите икономически агенти както в България, така и в чужбина.

5.3 Приходи от местни данъци

Структура на местните данъци на Община Русе през 2006 – 2009 г.

	2006 г.		2007 г.		2008 г.		2009 г.	
	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял
Местни данъци	7049048		10701885		13464798		9039312	
Данък върху недвижимите имоти	1910450	27.10	2477117	23.15	2843013	21.11	2909339	32.19
Данък върху наследствата	935	0.01	6742	0.06				
Данък върху превозните средства	1478902	20.98	1869906	17.47	2102621	16.62	2467820	27.30
Данък при придобиване на имущество при дарения и по възмезден начин	3561602	50.53	6284562	58.72	7960698	59.12	3104704	34.35
Пътен данък								
Други данъци	97159	1.38	63558	0.59	31622	0.23	19545	0.22
Данък физически лица /патент/					526844	3,91	537904	5,95
Данък върху печалба								
Данък за общините								

По собствени данни на Община Русе

Обем

Като цяло разглежданият период показва увеличение в абсолютната стойност на местните данъци – от 7 049 хил. лв до 9 039 хил. лв., но в рамките на периода този приходоизточник варира с покачвания и спадове със значителна разлика в годишните суми.

Обратна е тенденцията от предходния 6-годишен период, когато се регистрира намаление на приходите от местни данъци в общия бюджет заради законодателни промени. В същия период заради оживление на пазара на недвижимите имоти и ново строителство данъкът при придобиване на имущество по възмезден и безвъзмезден начин расте, докато в годините 2006 – 2009 той свива относителния си дял от 50.53% на 34.35%. В последните десет години приходите от данък върху превозните средства запазва стабилна тенденция за растеж, която се дължи на размера на данъка и увеличаващия се брой собственици на МПС.

Структура

Данъкът при придобиване на имущество при дарение и възмезден начин е основният източник, който има относителен дял 34.35% в структурата на местните данъци (през 2004 година делът достига 43.3%).

5.4 Разходи в общинския бюджет за периода 2006 – 2009 година

Бюджетните разходи се отчитат в няколко функционални сфери, свързани със задачите, изпълнявани от общината: общи държавни служби, отбрана и сигурност, образование, здравеопазване, социални дейности, комунални дейности, почивно дело, култура и спорт, икономически дейности, други разходи.

Структура на разходите по функции през периода 2006 – 2009г.								
ПОКАЗАТЕЛИ	2006 г.		2007 г.		2008 г.		2009 г.	
	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял	в лева	отн. дял	в лева	отн. Дял
ОБЩО РАЗХОДИ:	65176275		74977274		92770911		95664572	
Общи държавни служби	5043392	7.74	6237858	8.32	6451343	6.95	6778642	7.09
Отбрана и сигурност	1078164	1.65	1405991	1.88	2348996	2.53	2995394	3.13
Образование	20153127	30.92	22718685	30.30	29400119	31.69	30026251	31.39
Здравеопазване	8324407	12.77	9900110	13.20	12030003	12.97	13081974	13.67
Социални дейности	3453247	5.3	5187295	6.92	6162150	6.64	7238608	7.57
Комунални дейности	12848365	19.71	11007266	14.68	14526511	15.66	25852070	27.02
Почивно дело, култура и спорт	2617694	4.02	3293257	4.39	3747860	4.04	3710365	3.88
Икономически дейности	11321770	17.37	15011880	20.02	17963725	19.36	5885224	6.15
Други разходи	336109	0.52	214932	0.29	140204	0.15	96044	0.10

По собствени данни на Община Русе

Обем

В наблюдавания период обемът на разходите нараства с над 46%, т.е. също както и приходите варира в сравнително широки граници. Тази тенденция е наследена и от предходния 6-годишен период. Нарастване в обема на разходите има по всички функции, като най-голям е темпът при комуналните дейности (2 пъти през годините 2006 – 2009 г.) – от 12 848 хил. лв в началото до 25 852 хил. лв в края на периода, а в същото време разходите за икономически дейности намаляват със същия темп.

Структура

През всички години на наблюдавания период разходите за образование съставляват най-голям дял в общите разходи. За образование се разходват средно 31% от общите разходи (с малки колебания през годините). В това отношение не се наблюдава промяна спрямо предходните 6 години, когато разходите за образование имат средно 35% относителен дял. По отношение на останалите показатели няма резки промени в съотношенията както през периода 2006-2009 г., така и в предходните години.

5.5 SWOT анализ на икономиката на Община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Многоотраслова, балансирана общинска икономика; • Благоприятно географско разположение, пресечна точка на транспортни коридори; • Наличие на отрасли и производства, ориентирани към изно;с • Добре изградена транспортна и комуникационна инфраструктура; 	<ul style="list-style-type: none"> • Изоставаща конкурентоспособност на ключови за общината сектори (например – хранително-вкусова промишленост); • Липса на високотехнологични производства; • Липса на иновативни предприятия; • Неразвито вътресекторно партньорство между фирмите;

<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на сравнителни конкурентни предимства в определени производства – напр., бои и лакове, корабостроене, шивашка промишленост; • Наличие на добре развита подкрепяща бизнеса инфраструктура –асоциации, финансов сектор, консултантски фирми; • Квалифицирани специалисти в определени производства; • Преобладаваща частна собственост при водещите производители и износители; • Наличие на висши учебни заведения; • Наличие на традиции в много икономически сектори. 	<ul style="list-style-type: none"> • Неразвито междусекторно партньорство на бизнес структурите с местни власти и граждански организации; • Липса на фирмени структури за връзка със селското стопанство (напр. за преработка на плодове и зеленчуци); • Изоставане на учебните програми от потребностите на местните предприятия; • Малък обем на инвестициите за квалификационно развитие; • Недостиг на кадри на средно управленско ниво; • Нефункционалност на старите промишлени зони.
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>ЗАПЛАХИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на ОП „Конкурентоспособност” и други финансиращи възможности за подкрепа на бизнес структурите; • Възможности за трансгранично бизнес сътрудничество с Румъния и навлизане на румънския пазар; • Налични обучителни организации и финансиращи възможности за придобиване на нова квалификация или нови ключови компетенции без откъсване от работа; • Завършване преструктурирането на отрасли; • Изграждане на нови индустриални зони с модерна комуникационна инфраструктура ; • Наличие на финансиращи програми за високо-технологични паркове; • Навлизането на големи инвеститори осигурява нова заетост. 	<ul style="list-style-type: none"> • Последици от глобалната криза; • Продължаваща тенденция към намаляване на населението на общината и областта; • Силна миграция на младите хора; • Висок дял на производството на "ишлеме" ; • Навлизането на големи инвеститори в търговията на дребно е срещу интересите на малките търговци и производители.

6. РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

6.1 Демографска характеристика

Днешното демографско състояние на община Русе следва тенденциите в развитието на демографията на област Русе и страната като цяло. Демографската характеристика на общината е резултат от продължителното действие на множество фактори и влияния. Една част от тях са свързани с общото демографско развитие на европейските страни, други със специфични особености на историческото, икономическото и културното развитие на България и региона.

Влияние върху демографското развитие на общината оказват и общите за развитите страни демографски процеси – намалена брачност, засилена урбанизация, както и специфична за развиващите се страни и страни в преход интензивна емиграция.

Население в Община Русе към 31.12.2009 г. по населени места и пол

Населени места в Община Русе	Общо	Мъже	Жени
Русе	175 210	84 428	90 782
с.Басарбово	1 349	663	686
с.Долно Абланово	214	104	110
гр.Мартен	3 691	1 822	1 869
с.Николово	3 004	1 430	1 574
с.Ново село	1 176	567	609
с.Просена	634	316	318
гр.Русе	156 509	75 278	81 231
с.Сандрово	1 308	642	666
с.Семерджиево	1 132	555	577
с.Тетово	2 303	1 159	1 144
с.Хотанца	823	397	426
с.Червена вода	1 529	738	791
с.Ястребово	317	158	159
с.Бъзън	1 221	599	622

Източник НСИ – ТСБ - Русе

Общият брой на населението в община Русе към 31.12.2009 г. е 175 210 души, което представлява 2.3% от населението на страната. Този дял е сравнително устойчив за последните няколко години и по прогнози ще се задържи така в средносрочен период. Населението само на град Русе е 156 509 души.

Основни фактори със значение за демографската картина на общината

Община Русе	2007	2008	2009
Население към 31.12. - брой	174 627	174 648	175 210
мъже	84 104	84 105	84 428
жени	90 523	90 543	90 782
Гъстота на населението на кв.км	372.2	372.2	-
Относителен дял на градското от общото население - %	91.9	92.0	91.4
Полово съотношение /жени на 1000 мъже/	1 076	1 077	1075
Живородени	1 499	1 594	1 683
Умрели	2 319	2 289	2 286
Раждаемост (на 1000 човека)	8.6	9.1	9.6

Смъртност (на 1000 човека)	13.2	13.1	13.0
Естествен прираст (/на 1000 човека)	-4.6	-4.0	-3.4
Детска смъртност (на 1000 живородени)	5.3	5.0	4.2
Брачност (на 1000 човека)	4.4	4.1	3.7
Бракоразводност (/на 1000 човека)	2.7	2.3	1.8
Население под трудоспособна възраст	22 921	22 834	22 842
в трудоспособна възраст	115 666	115 697	115 843
над трудоспособна възраст	36 040	36 117	36 525
Коефициент на възрастова зависимост - %	37.5	37.8	38.7
Темп на демографско остаряване - %	99.5	100.0	100.8

Източник НСИ – ТСБ – Русе

Структурата на населението по пол е небалансирана. Наблюдава се превес на жените над мъжете, който устойчиво се движи в съотношение 51.8% : 48.2%.

Гъстотата на населението е сравнително висока: 372.2 човека на кв.км, като средните нива за страната са 75 ч/кв.км, а за областта индикаторът възлиза на 89.6 ч/кв.км.

Раждаемост

	Бр.					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Област	2137	2023	2154	2126	2183	2298
Русе-общо						
Момчета	1115	1025	1143	1040	1127	1138
Момичета	1022	998	1011	1086	1056	1160
Русе-общо	1481	1448	1585	1499	1594	1683
Момчета	762	730	836	740	817	838
Момичета	719	718	749	759	777	845

Източник НСИ – ТСБ – Русе

През 2009 г. броя на новородените в община Русе е 2298, което е най-високата стойност от 2004 година насам. Прави впечатление нарастването броя на момичетата през целия наблюдаван период.

Коефициент на раждаемост

	/на 1000 души/					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Област	8.2	7.8	8.4	8.4	8.7	9.2
Русе-общо						
Градове	8.9	8.4	9.0	9.1	9.4	9.8
Села	6.5	6.3	6.7	6.3	6.4	7.2
Русе	8.4	8.2	9.0	8.6	9.1	9.6

Източник НСИ – ТСБ – Русе

Видно е, че коефициентът на раждаемост бележи ръст нагоре през наблюдавания период, с лек спад през 2007 година. Своя пик той достига през 2009 г. - 9.6, като това е по-високо от средния коефициент за област Русе.

Смъртност

	Брой					
Общини	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Област	3756	3977	3947	3926	3838	3798

Русе-общо						
Мъже	2041	2159	2063	2067	1937	2022
Жени	1715	1818	1884	1859	1901	1776
Русе-общо	2208	2333	2316	2319	2289	2286
Мъже	1184	1251	1239	1216	1143	1201
Жени	1024	1082	1077	1103	1146	1085

Източник НСИ – ТСБ – Русе

През 2009 г. в община Русе са починали 2286 лица, от които мъжете са 1201 или 52.5 на сто. Този процент остава непроменен за целия период 2004-2009 година.

Коефициент на смъртност

Общини	‰					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Област	14.4	15.4	15.4	15.4	15.2	15.2
Русе-общо						
Русе	12.5	13.2	13.3	13.2	13.1	13.0

Източник НСИ – ТСБ – Русе

Коефициентът на смъртност за общината намалява, като трайно остава по-нисък от коефициента на смъртност за област Русе.

Естествен прираст

Общини	брой					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
брой						
Област	-1619	-1954	-1793	-1800	-1655	-1500
Русе-общо						
Русе	-727	-885	-731	-820	-695	-603

Източник НСИ – ТСБ – Русе

Разликата между ражданията и умираанията представлява естественият прираст на населението. За община Русе естественият прираст се движи устойчиво нагоре и през последните две години дава обнадеждаващи индикации.

Сключени бракове

	брой					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Област	1008	1167	1078	976	915	841
Русе						
Градове	831	981	911	824	782	694
Села	177	186	167	152	133	147
Русе	775	895	834	773	719	645

Източник НСИ – ТСБ – Русе

В периода 2005-2009 г. се наблюдава трайна тенденция към намаляване на сключените бракове. В община Русе през 2009 г. сключилите брачен съюз е 645 - с 250 по-малко, отколкото са били през 2005 година. За тази динамика обяснения могат да се търсят в няколко посоки: от една страна влияние оказва общото намаление на населението, в т.ч. и на хората, способни да сключат брак, а от друго - либерализацията на моралните ценности, която доведе до т.н. фактически бракове, при които партньорите съжителстват съвместно, без да са обвързани юридически.

Брачност

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Област	3.9	4.5	4.2	3.8	3.6	3.4
Русе-общо						
Русе	4.4	5.1	4.7	4.4	4.1	3.7

Източник НСИ – ТСБ – Русе

Коефициентът на брачност в община Русе бележи спад в наблюдавания период, въпреки че остава по-висок от стойностите за област Русе.

Бракоразводност

Брой

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Област	642	523	521	582	509	410
Русе – общо						
<i>Градове</i>	509	423	422	484	427	347
<i>Села</i>	133	100	99	98	82	62
Русе	486	400	383	468	410	324

Източник НСИ – ТСБ – Русе

През 2009 г. юридически са прекратени в община Русе 324 брака. Техният брой е със 144 по-малко от тези през 2007 г. Тенденцията е към намаляване на разводите и въпреки, че сключените бракове намаляват като стойност, все пак може да се направи извод, че в община Русе има стабилна обществена основа, която е предпоставка за социално-икономическо благополучие и растеж.

Механично движение на населението

Брой

Механично движение	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Област Русе						
<i>Заселени</i>	3861	4380	3445	4139	4019	3997
<i>Изселени</i>	4373	4764	3172	4646	4136	4589
<i>Механичен прираст</i>	-512	-384	273	-507	-117	-592
Община Русе						
<i>Заселени</i>	2534	2930	2411	2733	3076	2908
<i>Изселени</i>	2703	2966	1929	2972	2360	2973
<i>Механичен прираст</i>	-169	-36	482	-239	-716	-65

Източник НСИ – ТСБ – Русе

Механичният прираст за община Русе през 2009 г. е отрицателен, т.е. от територията на общината повече мигрират, отколкото се заселват хора (-65).

Промените в социално-икономическата ситуация в България доведоха до проявлението на качествено нови фактори и условия, формиращи миграционното поведение на населението у нас. Интензифицираха се миграционните процеси, като по-значима досега остава външната миграция. Поради специфичните особености на нашето историческо и социално-икономическо развитие този тип миграция се асоциира преимуществено с

емиграцията на населението. Като логична последица от вътрешната и външната миграция се извежда негативната констатация, че се обезлюдяват територии с добра инфраструктура и уникални природни ресурси. В резултат работната сила намалява абсолютно и относително, а фактът, че от страната емигрират предимно млади, образовани и работоспособни мъже и жени, поражда реален риск не само от задълбочаване на демографското свиване и забавяне на икономическия растеж, но и от засилване натиска върху всички икономически и социални системи. Преобладаващо младежката емиграция, дори и намаляваща през последните години, е своеобразен износ на раждаемост, образование и квалификация, което директно рефлектира върху качествения потенциал на българската нация.

Население под, в и над трудоспособна възраст в Община Русе

Възраст	Брой	
	2004	2009
Под трудоспособна възраст	23 753	22 842
<i>Мъже</i>	12 208	11 692
<i>Жени</i>	11 545	11 150
В трудоспособна възраст	115 716	115 843
<i>Мъже</i>	60 233	59 625
<i>Жени</i>	55 483	56 218
Над трудоспособна възраст	36 466	36 525
<i>Мъже</i>	12 250	13 111
<i>Жени</i>	24 216	23 414

Източник НСИ – ТСБ – Русе

Качественият показател, даващ най-точната оценка за състоянието и перспективата на населението, е неговата възрастова структура. Съотношението на зависимите контингенти в под и над трудоспособна възраст имат съществено значение, тъй като характеризират тежестта, която обществото понася, за да осигури социална, медицинска и икономическа сигурност на тези групи.

Макар и в незначителни граници в община Русе се наблюдава увеличение на хората в над трудоспособна възраст, като за 2009 г. са 36 525 лица, 64.1% от тях - жени.

Още през 2006 г. доклад на ООН нареди страната ни сред десетте най-застаряващи държави. Особен акцент е поставен върху факта, че докато населението на възраст 60 и повече години в световен мащаб е в рамките на 11 %, то за България неговият дял е двойно по-висок. Със загриженост е отбелязано, че съществува риск демографските проблеми да се задълбочат заради продължителността на цикъла на намаление на населението. Хипотезата за по-бързо намаление в съвкупността на мъжете и жените в трудоспособна възраст от цялото население и влошаването на демографския профил може да свие потенциалния икономически растеж на страната.

6.2 Заетост и безработица. Търсене и предлагане на труд.

Безработицата в община Русе

Общият профил на общинския пазар на труда в периода от 2005 до 2010 г. се определя от:

- Динамичната икономическа конюнктура, характеризираща се през първите години с икономически растеж и макроикономическа стабилност, а от края на 2008 г. глобалната финансово-икономическа криза, доведе до промени в бизнесклимата и в община Русе, които формираха отрицателни тенденции на трудовия пазар /освобождаване на наета работна сила, в т.ч. и масови уволнения, завръщане на работили в други райони на страната и чужбина и намалено търсене на труд/. От

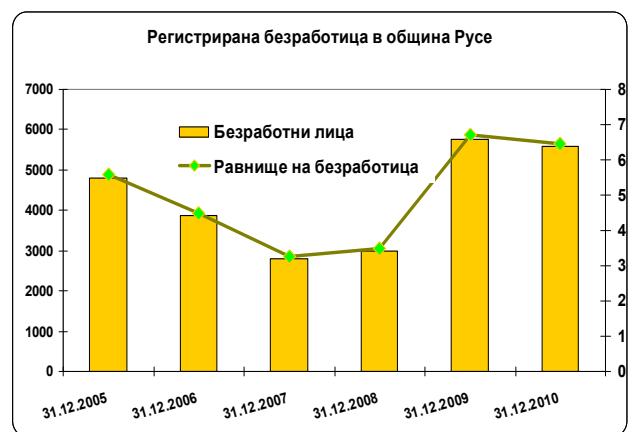
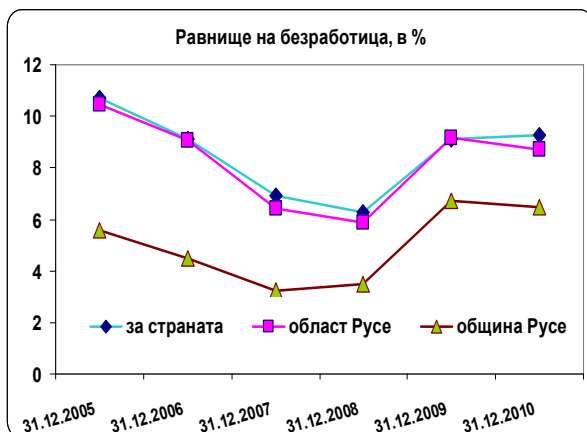
средата на 2010 г. има индикации на оживление предимно в експортноориентираните производства.

- Провежданата държавна активна политика, вкл. и предприетите през последните две години антикризисни мерки на пазара на труда;
- По-голямо предлагане на работна сила поради ограниченото разкриване на нови работни места, в резултат на сравнително ниска инвестиционна и предприемаческа активност;
- Трайните отрицателни демографски тенденции и трудова миграция през периода;
- Продължаващото несъответствие на квалификацията и уменията на работната сила на потребностите на “новата” икономика, въпреки предприетите мерки през периода;

години	Регистрирани безработни в бюро по труда в Община Русе към 31.12.					равнище на безработица /в %/
	ОБЩО	Регистр. безр. жени /брой/	Регистр. безр. до 29 г. вкл. /брой/	Регистр. безр. над 50 г. /брой/	Регистр. безр. с рег.>1 год. /брой/	
2005	4795	2971	846	1874	1860	5,59
2006	3859	2513	665	1615	1385	4,50
2007	2794	1799	376	1391	1081	3,26
2008	3002	1995	479	1395	779	3,50
2009	5748	3001	970	2372	781	6,70
2010	5584	2763	847	2269	1077	6,46

Източник: Агенция по заетостта

Регистрираната безработица в община Русе през периода от 2005 до 2010 г. сочи тенденция към **нарастване** на абсолютните ѝ величини с 16,5%, като особеното е, че безработицата намалява през първите три години, през 2008 г. плавно нараства и достига пикова стойност от 5748 регистрирани безработни лица към 31.12.2009 г.

Източник: Агенция по заетостта

Динамиката на равнището на безработица през анализирания шестгодишен период сочи ръст в края на 2010 г., спрямо 2005 г., възлизащ на 0,87 процентни пункта /пр.п./ – от 5,59% на 6,46%. Достигнатата *най-ниска стойност* е към 31.12.2008 г. – 3,5%, а *най-висока* – 6,70% към края на 2009 г., като в общината се отчита ръст от 3,2 пр. п. спрямо края на 2008 г., при 2,86 пр.п. за страната и 3,31 за област Русе.

В края на наблюдавания период – към 31.12.2010 г., равнището на безработица в община Русе бележи спад с 0,24 пр.п. спрямо края на 2009 г., при спад също и за област Русе с 0,45 пр.п. за разлика от страната, където се отчита ръст от 0,11 пр.п.

Демографски профил на регистрираните безработни

1. Обща характеристика – регистрирани безработни по пол, възраст и продължителност на безработица.

години	Брой безработни лица					равнище на безработица в %
	ОБЩО	от тях: жени	от тях: младежи до 29 години	от тях: безработни над 50 години	от тях: продължително безработни	
2005	4795	2971	846	1874	1860	5,59
2006	3859	2513	665	1615	1385	4,50
2007	2794	1799	376	1391	1081	3,26
2008	3002	1995	479	1395	779	3,50
2009	5748	3001	970	2372	781	6,70
2010	5584	2763	847	2269	1077	6,46

*Данните са от административната статистика на дирекция “Ргионална служба по заетостта”-Русе, и Агенцията по заетостта.

➤ За сравнение:

години/регион	общ брой регистрирани безработни/равнище на безработица към 31.12. за периода 2005-2010 г.					
	община Русе		област Русе		страната	
2005	4795	5,59	12 658	10,46	397 340	10,73
2006	3859	4,50	10 947	9,04	337 769	9,12
2007	2794	3,26	7763	6,41	255 910	6,91
2008	3002	3,50	7110	5,87	232 289	6,27
2009	5748	6,70	11 116	9,18	338 144	9,13
2010	5584	6,46	10 570	8,73	342 419	9,24

*Данните са от административната статистика на дирекция “Ргионална служба по заетостта”-Русе, и Агенцията по заетостта.

2.Разпределение на регистрираните безработни по признак образование.

брой/%

Структура на регистрираната безработица по признак образование в община Русе към 31.12. за периода 2005-2010 г. /като абсолютен брой и в относителен дял от общо регистрираните в ДБТ/						
години	Висше		средно		основно и по-ниско	
2005	704	14,7	2337	48,7	1754	36,6
2006	707	18,3	1828	47,4	1324	34,3
2007	483	17,3	1342	48,0	969	34,7
2008	622	20,7	1482	49,4	898	29,9
2009	1024	17,8	3015	52,4	1709	29,8
2010	1025	18,4	3030	54,2	1529	27,4

*Данните са от административната статистика на дирекция “Регионална служба по заетостта”-Русе, и Агенцията по заетостта.

3.Разпределение на регистрираните безработни по професионален признак

брой/%

Структура на регистрираната безработица по професионален признак в община Русе към 31.12. за периода 2005-2010 г. /като абсолютен брой и в относителен дял от общо регистрираните в ДБТ/						
години	с работническа професия		специалисти		без специалност	
2005	1185	24,7	1692	35,3	1918	40,0
2006	950	24,6	1476	38,3	1433	37,1
2007	682	24,4	1050	37,6	1062	38,0
2008	754	25,1	1238	41,3	1010	33,6
2009	1726	30,0	2175	37,9	1847	32,1
2010	1412	25,3	2044	36,6	2128	38,1

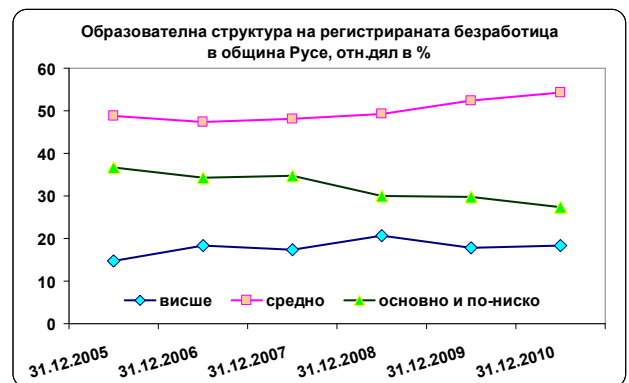
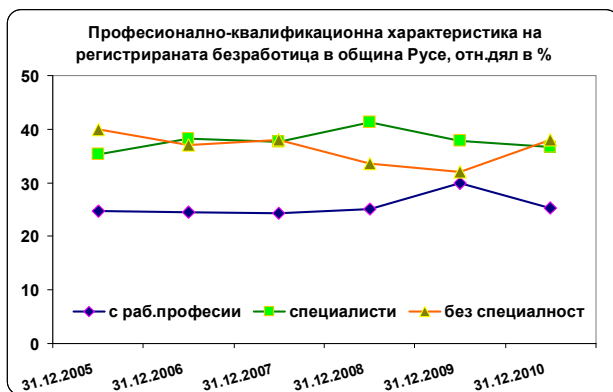
*Данните са от административната статистика на дирекция “Регионална служба по заетостта”- Русе, и Агенцията по заетостта.

4.Групи в неравностойно положение на пазара на труда.

Групи	ГОДИНИ					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
- без квалификация	1918	1433	1062	1010	1847	2128
- с основно и по-ниско образование	1754	1324	969	898	1709	1529
- младежи до 29 години	846	665	376	479	970	847
- продължително безработни (регистрираните с престой в ДБТ повече от една година)	1860	1385	1081	779	781	1077
- лица с намалена работоспособност	558	463	397	383	495	446

*Данните са от административната статистика на дирекция “Ргионална служба по заетостта”-Русе, и Агенцията по заетостта.

В динамиката на структурата на регистрираната безработица от община Русе в Дирекция “Бюро по труда”- Русе през шестгодишния период от 2005 г. до 2010 г., се наблюдават следните тенденции:

Източник: Агенция по заетостта

◆ Безработните без квалификация и специалност намаляват в относителен дял от общо регистрираните – 38,1% към 31.12.2010г., при 40,0% към края на 2005 г. Тенденцията за страната е същата, като в община Русе в края на 2010 г. дялът на регистрираните от тази група е със 17,8 процентни пункта по-нисък от средния за страната. За тяхна сметка регистрираните специалисти отчитат ръст с 16,1 пр.п., а безработните с работнически професии с 1,8 пр.п. спрямо средния за страната;

◆ Безработните с основно и по-ниско образование в относителен дял намаляват с 9,2 процентни пункта сред общо регистрираните, като достигат до 27,4%, при 36,6% към 31.12.2005г. Тенденцията за страната е същата, като темпът на снижаване на безработните с нисък/без образователен ценз в община Русе значително изпреварва средния за страната. В края на 2010 г. дялът на регистрираните с висше образование в общината е с 8,9 пр.п. по-висок от средния за страната, а на тези със средно образование – с 12,5 пр.п.;

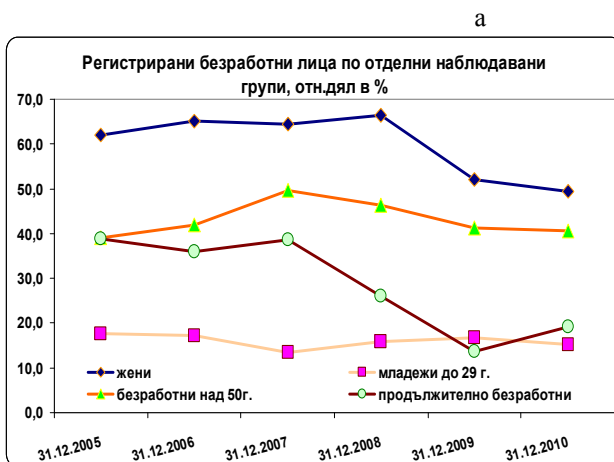
◆ Безработните жени през разглеждания период бележат отрицателен прираст с 12,5 процентни пункта в относителния им дял от общата съвкупност – 49,5% през 2010 г., при 62,0% през 2005 г. за сметка на нарастване на дела на безработните мъже. Икономическата рецесия има по-осезаеми ефекти в дейностите с преобладаваща заетост на мъжете /машиностроене, строителство, добивна промишленост, мебелно производствои др./.

Тенденцията за страната през периода е същата, като към края на 2010 г. относителният дял на женската безработица в общината е с 5,6 пр.п по-нисък от средния за страната;

◆ Безработните младежи до 29 години намаляват в относителен дял с 2,4 проценти пункта – от 17,6% за 2005 г. до 15,2% през 2010 г., вследствие и на провежданата активна политика по заетостта, ориентирана към тази група. Над 45 на сто от регистрираните младежи са със специалност, а около 59 на сто са със средно образование в т.ч. и средно професионално. Тенденцията за страната през периода е същата, като темпът на снижаване на младежката безработица в община Русе е по-висок. В края на 2010 г. делът на базработните в млада възраст е с 2,8 пр.п. по-нисък от средния за страната.;

◆ Безработните от високите възрастови групи - над 50-годишните остават с висок дял сред общо регистрираните, като бележат ръст с 1,6 пр.п. и достигат до 40,6% през 2010 г., при 39,1% през 2005 г. Тенденцията за страната през периода е същата, като темпът на нарастване при безработните в зряла възраст в община Русе е изпреварващ и в края на 2010 г. делът им е с 3,1 пр.п. по-висок от средния за страната;

◆ Продължително безработните лица /с престой в бюрата по труда над 1 година/ чувствително намаляват в относителен дял с 19,5 пр. п. - от 38,8% през 2005 г. достигат до 19,3% през 2010 г., в резултат на активната политика по заетостта, целенасочено провеждана в годините към безработните от тази група в неравностойно положение на пазара на труда. Аналогична е тенденцията и за страната, като темпът на снижаване на продължителната безработица е по-висок в община Русе. В края на 2010 г. в общината делът им е значително по-нисък от средния за страната /35,2%/;

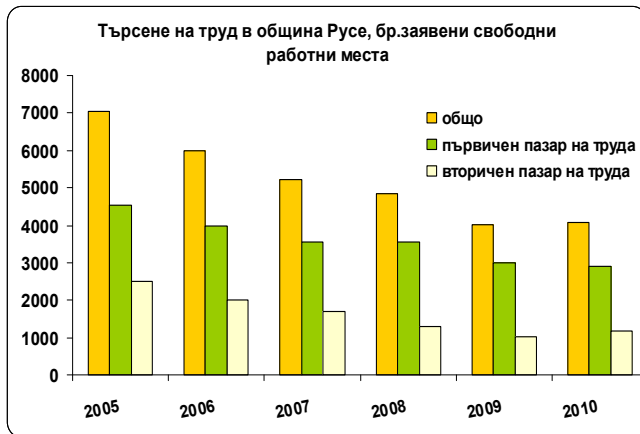

Източник: Агенция по заетостт

Анализът на динамиката и структурата на регистрираната безработица за периода сочи, че към края на 2010 г. са налице положителни изменения в образователно-квалификационния профил на безработните лица, което е предпоставка за улесняване на бизнес-субектите в община Русе при наемане на работна сила.

Сред групите в неравнопоставено положение на пазара на труда в общината потребност от интервенции, както със средства от Държавния бюджет, така и със средства от Европейски фондове за финансиране на проекти са безработните над 50 години; неактивни лица, желаещи да работят; безработни без образование и квалификация или с нетърсена на пазара на труда професионална квалификация и тези с недостиг на ключови компетенции.

Търсене на работна сила в община Русе

Източник: Агенция по заетостта

Търсенето на труд в община Русе чрез Бюрото по труда **плавно намалява** /видно от графиката/, от 7052 заявени свободни работни места /общо на първичния и вторичния трудов пазар/ през 2005 г. до 4067 през 2010 г. - абсолютното намаление възлиза на 2985 обявени места или 42,3%.

Обявени свободни работни места с натрупване за периода 2005-2010 г.

брой/%					
/като абсолютен брой и в относителен дял от общо обявените СРМ в ДБТ/					
година	Общ брой	Първичен пазар		Субсидирани СРМ	
2005	7052	4547	64,5	2505	35,5
2006	5985	3991	66,7	1994	33,3
2007	5231	3540	67,7	1691	32,3
2008	4859	3551	73,1	1308	26,9
2009	4004	2991	74,7	1013	25,3
2010	4067	2897	71,2	1170	28,8

*Данните са от административната статистика на дирекция “Регионална служба по заетостта”-Русе, и Агенцията по заетостта.

На първичния трудов пазар³ се наблюдава ежегодно намаляване на обявените от работодателите свободните работните места, което достига до 36,3% през 2010 г. спрямо 2005 г. /от 4547 на 2897 работни места/. Наблюдаваният спад в генерираните от общинската икономика работни места води до дисбаланс в търсенето и предлагането на работна сила в общината. Тенденцията е валидна и за страната и се дължи на:

◆ Поддържане в част от стопанските субекти на достигната оптимална заетост, като от края на 2008 г. глобалната финансова–икономическа криза доведе до освобождаване на нает персонал и намалено търсене на труд ;

³ първичен пазар на труда – формиран от търсенето и предлагането на работна сила в реалната икономика

◆ Недостатъчни инвестиционни проекти и ниска икономическа активност, особено в селата на общината, в които е ограничено търсене на работна сила, поради липса на подходящи условия за бизнес и предприемачество;

◆ Възможностите на работодателите, предимно в град Русе, да ползват разнообразни източници за търсене на труд - on-line борси, печатни и електронни медии и др., а така също и внос на работна ръка от други страни, особено през 2007 и 2008г.;

Независимо от отчетения спад в търсенето на труд, то все още в частния сектор, предимно в конфекционното производство в общината, има трайно незаети свободни работни места.

През втората половина на 2010 г. част от предприятията /в сферата на машиностроенето, мебелното производство и др./, извършили сериозно намаление на персонала си, започват отново да наемат работна ръка, което е положителна индикация за общинската икономика. Откриването на обекти на големи търговски вериги и увеличаване на поръчките в шивашкия бранш създава нова заетост.

През последната година на анализирания период общият профил на общинския трудов пазар се характеризира с превес на търсенето на труд на сектор “Индустрия”, следван от сектор “Услуги”, като в трудово-пазарните отношения определяща е ролята на работодателите, поради нарастващото предлагане на работна сила.

През шестгодишния период чрез разкриваните субсидирани работни места се даде шанс за работа на безработни лица от групите в неравностойно положение на пазара на труда чрез включването им в програми и насърчителни мерки за обучение и заетост.

В община Русе през периода успешно се прилагат и редица проекти с външно финансиране – грантови схеми на програма ФАР, програма ”Активни услуги на пазара на труда”, проект “Красива България” и др. Те допринесоха за подобряване на пригодността и шанса за интегриране на пазара на труда и недопускане на изпадане под линията на бедност на безработни от неравнопоставените групи - младежи, жени, продължително безработни, малцинства, неактивни лица и др. Подкрепиха се и фирми в областта за квалификацията на персонала им и повишаване нивото на фирмения мениджмънт.

През периода 2005-2010 г. чрез прилагане на формите от Закона за насърчване на заетостта за обучение на възрастни безработни и заети русенци повишиха професионалната си квалификация или придобиха нова, което повиши конкурентоспособността им на трудовия пазар. Възможност за развитие на капацитета, мобилността и адаптивността на работната сила /заети и безработни/ чрез повишаване на равнището на знания, умения и компетентности, съответстващи на настоящото и бъдещо търсене на пазара на труда дават схемите на Оперативната програма ”Развитие на човешките ресурси”, финансирани от Европейския социален фонд.

Наети лица в Община Русе и средна работна заплата

Отрасли	2005		2006		2007	
	Среден списъчен брой	Средна годишна заплата	Среден списъчен брой	Средна годишна заплата	Среден списъчен брой	Средна годишна заплата
Общо	61861	3366	63821	3665	67393	4350
Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов, Добивна промишленост, Производство и разпределение на ел. енергия, газ и вода	1574	3034	1483	3357	1480	3924

План за развитие на община Русе 2007 – 2013 г - актуализиран документ за периода 2011 – 2013 г.

Добивна промишленост Добивна промишленост, Преработваща промишленост, Производство и разпределение на ел.енергия, газ и вода	24836	3306	25420	3618	27639	4214
Строителство	3085	2808	3813	2787	4746	3582
Търговия , ремонт на автомобили и мотоциклети	8936	2372	9487	2659	9709	3317
Хотели и ресторанти	2045	1890	2176	2093	2149	5554
Транспорт, складиране и пощи	6211	3756	6366	4110	6566	5100
Финансово посредничество	574	6770	586	7000	681	7594
Операции с недвижими имоти, наеми и бизнесуслуги	2158	2526	2164	2831	2226	3371
Държавно управление и отбрана, задължително ОО	2651	5733	2590	6269	2625	7464
Образование	4573	4156	4530	4600	4347	5256
Здравеопазване и социални дейности	3005	4864	3074	5366	2951	6565
Други дейности	2213	2690	2132	3025	2274	3503

Източник НСИ – ТСБ – Русе

* От 2008 г. е в сила КИД-2008 – нова номенклатура на икономическите дейности

Отрасли	2008		2009	
	Среден списъчен брой	Средна годишна заплата	Среден списъчен брой	Средна годишна заплата
Общо	70695	5537	65269	6225
Селско, горско и рибно стопанство	1346	4839	1366	6267
Добивна промишленост,Преработваща промишленост, Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия , газообразни горива и вода	26887	5286	23855	5923
Доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	590	6068	445	8451
Строителство	5676	4752	5340	6230
Търговия и ремонт на автомобили и мотоциклети	11461	4343	9800	4914
Транспорт, складиране и пощи	6325	6505	5740	7021
Хотелиерство и ресторантьорство	2226	3120	2604	3546

Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения	933	5907	709	5828
Финанси и застрахователни дейности	1039	11841	775	10787
Операции с недвижими имоти	481	4773	549	5334
Професионални дейности и научни изследвания	1073	4751	1166	5482
Административни и спомагателни дейности	1224	3366	1117	4050
Държавно управление	2586	8849	2764	9230
Образование	3986	7172	4002	7947
Хуманно здравеопазване и социална работа	3132	8172	3177	9062
Култура, спорт и развлечения	995	4803	1011	4973
Други дейности	735	3949	849	4391

Източник НСИ – ТСБ – Русе

За периода 2005-2009 г. в община Русе се наблюдава преобладаваща заетост на населението в добивна промишленост, преработваща промишленост, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, газообразни горива и вода, следвана от търговията и транспорта.

Тази картина напълно съответства в структурно отношение на заетостта в област Русе.

В наблюдавания период се вижда плавно покачване на заетостта до 2008 г. в почти всички отрасли.

Ситуацията се променя през 2009 година, когато заетостта като обща стойност бележи спад с 5426 средно списъчен брой.

Най-драстично наетите спадат в отрасъла на добивна промишленост, преработваща промишленост, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, газообразни горива и вода (11%), което явно е повлияно от процесите, следващи световната икономическа криза.

Сериозно намаляват наетите през 2009 г. спрямо 2008 г. в отрасъла на търговията (1661 средно списъчен брой), следван от транспорта и финансовата сфера.

Леко покачване на заетостта се наблюдава в хотелиерството и ресторантьорството, държавното управление, образованието, здравеопазването и социалните дейности.

Средната годишна заплата в община Русе през 2009 г. възлиза на 6225 лв. и е по-ниска от тази за страната (6564 лв.), но е по-висока от тази в СЦРП (5312 лв.) и в област Русе (5464 лв.).

На челното място с най-високата средна заплата е отрасълът на финансовите и застрахователните дейности – 10 787 лв. през 2009 г., следвана от държавното управление, където получават средно годишно 9230 лв. и сектора на хуманното здравеопазване и социалната работа, където наетите вземат за година 9062 лв.

На другия полюс - най-ниско са платени заетите в хотелиерството и ресторантьорството (3546 лв.), административните и спомагателните дейности (4050 лв.) и търговията (4914 лв.).

6.3 SWOT анализ на човешките ресурси в община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на качествен и разнообразен човешки ресурс в общината; • Наличие на увеличение на естествения прираст в общината; • Нарастване на населението в трудоспособна възраст; • Повишаване на образователно – квалификационната степен на работната сила в общината; • Увеличаване на привлечените от ЕС инвестиции за развитие на човешките ресурси в общината; • Наличие на университет в общината; • Широко хоризонтално развита образователна система. 	<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на отрицателен механичен прираст (миграция) на населението в общината; • Нарастващ темп на демографско остаряване; • Ниско равнище на доходите в общината; • Липса на целенасочена политика за привличане и задържане на младите хора в общината; • Нарастване на безработицата, висок дял на безработните над 50 г.; • Ограничено търсене на работна сила в малките населени места поради недостатъчно инвестиционни проекти и ниска икономическа активност; • Несъответствие на квалификацията и уменията на работната сила на потребностите на икономиката; • Липса на предприемаческа култура, знания и умения в пазарни условия.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Достъп до средства по ОП за инвестиции в човешкия капитал; • Навлизане на големи търговски вериги на пазара в България; • Активна държавна политика на пазара на труда. 	<ul style="list-style-type: none"> • Засилване на неблагоприятните тенденции на демографските показатели в България и ЕС. • Увеличаване на трудовата миграция; • Емиграция на млади и високообразовани кадри; • Увеличаване на безработицата поради глобалната финансово-икономическа криза и последиците от нея.

7. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

7.1. Състояние на здравеопазването в Община Русе, заболяемост и фактори за здравен риск

Последните десетилетия показаха задълбочаване на негативните тенденции в демографските и здравни показатели на населението в страната и конкретно в Русенски регион.

Нараства и се поддържа висока обща смъртност и емиграция, намалява групата на жените в детеродна възраст и тяхната плодовитост. Тази тенденция се асоциира главно с негативното влияние на социално-икономическите условия и свързаните с тях промени в репродуктивните нагласи на населението.

Водещи в структурата на болестно-свързаната смъртност са болестите на органите на кръвообращението (БОК) и злокачествените новообразувания.

Детската смъртност показва трайни тенденции към намаляване, като в селските региони продължава да бъде по-висока в сравнение с градовете.

Сравнението на стандартизираните коефициенти на смъртност от болести на органите на кръвообращението показва, че България заема водещо място по смъртност от тези причини сред страните - членки на ЕС. Не по-различна е ситуацията в Русе.

Болестите на дихателната система, нервната система и сетивните органи, органите на кръвообращението, травмите и отравянията и болестите на пикочно-половата система формират 72-75% от регистрираните случаи на заболявания за България, като данните за Русе и региона са съпоставими с цитираните.

Значим и неразрешен проблем са хроничните неинфекциозни болести, сред които най-важен дял заемат БОК, следвани от злокачествените новообразувания, психичните разстройства и инвалидността.

Нараства заболяемостта от полово предавани болести и най-вече т. нар. скрита заболяемост, поради съществените промени в нормативната база, касаеща тяхната регистрация, лечение и контрол.

Наблюдава се влошаване на показателите за физическото развитие на децата и подрастващите, свързани с тяхната ниска физическа активност и наднормен индекс на телесната маса, което ги поставя в условия на повишен медико-социален риск.

Основните здравни и социални детерминанти оказват силно влияние върху населението от региона. Бедността, посочвана от Световната здравна организация като водещ рисков фактор за общественото и индивидуално здраве, ниската степен или липсата на образование, жизнената и социална среда, показват връзка с нивото на здравеопазване и неговите характеристики и предполагат съответни действия, насочени към тяхното подобряване.

Факторите на начина на живот, наричани още поведенчески фактори (нездравословно хранене, тютюнопушене, ниска физическа активност, злоупотреба с алкохол и други) заемат 50% в структурата на рисковите фактори, асоциирани с болестносвързаната смъртност.

Факторите на околната среда (атмосферен въздух, питейни води, безопасност на храните), оказват силно влияние върху здравето на населението. Заболяемостта в градските зони, изложени на интензивно замърсяване от промишлеността и транспорта, е над средната за страната. Водещи са болестите на дихателната система, зачестяват новообразуванията, неблагоприятни са промените в репродуктивното здраве.

Съществуват редица проблеми, свързани с информационното осигуряване на здравната система, което се влоши поради недостатъчна координираност между различните източници. Налице са дублирания, некоректни данни, както и липса на информация за отделни направления и дейности.

Изпълнителите на здравни услуги не разполагат или разполагат с частично изградена комуникационна и информационна инфраструктура.

Негативен ефект върху здравната система оказват различните корупционни практики. Допълнителните плащания „на ръка” утежняват бюджетите на домакинствата и определят достъпа до здравна помощ според дохода, а не според потребностите. Едновременно с това те са предпоставка за непредвидими финансови рискове за гражданите по време на заболяване.

Финансирането на здравната система в България се осъществява основно от публични източници при относително нисък процент на здравната вноска и липса на гаранции за пълна събираемост. Участието на доброволните здравноосигурителни фондове е силно ограничено. Директното заплащане между потребители и изпълнители в извънболничната помощ стимулира предлагането на повече от необходимите дейности или отчитането на нереално извършени такива. В болничната помощ заплащането по клинични пътеки, част от които са недостатъчно финансирани, поражда хоспитализации по определени болести. Заплащането не е обвързано с качеството на предоставените услуги.

Слаб е акцентът върху извънболничната помощ и особено за профилактика на заболяванията. Всеки опит за по-комплексно обслужване на пациентите изправя изпълнителите от извънболничната и болнична помощ пред финансов риск. Това води до увеличаване на броя на пациентите, насочвани към специалистите. Увеличават се също вторичните прегледи и хоспитализациите, което от своя страна увеличава значително разходите за лечение. Недостатъчен е контролът върху изпълнителите на медицински услуги, а също така липсват стимули за ограничаване на разходите от тях.

Много фактори упражняват натиск за нарастващо изразходване на средства. Най-важните от тях са: механизмът за заплащане на болничната медицинска помощ в съчетание с недостатъчен контрол и събиране на информация; голямата болнична инфраструктура и растящите разходи за лекарства.

Необходимо е да се насочат повече средства към първичната извънболнична медицинска помощ в насока здравнопромотивни и профилактични дейности.

Създадената система на първична, специализирана и медико-диагностична помощ показва съществуването на редица проблеми, както в достъпа на населението, така и в ефективността на нейната реализация.

Понастоящем има затруднение относно възможностите за реален избор на общопрактикуващ лекар (ОПЛ) в отдалечени и слабо населени места. Живеещите там често изпитват затруднения в достъпа си до избрания личен лекар. В лекарските практики, където има голям брой записани пациенти, е ограничен достъпът до своевременна медицинска помощ от ОПЛ. Заедно с това, липсата на адекватна информационна система и помощен персонал при обработката на значителния по обем документооборот, създава предпоставки за сериозни отклонения в ефективността и качеството на предоставяните медицински услуги. За голямата част от пациентите съществуват сериозни трудности при получаването на медицински услуги от избраните лични лекари през нощта и в почивните дни.

Продължава да доминира индивидуалната форма на организация на работа и по този начин работят болшинството от ОПЛ. Груповите практики все още остават единични случаи. Това поражда сериозни организационни и финансови проблеми за населението. Продължава тенденцията за увеличаване дела на дейности на ОПЛ, които се заплащат на капитационен принцип, а профилактиката продължава да стои на втори план. Населението, живеещо в отдалечени и труднодостъпни райони, както и лицата с висок риск продължават да изпитват сериозни трудности при получаването на достатъчни по обем и качествени услуги от лекарите-специалисти. Наблюдава се тенденция за нарастване на потреблението на медико-диагностични изследвания, както и неритмичност при назначаването.

Нарушени са връзките между първичната и специализираната извънболнична помощ, което затруднява приемствеността и качеството на оказваните в тези области услуги на пациента. Поради отсъствието на интегрирана информационна система стои проблемът с липсата на достатъчна и достоверна здравно-статистическа информация, което затруднява мониторинга, прогнозирането и управлението на системата.

Източник РЦЗ – Русе

7.2 Лечебни заведения в Община Русе

<i>Лечебни заведения за болнична помощ</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>
Заведения, брой	9	9	11	11	11
Легла	1098	1145	1218	1218	1226
Всичко персонал	x	1408	1408	1497	1529
Лекари на основен договор	x	279	291	308	324
Стоматолози на основен договор	x	0	0	0	1
Друг медицински специалисти на основен договор	x	704	693	740	740
Друг персонал на основен договор	x	421	424	445	461
Заведения за извънболнична помощ					
Заведения, брой	47	50	48	53	57
Легла	15	15	9	7	7
Всичко персонал	x	657	742	659	678
Лекари на основен договор	x	273	273	268	276
Стоматолози на основен договор	x	130	133	137	139
Друг медицински специалисти на основен договор	x	195	182	192	189

Друг персонал на основен договор	х	59	58	62	74
Други здравни заведения					
Заведения, брой	6	5	5	5	5
Легла	190	190	190	190	190
Всичко персонал	х	755	755	739	742
Лекари на основен договор	х	56	49	49	47
Стоматолози на основен договор	х	0	0	0	1
Друг медицински специалисти на основен договор	х	354	373	364	372
Друг персонал на основен договор	х	345	320	326	323

Източник НСИ – ТСБ – Русе

През 2010 година, в съответствие с изменение в Закона за лечебните заведения, се извърши реструктуриране на системата на лечебните заведения със стационар в Област Русе. Някои от съществуващите до момента заведения бяха преобразувани, както следва:

- *Областен диспансер за пневмо-фтизиатрични заболявания със стационар – Русе ЕООД* – в Специализирана болница за активно лечение за пневмо-фтизиатрични заболявания – Русе ЕООД;
- *Междубластен диспансер по онкологични заболявания със стационар – Русе ЕООД* – в Комплексен онкологичен център – Русе ЕООД;
- *Областен диспансер за психични заболявания със стационар – Русе ЕООД* – в Център за психично здраве – Русе ЕООД;
- *Областен диспансер за кожно-венерични заболявания със стационар Д-р Владимир Горанов – Русе ЕООД* – в Център за кожно-венерически заболявания Д-р Владимир Горанов – Русе ЕООД.

Основните цели в здравната и социална сфера на територията на Русенска община са свързани с подобряване управлението на ресурсите и осигуряване на широко обществено сътрудничество и взаимодействие:

1. Оптимизиране на разпределението на финансовите средства с акцент върху здравната промоция и профилактиката на заболяванията.
2. Преодоляване недостига на ОПЛ с придобита специалност и медицински сестри, диспропорциите в осигуреността с медицински персонал.
3. Стимулиране на груповите практики за първична извънболнична помощ.
4. Модернизиране на лечебните заведения и създаване на алтернативи за болничните услуги, като разкриване на форми за еднокдневна хирургия и легла със социална предназначеноост.

5. Подобряване на качеството на здравните услуги с акцент уважаване на достойнството на гражданите и противодействие на бюрокрацията и корупцията в системата. Специално внимание трябва да се обърне на уязвимите групи и лицата в неравностойно положение.

6. Подготовката на кадри за прилагане на европейското законодателство и извършване на мониторинг по профилактичните програми; подобряване на финансирането на тези програми.

7. Подобряване на качеството на живот и предоставяните социални услуги за хората с ментални увреждания.

8. Подобряване на контрола на рисковите фактори на работното място.

9. Разработване на регионална стратегия и програма в областта на хроничните неинфекциозни заболявания с акцент подобряване на общественото здраве.

За постигане на набеязаните цели се предвижда:

1. Разрастване на обхвата на домашния социален патронаж чрез обхващане на по-голям брой нуждаещи се възрастни лица и лица в неравностойно положение; домашен патронаж за деца до 18 месечна възраст; домашен патронаж за деца на самотни майки и майки инвалиди; домашен патронаж за деца с трайно или дълго отсъстващ един родител.
2. Оптимизиране на капацитета на съществуващите детски ясли и разкриване на допълнителни места в съответствие с потребностите на населеното място.
3. Разрастване на факултета по здравни грижи към РУ с оглед удовлетворяване на потребностите на региона от медицински сестри, акушерки, лаборанти и други специалисти в здравната система.
4. Изграждане на местни центрове – общински и регионални, за борба с хроничните неинфекциозни заболявания.
5. Адекватен подбор на контролорите към лечебните заведения, назначавани от общината.
6. Активна съвместна работа с пациентските организации.

Сериозен ресурс в подкрепа изпълнението на изброените задачи се открива в:

1. Развиване на широка мрежа от социални партньори:
 - институции – държавни и общински
 - научни дружества
 - учебни заведения
 - лечебни и здравни заведения
 - съсловни организации
 - организации от неправителствения сектор – пациентски, младежки, религиозни, БЧК и др.
 - фондации и сдружения
2. Целесъобразно използване на наличния сградов фонд и оптимизиране на неговото стопанисване и предназначение.
3. Кандидатстване за финансиране от външни източници по програми, отговарящи на реалните потребности на региона.
4. Развиване на публично-частното партньорство.

7.3 Детски ясли

В Община Русе функционират 10 общински детски ясли, в които се отглеждат, възпитават и обучават 627 деца. В детска ясла № 5 и детска ясла в село Ново село разполагат и със седмични яслени групи. Детските ясли са организационни обособени структури, в които работят 151 медицински специалисти, 10 педагози и 121 детегледачки. Отчитайки тенденцията за увеличаване на раждаемостта и недостиг на местата в яслите в периода 2009 г. – 2010 г. е увеличен капацитетът на детските ясли с 2 нови групи.

7.4 Детска млечна кухня

Детска млечна кухня при Община Русе е обособена структура, в която медицински и други специалисти приготвят и предоставят храна за 600 деца на възраст от десет месеца до тригодишна възраст, както и за 627 децата от детските ясли. Храната предоставена от кухнята е съобразена с всички нормативни изисквания. В тази връзка периодично се обновява материално-техническата база и се следи за качеството на предоставяните продукти.

7.5 Училищно здравеопазване

В здравните кабинети към детските градини и училищата работят 85 медицински специалисти. В тях се осъществяват дейности по профилактика и промоция на здравето на децата и учениците, както и медицинско обслужване на спешни състояния до пристигане на екипите за спешна медицинска помощ. С цел повишаване квалификацията на медицинските специалисти Община Русе ежесмесечно организира съвместни обучения със специалисти от Регионалната здравна инспекция и хабилитирани лектори. Приоритетно темите са свързани с оказване първа помощ при спешни състояния, проблеми на профилактиката и промоцията на здравето.

7.6 Програми на Община Русе

Във връзка с профилактика на хроничните неинфекциозни болести, съобразно приоритетите посочени от Европейското бюро на Световната здравна организация Община Русе и Сдружение „Обществена коалиция за здраве - Русе“ през 2008 година реализираха проект „Здрави деца в здрави семейства“, компонент на Програма „Синди“.

В проектните дейности бяха обхванати 793 учениците на възраст от 14 до 18 години от 15 русенски училища. В резултат на проведените проучвания бяха констатиран следните проблеми:

- Храненето на учениците не е здравословно;
- В Община Русе над 30% от учениците са с ниска двигателна активност. 7.3 % от тях не спортуват;
- Над 40 % от учениците пушат, като всеки трети ученик е редовен пушач;
- Над 80% от анкетираните консумират алкохол, като редовна е употребата му при 11.5% от момчетата и 6.3% от момичетата;
- Над 30% от учениците са с повишено систолично артериално налягане;
- С наднормена телесна маса или затлъстяване са 9.1% от момчетата и 4.9% от момичетата;

- Не са достатъчни знанията на учениците за основните фактори, укрепващи здравето, поведенческите рискови фактори и причини за заболяванията. Над 50% от учениците подкрепят идеята да имат час посветен на здравето.

Ограничаването на тези фактори на риска може да се постигне чрез развитие на дейности за промоция на здравето и профилактика на болестите, в рамките на Програмата „Здрави деца в здрави семейства”. В програмата са формулирани конкретни цели, задачи и дейности за намаляване нивото на факторите на риска за здравето на учениците.

Програмата ще се реализира и през 2011 г. като се разширява обхвата и сред деца със специални образователни потребности.

Превенция и профилактика на гръбначни изкривявания на деца от I – IV клас в Община Русе

Община Русе ежегодно финансира скрининг, специализирана лечебна гимнастика, контролни измервания от лекари и кинезитерапевти на децата от община Русе

Профилактични прегледи на спортуващи деца и ученици

Община Русе ежегодно финансира, съобразно изискванията на Наредба № 8 на МЗ начални, периодични и предсъстезателни медицински прегледи както и допълнителни лабораторни изследвания.

Програма „Асистирана репродукция”

В отговор на съвременните тенденции и потребностите на много двойки с репродуктивни проблеми, Община Русе беше сред първите общини иницирали тяхното финансово подпомагане. От 2008 г. се реализира Програма „Асистирана репродукция” с одобрени критерии определени с решения на Общински съвет Русе.

<i>Година</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
Опуснати от общинския бюджет средства	35 000 лв	50 000 лв	30 000 лв	30 000 лв
Брой подпогнати семейства	14	20	12	12

Източник Община Русе

7.7 Превантивно- информационен център

От 2004 г. към Община Русе функционира Превантивно- информационен център (ПИЦ) – функционален орган на Общински съвет по наркотични вещества, където по договор за съвместна дейност работят психиатри и психолози от ОДПЗС – Русе ЕООД.

Основни дейности на центъра са:

- Събиране, съхраняване и анализиране на информация на областно и общинско равнище, която е необходима за изготвянето, осъществяването и координирането на програмите ;
- Организиране на работни срещи, семинари и конференции с превантивна цел;
- Създаване на условия за информационно и инфраструктурно осигуряване дейността на Областния съвет по наркотични вещества;

- Насочване на консултации;
- Изготвяне и разпространение на превантивни материали;
- Организиране и провеждане на програми за здравно образование - полово съзряване, полови контакти, предпазване от заболявания, предавани по полов път и ХИВ/СПИН;
- Организиране на различни младежки инициативи с превантивна насоченост - конкурси, концерти, спектакли, състезания и др.

7.8 SWOT анализ на здравеопазването в Община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Добре развита мрежа от здравни и лечебни заведения по отношение на видовете медицинска помощ; • Поддържане на широк спектър от здравни специалисти; • Въвеждане на обучение за медицински сестри и акушерки във факултет "Обществено здраве и здравни грижи" на Русенски Университет; • Изградена добра мрежа от детски ясли; • Добре развита мрежа на училищно здравеопазване; • Добро взаимодействие между Общината и общинските лечебни заведения; • Наличие на дялово участие на общината в лечебните заведения и оказване на подкрепа за закупуване на апаратура и поддържане на сградния фонд; • Наличие на Превантивно-информационен център; • Наличие на общински програми за превенция и профилактика • Наличие на програма «Асистирана репродукция». 	<ul style="list-style-type: none"> • Трайна тенденция за недостиг на финансови средства за развитие на здравеопазването и лечебните заведения; • Липса на общинска стратегия за здравеопазване; • Трайна тенденция към загуба на медицински квалифициран персонал и недостиг на кадри; • Технологична изостаналост на лечебните заведения; • Слабо развито здравното образование на деца и родители, профилактика и ранна диагностика; • Лош здравен статус на малцинствата; • Ниско ниво на медицинското обслужване; • Нездравословен начин на живот; • Късно диагностициране на заболяванията.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Достъп до ОП за подобряване на здравната инфраструктура и закупуване на модерно оборудване; • Наличие на международни програми за сътрудничество и помощ в хуманитарната област и здравеопазването; • Възможности за специализация и продължаващо обучение на здравните кадри; 	<ul style="list-style-type: none"> • Застаряващо население; • Влошена икономическа конюнктура и наличие на голям брой неосигурени; • Възникване и разпространение на епидемии, пандемии; • Липса на ясни и прозрачни критерии и механизми за финансиране на здравните дейности; • Изоставане в предоставянето на здравни услуги от частни лечебни

<ul style="list-style-type: none">• Наличие на Национална здравна карта;• Национална политика и програми за засилване на промоция на здравето в учебни заведения ;• Активиране на профилактичната, скрининговата и промотивна дейност;• Преодоляване на тежката демографска криза - намаляване на детската и обща смъртност.	<p>заведения;</p> <ul style="list-style-type: none">• Недостатъчен контрол върху дейността на лечебните заведения, организационни и управленски проблеми;• Корупция в системата на здравеопазването и загуба на обществено доверие.
---	--

8. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

От 2000 г. държавата провежда целенасочена реформа в сферата на социалните услуги, която стартира първо в сферата на услугите за деца и след това премина и към услугите за другите възрастови групи.

Реформата е насочена към деинституционализация и децентрализация на социалните услуги. От система от специализирани институции, които предлагат универсален отговор на различните потребности и проблеми на хората се премина към създаване на социални услуги в общността, които индивидуализират подхода към индивидите и групите в риск и целят интегрирането им в социалните общности. Затова отговорностите за управлението на социалните услуги на местно ниво са поети от общините. Последователната практика на децентрализация намери израз и във въвеждането на регламентите и практиката на договаряне на социалните услуги с частни доставчици.

Законът за социално подпомагане, Законът за интеграция на хората с увреждания, Законът за закрила на детето и правилниците за тяхното прилагане определят реда, условията и организацията на социалните услуги. Социалните услуги се основават на социална работа и са насочени към подкрепа на подпомаганите лица за осъществяване на ежедневните им дейности. Бенифициенти са хора с увреждания, самотни възрастни хора, пенсионери, деца и жени в риск и др.

8.1 Социални услуги, предоставяни от Община Русе

Община Русе работи усилено за преодоляване на неравномерността в развитието и достъпа на социални услуги и се старее да обхване всички уязвими общности, всички възрастови групи на територията на общината, с внимание и към малките населени места, където също живеят групи и индивиди в риск.

Специализирани институции за предоставяне на социални услуги:

1. Дом стари хора «Възраждане»

Капацитет – 234 места

Специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на лица, навършили възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст

съгласно Кодекса за социално осигуряване, включително и онези от тях, които имат процент намалена работоспособност, установена с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

2. Дом за възрастни с физически увреждания «Милосърдие»

Капацитет – 82 места

Специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на лица с физически увреждания, установени с експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

3. Дом за възрастни хора с деменция «Приста»

Капацитет – 120 места

Специализирана институция, предоставяща комплекс от социални услуги на лица с деменция, установена с протокол от ЛКК и/или експертно решение на ТЕЛК/НЕЛК.

4. Дом за деца, лишени от родителски грижи «Надежда»

Капацитет – 60 места

Настаняват се деца от 3 до 8-годишна възраст, в групи за постоянна, седмична и дневна грижа. Отглеждане и възпитание на децата според изискванията и стандартите на Европейския съюз. Осигуряване на възможности на всички деца за непрекъснато интелектуално, социално и личностно развитие, като се диференцира обучението, съобразно техните нужди. Разработване и утвърждаване на нови социални услуги и работа в общността.

5. Дом за деца, лишени от родителски грижи «Св. Димитър Басарбовски»

Капацитет – 40 места

Настаняват се деца от 7 до 18-годишна възраст. Основната цел на дома е развиване на способностите у детето, с подкрепата на специалисти за независим живот и изграждане на умения за поемане на лична отговорност след напускане на специализираната институция при навършване на 18-годишна възраст или след осигуряване на алтернативна социална услуга извън нея. Сформирани са групи за постоянен престой, група за деца и младежи със специални образователни потребности, група за подготовка за самостоятелен живот и извеждане от институцията, група “Защитено пространство” за най-малките деца. Извън системата на институционалната грижа се предоставят социалните услуги “Работа с родители и семейства”, “Спешен прием”, група за дневен престой.

6. Дом за деца, лишени от родителски грижи «Райна Гатева»

Капацитет - 48 места

Настаняват се деца от 7 до 18-годишна възраст. Домът предлага постоянна, седмична и дневна грижа. Предвид оценката за реструктуриране на дома е прекратено настаняването в него, като се предвижда в бъдеще там да се предлагат алтернативни социални услуги за рискови групи в общността, с цел намаляване броя на децата, в специализирани институции.

7. Дом за медико – социални грижи

Капацитет – 190 места, постоянна грижа - 50.

Домът е на пряко подчинение на Министерството на здравеопазването, като същевременно се предлагат и социални услуги. Полагат се грижи за деца от 0 до 7-годишна възраст: на постоянна грижа, седмична грижа и дневни форми на грижа – дневна грижа, дневен и почасов рехабилитационен център, речева и психологическа рехабилитация, плуване. Домът се оформя като заведение за долекуване и рехабилитация на деца с хронични заболявания и различни по степен увреждания.

8.2 Социални услуги, които се предоставят в общността

1. Дневен център за деца и младежи с умствени увреждания

Капацитет – 30 места

Решение за разкриване № 272, протокол № 17/16.07.2004 г. на Общински съвет – Русе. Комплекс от социални услуги, които създават условия за цялостно обслужване на потребителите през деня, свързани с предоставяне на храна, задоволяване на ежедневните, здравните, образователните и рехабилитационните потребности, както и на потребностите от организация на свободното време и личните контакти.

Размер на таксата – 30 на сто от месечния доход на лицето (за младежи над 16 г., придобили право на пенсия).

Доставчик на услугата – Русенска асоциация на лица с интелектуални затруднения (РАЛИЗ-БАЛИЗ).

2. Дневен център «Милосърдие»

Капацитет – 30 места

Решение за разкриване № 233, протокол № 15/12.06.2008 г. на Общински съвет – Русе. Центърът, предназначен за социална рехабилитация и интеграция на деца и младежи с увреждания и със специални образователни потребности, е открит през 1998 г., с доставчик на услугата Русенска католическа организация „Каритас“, с финансиране от външни спонсори.

От 2009 работи като общинска услуга делегирана държавна дейност.

Доставчик на услугата – Русенска католическа организация „Каритас“

3. Дневен център за възрастни хора «Трета възраст»

Капацитет – 50 места

Решение за разкриване № 232, протокол № 15/12.06.2008 г. на Общински съвет – Русе. Центърът е открит през 2004 г. с доставчик Фондация „Трета възраст“ с финансова подкрепа от различни спонсори. Чрез него се създават условия за намаляване на социалната изолация, за повишаване на мотивацията за оцеляване, самочувствието и увереността за независимост на възрастните хора. Предоставят се комплексни социални услуги, информация и консултации по въпроси от здравен, семеен, социален и финансов характер.

От 2009 работи като общинска услуга делегирана държавна дейност.

Доставчик на услугата – Фондация „Трета възраст“

4. Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични увреждания

Капацитет – 30 места

Решение за разкриване № 1029, протокол № 48/23.06.2006 г. на Общински съвет – Русе. Комплекс от социални услуги, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване. Насърчава социалното участие и психо-социалното развитие на хора с хронични психични разстройства, които искат да работят върху уменията си за самостоятелен живот.

Доставчик на услугата – Център за консултиране и кратка терапия „Решения“.

5. Център за временно настаняване

Капацитет – 31 места

Решение за разкриване № 300, протокол № 17/11.09.2008 г. на Общински съвет – Русе.

Комплекс от социални услуги, предоставяни на бездомни лица, насочени към задоволяване на ежедневните им потребности, за срок не повече от 3 месеца в рамките на календарната година.

От 2009 работи като общинска услуга делегирана държавна дейност.
Доставчик на услугата – Център за психично здраве - Русе

6. Защитено жилище «Приятелска подкрепа»

Капацитет – 8 места

Решение за разкриване № 619, протокол № 32/27.05.2005 г. на Общински съвет – Русе.
Форми на социални услуги, в които хората водят независим начин на живот, подпомогнати от професионалисти. Създават се условия за подпомагане, взаимопомощ, ефективна защита и социална интеграция на хора с умствена изостаналост, осъществяват се дейности за постигане на социално включване и възстановяване на изгубените социални умения и навици. Целевата група включва пълнолетни жени и мъже с лека и средна степен на умствена изостаналост, настанени в специализирани институции, с възможност да бъдат изведени.

Доставчик на услугата – Фондация “Приятелска подкрепа”.

7. Защитено жилище «Дружба»

Капацитет – 6 места

Решение за разкриване № 1322, протокол 61/01.06.2007 г. на Общински съвет – Русе.
Социалната услуга е за младежи, напускащи специализираните институции за деца, които водят независим начин на живот, подпомогнати от професионалисти. Услугата осигурява пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща среда, близка до семейната, с възможност да подкрепа и изява.

Доставчик на услугата – Фондация “Приятелска подкрепа”.

8. Защитено жилище

Капацитет – 8 места.

Решение за разкриване № 1322, протокол 61/01.06.2007 г. на Общински съвет – Русе.
Социалната услуга е за младежи, напускащи специализираните институции за деца, които водят независим начин на живот, подпомогнати от професионалисти. Услугата осигурява пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща среда, близка до семейната, с възможност да подкрепа и изява.

Доставчик на услугата – Фондация “Приятелска подкрепа”

9. Защитено жилище за възрастни с психични разстройства

Капацитет – 10 места

Решение за разкриване № 299, протокол № 17/11.09.2008 г. на Общински съвет – Русе.
За хора, преминали лечение в Областен диспансер за психични заболявания със стационар, нуждаещи се от грижи за физическото състояние и социалното им функциониране, за които близките отказват да се грижат.

Доставчик на услугата – Център за психично здраве - Русе

10. Защитено жилище за възрастни с психични разстройства вследствие на зависимости

Капацитет – 10 места

Решение за разкриване № 474, протокол № 23/19.02.2009 г. на Общински съвет – Русе.
Основната целева група са жени и мъже с психични увреждания, настъпили вследствие на продължителна употреба с психоактивни вещества.

Доставчик на услугата – Център за консултиране и кратка терапия „Решения” - Русе

11. Комплекс за социални услуги за деца и семейства

Създаден през 2005 г. по проект “Реформа за повишаване благосъстоянието на децата в България” на МТСП. Финансиран първата година от Световната банка.

Решение за продължаване на дейността като общинска услуга делегирана държавна дейност № 934, протокол № 44/31.03.2006 г. на Общински съвет – Русе.

Център за работа с деца на улицата

Капацитет – 15 места

Комплекс от социални услуги, свързани с превенция на попадането на деца на улицата и отпадане от училище, социална рехабилитация и интеграция на деца, живеещи трайно или частично на улицата, чрез индивидуална работа с детето и неговото семейство, семейно консултиране и подкрепа, медицински и санитарно-хигиенни услуги, ограмотяване на децата, обучение в родителски умения.

Център за обществена подкрепа

Капацитет – 105 места

Комплекс от социални услуги, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и подкрепа на семейства в риск, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви.

Център за настаняване от семеен тип

Капацитет – 8 места

Комплекс от социални услуги, които се предоставят в среда, близка до семейната. Доставчик на услугата в КСДУС е Сдружение «Еквилибриум» в партньорство с Клуб «Отворено общество» - Русе.

11. Център за настаняване от семеен тип - 2

Капацитет – 10 места

Решение за разкриване № 197, протокол № 13/15.05.2008 г. на Общински съвет – Русе. Доставчик на услугата – Сдружение „Дете и пространство”

12. Приют за безнадзорни деца

Капацитет – 15 места

Решение за разкриване № 1295, протокол № 59/04.05.2007 г. на Общински съвет – Русе. Осигурява временен подслон, храна, дрехи, медицински грижи, образование, психологическа подкрепа за безнадзорни деца и деца в риск на възраст от 6 до 18 години.

Доставчик на услугата – Български Червен кръст.

13. Център за работа с деца на улицата (деца в риск)

Капацитет – 25 места

Решение за разкриване № 1295, протокол № 59/04.05.2007 г. на Общински съвет – Русе. Осигурява закрила и защита на децата, които трайно или частично живеят на улицата – от многодетни, социално слаби, непълни семейства, на деца, чиито родители нямат нужния капацитет на полагат адекватни грижи за тях по различни причини. Стимулиране на цялостното развитие на детето, задоволяване на основните му потребности, превенция на противообществени прояви и предотвратяване отпадането на децата от училище.

Доставчик на услугата – Български Червен кръст.

14. Домашен социален патронаж

Капацитет – 600 места

Комплекс от социални услуги, предоставяни по домовете, свързани с доставка на храна и социални услуги при ползватели с увреждания.

Филиали с доставка на храна в селата: Мартен, Сандрово, Червена вода, Семерджиево, Николово, Долно Абланово, Тетово, Ново село.

15. Личен асистент

Услугата се предоставя от Община Русе, с финансиране по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” на ЕС, Проект „Подкрепа за достоен живот” по Схема

за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ - „Алтернативи”. Продължителност на програмата – 14 месеца – XI.2010 – III.2012 г.
Към м. март услугата се предоставя на 130 лица с увреждания.

8.3 Други социални дейности на Община Русе

Комисия за детето

Съгласно измененията на Закона за закрила на детето от 20.02.2009 г. към всяка община се създава Комисия за детето с консултативни и координационни функции. Тя е обединяващо и координиращо звено на политиките за всички деца на територията на общината и формира и осигурява осъществяването на местната политика по закрила на детето. Председател на комисията е кметът на общината или оправомощено от него длъжностно лице.

Със заповед на кмета на Община Русе от м. юни 2009 г. е сформирана Общинска Комисия за детето. На своите заседания комисията разработва и приема общинска стратегия за детето, общинска програма за закрила на детето, осъществява обмен на информация между компетентните органи при осъществяването на дейностите по закрила на детето на общинско ниво, приема план за работата си за всяка година. Една от дейностите на Общинската Комисия за детето е «приемната грижа». На своите заседания комисията разглежда социални доклади, изготвени от социални работници, и оценява кандидатите за приемни семейства в общината. Социалната услуга „Приемна грижа” е с начало в общината през 2004 г., към края на 2010 г. работят 8 приемни семейства, от които 5 професионални и 3 доброволни.

Координационен механизъм

На 15.03.2010 г. от няколко министерства и агенции е подписано споразумение за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила на детето при случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и при кризисна интервенция. С него се създава Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, който ще има за цел да регламентира конкретните задължения за взаимодействие на ангажираните субекти при случаи на деца в риск – жертви на насилие или в случаи, при които е необходима кризисна интервенция. По силата на този механизъм в Община Русе е създаден Мултидисциплинарен екип за действие, в който са включени служители от териториалните структури на органите на изпълнителната власт, явяващи се като органи за закрила на детето по смисъла на чл. 6 от Закона за закрила на детето (ЗЗД), ангажирани в неговото изпълнение. В състава му участват и представители на общинска администрация.

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги

УНИЦЕФ България стартира през октомври 2008 г. проект “Планиране и усъвършенстване на социалните услуги на регионално равнище в област Русе”, с продължителност 2 години и с подкрепата на МТСП и АСП. Целта на проекта е да пилотира комплексен модел за планиране, разработване и осигуряване на услуги на регионално равнище, като по този начин се гарантира по-ефективна и ефикасна система на социални услуги и използване на структурните фондове на ЕС.

През юли 2009 г. екип от експерти на УНИЦЕФ България разработва Областна стратегия за развитие на социалните услуги в област Русе, която обхваща периода 2010-2015 г.

Общинската стратегия за развитието на социалните услуги в област Русе (2010 – 2015) е разработена като част от Стратегията за развитие на община Русе (2005 – 2015) и в съответствие с Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Русе, приета на заседание на Комисията за социално подпомагане в област Русе на заседание на областния съвет за развитие на 16.12.2009 г. Чрез общинската стратегия община Русе се присъединява и към европейските принципи на хуманност и солидарност, като осигурява достъпни и качествени социални услуги в община Русе, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи. Общинското планиране има за цел да очертае насоките за създаване на мрежа от социални услуги, която отговаря на нуждите на рисковите групи и е ефективна в своето действие от управленска и икономическа гледна точка. Стратегията задава както общинска рамка, така и параметрите на социалните услуги на територията на община Русе.

Всяка година се разработва Годишен план по изпълнението на Общинската стратегия в община Русе, а в края на годината се отчита изпълнението на плана.

Съвместна дейност с УНИЦЕФ по случая „Могилино”

В края на месец октомври 2007 г. Агенцията за социално подпомагане разработи подробен план за закриването на ДДМУИ “Св. Петка”, с. Могилино. Планът се изпълни от АСП в партньорство с УНИЦЕФ и Алианс от НПО.

В процеса на изпълнение на проекта бяха изведени 10 деца и настанени в ДДЛРГ „Надежда” – Русе, бяха създадени два центъра за настаняване от семеен тип в Русе с общ капацитет 16 места. УНИЦЕФ предостави на Община Русе безвъзмездна финансова помощ за извършването на необходимите строително-ремонтни работи и за закупуване на необходимото допълнително обзавеждане и оборудване на сградите и за адаптиране на материалната база в бившето звено „Майка и бебе” и в обособено крило на ДМСГД. През 2011 г. капацитетът на ЦНСТ е увеличен на 10 места.

Наредба № 21

Със свое решение № 625, прието с протокол № 30 от 16.07.2009 г. Общински съвет – Русе приема Наредба № 21 за социално подпомагане на граждани от бюджета на Община Русе. С наредбата се определя редът и начинът на отпускане и отчитането на средства за подпомагане на социално слаби граждани и отпускането на еднократна помощ при раждане на дете от бюджета на Община Русе. Средствата се предоставят в две направления: за задоволяването на неотложни социални потребности на лица и семейства, за животоспасяващи лечение, операции и лекарства, подпомагане на социално слаби непълнолетни лица – сираци и полусираци, самотни възрастни, хора с увреждания и други, както и помощ за справяне с последиците от бедствия аварии и катастрофи; за подпомагане на майката и нейното семейство по създаване на условия за отглеждане на детето.

Безплатни социални погребения

На базата на постановление на Министерски съвет след 2000 г. всяка година в Община Русе се гласуват средства в общинския бюджет, които се превеждат на общинската фирма „Обреден дом” ЕООД за извършване на безплатни погребения на социално слаби граждани, бездомни, безпризорни, настанени в заведения за социални услуги и регистриране в службите за социално подпомагане лица. Погребенията се извършват след провеждане на социална анкета в отдел „Социални дейности”, която включва

информация за социалния, здравословния, финансовия и имуществения статус на лицето и неговите близки.

Подпомагане издръжката на пенсионерски клубове и клубове на хора с увреждания

На територията на Община Русе функционират 24 клуба, от които 7 в града и 17 в селата. Клубовете се посещават от 2200 пенсионери. Дейността им осмисля свободното време на възрастните хора с тихи игри, празнуване на официални, лични, традиционни празници, организиране на екскурзии до национални забележителности. Създадени са певчески групи, които участват в събори и фестивали на българското народно творчество.

Издръжката на клубните помещения се финансира от Община Русе

Община Русе подпомага финансовата издръжка на клубните помещения на следните дружества на хора с увреждания: Дружество на лица с тежки физически увреждания „Смелост”, Дружество на хора с увреждания „Кураж”, Съюз на инвалидите в България, регионална организация – Дружество „Доверие”, Регионална съюзна организация към Съюза на слепите в България, Съюз на сляпо-глухите, Съюз на глухите.

Дейността на сдруженията включва организация на свободното време, екскурзии, организиране и раздаване на дарения, медицински услуги, дейности, осъществявани по спечелени проекти по национални и оперативни програми. Осигуряват се помощно-технически средства.

8.4 SWOT анализ на социалните дейности в Община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на традиции в предоставянето на социални услуги в общината; • Наличието на политическа воля от страна общината да налага иновативни модели на социални услуги и да упражнява стриктен контрол върху услугите; • Добре развита социална инфраструктура на територията на общината; • Достигнат опит в социалните услуги чрез досега функциониращите заведения и организации. • Добра координация между институциите на държавната и местна власт, НПО и други заинтересовани страни; • Наличие на Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Русе 2010 – 2015 година; • Наличие на комисия за закрила на детето; 	<ul style="list-style-type: none"> • Зависимост на голяма част от услугите от централното бюджетно финансиране; • Недостиг на финансови средства за предоставяне на качествени социални услуги; • Липса на механизъм за повишаване на административен капацитет на кадрите в социалната сфера; • Отсъствие на периодични проучвания за потребностите от социални услуги; • Липса на проучване за обектите общинска собственост, които могат да се използват за разкриване на социални услуги; • Повечето хора, нуждаещи се от социални услуги са с ниски доходи, например мобилни социални услуги за специфични услуги; • Недостатъчен набор от алтернативни социални услуги; • Малък брой утвърдени приемни

<ul style="list-style-type: none"> • Администрацията на общината има придобит опит за предоставяне на социални услуги; • Наличие на конкурентна среда за развитие на социалните услуги в общността • Наличие на развит сектор от организации, работещи в сферата на социалните услуги ; • Наличие на Наредба 21 за социално подпомагане от бюджета на общината; • Наличие на Наредба и Стратегия за развитие на ПЧП в общината. 	<p>семејства;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недостатъчно достъпна среда за хората с увреждания; • Слабо развита система на ПЧП в социалната сфера.
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>ЗАПЛАХИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Достъп до средства по ОП за инвестиции в подобряване на социалната инфраструктура, развитие на социалните услуги и обучение на човешките ресурси; • Наличие на заем от Световната банка за ранно детско развитие на деца от рискови общности; • Национална политика за децентрализация и деинституционализация на социалните услуги; • Увеличаване на финансовите стандарти за социалните услуги; • Разширяване на номенклатурата от нови услуги; • Развитие на междусекторни , междубщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги; • Наличие на добри практики и възможности за обмяна на опит. • Европейска тенденция за развитие на ПЧП в сферата на социалните услуги. 	<ul style="list-style-type: none"> • Намаляване на бюджетното финансиране за социални дейности; • Чести промени в законодателството за предоставяне на социални услуги и изискванията към доставчиците; • Чести промени в механизмите за отпускане и усвояване на средствата в т. ч. и за капиталови разходи; • Увеличаване на броя на хората, нуждаещи се от социални услуги; • Старееене на населението;

9. ОБРАЗОВАНИЕ

9.1 Профил на общинската образователна мрежа

За начало на светското образование в Русе е приета 1838 г., когато във Варошкото училище идва Параскев Дамянов, който въвежда нови учебни предмети. С този акт русенци стават европейци по дух, а техните деца започват да изучават предмети като числителница, земеописание, гимнастика, рисуване.

173 години по-късно русенската образователна система има много добре развита и работеща мрежа от детски, средни и висши учебни заведения, които отговарят на широк спектър от ученически интереси и предпочитания и дават възможност за последователно завършване на всички степени на обучение – от начално до висше.

9.2 Висши училища

Висшето образование в Община Русе има традиции и солидна база. То е представено от Русенски университет „Ангел Кънчев” и Висше училище „Земеделски колеж” – Пловдив – филиал Русе

Русенски университет „Ангел Кънчев”

Русенският университет "Ангел Кънчев" е автономно държавно висше училище. Той е преобразуван с решение на Народното събрание от 21 юли 1995 г. и е приемник на висшето техническо училище, създадено в Русе на 12.11.1945 г.

Университетът е средище на висшето образование в цяла Североизточна България.

В структурата му са включени осем факултета: Аграрно-индустриален факултет; Машинно-технологичен факултет; Факултет Електротехника, електроника и автоматика; Транспортен факултет; Факултет Бизнес и мениджмънт; Факултет Природни науки и образование; Юридически факултет; Факултет Обществено здраве и два филиала: Филиал на Русенския университет в гр. Силистра и Филиал на Русенския университет в гр. Разград.

Русенският университет е сред избраните от Европейската TEMPUS комисия 18 университета от 11 централноевропейски страни, постигнали най-добри резултати в преустройството на висшето образование. Националното и международното признание е потвърждение, че той се изгражда и развива като съвременен университет с европейско ниво на обучение. През 2006 г. Русенски университет "Ангел Кънчев" е акредитиран от НАОА с много висока оценка. В Русенския университет има акредитирани 18 професионални направления в следните области на висшето образование: Педагогически науки; Социални, стопански и правни науки; Природни науки, математика и информатика; Технически науки; Здравеопазване и спорт.

Брой обучавани студенти по учебни години

Учебна година	Брой на обучаваните студенти
2005/2006	7333
2006/2007	7964
2007/2008	8281
2008/2009	8223
2009/2010	8921

Източник Русенски университет „Ангел Кънчев”

Брой обучавани докторанти

Година	Брой на обучаваните докторанти
2006	182
2007	156
2008	130
2009	111
2010	150

Източник Русенски университет „Ангел Кънчев”

Брой обучавани чуждестранни студенти по учебни години

Учебна година	Брой на обучаваните чуждестранни студенти
2005/2006	387
2006/2007	442
2007/2008	494
2008/2009	518
2009/2010	506

Източник Русенски университет „Ангел Кънчев”

Кадрова обезпеченост

Към 31.12.2010 год. в Русенския университет „Ангел Кънчев” работят на основен трудов договор **486** преподаватели, от които **208** са хабилитирани (**31** професори и **177** доценти). От тях **12** имат научната степен “доктор на науките”. Асистентите с образователната и научна степен “доктор” са **73**.

Материално-техническа база

Основна база

Общата разгърната застроена площ на Русенския университет „Ангел Кънчев” възлиза на 60 594 кв.м. (от които над 13000 кв.м. в новопостроения и въведен в експлоатация през 2010 г. учебен корпус-2).

Допълнителна специфична база

Русенският университет разполага със собствена производствена база, структурирана чрез регистрираното търговско дружество „Учебно производствено звено” (УПЗ) ЕООД. За изпълнение на функциите си УПЗ използва два производствени корпуса с обща застроена площ от 3600 кв.м. и технологично оборудване, собственост на Университета, с отчетна стойност около 100 хил.лв..

Русенският университет “Ангел Кънчев” има и Учебно-производствен комплекс (УПК), намиращ се в района на ДЗС- Русе. УПК е изграден върху площ от 150 декара, частично застроен със складови и обслужващи сгради и асфалтирано трасе за обучение на водачи на МПС. Комплексът е предназначен за обучение на професионални водачи на моторни превозни средства и на самоходна земеделска техника. В гр. Силистра Филиалът на Русенския университет разполага с Учебно-лабораторен корпус по машиностроене (застроена площ 2894 м²).

Факултет „Обществено здраве” разполага с учебно-възстановителна база за провеждане на учебния процес в залите за “Физиотерапия и роботизация”,

“Хидротерапия”, масаж, мануална терапия и рефлексотерапия, а така също фитнес – салон.

В Русенския университет “Ангел Кънчев” функционират общо 248 лаборатории, всяка от които представлява специфична учебна база, обзаведена с машини, съоръжения, лабораторни стендове, натурни образци и други, присъщо необходими за практическо обучение по съответни учебни дисциплини.

Развитието на лабораторната база за учебния и научен процес се осъществява и в 34 специализирани лаборатории от фирми и институции и по проекти В тези лаборатории се води учебен процес с приложение на съвременни технически средства и технологии.

В учебен корпус 16 катедра “Промишлен дизайн” разполага с 6 ателиета за творческа дейност с площ 321 м², а в сградата на корпус „Педагогически факултет” са на разположение 2 ателиета за творческа дейност на площ 69 м².

Русенският университет “Ангел Кънчев” разполага и с подходяща за обучение и спортове по интереси материална спортна база, както следва: в Русе - две спортни зали - Зала 1 (640 м²) и Спортна зала 2 (1020 м²), обединени в Университетски спортен комплекс, включващ освен тях прилежащ футболен терен, лекоатлетическа писта и открити спортни игрища. В едната от спортните зали е изградена стена за спортно катерене. Разработен е актуален проект за възстановяване на част от амортизираните игрища, изграждане на нови такива и цялостно реновиране и подновяване на съществуващата спортна база. В учебен корпус „Педагогически факултет” има физкултурна зала (200 м²) и открит спортна площадка. В Университета е изграден Университетски спортно-оздравителен център (УСОЦ), координиращ ползването на спортната база. В състава УСОЦ са включени: катедра “Физическо възпитание и спорт”; Университетския спортен комплекс (УСК); Спортен клуб (СК) “Академик”; Спортно-туристическо и природозащитно дружество (СТПД) “Академик”. Дружество „Академик” стопанисва две старопланински хижи “Ехо” и “Козя стена”, които активно се посещават от преподавателите и студентите. На брега на р. Дунав е устроена база за гребане и воден туризъм (бунгало и малък хангар) на територията на водна база “Метеора” с общо 16 двуместни комплектовани лодки; склад за спортно-туристическа екипировка, инвентар и съоръжения за отдих, екскурзионна, учебно-тренировъчна и спортна дейност.

Университетът има приета Стратегия за развитие на спортната база за периода 2008-2010 г.

Международно сътрудничество

Добра възможност за повишаване на професионалните знания и умения е участието на студентите и докторантите в международните проекти и програми, в които Русенският университет “Ангел Кънчев” е партньор на водещи световни и европейски университети. По относителния брой на студентските и докторантски мобилности университетът е на едно от първите места в страната.

Проекти, финансирани от научни програми на Европейския съюз

Русенският университет “Ангел Кънчев” е инициатор и координатор на проекта EUROPEAN THEMATIC NETWORK FOR DOCTORAL EDUCATION IN COMPUTING (Европейска тематична мрежа за подготовка на докторанти в областта на компютинга), в който участваха 69 университета и фирми от 29 европейски страни. По линия на този проект ежегодно бяха провеждани по две научни конференции със секции за докторанти. За успешното ръководство на тази европейска тематична мрежа университетът получи на срещата на координаторите на европейски тематични мрежи в

Брюксел плакет „ПАРТНЬОР НА ЕВРОПА”. През 2008 г. университетът получи от МОМН наградата „ПИТАГОР” за успешно ръководство на международни проекти. Русенски университет през 2007 г. приема политика п програма Еразъм за периода 2007-2013 г. Основната цел е : утвърждаване и развитие на Русенски университет като водещо и авторитетно интелектуално средище на Русенска област и Североизточна България за осъществяване на учебни, научни и други културни дейности, чието равнище има високо национално и международно признание. В изпълнение на тази политика университетът е изградил европейски мрежи от студентски и преподавателски програми за мобилност, за да разшири опита в областта на образованието и кръгозора на студентския и преподавателски състави чрез участие в Тематичните мрежи в подпрограма ЕРАЗЪМ на СОКРАТ II, КОМЕНСКИ, МИНЕРВА и програмата ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ.

ОБОБЩЕНИ ДАННИ ЗА БРОЙ МЕЖДУНАРОДНИ ПРОЕКТИ НА РУСЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ „АНГЕЛ КЪНЧЕВ”

Години	Брой международни проекти	Общ брой преподаватели в Русенския университет
2006	63	422
2007	105	430
2008	161	450
2009	112	481
2010	133	486
Всичко:	574	2 179

Източник Русенски университет „Ангел Кънчев”

Висше училище „Земеделски колеж” – Пловдив – филиал Русе

Филиалът на Висше Училище "Земеделски Колеж" в град Русе отваря врати за студенти през 2003 година. През 2008 година той е акредитиран с най-висока оценка от НАОА.

Висшето училище разполага със съвременна учебна база, богата библиотека, компютърна зала с високоскоростен интернет и много други удобства на разположение на студентите.

Ерудирани и международно признати преподаватели се грижат за качествената, професионално насочена подготовка на бъдещи мениджъри в агробизнеса, агрономи, специалисти за винопроизводството, градинарството и алтернативния туризъм.

Броят на студентите във Филиала по години е както следва:

- 2006 – 1870;
- 2007 – 1894;
- 2008 – 1779;
- 2009 – 1525;
- 2010 – 1086.

Брой специалности: 5 както следва:

- Агротехнологии (Фермерство);
- Технологии по градинарство и винарство;
- Аграрна икономика;
- Стопанско управление;
- Икономика на туризма.

Във филиала работят 27 преподаватели на трудов договор:

- Професори – 4;
- Доценти – 17;
- Асистенти – 6, от които с научна степен – 1.

56 работят на граждански договор:

- Професори -6;
- Доценти -20;
- Асистенти – 30.

Материално-техническата база включва:

- Изградена база на собствен терен с площ 6050 кв. М;
- Четири учебни сгради с аудиторна площ 1340 кв.м.;
- Климатизирани лекционни, семинарни и лабораторни зали с 1313 места;
- Три компютърни зали с 53 пълни конфигурации, свързани с Интернет;
- Библиотека с над 10 000 тома научна литература, учебници и специализирана периодика;
- Собствено опитно поле – 38 дка;
- Учебно- опитна градина на територията на филиала – 1,5 дка.

Източник Земеделски колеж - Русе

9.3 Училищна мрежа

Община Русе има пълноценна училищна мрежа, структурирана при отчитане на социално- икономическите, географските и демографски характеристики, както и перспективите за тяхното развитие.

Основни акценти в образователната политика, водена при определянето на училищната мрежа са:

- Обхващане на всички деца и ученици, подлежащи на задължително обучение;
- Повишаване качеството на образованието на всички етапи;
- Подобряване и обновяване на материалната база чрез устойчиво финансиране;
- Прогнозен разчет на броя на децата и учениците.

Училищното образование в общината се осъществява в следните основни видове училища според начина на финансиране:

- общински – финансирани чрез бюджета на общините; предоставените им за управление недвижими имоти са публична общинска собственост;
- държавни – финансирани от държавния бюджет чрез бюджета на МОМН или на други министерства или ведомства; предоставените им за управление недвижими имоти са публична държавна собственост;

- частни – училища, които по действащата нормативна уредба не са на бюджетна издръжка.

9.4 Общински училища

На територията на общината функционират 27 общински училища в т.ч 1- начално училище, 16 ОУ, 1 помощно, 6 СОУ, 2 гимназии и 1 спортно училище.

Общият брой на паралелките за учебната 2010/ 2011 г. е 583 с 13 090 ученици, което бележи спад в броя на паралелките в сравнение с учебната 2005/2006 г. със 111 , а на учениците в тях с 14.3%.

Гимназии и средни общообразователни училища / СОУ/

УЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ	Уч. 05/06		Уч. 06/07	Уч. 07/08	Уч. 08/09	Уч. 09/10	Уч. 10/11		Уч. 11/12 Прогноза	
	П-ки	У-ци	У-ци	У-ци	У-ци	У-ци	П-ки	У-ци	П-ки	У-ци
1.АГ "Гео Милев"	26	661	606	602	577	568	21	542	21	540
2.МГ "Баба Тонка"	28	721	720	725	730	743	28	752	28	765
3.СОУЕЕ "Св.К.К.Философ"	66	1694	1624	1594	1573	1545	62	1527	62	1519
4.СОУПНЕ "Фр.Шилер"	50	1126	1168	1139	1085	1041	43	985	43	1000
5.СОУ "Хр. Ботев"	48	1119	1059	1073	1051	1018	43	989	46	1000
6.СОУ "Й. Йовков"	39	861	854	795	782	651	27	616	25	600
7.СОУ "Възраждане"	46	1099	1024	961	916	850	35	810	35	810
8.СОУ "О. Панов"	25	557	Преобразувано в ОУ							
9.СОУ "В. Левски"	73	1679	1716	1724	1707	1708	75	1800	71	1740
10.СУ "М.р. Ат.Узунов"	18	466	454	393	367	338	15	347	17	460
ОБЩО:	419	9983					349	8368		
Средна пълняемост на една паралелка	23,83						23,98			

Източник Община Русе

Общински училища / ОУ/

№	ОСНОВНИ УЧИЛИЩА	Учебна 2005/2006		Учебна 2006/2007		Учебна 2007/2008		Учебна 2008/2009		Учебна 2009/2010		Учебна 2010/2011		2011/2012 прогноза брой ученици
		брой парал.	брой у-ци	брой парал.	брой у-ци	брой парал.	брой у-ци	брой парал.	брой у-ци	брой парал.	брой у-ци	брой парал.	брой у-ци	
1	"Отец Паисий"	18	37	16	291	16	274	13	259	12	240	12	235	205
2	"Бр. Миладинови"	25	521	22	478	20	415	18	371	16	327	14	287	260
3	"Ал. Константинов"	22	441	19	409	18	357	18	384	17	389	18	378	390
4	"Н. Обретенов"	19	417	16	357	17	343	16	325	15	323	15	282	260
5	"П. К. Яворов"	11	257	11	238	9	190	Закрито						
6	"А. Кънчев"	14	252	16	321	20	377	22	512	23	507	22	472	490
7	"Т. Кърджиев"	24	469	21	414	18	380	16	341	16	332	16	302	310
8	"В. Априлов"	25	571	26	563	25	555	22	513	21	457	19	429	410
9	"Л. Каравелов"	19	448	19	456	19	457	19	456	19	457	19	468	470
10	"Ив. Вазов"	29	641	29	641	26	629	27	664	28	665	30	696	688
11	"Ол. Панов"			18	406	20	451	18	370	17	351	16	335	330
12	с. Мартен	12	277	13	268	12	248	10	218	10	213	11	222	225
13	с. Червена вода	5	88	5	77	4	55	Закрито						
14	с. Ново село	7	123	6	130	6	112	7	121	7	101	7	92	95
15	с. Тетово	10	196	9	175	7	136	7	126	8	136	8	130	130
16	с. Семерджиево	7	102	7	100	7	94	7	95	8	118	8	109	110
17	кв. Средна кула	8	151	6	95	Закрито								
18	кв.Долаапите	8	104	8	115	8	125	8	135	8	138	8	129	138
19	НУ с. Хотанца	4	50	3	42	2	31	2	30	3	41	3	38	40
20	с. Николово	8	155	8	160	8	150	8	137	8	127	8	118	115
	ОБЩО:	275	5300	278	5736	262	5379	238	5057	236	4922	234	4722	4666
средна пълняемост на паралелките		19,27		20,63		20,53		21,25		20,86		20,18		

Източник Община Русе

№	НАСЕЛЕНО МЯСТО	УЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ И ОБСЛУЖВАЩИ ЗВЕНА	УЧЕБНА 2009/2010 Г.		УЧЕБНА 2010/2011 Г.	
			Брой паралелки	Брой ученици	Брой паралелки	Брой Ученици
1	Русе	ОУ "Н. Обретенов"	15	323	15	282
2	Русе	ОУ "Васил Априлов"	21	457	19	429
3	Русе	ОУ "Тома Кърджиев"	16	332	16	302
4	Русе	ОУ "Ангел Кънчев"	23	507	22	472
5	Русе	ОУ "Иван Вазов"	28	665	30	696
6	Русе	ОУ "Любен Каравелов"	19	457	19	468
7	Русе	ОУ "Отец Паисий"	12	240	12	235
8	Русе	ОУ "Бр.Миладинови"	16	327	14	287
9	Русе	ОУ "Олимпи Панов"	17	351	16	335
10	Русе	ОУ "Ал.Константинов"	17	389	18	378
11	Кв. Долапите	ОУ „Христо Смирненски”	8	138	8	129
12	Мартен	ОУ „Отец Паисий”	10	213	11	222

План за развитие на община Русе 2007 – 2013 г - актуализиран документ за периода 2011 – 2013 г.

13	Николово	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”	8	127	8	118
14	Ново село	ОУ „Г. Ст. Раковски”	7	101	7	92
15	Семерджиево	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”	8	118	8	109
16	Тетово	ОУ „Отец Паисий”	8	136	8	130
17	Хотанца	НУ „Васил Априлов”	3	41	3	38
18	Русе	СОУ "Васил Левски"	71	1708	75	1800
19	Русе	СОУ "Йордан Йовков"	28	651	27	616
20	Русе	СОУ "Христо Ботев"	44	1018	43	989
21	Русе	СОУ "Възраждане"	38	850	35	810
22	Русе	СОУЕЕ “Св. К.К. Философ”	62	1545	62	1527
23	Русе	СОУПНЕ “Фр. Шилер”	46	1041	43	985
24	Русе	МГ "Баба Тонка"	28	743	28	752
25	Русе	АГ "Гео Милев"	22	568	21	542
26	Русе	СУ „М-р Атанас Узунов”	13	338	15	347
27	Русе	ПУ „Петър Берон”	7	55	6	43
28	Русе	ЦУТНТ	92	932	94	1152
29	Русе	УСШ	37	513	37	486
30	Русе	Средношколско общежитие	16	418	14	376

Източник: Община Русе

От учебната 2010/ 2011 година е въведено целодневно обучение на учениците от 1 клас и поэтапно се въвежда целодневно обучение на учениците от началния етап, съобразно концепцията на МОМН.

Целодневната организация на учебния процес през учебната 2011/2012 година ще се прилага за учениците от първи и втори клас, за което е необходимо директорите да съобразят сградния фонд на училището с броя на паралелките за нов прием в първи клас.

Информация за педагогическия състав в училищата и обслужващите звена в Община Русе за учебната 2010/2011 г.

Учебно заведение	бр. учители	образователна степен на педагогическия персонал			длъжности			
		магистър	бакалавър	проф. бакалавър	гл. учител	ст. учител	учител	мл.учител
ОУ - Никола Обретенов	23	16	3	4		21		
ОУ - Васил Априлов	35	30	4	1	2	22	4	
ОУ - Тома Кърджиев	27	23	2	2		24	2	
ОУ - Ангел Кънчев	39	25	11	3	2	28	6	1
ОУ - Иван Вазов	43	38	5		3	32	6	2
ОУ - Любен Каравелов	29	19	9	1	1	16	8	
ОУ - Отец Паисий	19	14	3	2	1	13	2	1
ОУ - Бр. Миладинови	23	21	0	2		19	0	
ОУ - А. Константинов	27	19	6	2	2	20	2	
ОУ - Долапите	12	7	2	3		7	4	
ОУ - Петър Берон	12	6	4	2		9		
ОУ - Мартен	18	16	2			14	3	
ОУ - Николово	11	7	1	3		10		
ОУ - Ново село	12	3	6	3		10	2	
ОУ - Семерджиево	13	4	6	3	1	8	1	2
ОУ - Тетово	12	9	2	1		9	1	2

План за развитие на община Русе 2007 – 2013 г - актуализиран документ за периода 2011 – 2013 г.

НУ - Хотанца	5	2	3			3		
СОУ - Й.Йовков	48	43	4	1	3	34	6	1
ОУ-Ол. Панов	28	25	1	2	2	24		
СОУ - Христо Ботев	71	62	9		4	55	11	1
СОУ - Възраждане	67	59	8		4	56	7	
СОУ ЕЕ - К.К.Философ	106,5	105,5		1	4,5	84,5	11,5	
СОУПНЕ - Фр.Шилер	78	61	16	1		51	17	
СОУ - В.Левски	130	89	37	4	9	92	15	4
МГ-Баба Тонка	51	50	1		3	36	7	2
АГ-Гео Милев	35	35			2	26	5	
СУ - М-р Ат. Узунов	59,5	36,5	11,5	11,5		30	29,5	
Средн. Общежитие	20	20			1	14	4	
УСШ	7	6		1		3	3	
ЦУТНТ	6	6				4	2	
ОБЩО:	1067	857	156,5	53,5	44,5	774,5	159	16

Източник: Община Русе

Числеността на персонала в общинските училища е 1034, от тях близо 80% са с образователна степен „магистър”, 73% са с длъжност „старши учител”, което показва високия ценз на педагогическия състав в общината.

Информация за брой здравни и ресурсни кабинети в училищата и обслужващите звена в Община Русе за учебната 2010/2011 г.

Учебно заведение	занимални		Здравни кабинети	Ресурсни кабинети	Ресурсни учители	педаг. Съветник	Психолог	Логопед
	Групи	деца						
ОУ - Никола Обретенов	2	51	1		1			
ОУ - Васил Априлов	3	73	1	2	4	1		
ОУ - Тома Кърджиев	2	50	1	1				
ОУ - Ангел Кънчев	4	129	2	3	8			
ОУ - Иван Вазов	3	85	1	1	1	1		
ОУ - Любен Каравелов	4	100	1					
ОУ - Отец Паисий	2	44	1					
ОУ - Бр.Миладинови	2	37	1	2				
ОУ - А.Константинов	2	52	1	2	7		0	0
ОУ - Долапите	2	38	1	1	1			
ОУ - Петър Берон			1					
ОУ - Мартен	2	50	1					
ОУ - Николово		1	0	1	1			
ОУ - Ново село	3	86		1	1			
ОУ - Семерджиево	2	44	1					
ОУ - Тетово	1	17	1					
НУ - Хотанца	1	11						

План за развитие на община Русе 2007 – 2013 г - актуализиран документ за периода 2011 – 2013 г.

СОУ - Й.Йовков	4	113	1	1	3			
ОУ-Ол. Панов	3	69	1	1	4			
СОУ - Христо Ботев	2	52	1			1		1
СОУ - Възраждане	2	61	1			1		1
СОУ ЕЕ - К.К.Философ	1	30	1			2		
СОУПНЕ - Фр.Шилер	5	133	1					1
СОУ - В.Левски	4	82	1	1		2	2	2
МГ-Баба Тонка								
АГ-Гео Милев								
СУ - М-р Ат. Узунов	15	341	1				1	
Средн. Общежитие								
УСШ								
ЦУТНТ								
ОБЩО:	71	1749	23	17	31	8	3	5

Източник: Община Русе

Положителна оценка може да се постави на общината за стремежа ѝ към ресурсно обезпечаване в общинските училища. Към края на 2010 г. работят 17 ресурсни кабинета, обслужвани от 31 ресурсни учители, 8 педагогически съветници, 3 психолози и 5 логопеди. Положителния ефект от тази практика може да бъде открит поне в две насоки. От една страна се избягва превръщането на масовите училища в „специални”, което беше характерно за първите години на интегрирано образование.

От друга страна това води до промяна на средата- с придобиването на опит и повишаване на информираността негативните нагласи на все повече учители и директори към интегрираното обучение на децата със СОП изчезва и те са по-склонни да ги приемат и да работят с тях в клас.

Маломерни и слети паралелки в общинските училища за бюджетната 2010г.

В Община Русе са формирани 36 маломерни паралелки в 15 училища и 4 броя слети паралелки както следва: 1 в с. Хотанца, 1 в с. Ново село и 2 в ПУ „Петър Берон”.

Причина за тези факти е демографския срив, естествено понижава качеството на обучението и води до натрупване на негативни образователни тенденции, които ще имат забавящо въздействие върху развитието на интелектуалния потенциал на населението за години напред.

Училищни проекти

Наблюдава се активизиране на училищните ръководства в грижата за опазване на съществуващата материално-техническа база и търсене на пътища за осигуряване на средства от проекти, спонсорства и др.

В периода 2008 – 2010 година общинските училища са реализирали като преки бенефициенти и партньори много проекти с европейско финансиране в т.ч. ОП „Развитие на човешките ресурси”, програмите „Коменски” и „Леонардо да Винчи”, както и много партньорски инициативи съвместно с международни институции и училища.

Голяма активност общинските училища са проявили и в реализирането на проекти по национални програми- общо 81 проекта за периода. Те обхващат следните програми: „С грижа за всеки ученик”, „Училището – територия на учениците”, „Оптимизация на училищната мрежа”, „Въвеждане на система за стандартизирано външно оценяване”, „Деференцирано заплащане”, „За по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст”, „ИКТ в училище” и съфинансирани от МОНМ за инвестиционни проекти, насочени към подобряване на материалната база в училищата.

9.5 Предучилищно образование

Основната цел на предучилищното образование е създаването на условия, в които всяко дете да развива максимално своите способности и да формира в определена степен умения и навици за труд, учение и общуване.

На територията на общината функционират 19 детски градини. Осигурен е лесен достъп до образователната услуга и достъпни такси за родителите.

ЦДГ/ОДЗ	Уч. 2005/2006		уч. 06/07	уч. 07/08	уч. 08/09	уч. 09/10	уч. 10/11	
	бр.гр.	бр.деца	бр.деца	бр.деца	бр.деца	бр.деца	бр.гр.	бр.деца
1."Детелина"	13	314	286	295	330	310	11	310
2."Чучулига"	12	329	290	282	297	310	11	322
3."Слънце"	11	223	228	279	288	289	11	300
4."Ралица"	2	48	74	95	102	105	4	91
5."Здравец"	12	307	304	310	321	351	12	361
6."Радост"	12	299	270	330	370	371	14	395
7."Иглика"	13	360	360	351	346	353	13	362
8."Русалка"	11	251	248	261	286	294	11	291
9."Пинокио"	8	209	227	247	256	247	8	250
10."Незабравка"	10	232	244	239	256	260	10	253
11."Снежанка"	15	405	416	426	441	437	15	441
12."Черв.шапчица"	12	295	301	295	321	305	13	340
13."Пролет"	6	150	154	142	221	242	10	236
14."Зора"	5	46	47	43	43	37	4	61
15."Звездица"	9	226	231	230	246	229	8	244
16.Птицекланица	1	18	18	17	0	0	0	0
17.с.Басарбово	2	45	44	42	0	0	0	0
18.кв.Средна кула	4	96	112	119	174	157	6	160
19.гр.Мартен	6	148	141	140	188	193	7	179
20.с.Николово	5	105	104	103	101	107	5	103
21.с.Ново село	2	45	43	48	127	156	7	150
22.с.Червена вода	2	35	35	34	0	0	0	0
23.с.Семерджиево	2	55	45	41	0	0	0	0

24.с.Сандрово	1	17	21	21	0	0	0	0
25.с.Тетово	2	50	46	41	0	0	0	0
ОБЩО	178	4308	4289	4431	4714	4753	180	4849
Средна пълняемост на 1 група за уч. 2005/2006 г. - 24 деца			Средна пълняемост на 1 група за уч. 2010/2011 г. - 27 деца					

Източник: Община Русе

От 2008 година са в сила следните промени:

- ЦДГ «Птицекланница» и ЦДГ «Звънче» - с. Червена вода са преобразувани във филиали на ЦДГ «Пролет»;
- ЦДГ «Долапите» и ЦДГ «Минзухарче» - Басарбово са филиали на ЦДГ «Синчец» - кв. Средна Кула;
- ЦДГ «Щастливо детство» - с. Сандрово е филиал на ОДЗ «Райна княгиня» - гр. Мартен;
- ЦДГ «Иглика» - с. Семерджиево и ЦДГ «В. Терешкова» - с. Тетово са филиали на ЦДГ «Роза» - с. Ново село;

От 2009 година полудневната група в с. Хотанца е филиал на ЦДГ «Роза» - с. Ново село и ДГ – с. Бъзън е филиал на ЦДГ «Червената шапчица».

От 1 септември 2010 г. СДГ «Зора» е преобразувана в ЦДГ «Зора» с групи деца със СОП и / или хронични заболявания.

Съотношение брой деца - брой групи

№	ЦДГ и ОДЗ	брой групи уч.2009/10г.	брой деца уч.2009/10г.	брой групи уч.2010/11г.	брой деца уч.2010/11г.
1.	ЦДГ "Слънце"	11	289	11	300
2.	ЦДГ "Радост"	13	371	14	395
3.	ЦДГ "Иглика"	13	353	13	362
4.	ЦДГ "Незабравка"	10	260	10	253
5.	ЦДГ "Звездица"	8	229	8	244
6.	ЦДГ "Ралица"	4	105	4	91
7.	ЦДГ "Пиноккио"	8	247	8	250
8.	ЦДГ "Здравец"	12	351	12	361
9.	ЦДГ "Чучулига"	11	310	11	322
10.	ЦДГ "Русалка"	11	294	11	291
11.	ЦДГ "Детелина"	11	310	11	310
12.	ЦДГ "Черв.шапчица"	13	305	13	340
13.	ЦДГ "Пролет"	10	242	10	236
14.	ЦДГ с. Ново село	7	156	7	150
15.	ОДЗ "Снежанка"	15	437	15	441
16.	ОДЗ кв. Средна кула	6	157	6	160
17.	ОДЗ с. Николово	5	107	5	103
18.	ОДЗ гр. Мартен	7	193	7	179

19.	ЦДГ "Зора"	4	37	5	61
		179 групи	4753 деца	181 групи	4849 деца

Източник: Община Русе

Наблюдава се слабо, но устойчиво увеличение на децата в предучилищна възраст, които посещават ЦДГ в общината. Ако през учебната 2005/2006 година в тази възрастова група са били 4346 деца в 178 групи, през учебната 2010/2011 са вече 4849 в 180 групи, а прогнозата е през следващата година броят им да нарастне до 4925.

Информация за образователния ценз и квалификацията на педагогическия персонал в детските градини на община Русе към 1 януари 2011 година.

ЦДГ и ОДЗ	брой учители	образователна степен			длъжност			
		магистър	бакалавър	проф. бакалавър	гл. учител	ст. учител	учител	мл. учител
ЦДГ "Слънце"	25	15	7	3	2	14	2	6
ЦДГ "Радост"	30	17	10	3	1	18	9	1
ЦДГ "Иглика"	29	14	5	10	2	21	4	1
ЦДГ "Незабравка"	22	14	6	2	0	14	7	0
ЦДГ "Звездица"	18	9	9	0	0	14	3	0
ЦДГ "Ралица"	9	5	2	2	1	6	1	0
ЦДГ "Пинокио"	18	10	7	1	0	12	3	2
ЦДГ "Здравец"	26	10	8	8	2	14	5	4
ЦДГ "Чучулига"	24,5	10,5	8	6	1	14,5	8	0
ЦДГ "Русалка"	24	13	8	3	1	17	4	1
ЦДГ "Детелина"	24	7	15	2	1	14	9	0
ЦДГ "Черв.шапчица"	28	10	7	11	1	23	3	0
ЦДГ "Пролет"	22	12	5	5	2	13	5	1
ЦДГ с.Ново село	15	3	11	1	0	13	1	0
ОДЗ "Снежанка"	31	16	13	2	1	26	3	0
ОДЗ кв.Средна кула	11,5	4	3,5	4	1	7,5	1	1
ОДЗ с.Николово	9	6	1	2	0	5	2	1
ОДЗ с.Мартен	13,5	3	5	5,5	1	7,5	2	1
ЦДГ "Зора"	11	5	6	0	0	8	2	0
общо	390,5	183,5	136,5	70,5	17	261,5	74	19

Източник: Община Русе

Информация за брой здравни и ресурсни кабинети в детските градини на Община Русе към 1 януари 2011 година.

№	ЦДГ и ОДЗ	Здравни кабинети	Ресурсни кабинети	Ресурсни учители	Психолог	Логопед
1.	ЦДГ "Слънце"	2	0	0	0	0

2.	ЦДГ "Радост"	1	0	1	0	0
3.	ЦДГ "Иглика"	2	0	0	0	0
4.	ЦДГ "Незабравка"	2	0	0	0	0
5.	ЦДГ "Звездица"	2	0	0	0	0
6.	ЦДГ "Ралица"	1	1	1	1	1
7.	ЦДГ "Пиноккио"	2	1	0	0	0
8.	ЦДГ "Здравец"	2	0	0	0	0
9.	ЦДГ "Чучулига"	2	0	0	0	0,5
10.	ЦДГ "Русалка"	2	0	0	0	0
11.	ЦДГ "Детелина"	2	1	1	0	0
12.	ЦДГ "Черв. шапчица"	2	0	0	0	0
13.	ЦДГ "Пролет"	1	0	0	0	0
14.	ЦДГ с.Ново село	0	0	0	0	0
15.	ОДЗ "Снежанка"	1	1	1	0	1
16.	ОДЗ кв.Средна кула	2	0	0	0	0
17.	ОДЗ с.Николово	1	0	0	0	0
18.	ОДЗ с.Марген	1	0	0	0	0
19.	ЦДГ "Зора"	1	0	0	1	1
	общо	29	4	4	2	3,5

Източник: Община Русе

Образователния ценз на учителите в ЦДГ и ОДЗ е висок, близо 82 % са с висше образование, със длъжността „старши учител” са близо 67%.

Към детските градини са обособени здравни кабинети, а в тези с над 60 деца са назначени и медицински сестри, които се грижат за здравето на децата.

В занималните в детските градини са изградени центрове за дейности по интереси, насочени към творческото мислене и индивидуалните качества на децата. Дава се възможност на всяко дете за индивидуална работа в различни дейности чрез използване на разнообразни методи на работа.

В детските градини се интегрират деца със специални образователни потребности. Допълнително в детските градини 4 ресурсни учители подпомагат обучението на тези деца.

9.6 Извънучилищни звена

Извънучилищните общински звена играят решаваща роля за оползотворяване на свободното време на децата и учениците, тяхното възпитание и откриването и развитието на детските таланти.

Общински детски център за култура и изкуство – Русе

Общинският детски център за култура и изкуство предлага извънкласни дейности в следните 23 състави, клубове и формации:

- Детско – девически хор “Дунавски вълни” ;
- Фолклорен ансамбъл “Русчуклийче” ;

- Детско – юношески фолклорен ансамбъл “Зорница”
- Фолклорен танцов ансамбъл “Здравец” ;
- Школа за музикални инструменти – тамбура, гайда и акордеон;
- Школа за народно пеене ;
- Детска вокална група “Слънце” ;
- Тамбурашки оркестър „Русе” ;
- Студио “Театър” ;
- Детска театрална работилничка ;
- Клуб по спортни танци “Фламинго” ;
- Клуб по акробатичен рокендрол “Маги” ;
- Клуб “Приятелите на книгата” ;
- Школа по изобразителни изкуства
- секция “Живопис”
- Секция “Керамика и малка пластика”;
- Клуб по народно – приложно изкуство и етнография “Непресъхващ извор” ;
- Клуб “Журналистика” ;
- Школа по пиано ;
- Формация за модерен балет “Мираж” ;
- Мажоретен състав ;
- Група по брейк ;
- Куклена студия .

През учебната 2010/ 2011 година извънкласните дейности на общинския се посещават от 1055 русенски деца и ученици.

Общински младежки дом - Русе

Младежкият информационно- консултантски център /МИКЦ/ към Младежки дом предлага информационни и консултантски услуги, обучения в следните направления:

- Гражданско образование;
- Етнография;
- Здравно образование;
- Консултации с психолог.

Младежите работят и в следните клубове:

- Музика;
- Приятелите;
- Евродеск;
- Танци;
- Палитра;
- Маска;
- Да празнуваме заедно.

Младежи, ползвали услугите в Младежки дом по години както следва:

година	2007	2008	2009	2010
Брой младежи	6619	7532	9813	17 903

Източник ОМД – Русе

Център за ученическо, техническо и научно творчество /ЦУТНТ/.

ЦУТНТ е извънучилищно педагогическо учреждение в системата на Народната просвета, съгласно чл.33а ,ал 1 т.2 от ЗНП и чл.76 от ППЗНП и е юридическо лице, съгласно чл.10 ал.5 от ЗНП.

Дейността му е насочена към удовлетворяване на специфични интереси на учениците в областта на хуманитарните, обществените, природо- математическите и приложно – техническите дисциплини.

Видове дисциплини към 2010 г.:

- Математика;
- Информатика;
- Информационни технологии;
- WEB дизайн;
- Физика;
- Начално техническо творчество;
- Изобразително изкуство;
- Авиомоделизъм;
- Машинно конструиране с „Лего“;
- Английски език.

Брой ученици и групи в периода 2006 – 2010 г.

Учебна година	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Брой групи	95	92	88	93
Брой ученици	1105	1050	1005	1057

Източник ЦУТНТ – Русе

Всяка година в периода 1 юни – 31 юли ЦУТНТ – Русе провежда занимални в следните направления: математика, информатика, моделизми, конструиране, изобразително изкуство, шах и други в зависимост от конкретните интереси на учениците.

Всяка учебна година ЦУТНТ – Русе участва в международни, национални и регионални състезания и олимпиади, съгласно Календарния план на МОМН.

По традиция от 1996 г всяка година послучай 24 май Центърът организира Регионално състезание” Знаем и мога” за ученици от I до IV клас по математика и изобразително изкуство.

От 2004 г. ЦУТНТ – Русе организира и провежда състезания за малките ученици по информатика и информационни технологии, в които се включват средно 400 деца:

- Коледно състезание по информатика I- VIII клас
- Великденско състезание по информатика I – VIII клас

9.7 Професионални гимназии

В Община Русе функционират 13 професионални гимназии, в които за учебната 2010/2011 година се изучават 4 768 ученици по 78 специалности. Гимназиите са профилирани според нуждите на местната икономика в годините след структурните промени. Обхванати са основни специалности, които към настоящия момент могат да задоволят основни потребности на регионалната икономика- строителство, механотехника, електроника, транспорт, химични технологии. Професионалните

гимназии в сферата на обслужването са с профил в туризма, ресторантьорството, търговията, облекло и козметика.

Поради нарастващите потребности на икономиката професионалните гимназии в Русе се опитват да предложат все по качествено образование и да подготвят успешни и високо ценени професионалисти. Като пример може да се посочи въведената нова специалност от ПГСАГ "П.ПЕНЕВ" – «Брокер на недвижими имоти». Въпреки това усилия трябва да бъдат положени в следните направления:

- Стимулиране на сътрудничеството между бизнес и образование, което да рефлектира в развитие на икономиката и подобряване качеството на живот;
- Модернизиране на образователна система, насочена към проучване, планиране и задоволяване на нуждите от практически подготвени специалисти;
- Подготвяне на по-информирани, компетентни и мотивирани млади хора, които виждат своето бъдеще в общината.

Брой паралелки и брой ученици в професионалните гимназии в Община Русе

Име на учебното заведение	2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	паралелки	ученици	паралелки	ученици	паралелки	ученици
ПГПТ "Атанас Ц. Буров"	18	373	20	422	20	406
ПГ М Т	12	277	11	246	11	264
ПГСАГ "П.ПЕНЕВ"	18	445	21	488	23	530
ПГДВА	18	420	23	526	18	386
ПГЕЕ "Ап. Арнаудов"	27	671	26	636	26	643
ПГЗХТ "Асен Златаров"	12	269	9	184	7	135
ПГИУ "Елиас Канети"	29	762	28	734	27	703
ПГХТБ "Проф. Д. Баларев"	13	306	11	261	9	195
ПГО "Недка Иван Лазарова"	24	569	22	511	20	459
ПГ по туризъм "Иван П. Павлов"	19	485	19	473	21	542
ПГРКК	17	368	12	255	9	190
ПГСС "Ангел Кънчев"	7	164	6	141	6	127
ПГ по транспорт	11	222	8	180	8	188

Източник РИО - Русе

Кадрово осигуряване в професионалните гимназии

Име на учебното заведение	2008/2009				2009/2010				2010/2011			
	Всичко персонал	педагогически	В т.ч цятна бройка	непедагогически	Всичко персонал	педагогически	В т.ч цятна бройка	непедагогически	Всичко персонал	педагогически	В т.ч цятна бройка	непедагогически
ПГПТ	73,66	49	0,66	24	75,3	48	0,3	27	68	42	0	26

"Атанас Ц. Буров"												
ПГ М Т	41,5	28	0,5	13	39	26	0	13	36	24	0	12
ПГСАГ "П.ПЕНЕВ"	63,5	44	1,5	18	65	46,5	1,5	17	68,5	49	2	17,5
ПГДВА	70,5	43,5	2	25	71	45	1	25	64,5	43	1,5	20
ПГЕЕ "Ап. Арнаудов"	81,5	59	0	22,5	80,1	59	0,1	21	76,41	57	0,41	19
ПГЗХТ "Асен Златаров"	51	33	0	18	44	26	0	18	36,51	20	0,51	16
ПГИУ "Елиас Канети"	67	46	1	20	68	47	0	21	67	46	0	21
ПГХТБ "Проф. Д. Баларев"	40	26	1	13	24,5	11,4	0,1	13	26,5	17	1	8,5
ПГО "Недка Иван Лазарова"	78	53	0,5	24,5	63,2	42,2	0	21	54	36	0	18
ПГ по туризъм "Иван П. Павлов"	56	36	0	20	57	30	0	27	60,5	38,5	0	22
ПГРКК	49	31	0	18	41,06	25	2,06	14	33,19	21	1,19	11
ПГСС "Ангел Кънчев"	45	24	1	20	43,59	23	0,59	20	38,5	20,5	0,5	17,5
ПГ по транспорт	43,1	29	0,6	13,5	37,5	25	0	12,5	31,5	20	0	11,5

Източник РИО - Русе

По данни на РИО на МОМН – Русе за периода 2008 – 2010 година професионалните гимназии са реализирали 25 проекта по националните програми: Оптимизация на училищната мрежа; С грижа за всеки ученик; Модернизация на системата на професионално образование; Училището- територия на учениците; Кариерно развитие; ИКТ в училището и по НП за съфинансиране от МОМН на общински инвестиционни проекти, насочени към подобряване на материалната база в училищата.

Професионалните гимназии през наблюдавания период са били бенефициент или партньор в още 22 проекта, финансирани от Програма «Леонардо да Винчи», ОП «Развитие на човешките ресурси», програма ФАР, програми на МОМН, РИОСВ, Джуниър Ачийвмънт и др.

9.8 Националното училище по изкуствата “Професор В. Стоянов”

Към държавните училища следва да се добави и Националното училище по изкуствата “Професор В. Стоянов”. То е единственото училище в Русе с национален статут.

Национално училище по изкуствата е създадено през 1959 г. като средно музикално училище. От 18 септември 1969 г. като институт с национално значение получава името на един от най-ярките български композитори, изпълнители и педагози проф.

Веселин Стоянов. В резултат на многопосочната си образователна политика през 1996 г. е преобразувано в Средно училище по изкуствата, а през 2004 г. получава статут на Национално училище по изкуствата. То е едно от най-големите училища по изкуствата в страната и подготвя професионални кадри по 9 специалности:

- Класически музикални инструменти ;
- Народни музикални инструменти;
- Класическо пеене;
- Народно пеене;
- Джаз и поп пеене;
- Изобразително изкуство;
- Рекламна графика;
- Класически танц;
- Български танци.

1. Брой на обучавани ученици:

- 2007/ 2008 – 460
- 2008/ 2009 – 423
- 2009/ 2010 – 414
- 2010/ 2011 – 413

2. Кадрова обезпеченост:

- 77 души педагогически персонал;
- 17 души непедagogически персонал.

3. Материално-техническа база:

Училището разполага с две сгради – публична държавна собственост (на ул. Пирот 12 и ул. Сливница – 3)

4. Национално училище по изкуствата провежда:

Всяка нечетна година:

- Национален конкурс на школите и паралелките по изкуствата от Североизточна България, включен в Програмата на Община Русе за закрила на деца с изяви дарби;
- Международен конкурс „Франц Шуберт”, включен в Националната програма за закрила на деца с изяви дарби;
- Международен фестивал за китарни оркестри и ансамбли.

Всяка четна година:

- Международен конкурс за дървени духови инструменти, включен в Националната програма за закрила на деца с изяви дарби.

5. Училището участва и реализира:

- Международни проекти по програми на Световната банка и Европейската комисия – „Анималитер” и „Микеланджело”
- Национални и регионални проекти и програми на МОМН, МК, Фонд „Култура”, Община Русе и др.

В настоящия момент то разполага с един добре функциониращ пакет от специалности, необходими за покриване на реалните нужди на региона.

Съществуват предпоставки, продиктувани от динамично променящата се икономическа и културна среда, в следващите 3 години да бъдат въведени и специалностите „Тонрежисура”, „Актьорско майсторство”, „Фотография”, „Хорово пеене”, както и обучение по класически танц от I клас и изобразително изкуство от V клас.

Предвижда се създаване на ателиета „Художествена керамика”, „Иконопис” и „Реставрация”; организиране на семинарни форми с гост – преподаватели, майсторски класове с изявени педагози, кръжоци по езици за обмен с училища в Русе и Европа, специализирани курсове по композиция, дирижиране, съвременни танцови техники и др.. Това ще мотивира допълнително младите хора и ще разшири професионалните им компетенции в близки до основното учебно съдържание области в изкуството

Благодарение на трайноустановените контакти с културни институции в градовете Гюргево, Букурещ, Крайова, Клуж Напока, Сибиу, Виена и др., ще се ангажират още по-активно утвърдени изпълнители и педагози за работа с учениците, за изнасяне на концерти, договаряне на преференциални условия за прием във висши учебни заведения.

9.9 Помощни училища

На територията на Община Русе работи едно основно помощно училище – „Д-р Петър Берон”. То е открито през учебната 1954/55 година. Училището започва своята работа с 3 паралелки, обучавани от 3 –ма учители. През учебната 2010/2011 г. паралелките са 6. В тях се обучават 43 ученика от 16 души персонал- педагогически и непедagogически.

Брой паралелки и брой ученици в ПУ

Име на учебното заведение	2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	паралелки	ученици	паралелки	ученици	паралелки	ученици
ПУ „Д-р Петър Берон”	7	56	7	52	6	43

Източник РИО на МОМН – Русе

Кадрово осигуряване

Име на учебното заведение	2008/2009				2009/2010				2010/2011			
	Всичко персонал	педагогически	В т.ч платна бройка	непедагогически	Всичко персонал	педагогически	В т.ч платна бройка	непедагогически	Всичко персонал	педагогически	В т.ч платна бройка	непедагогически
ПУ „Д-р Петър Берон”	0	0	0	0	16	13	0	3	16	12	1	3

Източник РИО на МОМН – Русе

Училището е получавало финансова подкрепа за реализиране на свои инициативи и проекти от БЧК, Световната организация на лица с умствени увреждания, РАЛИЗ, фондация „Бистра и Галина”, „Хуманитас”, „Каритас”, местни фирми, родители, проект „SOS” – деца зад борда, проект „Социално – образователен патронаж – и те искат да бъдат сред нас” и др.

През периода 2008 – 2010 г. училището е реализирало и проектите „Слънцето свети еднакво за всички” по програмата за чиста околна среда на ПУДООС и по националната програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст.

9.10 Частни училища

В Община Русе функционират 4 частни училища: Средно общообразователно духовно училище, Частна профилирана гимназия „Джордж Байрон”, Частна професионална гимназия „Джон Атанасов” и Първо частно общообразователно училище „Леонардо да Винчи”.

През учебната 2010/ 2011 г. в тях се обучават 93 ученика в 21 паралелки.

Като цяло може да се каже, че частното образование в общината не е развито, което се дължи на комплекс от социално- икономически причини като липса на традиции, финансови ограничения и др.

Брой паралелки и брой ученици в частните училища в Община Русе

Име на учебното заведение	2008/2009		2009/2010		2010/2011	
	паралелки	ученици	паралелки	ученици	паралелки	ученици
СОДУ	4	49	4	48	4	42
ЧПГ "Джордж Байрон"	1	2	1	4	1	5
ЧПГ "Джон Атанасов"	8	13	7	13	3	4
ПЧСОУ "Леонардо да Винчи"	11	24	14	40	13	42

Източник РИО на МОМН – Русе

Кадрово осигуряване

Име на учебното заведение	2008/2009				2009/2010				2010/2011			
	Всичко персонал	педагогически	В т.ч. платна бройка	непедагогически	Всичко персонал	педагогически	В т.ч. платна бройка	непедагогически	Всичко персонал	педагогически	В т.ч. платна бройка	непедагогически
СОДУ	16,62	7	2,62	7	15,62	7	2,62	6	16,62	7	2,62	7
ЧПГ "Джордж Байрон"	2,09	0,5	1,59	0	2,09	0,5	1,59	0	2,09	0,5	1,59	0

ЧПГ "Джон Атанасов"	1	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0
ПЧСОУ "Леонардо да Винчи"	27,5	5	22	0,5	5,5	5	0	0,5	27,5	5	22	0,5

Източник РИО на МОМН – Русе

Особено активни в привличането на допълнителни средства са ПЧСОУ „Леонардо да Винчи”. В периода 2007-2010 г. училището е реализирало като бенефициент и партньор 3 проекта по ОП „Развитие на човешките ресурси” и проект по програма Коменски.

9.11 Центрове за професионално обучение

На територията на Община Русе има лицензирани 24 Центъра за професионално обучение от Националната агенция по професионално образование и обучение (НАПОО).

Центровете са регистрирани от частни фирми, сдружения и професионални гимназии. Лицензираните центрове предлагат обучение по над 50 специалности, които обхващат почти всички професионални направления от списъка на професиите за професионално образование и обучение.

9.12 SWOT анализ на образованието в Община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> Община Русе разполага с добре разгъната образователна мрежа, която гарантира равномерен достъп до образование. Представени са всички образователни степени; Наличие на традиции за качествено образование; Международно признато качеството на висшето образование, предлагано от РУ “Ангел Кънчев” Въведени основни компоненти на система за национално стандартизирано външно оценяване; Разработена система от мерки за осигуряване на достъпа до образование – безплатен транспорт, безплатни учебници за началния курс, програма за допълнителна работа с изоставащи и надарени ученици; Наличие на подкрепяща среда за деца и ученици със СОП и достъпна 	<ul style="list-style-type: none"> Недостиг на финансови средства за развитие на по-качествен образователен процес; Диспропорции в качеството на образованието между различните училища; Недостатъчно модернизирана материална база на училищата; Голям брой необхванати и отпадащи ученици в задължителна училищна възраст и отсъствие на механизъм за реинтеграция в образователната система; Неразвити форми за учене през целия живот; Недостиг на квалифицирани учители по някои учебни предмети като чужди езици, информационни технологии и др. Липсват достатъчно реализирани проекти в общината за повишаване интереса на учениците към образователния процес; Забавен темп на въвеждане на

<p>архитектурна среда;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реализирани програми за модернизация на материалната база в училищата- енергийна ефективност, спортни площадки и салони, специализирани кабинети, училищно оборудване, осигуряване на компютри и осфтуер е Интернет свързаност на училищата; • Добро взаимодействие между училища, детски градини, общинска администрация и РИО на МОМН; • Оптимизирана училищна мрежа; • Наличие на квалифициран педагогически персонал и директори, преобладаващ брой на учителите с образователно-квалификационна степен “магистър” ; • Лесен достъп до звената от предучилищно обучение – ясли и детски градини ; • Добре застъпено професионално образование, което обслужва икономиката на града със специалисти; • Лицензирани достатъчен брой ЦПО, предлагачи богата гама от специалности; • Много добре работеща система на делегираните училищни бюджети. • Добре изградена структура на извънучилищни дейности; • Наличие на малък брой слети паралелки; • Наличие на Наредба за стимулиране на деца с изяви дарби. 	<p>иновации и високи технологии в училищата;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Слабо сътрудничество на училищата с гражданския сектор в програми за намаляване на отпадалите ученици, интеграция на малцинствата, превантивни програми и за подобряване на мотивацията на учениците; • Недостатъчно развито частното образование в общината; • Слаба връзка на професионалното образование с бизнеса и липса на осъществени партньорства с бизнеса по подобряване на образователния процес; • Липса на ПЧП за модернизиране на образованието в общината; • Слабо изградени междуучилищни партньорски мрежи за подобряване на условията за учене.
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>ЗАПЛАХИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Достъп до национални програми: “Оптимизация на училищната мрежа”, “ИКТ в училище”, “Училището -територия на учениците”, “Модернизация на материалната база в училище” и др. • Достъп до ОП за подобряване 	<ul style="list-style-type: none"> • Негативни демографски тенденции намаляване на броя на децата в училищна възраст; • Голям брой нормативни актове, регулиращи образованието; • Централизирано управление на образованието, което не дава

<p>качеството на образованието, материалната база и квалификацията на човешките ресурси;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Достъп до програми на ЕС : “Коменски”, “Еразъм”, “Леонардо да Винчи”. • Децентрализация на училищното образование; • Увеличаване на гражданския контрол и увеличаване ролята на училищните настоятелства в подобряване на образователния процес; • Усъвършенстване на системата за делегирани бюджети и на механизма за дифенциране на единни разходни стандарти; • Разширяване на възможностите за целодневна организация на обучителния процес. 	<p>възможност за реализация на ефективни училищни политики;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неблагоприятна социална среда, която не подпомага училището в неговата дейност и демотивира учениците и учителите в осъществяване на резултатна учебна работа. • Увеличаване на неграмотността сред младите хора; • Нисък социален статус и недостатъчен авторитет на българския учител, застаряващ учителски състав и феминизация на учителската професия.
--	---

10. КУЛТУРА И КУЛТУРНИ ИНСТИТУТИ

10.1 Състояние на културата и културните институти в Община Русе

Като един от най-старите и значими културни центрове в страната, град Русе разполага с богато развито културно наследство, устойчива система от институции и дейности в почти всички сектори на културата, болшинството от които създадени в началото и средата на миналия век, с изградени традиции, уникална битност и трайно присъствие в националния културен процес.

№	КУЛТУРНИ ОРГАНИЗАЦИИ	Брой	Брой заети	Мат. база
---	----------------------	------	------------	-----------

I. Държавни културни институти		4	364,5	
	Държавна опера - Русе		188	ДС
	Драматичен театър "С. Огнянов"		59	ДС +ОС
	Държавен куклен театър		23	ДС
	НУИ "Проф. В. Стоянов"		94,5	ДС
II. Регионални културни институти		2	84	
5	Регионална библиотека "Л. Каравелов"		51	ОС
6	Регионален исторически музей		33	ОС +ДС
III. Общински културни институти		5	64	
7	Русенска художествена галерия		7	ОС
8	Клуб на дейците на културата		2,5	ОС
9	Радио Русе		6,5	ОС
10	Общински духов оркестър		21	-
11	Общински детски център за култура и изкуство		27	ОС
IV. Читалища		23	67,5	
V. Училища по изкуствата		1	94,5	ДС
VI. Други организации - НПО и търговски дружества в областта на културата и културните индустрии.			над 1200 (по данни на НСИ – Русе за 2004 г.)	

Източник: Община Русе

Културният сектор в Община Русе включва широк кръг от културни организации, функциониращи в различни области на културата и изкуството – изпълнителски изкуства (музика, театър, танц), визуални изкуства, литература, музейно и библиотечно дело, изящни и приложни изкуства, художествени галерии, медии, книгоиздаване, реклама и др. Богатството на културната инфраструктура определя облика на град Русе като един от водещите културни центрове в страната.

Профилът на културния сектор в община Русе се определя от няколко основни групи културни организации:

Държавни културни институти (опера, театър, куклен театър, национално училище по изкуствата) :

Създават културен продукт, насочен към широката аудитория и ориентиран както към традиционната публика, така и към специфичните потребности на детската и младежка аудитория. Разработват специализирани програми, покриващи разнообразен спектър от социално ориентирани дейности, целящи достъп и взаимодействие с различен тип аудитории.

Регионални и общински културни институти (Регионален исторически музей, Регионална библиотека, Галерия, Клуб на дейците на културата, Радио Русе, Духов оркестър, Детски център за култура и изкуство):

Регионалните и общински културни институти и дейности формират значителен дял в развитието на културния процес на територията на общината. В този смисъл Общината със своята широка институционална рамка се явява като един от мощните културни агенти, определящ в голяма степен облика и формата на местния културен продукт.

Читалища:

На територията на Община Русе функционират общо 22 читалища, в т.ч. 10 читалища на територията на град Русе и прилежащите квартали и 12 в по-малките населени места на общината. Освен **традиционните културни дейности**, читалищата усвояват все по-активно и **новите социални практики**, което ги превръща през последните години в реален партньор за решаване на редица социални проблеми на общността чрез предоставяне на разнообразни социални услуги, насочени към групи със специфични потребности и групи с различен етнически състав. Добър инструмент в това отношение е и създаденият Регионален информационно-консултантски център „Читалища”, чиито функции са насочени основно към стимулиране и изграждане на по-висок административен капацитет и качество на управление на процесите в читалищния сектор.

НПО и търговски организации в сектора на културата(над 1200 регистрирани):

През последните години е видима тенденцията към **по-широко легитимиране на гражданското участие** в културния процес на територията на град Русе. Като важен приоритет в Общинския план за развитие, взаимодействието на Общината с неправителствения сектор в областта на културата и изкуствата създаде условия за партньорство в редица важни за местната общност инициативи и проекти, някои от които с трайно въздействие върху културния живот на град Русе и страната. Особено активност сред общо около 120-те НПО в областта на културата развиват Дружеството на художниците, Дружеството на писателите, Дружеството на преводачите, Клуб «Отворено общество», Сдружение «Европейски пространства», Международното дружество «Елиас Канети», Сдружение «Васил Арнаудов», Сдружението за литература «Брод», Танцовото училище «Ню Йорк, Ню Йорк», Сдружение Фолклорен танцов театър «Н. Киров», Сдружение «Алтернативно кино», Сдружение „Европеистика”, Галерия „Приятели” и др.

Важна част от широкото понятие културен сектор са и съществуващите в Русе частни търговски организации като **печатници, издателски, рекламно-издателски и продуцентски къщи, галерии, звукозаписни студиа и медии**. Дефинирани най-общо като **културни или творчески индустрии**, тези организации са също сред основните партньори на Община Русе в развитието на културния процес и на тази база формират един изключително продуктивен, пазарно и социално ориентиран културен продукт. Всичко това създава предпоставки за по-пълно и по-реално изграждане на публично-частното партньорство в областта на културата, като важен инструмент за устойчиво развитие на творческите индустрии, развитие на пазара на труда и подобряване качеството на живот на местната общност.

Като цяло обаче частният сектор в областта на културата, с малки изключения, е все още недостатъчно развит и изследван. Състоянието му не се различава съществено от състоянието и проблемите на малкия и среден бизнес в страната, свързани основно с нормативната база, данъчните облекчения за създателите на културен продукт, свития като цяло и не добре структуриран културен пазар и не на последно място намалената покупателна способност на населението. На фона на тази не особено толерантна към развитието на сектора среда, усилията на отделни представители на бизнеса все още не могат да достигнат необходимата устойчивост и ефективност, така че да влияят структурно върху формирането на културния пазар и върху състоянието на пазара на труда като цяло.

Анализът показва, че при очевидната доминация на държавните и общински структури и дейности в сектора на културата, през последните няколко години се наблюдава видима тенденция към диверсифициране на културната инфраструктура и повишаване

дела на частното и гражданско участие – обстоятелство, което макар и бавно променя цялостния профил на културната инфраструктура, като налага качествено нов и още по-динамичен подход в планирането на културния процес. В пряка връзка с това е и проблемът за **публично-частното партньорство**. Независимо, че вече има налице сериозен опит в това отношение, взаимодействието на Общината с неправителствения и частния сектор в областта на културата е все още лишен от необходимата взаимна мотивация и не достига широката рамка на реалното партньорство. Съществуват твърде много неизползвани ресурси в това отношение – система от възлагателни действия, обществени поръчки или съвместни проекти в интерес на общността. Използването на тези възможности може да доведе както до чувствително активиране на гражданския сектор и повишаване капацитета и многообразието на културната среда, така и до реално стимулиране на културното предприемачество и до създаване на благоприятна бизнес среда за развитие на културните индустрии, културния туризъм и специфичните услуги в сектора, като въздейства по този начин и върху **развитието на пазара на заетост**.

Периода между 2005 и 2010 година отразява един особено динамичен и адекватен на съвременната ситуация етап от културното израстване на Русе.

Основен принцип в политиката на общинската администрация през разглеждания период е преди всичко тясното партньорство и взаимодействие с общинските, регионалните и държавни културни институти, с редица структури от държавния и неправителствен сектор и местния бизнес, което осигури широка база за развитие на основните културни дейности и доведе до значителни резултати както по отношение многообразието, капацитета и качеството на художествения живот на територията на Общината, така и до реално стимулиране на публичния и граждански сектор.

През разглеждания период се наблюдава:

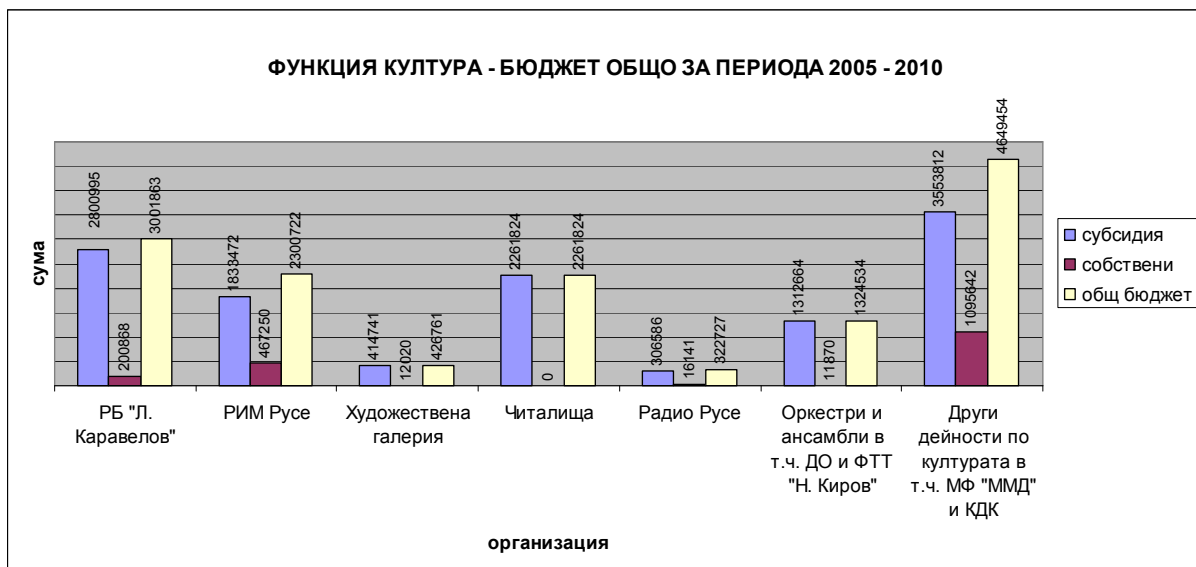
- Чувствително повишаване обществения рейтинг на емблематични за културния профил на Общината събития от международен, национален и регионален мащаб (МФ „Мартенски музикални дни”, Националната джаз среща, Фолклорния празник „Златната гьдулка”, Есенния салон на изкуството и културата, Коледно-новогодишния фестивал и др.
- Въвеждане на нови проекти и партньорски практики между Общината и неправителствения сектор, повечето от които с трайно приложение в културния календар на Общината - НЛН „Елиас Канети”, Международното биенале на миниатюрата, Международен скулптурен пленер, Международен симпозиум „Ломеа”, Пролетен литературен салон, Международен Блусфест, Международен фестивална алтернативното кино, Фестивал на медийните продукти „Българската Европа”, първият в страната Фестивал на интелектуалната собственост „Русе – град на правата”, двугодишен партньорски проект по между Община Русе и градовете от Страсбургския клуб на тема „Илюстрация”, финансиран по програма „Култура” на ЕК.
- Като един от най-мощните инструменти на Община Русе за подкрепа и стимулиране на гражданската инициатива в областта на културата, сериозно развитие през периода бележи Програмата за подкрепа на проекти в областта на културата и изкуството със 167 подкрепени проекта на обща стойност 339 552 лв.
- Подобрена е материалната база, както следва:
 - Откриване на Театралната зала на Доходно здание;

- Оборудване на Доходно здание със съоръжения за временни изложби и създаване на ново градско пространство за експозиции;
- Закупен голям концертен роял за сцената на Доходното здание;
- Закупени пиано и синтезатор за нуждите на КДК;
- Комплектоване инструментариума на Духовия оркестър с нови инструменти;
- Извършен ремонт на салон “Култура” за нуждите на културния живот на Русе;
- Закупуване на оборудвана сцена за културни прояви на открито.
- Извършено е предпроектно проучване на развитие на творческите индустрии на територията на Общината с финансиране по Програмата за развитие на проекти в областта на културата и изкуствата и е очертана концепция за развитие на този вид индустрии в Русе и региона.

Стратегическите документи и тенденциите на европейско ниво в областта на творческите и културни индустрии сочат необходимост от един коренно различен начин на възприемане на културните дейности, които чрез подходящо въздействие биха могли да подпомагат активно провеждането на икономическите политики на Общината и да генерират приходи и устойчив растеж.

Динамика на бюджета за култура

(делегирани от държавата дейности и местни дейности, в т.ч. РБ „Л. Каравелов”, РИМ – Русе, Художествена галерия, Радио Русе, Читалища, Оркестри и ансамбли, Други дейности по културата - културен календар и КДК)

Източник: Община Русе

Графиката показва като цяло трайна и устойчива тенденция към нарастване на показателите. През 2009 г. бюджетът за култура бележи ръст от 39% в сравнение с показателите за 2005 г., като в абсолютни стойности увеличението е в размер от 1,085,448 лв.

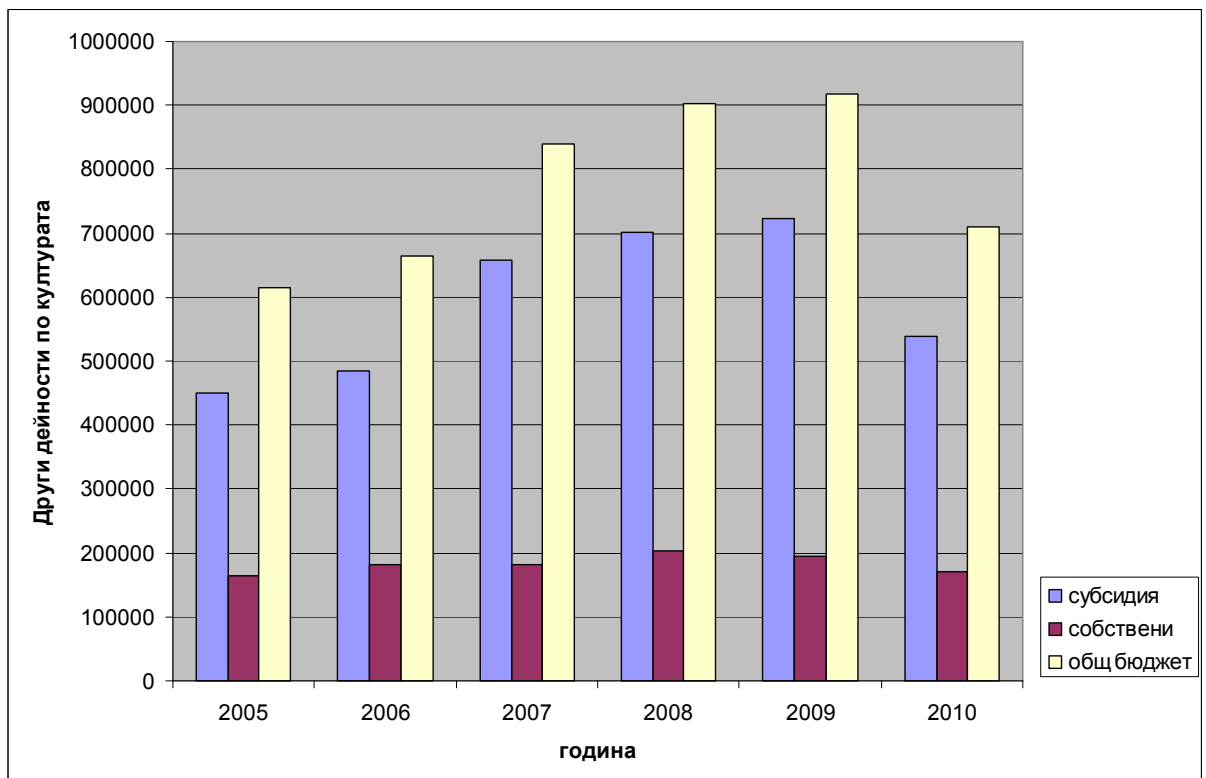
В резултат на финансово-икономическа криза през 2010 г. се наблюдава 14% спад в бюджета за култура спрямо резултата от 2009 г., дължащ се частично на чувствителното намаление на средствата за държавно делегираните дейности - РБ “Л. Каравелов” – намаление с 8%, РИМ – намаление с 16%, Художествена галерия – намаление със 7%, Читалища – намаление със 7%.

Значително по-сериозно намаление на общинското финансиране спрямо 2009 г. се наблюдава във финансирането на местните дейности: Радио Русе – 14 %; д-ст “Оркестри и ансамбли” – 10% .

Най-сериозен е обаче спадът на общинското финансиране за д-ст „Други дейности по културата” – с 26% спрямо 2009 г.

Като имаме предвид показателите на бюджета за 2011 г., процесът на спад на средствата за култура очертава трайна тенденция, която ни връща към нивата на бюджета и финансовите резултати от 2006 г.

Динамика на бюджета за дейност “Други дейности по културата” (местни дейности, в т.ч. културен календар и Клуб на дейците на културата)

Източник: Община Русе

Анализът на данните сочат равномерно нарастване на средствата за финансиране на “Други дейности по културата” за периода 2005 – 2009 г., като през 2009 г. са достигнати най-високите нива на бюджета и бележат ръст от 33% спрямо резултатите от 2005 г.

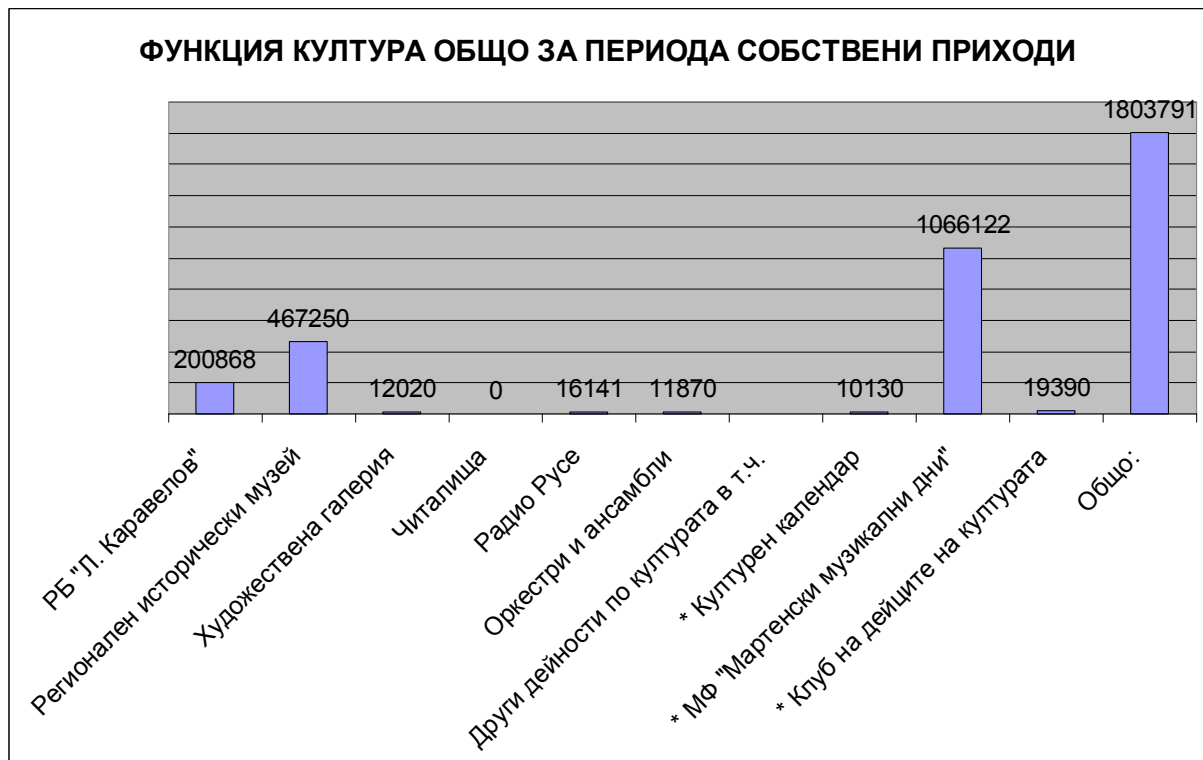
Рязък спад на средствата от общинския бюджет за д-ст “Други дейности по културата” бележи 2010 г., когато намалението на отчетените по бюджета средства за 2010 г., без собствените приходи, е 185424 лв., което прави 26 % по-ниски стойности на общинското финансиране спрямо резултатите за 2009.

ФУНКЦИЯ КУЛТУРА - СОБСТВЕНИ ПРИХОДИ 2005 - 2010

Дейности	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Общо за периода
РБ "Л. Каравелов"	33408	22065	25315	25131	36959	57990	200868
Регионален исторически музей	32741	88259	80749	85152	86770	93579	467250
Художествена галерия	3088	1500	700	3512	1998	1222	12020
Читалища	0	0	0	0	0	0	0
Радио Русе	5109	875	3588	260	2803	3506	16141
Оркестри и ансамбли	2860	1450	2510	2200	1850	1000	11870
Други дейности по културата в т.ч.							
* Културен календар	3775	3221	2244	0	0	890	10130
* МФ "Мартенски музикални дни"	159118	175014	175494	199217	189927	167352	1066122
* Клуб на дейците на културата	2076	3032	3898	3226	3988	3170	19390
Общо:	242175	295416	294498	318698	324295	328709	1803791

Източник: Община Русе

Динамика на собствените приходи за функция "Култура"

Източник: Община Русе

Общият обем от средства за функция "Култура", осигурени от собствени приходи за периода 2005 – 2010 г. е в размер от 1,803,791 лв., което представлява 13% от общата рамка на бюджета за култура за анализирания период.

С най-висок дял осигурени собствени приходи за периода 2005 – 2010 е МФ "Мартенски музикални дни", представляващ 59 % от собствените средства за функция

“Култура” (общо 1,066,122 лв.) , следван от РИМ – Русе с дял от 26% (общо 467,250 лв.) и РБ “Л. Каравелов” с дял от 11% (общо 200,868 лв.)

Собствените приходи на отделните културни институти и дейности бележат през разглеждания период променливо нарастване, като през 2010 г. достигат ръст от 26 % спрямо резултатите от 2005 г.

Този резултат говори за трайно нарастване на интереса и социалния ефект от дейността на русенските културни институти и дейности, за високо качество на културния продукт и повишен институционален рейтинг на отделните структури в областта на културата на територията на Община Русе.

На фона на очерталата се във финансовия анализ тенденция за намаляващо бюджетно финансиране в областта на културата през последната и текущата година приоритетните задачи и действия в сектора следва да бъдат насочени към:

- Приоритизиране на културните дейности и финансовия ресурс, с оглед оптимизиране на културния календар на общината и създаване на условия за устойчиво качество на културния продукт в ситуация на криза;
- Разширяване на възможностите и финансовия капацитет на Програмата за подкрепа на проекти в областта на културата, включително и чрез осигуряване на алтернативни източници за финансиране на програмата;
- Повишаване дела на проектното финансиране на културните дейности и максимално използване на възможностите за финансиране на култура по оперативните програми на ЕС;
- Оптимизиране на взаимодействието с неправителствения сектор и повишаване дела на гражданското участие в създаването и разпространението на културния продукт;
- Разширяване на възможностите за извънбюджетно финансиране;
- Реално стимулиране и развитие на публично-частното партньорство и културните индустрии като инструмент за повишаване на местния капацитет за култура;
- Промоция на русенския културен продукт и русенския културен капитал като част от системата на туристическото предлагане;
- Развитие на фестивален туризъм на базата на съществуващите в Русе фестивални практики в различни области на културата и изкуството, в т.ч. и чрез развитие и маркетинг на дестинацията Русе – Букурещ;
- Финализиране на процеса на децентрализация на управлението в областта на културата чрез правна и институционална регламентация на културните дейности

10.2 Читалища в Община Русе

На територията на Община Русе са регистрирани общо 23 читалища, като разпределението им е следното: 10 читалища – в гр. Русе и прилежащите квартали, 13 читалища в по-малките населени места в общината:

№	НАСЕЛЕНО МЯСТО:	ЧИТАЛИЩЕ:
---	-----------------	-----------

1	гр. Русе	НЧ „Ангел Кънчев-1901”
2	гр. Русе	НЧ „Ангела Чакърян - 2008”
3	гр. Русе	НЧ „Васил Левски 1945”
4	гр. Русе	НЧ „Георги Бенковски – 1937г.”
5	гр. Русе	НЧ „Гоце Делчев – 2009”
6	гр. Русе	НЧ „Захари Стоянов - 1937”
7	гр. Русе	Възрожденско читалище “Зора-1866г.”
8	гр. Русе	НЧ “Христо Ботев”
9	гр. Русе - кв. Средна кула	НЧ „Св. Св. Кирил и Методий 1924”
10	гр. Русе - кв. Долапите	НЧ „Просвета 1915”
11	с. Басарбово	НЧ „Св. Димитър Басарбовски-1902”
12	с. Бъзън	НЧ “Светлина 1927”
13	с. Долно Абланово	НЧ „Напредък - 1928”
14	гр. Мартен	НЧ „Просвета - 1928”
15	с. Николово	НЧ „Пробуда-1901”
16	с. Ново село	НЧ „Надежда 1908”
17	с. Просена	НЧ „Максим Горки-1928”
18	с. Сандрово	НЧ „Васил Левски 1928г.”
19	с. Семерджиево	НЧ „Просвета-1927”
20	с. Тетово	НЧ „Пробуда 1907”
21	с. Хотанца	НЧ „Светлина 1928”
22	с. Червена вода	НЧ „Тома Кърджиев-1873”
23	с. Ястребово	НЧ “Никола Й. Вапцаров 1951”

Източник РЕКИЦ - Русе

Всички читалища в общината разполагат с библиотеки за обществен достъп. Съществено обстоятелство е, че градските читалищни библиотеки работят в силно конкурентна среда, поради наличието на регионална библиотека, университетска библиотека и училищни библиотеки. Въпреки това читалищните библиотеки успяват да отстоят своето място като средища за разпространение на знание и информация като полагат постоянни усилия за попълване на библиотечния фонд и добро ниво на обслужване. Особено значение градските читалища имат за микрообщностите в кварталите на града.

Селските читалища разполагат с богат библиотечен фонд и поддържат своята традиционна роля на единствен културен институт в населеното място. Някои от тях търсят възможности за превръщането на библиотеките в информационен център с разнообразни функции.

Към читалищата в Община Русе към действат постоянни самодейни художествено-творчески състави, школи и клубове. Има различия в жанрово отношение между читалищата в градската среда и читалищата по селата. В гр. Русе доминират музикалните състави /хор „Дунавски звуци” към НЧ „Ангел Кънчев-1901” – участие в Международния фестивал Мартенски музикални дни, изяви в чужбина/, за ортодоксална музика, поп и рок-групи, музикални школи за класически инструменти. Градските читалища се отличават и с развити клубни форми. Към две от читалищата /ВЧ „Зора-1866г.” и НЧ „Христо Ботев-1908”/ има сформирани литературни клубове. Различните интереси на градската общност намират отзвук в сформирането на алтернативни клубове, свързани със здравословен начин на живот, източни философии, меломани, танцово изкуство и др. Музикална и балетна школи с традиции, богатата клубна дейност и обучителни курсове във фотографското и таноцово изкуство, йога и

др. предлага НЧ “Захари Стоянов-1937”. Разнообразни клубни дейности поддържа и НЧ “Ангел Кънчев – 1901”. Към последните две читалища са сформирани и популярни русенски рок-състави. НЧ “Христо Ботев-1908” способства за утвърждаване на културно-исторически ценности с прояви в съседна Румъния – ежегоден пътуващ семинар “По Ботевите места в Румъния”. Възрожденско читалище „Зора-1866г.” е приемник на русенските кино клубове и продължава традицията с Клуб за алтернативно кино “Група РУСЕФИЛМ”. Любителски драматичен театър е сформиран към НЧ “Васил Левски 1945” , а към НЧ “Св.св. Кирил и Методий – 1924г.” – кв. Средна кула – детско театрално студио. Руски танцов състав се изявява към НЧ “Георги Бенковски -1937г”, а НЧ “Ангела Чакърян” успешно допринася за етническото културно многообразие и изява на арменската общност чрез танцова формация “Ахтамар”.

Материалната база, техническото оборудване и наличието на специалисти в града позволяват организирането и на курсове по езикова и компютърна подготовка и курсове за кандидат-гимназисти. Отворените граници с Румъния подсказва необходимостта от изучаването на румънски език, каквото предлагат в читалищата “Христо Ботев” и “Ангел Кънчев-1901”. В това отношение градските читалища адекватно отговарят на потребностите на градската общност.

Като цяло в дейността на читалищата в съставните села се залага най-вече на безплатните и широкодостъпни чествания на празници и събори. Творческите колективи са предимно фолклорни или за стари градски песни и неизменно намират изява в културния календар, съхраняват, популяризират и препредават народните обичаи, като осигуряват приемственост между поколенията. В основната читалищна дейност в малките населени места са вложени по-големи социални ангажименти към общността – просветни, културни, информационни, консултантски. Те предоставят достъпна среда за междуличностно общуване и социална интеграция.

Читалищните фолклорни състави участват в национални и общински прояви като ежегоден международен фестивал „Златна гъдулка”, фолклорни фестивали на вр. Рожен и Копривщица, „Балканфолк”, фестивал „Листопад на спомените”, Коледен фестивал на Община Русе.

Методически, организационно и еспертно дейността на читалищата се подпомага от Регионален експертно-консултантски и информационен център “Читалища” и отдел “Култура” на Община Русе. Читалищата на територията на общината поддържат работещи взаимоотношения с местната власт. Голяма част от тях успяват разширят обхвата на своите партньорства и с държавни институции, културни институти, НПО, структури на гражданското общество, трансгранични асоциации по съвместни проекти и инициативи.

Кадрова обезпеченост и брой заети по години за периода 2007-2010

№	НАСЕЛЕНА МЯСТО:	Бр. заети 2007г.	Бр. заети 2008г.	Бр. заети 2009г.	Бр. заети 2010г.
1	гр. Русе- НЧ „Ангел Кънчев-1901”	7	7	7	7
2	гр. Русе - НЧ „Ангела Чакърян - 2008”	0	0	1	
3	гр. Русе - НЧ „Васил Левски 1945”	3,5	3,5	4	4,5
4	гр. Русе - НЧ „Георги Бенковски – 1937г.”	4	3,5	4,5	4,5

План за развитие на община Русе 2007 – 2013 г - актуализиран документ за периода 2011 – 2013 г.

5	гр. Русе - НЧ „Гоце Делчев – 2009”	0	0	0	
6	гр. Русе - НЧ „Захари Стоянов - 1937”	5	5	5	5
7	гр. Русе - ВЧ “Зора”	6	6	6	6
8	гр. Русе - НЧ “Христо Ботев”	4	4	4	4
9	гр. Русе - кв. Средна кула НЧ „Св. Св. Кирил и Методий 1924”	4	4	4	4
10	гр. Русе - кв. Долапите НЧ „Просвета 1915”	1	1	1	2
11	с. Басарбово НЧ „Св. Димитър Басарбовски-1902”	1	1	1	1
12	с. Бъзън НЧ “Светлина 1927”	0	0	1,5	1,5
13	с. Долно Абланово НЧ „Напредък - 1928”	1	1	1	1
14	гр. Мартен НЧ „Просвета - 1928”	2	2	2	2
15	с. Николово НЧ „Пробуда-1901”	4,5	4,5	4,5	4,5
16	с. Ново село НЧ „Надежда 1908”	1,5	2,5	2	2,5
17	с. Просена НЧ „Максим Горки-1928”	1	1	1	1
18	с. Сандрово НЧ „Васил Левски 1928г.”	1	1	1	1
19	с. Семерджиево НЧ „Просвета-1927”	1	1	1	1
20	с. Тетово НЧ „Пробуда 1907”	3	2,5	2,5	3
21	с. Хотанца НЧ „Светлина 1928”	1	1	1	1
22	с. Червена вода НЧ „Тома Кърджиев-1873”	2	2	2	2
23	с. Ястребово НЧ “Никола Й. Вапцаров 1951”	1	1	1	1
	Регионален експертно-консултантски и информационен център “Читалища”	2	3	3	3
	Общо:	56,5	57,5	61	63,5

Източник РЕКИЦ - Русе

Като характерно за читалищния сектор в Русе е липсата на тежест на кадровия състав. Читалищните секретари са с богат дългогодишен опит и натрупани

компетенции в цялостно управление на културния институт, библиотеката и всички продукти, които читалището създава. В повечето случаи читалищното настоятелство назначава за секретари служители, които дълго са работили в системата на читалището, което ги прави добре подготвени за заемания пост. От друга страна, това създава затвореност в сектора и е бариера пред наемането на по-млади хора, които биха допринесли за развитието на творческите читалищни форми.

В голямата си част сградният фонд на читалищата в Община Русе е в относително добро или задоволително състояние, но все още читалищните ръководства изпитват затруднения с поддържане на остарялата и амортизирана материално-техническа база. Има нужда от модернизация на интериора с оглед превръщането на вътрешните помещения в по-привлекателно място за посетители и особено за ученици и младежи. Съществува потенциал да се възроди използването на кинозалоните. Повечето селски читалища разполагат с големи сценични салони (200-300 места), което е предпоставка и условие за богат културен живот в малкото населено място. Техническото оборудване, необходимо за сценичните изяви, не е на нужното съвременно ниво.

Всички читалищни сгради, с изключение на новата сграда, в която се помещава читалището в квартал Долапите, имат нужда от значителни средства за ежегодна поддръжка и ремонт. Ежегодно Министерство на културата отпуска целева допълваща субсидия, което съществено подпомага извършването на неотложни текущи ремонти. За периода 2007-2010 година от държавния бюджет са отпуснати целеви средства за обновяване на сградния фонд на читалищата и за художествено-творчески дейности общо в размер на 151 600 лв или както следва по години:

Допълваща целева субсидия за читалищата в община Русе – ремонти и художествено-творчески дейности:

2007г.	2008г.	2009г.	2010г.
51 300 лв	47 500 лв	23 000 лв	29 800 лв

Източник РЕКИЦ - Русе

Проектно финансиране.

За осъществяването на своите дейности читалищата набират средства от членски внос, субсидия от държавния и общинските бюджети, наеми, културно-просветна и информационна дейност, дарения, проектно финансиране от европейски програми и донорски организации и др. С най-голям дял е държавната субсидия, която се превежда ежегодно чрез общинския бюджет, която позволява на читалищния мениджмънт да осигури базовите средства за издръжка като заплати и текущи разходи. Община Русе също подпомага финансово читалищата – чрез ежегодни субсидии, еднократно целево финансиране и/или проектно финансиране на художествени проекти.

Русенските читалищни ръководства вече имат добра практика в привличането на средства по национални и общински програми. Читалищата са активни в участието си в сесии за целеви допълващи субсидии на МК, пред НДФ “Култура” и Програма за подкрепа на проекти в областта на изкуството и културата на Община Русе. Проектите обхващат разнородни дейности, свързани с художествено-творческата дейност, творчески изяви, спектакли и турнета, попълване на библиотечния фонд, издателска дейност. Факт е, че най-големите донори на читалищата остават държавни и общински бюджети под формата на субсидии или проекти. От таблицата по-долу е видно, че за

периода 2007-2013 читалищата са усвоили по Програмата на Община Русе за финансиране на художествени проекти над 20 000 лв.

Обученията, които различни неправителствени организации и РЕКИЦ “Читалища” проведоха през последните години, подпомогнаха читалищните мениджъри да усвоят умения за управление на проекти по европейски програми, които някои от тях вече прилагат успешно. Като цяло обаче, секторът страда от недостиг на проектно финансиране по европейски програми, което да разшири обхвата и обема на дейността, да обогати читалищната експертиза и да предостави нови културни, образователни и социални услуги на общността. Съществена причина за това обстоятелство е условието за съфинансиране, което е проблем пред бюджетите на читалищата, особено на тези в кметствата. Наличието на общински фонд за съфинансиране на културни проекти по европейски програми значително би стимулирало и улеснило този процес. Има потенциал читалищата да изпълняват дейности по проекти в областта на допълващо обучение на възрастни, извънучилищни обучителни форми, работа с доброволци, социални услуги на хора в затруднено положение, благотворителни кампании, гражданско общество, кампании в утвърждаването на културни и образователни ценности, насочени към младежи и към широката общественост.

10.3 SWOT анализ на културата в Община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Широко развита културна инфраструктура и трайно изградена система от институти и дейности с определящо място в националния културен процес; • Богато културно-историческо наследство и традиции във всички сфери на културата и изкуствата ; • Добре развит творчески ресурс; • Високо качество на културния продукт; • Юридическа и финансова самостоятелност на голяма част от основните културни институти; • Наличие на обществено доверие към сектора; • Наличие на добре развити и традиционни международни контакти и дейности; • Наличие на легитимно гражданско участие в културния процес; • Широко развита читалищна мрежа с важна роля в културния живот на общината, особено в кварталите и малките населени места; • Значителен брой частни 	<ul style="list-style-type: none"> • Намалени бюджетните средства за култура; • Липса на общинска стратегия за развитие на културата; • Липса на механизъм и система за повишаване и разширяване квалификацията на специалистите в областта на културата; • Липса на политика за привличане на млади специалисти в сектора; • Недостатъчен обем от средства за стимулиране на творчески проекти; • Относителна затвореност на творческите гилдии; • Слабо развит културен пазар и липса на мрежа от агенти за разпространение на културния продукт; • Нисък социален статус на работещите в сектора; • Слабо развитие на културните индустрии; • Липса на постоянни маркетингови проучвания; • Незавършен процес на децентрализация на културните дейности;

<p>предприемачи и търговски организации в сферата на културата – печатници, издателства, продуцентски къщи, галерии, рекламни къщи, студиа и наличие на инициатива от страна на частния сектор;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наличие на функционираща общинска Програма за финансиране и подпомагане на художествени проекти; • Наличие на Наредба и стратегия за развитие на ПЧП в Общината • Наличие на Национално училище по изкуствата – като източник на местен ресурс за развитието на сектора; • Наличие на нова и обновена материална база: театрална зала на Доходно здание, ремонтирана зала „Култура” и закупена оборудвана сцена за културни прояви на открито; • Наличие на добре развити взаимоотношения в трансграничния регион Русе – Гюргево и по дестинацията Русе – Букурещ. 	<ul style="list-style-type: none"> • Липса на развита система на ПЧП в областта на културата;
<p>ВЪЗМОЖНОСТИ</p>	<p>ЗАПЛАХИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Достъп до ОП за развитие на културната инфраструктура ; • Достъп до ОП за развитие на иновативни културни събития; • Възможности за финансиране на културни дейности и организации по Програма „Култура”(2007 – 2013) на ЕС; • Разработване на система от публични фондове за стимулиране на културния процес; • Създаване на интернет сайт и електронен он-лайн бюлетин за информационно и рекламно обезпечаване на сектора; • Разширяване формата на традиционните културни дейности и въвеждане на нестандартни, алтернативни културни практики; 	<ul style="list-style-type: none"> • Отсъствие на цялостна политика на държавата в сферата на културата; • Липса на адекватна данъчна политика, стимулираща спонсорството в сферата на културата; • Намаляващи възможности за финансиране на културата и в частност на изпълнителските изкуства по международни проекти и програми; • Рестрикции в държавния бюджет за култура; • Влияние на глобалната икономическа криза и последиците от нея върху потреблението на културен продукт; • Ниска покупателна способност на населението; • Променена цялостна нагласа на

<ul style="list-style-type: none"> • Развитие на културен и фестивален туризъм; създаване на културен продукт като част от туристическото предлагане; • Развитие на културното предприемачество ; • Разширяване на партньорските мрежи, в т.ч. и международни; • Развитие на сътрудничеството в рамките на Еврорегион Русе – Гюргево и Работна общност „Дунавски страни” 	<p>българите към културните продукти, принизени естетически критерии;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ниско ниво на инвестициите в сектора;
--	---

11. ГРАЖДАНСКО ОБЩЕСТВО

11.1 Състояние на третия сектор в Община Русе

Възникването на юридическите лица с нестопанска цел в България е реално проявление на свободата на сдружаване и свободата на изразяване на мнение, регламентирани в международните договори и в Конституцията на Република България като основни човешки права. Създаването на благоприятна правна рамка за неправителствените организации е една от най-важните предпоставки за съществуването на жизнено и активно гражданско общество.

В Община Русе създаването и развитието на граждански организации и установяването им като ключови фигури в обществения живот е процес със сравнително кратка история – от 1990 година насам.

Този процес има своите върхове и спадове, като най-активният период на създаване на нови организации е 1995–1997 година. Така към края на 90-те години по Закона за лицата и семейството в Русенска община е регистриран внушителен брой от над 300 сдружения и фондации. По това време се наблюдава задържане в процеса на непрекъснато възникване на нови организации, а после и отлив от третия сектор.

Към края на 2010 година в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел със седалище в Русе и регистрирани в Русенски окръжен съд са 226 организации.

Една част от НПО са се самоопределили като работещи в частна полза, което е тяхно право по закон. Такива са например камарите –едни от активно действащите нестопански организации, които оказват услуги на своите членове.

Институционално изградените организации с ясна вътрешна структура на управление, постоянна дейност, установен профил, налични ресурси, вкл. собствен персонал, са малко – не повече от 20.

Зависимостта на организациите от проектния пазар е почти 100%. Нестопанските организации, които допринасят към финансовата си стабилност чрез допълваща стопанска дейност са не повече от 5-6.

Традиционно нестопанските организации работят в няколко области: регионално развитие, образование, култура, здравеопазване и социални услуги, екология .

В последните години се утвърдиха организациите, работещи за уязвими групи и предоставящи социални услуги: Сдружение „Приятелска подкрепа”, Католическа организация „Каритас”, сдружение „Еквилибриум”, Фондация „Център „Надя” – клон Русе, РАЛИЗ и др.

По-активните организации в сферата на развитие и културата и предоставяне на образователни и информационни услуги са: Международно дружество „Елиас Канети”, Фондация „Бистра и Галина”; Сдружение „Брод”, училищна организация за глобално образование „Сейдж” и др.

Организациите, които се утвърдиха с дейността си за регионално развитие са: Клуб „Отворено общество” – Русе, Сдружение „Европейски пространства 21в.”, Русенска търговско- индустриална камара, Сдружение „Еколинкс”, Регионален център за малки и средни предприятия и др.

Някои от активните организации в общината са членове на редица международни и национални мрежи, което им дава възможност да участват в разработването и реализацията на големи междунационални проекти, както и обмяна на добри практики в устойчивото развитие.

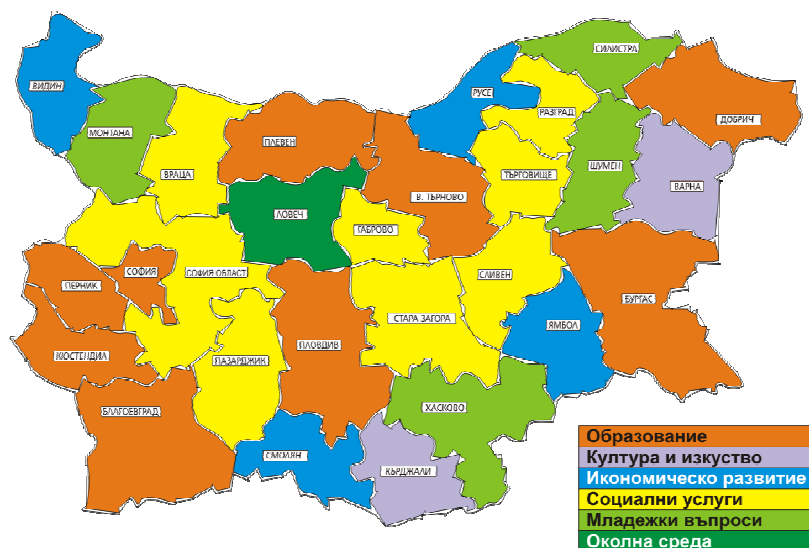
В последните няколко години се наблюдава и тенденция за регистриране на нови нестопански организации, ориентирани изцяло към приоритетите на наличните финансиращи програми, но без солидна социална база. Те изпълняват един-два проекта без очевидна връзка с мисията им и след това повече не се появяват в публичното пространство.

Въпреки тези факти Русенската община е с добре развит трети сектор на фона на останалите български общини, както това личи в най-новите изследвания на сектора на национално ниво. През 2010 г. Фондация „Български център за нестопанско право” и Фондация „ ПАЦЕП” създадоха най-голямата он-лайн база данни на НПО в България, която имаше за цел да обхване регистрираните и реално работещите организации в страната.

Фактите сочат, че в страната са регистрирани около 30 000 организации, една 6000 от тях са публично-достъпни. От регистрираните в националния портал на НПО Русе се нарежда на 6-то място по регистрирани в сайта организации :

1. София	2043
2. Варна	296
3. Пловдив	289
4. Бургас	280
5. Благоевград	159
6. Русе	146
7. Велико Търново	143
8. Стара Загора	125
9. Хасково	115
10. Плевен	109

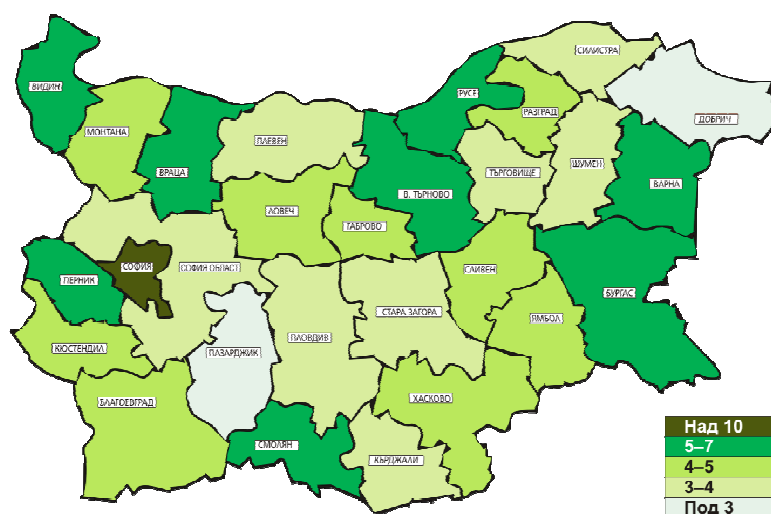
Сфери на дейност на НПО в България по области

Източник БЦНП

По сфери на дейност организациите в Русе преобладават в областта «Икономическо развитие», което се дължи на регистрираните няколко камари в общината, както и на организации в подкрепа на местната икономика и трансграничното сътрудничество.

Гражданска активност (брой НПО на 10 000 души)

Източник БЦНП

Чрез реализираните множество проекти и инициативи нестопанските организации от общината добиха умения да управляват проекти по изискванията на европейските фондове, които в определени случаи надминават познанията на администрацията. А чрез участието си в многобройни специализирани тренингови програми НПО развиха на експертно ниво знания за идентификация на проблеми, намиране на решения и работа в партньорство, което е важен ресурс за регионалното развитие.

11.2 Обществен съвет по устойчиво развитие и евроинтеграция

С решение на Общинския съвет - Русе в началото на 2008 г. е създаден Обществен съвет по устойчиво развитие и евроинтеграцията (ОСУРЕ). Общественият съвет работи съвместно с общинската администрация по въпросите, свързани с развитието на местни политики, финансирането на местни проекти, осъществяването на партньорства за местно развитие.

В съвета членуват 18 души, представители на Общинския съвет, общинската администрация, нестопанските организации в общината, академичните среди. По инициатива на ОСУРЕ същата година е приета Наредба за условията и реда за осъществяване на съвместна дейност на Община Русе с организациите, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Тя регламентира партньорските взаимодействия между администрацията и гражданските организации по отношение на създаването и прилагането на политики, разработката и изпълнението на проекти, програми, стратегически документи, инициативи.

Съществена част на наредбата е отделена на условията и реда за предоставяне на финансови средства на НПО чрез обявяване на конкурси за проекти, които допринасят за изпълнението на общинския план за развитие. Чрез наредбата Община Русе, една от първите в България, създаде благоприятни условия за участието на НПО в местното развитие и правила за това. До 2010 г. са осъществени две издания на конкурса и са подкрепени общо 10 проекта.

Практиката на Община Русе да финансира проекти на НПО, допринасящи за изпълнението на плана за развитие, както и да регламентира различните типове взаимодействия между публичния и гражданския сектор е обект на интерес от страна на другите общини. Описание на русенския опит е включено в различни изследвания за ролята на партньорствата на местно ниво.

11.3 Обществен съвет по икономика, инвестиции и интегрирано градско развитие

С решение на Общински съвет – Русе № 731, прието с Протокол №35/10.12.2009 г. е създаден Обществен съвет по икономика, инвестиции и интегрирано градско развитие. Съветът е консултативен орган към кмета на Община Русе и Общински съвет- Русе за насърчаване на публично- частното партньорство между местната власт и бизнеса на територията на общината при планиране и реализация на дейности за постигане на устойчив икономически растеж.

Съветът се състои от 13 члена и включва: общински съветници, представители на общинската администрация, членове на браншови организации, камари, представители на бизнеса и Русенски университет.

11. 4 SWOT Анализ на гражданското общество в Община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Добре развит трети сектор в общината; • НПО работят в различни области на дейност в т.ч. трансгранично сътрудничество; • Установени трайни партньорства на НПО с Общината и местните институции; • Гражданският сектор в общината има изграден капацитет в изпълнението на проекти от различни донори, както и в работа с различни целеви групи; • Третият сектор разполага с добре обучен персонал в различни области; • Наличие на НПО-доставчици на социални услуги; • Наличие на НПО, изпълняващи големи по мащаб проекти; • Наличие на целенасочена работа с медиите в общината; • Наличие на Наредба на Община Русе за взаимодействие между общинската администрация и местни НПО; • Наличие на Обществен съвет за устойчиво развитие и евроинтеграция; • Наличие на Обществен съвет по икономика, инвестиции и интегрирано градско развитие. 	<ul style="list-style-type: none"> • НПО в общината изпълняват главно малки проекти; • Финансирането на текущите разходи на НПО е ограничено; • Ниска активност при търсене на допълнителни източници на финансиране и набиране на средства; • Голяма част от НПО са доброволчески организации; • Намаление на броя и разнообразието на НПО заради затруднено финансиране.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Развитие на сектора чрез усвояване на средства от ЕС в т.ч ОП; • Наличие на държавно финансиране за НПО; • Наличие на национална база – данни на НПО; • Развитие на социалното предприемачество като стъпка към финансова устойчивост на НПО. 	<ul style="list-style-type: none"> • Намаление на външното финансиране за българските НПО; • Корупционни практики при финансирането на НПО и липса на прозрачност при изразходването на средствата; • Наличие на висок процент съфинансиране по европейските проекти; • Изтичане на кадри от НПО сектора към държавната, местната администрация и бизнеса.

12. СПОРТ

12.1 Ролята и значимостта на спорта в Община Русе

Дългогодишна и богата е спортната история на Русе. Началото е през 1894 г., когато се учредява първото в България гимнастическо дружество “Сокол”. След гимнастиците свой клуб създават колоездачите. След тях, в началото на 20-ти век, на дневен ред излизат футболът, баскетболът, волейболът, тенисът на маса, боксът. По-късно се появяват мотоциклетен клуб (1930), яхт клуб (1931) и шахматен клуб (1931).

Гордост русенската спортна школа са олимпийските шампиони Христо Марков (лека атлетика), Таню Киряков (спортна стрелба) и Валентин Йорданов (св. борба), както и световният шампион в шахмата Веселин Топалов. Безспорни са достиженията на Нешка Робева (худ. гимнастика), Петър Мандаджиев (конен спорт), Долорес Накова и Йордан Вълчев (академично гребане), Милко Казанов, Иван Христов и Станимир Атанасов (кану каяк), Валентин Гецов и Рахмат Сукра (св. борба), Анелия Нунева, Ростислав Димитров и Венелина Венева (лека атлетика), Нено Терзийски и Веселин Гълъбаров (вд. на тежести), Валентина Харалампиева и Любомир Ганев (волейбол) и др.

12.2 Актуално състояние на спорта в Община Русе

УЧЕНИЧЕСКА СПОРТНА ШКОЛА

Дейността на Ученическата спортна школа (УСШ) е насочена към усъвършенстване на физическата дееспособност и началната спортна подготовка на учениците, към подбора и селекцията на талантиви деца за представителните училищни и клубни отбори. УСШ се явява естествено звено между масовия спорт, който се развива в училищата и високото спортно майсторство, което се развива в спортното училище и спортните клубове.

През учебната 2010/2011 година в школата работят шест треньори по 5 вида спорт; двама преподаватели по лека атлетика, един преподавател по спортно ориентиране, един преподавател по тенис на маса, един преподавател по спортна гимнастика, един преподавател по волейбол. Обхванати са около 400 деца на възраст от I до VIII клас.

Учениците и техните родители проявяват най-голям интерес към спортовете баскетбол, волейбол и футбол.

1.1 Резултати.

През последните 3 години отпадат инициативите на спортните школи на национално ниво, но за сметка на това децата от УСШ участват във всички клубни състезания, на които са поканени, във всички етапи от ученическите игри, както и в състезанията от вътрешния календар на УСШ – Русе.

Лека атлетика:

ДИП, 22-24.01.10 г., гр.София, многобой-	3 място момичета мл.възраст
ДИП, 29-31.01.10 г., гр.София, многобой -	3 място момичета ст.възраст
ДИП, 05-07.02.10 г., гр.София, трибой -	2 място момчета под 16 год.
60 метра -	1 място момичета под 16 год.
ДИП, 30-02.05.10 г., гр.София, многобой-	3 място момичета мл.възраст
ДИП, 25,26,27.06.10 г., гр.София, четирибой -	2 място момчета

Тенис на маса

ДИП, Павел Цолов – 3 място
Ученически игри, финали 8-10 клас, юноши – 1 място
Държавно отборно п-во, девойки ст.възраст – 1 място
Турнир „Млад олимпиец”, 18-19.09.10 г., град Варна – 3 място

Спортно ориентиране

	2009	2010
Национална купа Търговище, м.април	пет 1-ви места	шест 1-ви места
Национална купа България, м.юни	седем 2-ри места	седем 2-ри места
Държавно първенство, м.октомври	три 3-ти места	осем 3-ти места
Балканиада, Белоградчик, м.септември -	1,2 и 4 място жени 1 и 4 място мъже	

Спортна гимнастика

Зонално първенство, 13.03.10 г., гр.Варна- Коледен турнир, 04.12.10 г., гр.В.Търново-	3 място момичета мл. възраст 1 и 2 място момичета мл. възраст 3 и 4 място момчета мл. възраст
Турнир СГ, 04.06.10 г., гр.В.Търново-	3 и 5 място момичета мл. възраст 2 и 3 място момчета мл. възраст

Волейбол

Републиканско п-во мини-волейбол, 01.11.09г., гр.Казанлък-	4 място момчета 1 място девойки 8-10 клас
Ученически игри, областно п-во-	1 място девойки 8-10 клас
Ученически игри, зонално п-во-	2 място девойки 8-10 клас
.Турнир по случай Деня на спорта, 17.05.10г., гр.Шумен-	1 място момичета
Областно п-во, 16.06.10г., гр.Русе-	4 място момчета до 13 год.
Областно п-во, 17.06.10г., гр.Шумен-	3 място момичета до 13год.

Източник Община Русе

С цел подобряване дейността на школата и задоволяване интересите на повече деца, се търсят възможности в УСШ да се развиват още видове спорт. По този начин ще се създадат по-големи възможности за извънкласни занимания, което от своя страна ще се отрази положително върху здравето и възпитанието на децата.

През 2009 г. са проведени редица ученически състезания и турнири извън календара на Министерството на образованието, младежта и науката като например: лекоатлетическо състезание "Лъвски скок", лекоатлетически крос "Първа пролет", открити стартове по лека атлетика за ученици, лекоатлетическа щафета, лекоатлетически крос "Баба Тонка", коледно състезание по лека атлетика за деца, "Фестивал на волейбола" - за деца, турнир по плажен волейбол /Ден на спортиста/, общински турнир по тенис на маса, ученически преглед на туристическите умения, осмомартенски турнир по силов трибой и тенис на маса, "Фестивал на хандбала" за момичета до 11г., великденски турнир по баскетбол, спортни прояви в чест на 24 май, турнири по стрийтбол, футболен турнир за купата "Алеко Константинов", детски футболен турнир "Никола Йорданов", детски шахматен

турнир, турнир по бадминтон "Любен Каравелов", градска купа "Пролет" - спортно ориентиране, градска купа "Ден на будителите" - спортно ориентиране, градска купа "Ангел Кънчев" - спортно ориентиране, осмомартенски турнир по футбол за девойки, коледен турнир по футбол за деца и др.

Провеждането на общинските първенства от „Ученически игри – 2009/2010 г. към МОМН и МФВС са организирани и успешно реализирани на територията на общината, чрез Ученическа спортна школа (УСШ) – гр. Русе.

1.2. Спортна база.

УСШ ползва безвъзмездно общинска спортна база и спортната база на училищата.

Спортно училище “МАЙОР АТАНАС УЗУНОВ”

Безспорен принос през годините за спортните успехи на Русе има СУ "Майор Атанас Узунов". То е открито през учебната 1970/1971 година и стартира с 4 паралелки, 100 ученица, 16 треньори и 4 вида спорт: лека атлетика, спортна гимнастика, борба и баскетбол. През учебната 2005/2006 година в училището се обучават 466 ученика, с които работят 26 треньора по 13 вида спорт: спортна акробатика, борба свободен стил, бокс, волейбол, джудо, академично гребане, лека атлетика, кану-каяк, спортна гимнастика, спортна стрелба, плуване, баскетбол, футбол. През учебната 2009/2010 година в училището се обучават 341 ученици в 15 паралелки, като в училището работят 59,5 преподаватели, а видовете спорт са 14.

2.1. Резултати

През 2010 година възпитаниците на училището са завоювали 51 златни, 57 сребърни и 50 бронзови медали от държавни първенства; 1 бронзов медал от световни първенства; 1 златен, 1 сребърен и 1 бронзов медали от европейски първенства и 1 златен, 2 сребърни и 1 бронзов медали от балкански първенства.

2.2. Спортна база

Училището разполага със зали за общофизическа подготовка по бокс, кану-каяк, гребане, карате, възстановителен център и плувен басейн. За съжаление, през последните 15 години не са извършвани ремонти и подобрения. Останалите спортове използват наличната спортна база на Община Русе.

Източник СУ “Майор Атанас Узунов” – Русе

12.3 Спортни инициативи и клубове

Към момента над 90 спортни клуба са регистрирани на територията на Русе. В тях работят повече от двеста треньори. Най-голям брой специалисти са ангажирани в следните спортове – лека атлетика, кану-каяк, борба, бокс, плуване, гребане, джудо, бадминтон и др.

Продължава тенденцията за регистриране на нови спортни клубове.

Специално внимание в Община Русе се отделя на развитието на масовия спорт. Приоритет е стремежът към ангажиране на по-голям брой спортуващи. Това се осъществява чрез увеличаване броя на състезанията и турнирите за хора с увреждания, ветерани спортисти, за деца лишени от родителски грижи и любители, които се организират от общината със съдействието на спортните клубове по съответния вид спорт като например: спортен празник за деца лишени от родителски грижи, спортен празник "Заедно" за деца със специални образователни потребности, турнири за

любители по футбол, стрийтбол, плажен волейбол, тенис на маса, турнири за учители и преподаватели и др.

В Община Русе като социално значими се определят спортовете, които се практикуват в най-голяма степен от младите хора на града и които предизвикват най-голям зрителски интерес: футбол, баскетбол и волейбол.

Като приоритетни спортове в направление “Високо спортно майсторство” се определят: спортна акробатика, борба свободен стил, бокс, лека атлетика, академично гребане, кану-кааяк, спортна стрелба, стрелба с лък, плуване, водна топка, тенис на маса, шахмат.

Специално внимание се обръща и на туристическата дейност като ежегодно се провеждат множество общински, държавни и международни инициативи като: “Дунавска Алпиниада”; Акция “Периметър 100”; “ТИД – 2009”; “Мусала 09”; “Регата Янтра 09”; “Арда 09”; Международен ден на река Дунав и др.

12.4 Спортна база

На територията на Община Русе функционират: спортен комплекс „Дунав” състоящ се от многофункционална зала с прилежащ хотелски комплекс към нея, игрище за футбол, зали за фехтовка и джудо, волейболна зала; спортен комплекс „Локомотив”, за който е сключен договор за публично-частно партньорство чрез концесия за 15 години. Комплекс „Ялта” е разположен в централна градска част, включващ тенис-кортове, спортни площадки за мини футбол и тренировъчно футболно игрище. Самата база разполага с рехабилитационен център и център за медицинско обслужване.

В рамките на плановия период предстои откриването на спортната зала от проекта „Гранд плаза Русе”, която ще бъде с капацитет 8000 места. Проектът предвижда и открита ледена пързалка - 400 кв.м, хотел, офиси и паркинг с 1015 паркоместа.

В Парка на младежта са разположени тенис кортове.

12.5 Политика на Община Русе в областта на спорта

По предложение на кмета на Община Русе, Общинският съвет приема през 2009 година Правилник за условията и реда за финансово подпомагане дейностите на спортните клубове в Община Русе. Правилникът е изцяло съобразен с разпоредбите на Закона за физическото възпитание и спорта както и с Наредба № Н-1 за условията и реда за финансово подпомагане от Държавната агенция за младежта и спорта на спортни дейности.

Правилникът съдържа пет основни глави и съответни приложения.

След общите положения са разписани задължителни условия към спортните клубове за финансово подпомагане.

В глава трета е разписана процедурата за кандидатстване от спортните клубове за субсидиране от Община Русе.

В глава четвърта са описани условията за разходването и отчитането на предоставените финансови средства от Община Русе и взаимните задължения и отговорности регламентирани с договор.

В глава пета са регламентирани контрол и санкции.

През м. април 2010 година по предложение на кмета на Община Русе, Общинският съвет Русе приема „Програма Спорт 2010“. Тя съдържа пет раздела, които цялостно покриват всички дейности свързани със развитието на спорта в град Русе както следва: «Ученически и масов спорт»; «Състезания под егидата на Община Русе»; «Подпомагане на спортните клубове»; «Награди» и «Резерв».

През 2010 година Община Русе е подпомогнала следните спортни клубове за развитие на тяхната дейност:

- СКБ «Дунав» - жени – баскетбол;
- СКБ «Дунав – 2007- Русе»- мъже – баскетбол;
- СКБ „Дунав” – волейбол;
- СЛАК „Дунав” – лека атлетика.

12.6 SWOT анализ за спорта в Община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на ученическа спортна школа Наличие на средно спортно училище; • Наличие на общински стратегически документи за развитие на спорта на територията на община Русе; • Наличие на Правилник за условията и реда за финансово подпомагане дейностите на спортните клубове на Община Русе; • Изграждане на Гранд плаза Русе с многофункционална спортна зала; • Реконструкция и модернизация на съществуващата спортна база- 	<ul style="list-style-type: none"> • Негативна тенденция на изтичане на спортните таланти извън Русе; • Недостатъчна по обем и морално остаряла спортна база; • Лошо състояние на училищните спортни площадки и липса на нормални физкултурни салони в някои училища; • Недостатъчен финансов ресурс в спорта; • Слабо взаимодействие и взаимопомощ между русенските спортни клубове.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Национални тенденции за изграждане на мултифункционални спортни площадки чрез публично-частно партньорство; • Привличане на генерални спонсори в областта на спорт;а • Домакинства на престижни национални и международни състезания; • Финансиращи програми на Министерството на физическото възпитание и спорта. 	<ul style="list-style-type: none"> • Проблеми със собствеността на гребната база “Липник”; • Застаряващо население; • Липса на традиции в масовия спорт.

13. УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА

13.1 Транспортна осигуреност на функционалните връзки

Община Русе разполага с добре развита и равномерно разпределена по територията ѝ пътна мрежа. Формирана е от републикански и местни пътища. Конфигурацията на пътната мрежа е предопределена от спецификата на релефа, от исторически оформените трасета за близки и далечни кореспонденции, както и от значението на град Русе като мощен стопански, делови и културен притегателен център.

Републиканските пътища осигуряват както връзките ѝ със съседните общини, така и далечните направления към София, Велико Търново, Силистра и Варна. Структурен елемент на пътната мрежа на общината от съществено значение е Дунав мост, който осъществява връзка на общинската пътна мрежа с пътната мрежа на Румъния. През общината преминават следните републикански пътища: I-5 / E-85 (Русе-Бяла-Маказа-граница Гърция), I-2 / E-70 (Русе-Разград-Варна), II-21 (Русе-Тутракан-Силистра), II-23 (Русе-Червена вода-Исперих-Шумен), II-52 (Русе-Мечка-Свищов-Никопол), III-202 (Русе-Щръклево-Попово), III-501 (Русе-Иваново-Бяла), III-2001 (Русе-Писанец-Разград). Общата им дължина на територията на общината е около 95 км, от които 37,5 км - пътища първи клас, 46,3 км - втори клас. Гъстотата на пътната мрежа е около 0,175 км/км². Път I-5 / E-85 е трасе на паневропейския коридор № 9.

Елементите на пътната мрежа и пътните съоръжения - габарити, настилки, отводнителни и укрепителни съоръжения, хоризонтална маркировка и вертикална сигнализация са в сравнително добро състояние.

Местните общински пътища са с обща дължина 103,441 км (бивши IV-класни пътища и други от местно значение). Местната пътна мрежа е сравнително равномерно разпределена с подчертано радиална насоченост към гр. Русе. Тя е развита предвид географското разположение в южната и източната част на общинската територия, където са разположени повечето от селата. Въпреки хълмистия релеф в тези райони, мрежата създава условия за връзка на повечето селища помежду им и на всички с общинския център Русе. Едновременно с това мрежата свързва населените места с главните пътища от Републиканската пътна мрежа – път I – 2 Русе – Варна, I – 5 Русе – Велико Търново, път II – 21 Русе – Силистра, II – 23 Русе – Кубрат и III – 501 Русе – Иваново.

- Общинските пътища са с ширина на пътните платна е 6.00-7.00 метра, с банкети около 1.00 метра. Асфалтобетоновата настилка е в добро общо състояние. Ситуационно пътищата са с различна степен на криволинейност. Надлъжните наклони са в рамките на допустимите по норматив. Техническите параметри са различни за отделните пътища, в рамките са на допустимите норми за проектиране на пътища и са повлияни от характеристиките на терена.
- Подчертано радиалният характер на мрежата не отдава дължимата значимост на връзките юг – север. По тази причина достъпът до крайбрежната зона и река Дунав и до териториите с висока степен на индустриална активност е затруднен и се осъществява с висока степен на криволинейност на съответните пътища. Това не бива да се възприема като недостатък, тъй като това се предопределя от характера на релефа и връзките между някои съседни населени места през пътища от по-висок клас (такъв е случаят със селата Хотанца, Долно Абланово и Просена) са недостатъчни. Това се отразява и засилва и от разликите във физическото състояние (поддържането) на пътищата. Това наложи да се приема

като правило общинските пътища, макар и етапно, според финансовите средства, да бъдат цялостно преасфалтирани. Такива цялостно завършени отсечки от общинската пътна мрежа са – път II- 23 Русе – Кубрат клон Образцов чифлик, Тетово – до границата със землището на Смирненски, Николово – долно Абланово клон Просена. Пред 2011 година ще бъде завършено преасфалтирането на пътя Семерджиево – Ново село, определени отсечки от път II – 23 Русе – Кубрат – Тетово – път II- 23 Русе – Кубрат, път Николово – Червена вода.

Всички населени места на територията на Община Русе са обслужени с обществен транспорт. Анализът на обслужеността от гледна точка на функционалните връзки между селищата и достъпа до съсредоточия на активност очертава следната картина:

- всички автобусни линии са с направление Русе;
- обществен транспорт съществува само между селата, разположени по едно и също транспортно направление. Изключение прави само с. Червена вода, което е с кръстопътно местоположение на две транспортни направления – Русе и Ветово;
- пътуване с обществен транспорт от южните селища към северните е възможно единствено през Русе. Това е една от причините работните места в съсредоточието КТМ да са практически недостъпни за обитателите на всички селища с изключение на Мартен и Сандрово.
- по честота на рейсовете в едно направление, до които имат достъп населените места, те могат да се разделят на 4 групи в зависимост от честотата на достъп: до 15 минути – Мартен, Ново село и Сандрово; от 16 до 30 минути – Басарбово, Николово и Червена вода; от 31 до 60 минути – Просена, Семерджиево, Тетово, ДЗС и Образцов чифлик; повече от 60 минути – Долно Абланово, Хотанца и Ястребово.
- Железопътният транспорт, поради отдалечеността на гарите от селищата и малката честота на влаковете, изпълнява ограничена роля на приградски обществен транспорт, предимно през зимата за с. Червена вода.

Външен транспорт

На територията на града са разположени терминални структури на железопътния и воден транспорт, както и КПП „Дунав мост”.

Железопътният възел е обхванал и разчленил цялата северна половина на градската територия. Включва една Централна пътническа гара, две разпределителни, три товарни, от които две обслужват съответно Западната и Източната промишлени зони и една техническа гара, която е в строеж. Гарите са свързани помежду си с два открити релсови пътя, пресичащи на места на ниво градската улична мрежа и са без всякаква шумова защита. Функционирането на железопътния възел е свързано с определени фактически и потенциални проблеми:

- привеждането на параметрите на жп линия № 4 в съответствие със стандартите на европейските транспортни коридори ще постави като минимум изискването за удвояването ѝ, вкл. и в града в участъка между гара Русе и гара Русе-разпределителна с оглед намаляване на трафика по крайбрежната жп линия и създаване на условия за последващото ѝ премахване или режимно използване;
- належаща реконструкция и модернизация на гаровия комплекс и преди всичко на пътническата гара;

- целесъобразност от реконструкцията на ж.п. линията Русе–Варна за откриване на възможности за развитие на комбинираните транзити от Дунав през Русе, с железница до Варна и оттам по Черно море до целевите страни;
- завършване изграждането на техническата гара.

Железопътен достъп има до квартали Долапите и Образцов чифлик, както и до селата Червена вода и Ястребово. Всички гари и спирки обаче са пътнически и нямат възможности за обработване на товари. *Пътният достъп* до преобладаващата част от селата се осъществява по пътища от републиканската пътна мрежа (Басарбово, Мартен, Ново село, Сандрово, Тетово, Червена вода). Останалите села са достъпни по общински пътища, като до Николово и Семерджијево те са с добри технически параметри и в много добро състояние. С по-ниско качество са пътищата, осигуряващи достъпа до селата Долно Абланово, Просена, Хотанца и Ястребово. Недостатък на пътната мрежа в източната част на общинската територия са относително по-трудните връзки на селата от тези райони с крайбрежната зона.

Система на обществения транспорт

Масовият обществен пътнически транспорт (МОПТ) на града - автобусни и тролейбусни линии и линии на маршрутни таксите, функционира като единна система, съответстваща във висока степен на транспортните потребности на населението.

В резултат на подходящо подбраните маршрути, минаващи и по улици от второстепенната мрежа, жилищните територии са сравнително добре обслужени.

13.2 Пристанищна инфраструктура

На територията на Община Русе функционира едно пристанище за обществен транспорт с национално значение и пет – с регионално значение.

Пристанище за обществен транспорт с национално значение Русе включва: Пристанищен терминал Русе – изток, Пристанищен терминал Русе – център, Пристанищен терминал Русе . запад и Ро-Ро терминал Русе – изток. С цел поддржане на експлоатационната годност на терминалите, на територията им ежегодно се извършват дейности по поддръжка и рехабилитация на пристанищната инфраструктура.

Пристанищата за обществен транспорт с регионално значение са:

- „Арбис” – за обработка на наливни товари;
- „Булмаркет” – за обработка на генерални, насипни и наливни товари;
- „Дунавски драгажен флот” – за обработка на насипни товари;
- „Безмитна зона” – за обработка на наливни товари;
- „Дубъл Ве Ко” – за обработка на генерални товари и кораборемонт.

Икономическата криза, започнала през 2008 година, оказва негативно влияние върху товарооборота. Наблюдава се спад в количествата обработени товари на всички пристанища на територията на общината. Приложени са редица антикризисни мерки за намаляване последиците от кризата и връщане на товарите отново в пристанищата.

13.3 Газоснабдяване

От 2009 година дъщерната газоразпределителна компания на Овергаз „Дунавгаз” ЕАД, която притежава лицензии за разпределение и снабдяване с природен

газ за териториите на Русе, Велико Търново, Разград, Ловеч и още 21 общини в Северна България има ново име „Овергаз Север” ЕАД, като централата на дружеството е в Русе. В края на 2010 година газифицираните потребители в Русе, клиенти на дружеството са спестили 24 хиляди тона вредни и парникови емисии на атмосферата от началото на годината. Потребители на природния газ са 64 промишлени предприятия, 122 обществени сгради и повече от 2600 домове. Разчетите на компанията показват, че от началото на газификацията на Русе през 2004 година количествата спестени емисии над града се повишават с всеки изминал отоплителен сезон. До момента те надхвърлят 124 хиляди тона. Данните показват, че броят на абонатите на дружеството на територията на общината непрекъснато се повишават, като през 2013 година се очаква да достигнат 11 537.

Справка за разхода на природен газ на „Овергаз Север” ЕАД – Русе на територията на Община Русе

година	Брой абонати	Количества природен газ, хм ³
2007	1879	13623
2008	2350	16779
2009	2614	17346
2010	2800	23914

Източник „Овергаз Север” ЕАД – Русе

Газоразпределителна мрежа /ГРМ/ на „Овергаз Север” ЕАД – Русе

ГРМ	2007 г./л.м.	2008 г./л.м.	2009 г./л.м.	2010 г./л.м.
Разпределителни газопроводи	14907	8928	3238	3038
Газови отклонения	6238	2123	807	226

Източник „Овергаз Север” ЕАД – Русе

13.4 Топлоснабдяване

През ноември 2010 годна руската компания „Мечел” придобива 100% от акциите на „Топлофикация Русе” АД, след решение на Комисията за защита на конкуренцията. „Мечел” е една от водещите руски компании, чийто бизнес обхваща четири сегмента: миннодобивен, металургически, феросплавен и енергически. „Мечел” обединява производителите на въглища, железорудния концентрат, стомана, прокат, феросплави, продукти на високите преработки, топлинна и електрическа енергия. Продукцията на „Мечел” се реализира на руски и чуждестранни пазари. Придобиването от руската компания „Мечел” на 100 % от капитала на „Топлофикация Русе” АД, потвърждава дългосрочните инвестиционни намерения на компанията, желанието за укрепване на позициите на предприятието на енергийния пазар на България и град Русе. „Топлофикация Русе” ЕАД притежава лицензи за дейностите „Производство на електрическа и топлинна енергия” и „Пренос на топлинна енергия”.

„Топлофикация Русе” ЕАД снабдява с топлинна енергия обектите (жилищни сгради, стопански сгради, производствени предприятия) на територията на град Русе. Общата дължина на топлопреносната мрежа е 80 км. През последните години се наблюдава ръст на абонатите, като през 2008 година те ас били 16 966, а през 2010 година са 18 331, което за периода е 8 %. От тях битови (жилища) 17 400 и стопански 931.

Общият брой на абонатните станции захранващи обектите е 432, като от тях 421 са индивидуални абонатни станции и 11 групови абонатни станции. Растежът се дължи на качествената услуга на конкурентна цена предлагана от дружеството и ежегодното изпълнение на инвестиционните програми за разширяване на топлопленостната мрежа.

13.5 Водоснабдяване и канализация

Водоизточници.

Основен водоизточник на общината са подземните води от крайдунавските водоносни хоризонти, захранващи водоснабдителна система (ВС) “Сливо поле”, от която се водоснабдяват град Русе, кварталите Долапите и Средна кула и селата Басарбово, Мартен и Сандрово. Всички останали населени места се снабдяват от собствени водоизточници

“В и К” ООД Русе поддържа и експлоатира водопроводната и канализационната мрежа за водоснабдяване и отвеждане на отпадъчните води на населените места на обособената територия утвърдена от Министъра на регионалното развитие и благоустройството, съгласно Закона за водите, което обхваща 8 общини от област Русе.

От територията на община Русе са включени 13 населени места. Фирмата поддържа и експлоатира канализационна мрежа само на гр. Русе от всички населени места към общината.

Основните дейности за постигане на устойчиво развитие на „ВиК”- ООД гр.Русе са залегнати в действащият бизнес план на дружеството за периода 2009 – 2013 г., в който ясно са дефинирани стратегическите цели, очертаващи общата насока и подреждат приоритетите за развитие в рамките на прогнозния период:

- Устойчиво развитие с глобална цел отчитане потенциалните интереси и на следващите поколения жители на областта;
- Балансирано съчетание между интересите на потребителите, съдружниците и вътрешните интереси на дружеството с акцент върху нови инвестиции за рехабилитация и модернизация на системите;
- Диверсификация на ресурса на дружеството чрез разгръщане портфолиото на други услуги;
- Въвеждане на качествено нова политика за управление на човешките ресурси.

Общото количество питейна вода подавано от предприятието „В и К”-Русе е около 1900 л/с. Общата мощност на собствените водоизточници на промишлените предприятия - около 1200 л/с и на съоръженията за промишлено водоснабдяване с дунавска вода - също 1200 л/с.

За водоснабдяването на населените места фирмата поддържа и експлоатира 71 бр. водоизточници /тръбни кладенци, шахтови кладенци, каптажи и дренажи/, 33 бр. помпени станции за питейна вода, две канализационни помпени станции, 41 бр. водоеми, 662 559 м. вътрешна водопроводна мрежа и 42 081 м. външна водопроводна мрежа. Канализационната мрежа в гр.Русе е с дължина 179 852 м.

Нивото на покритие за дейността доставяне на питейна вода е 100% от населението в обслужваната територия и на територията на община Русе. Нивото на покритие за дейността отвеждане на отпадъчни води за гр. Русе – 90% от населението, в останалите населени места от общината, дружеството не поддържа канализационна мрежа.

Понастоящем е осигурена непрекъснатост на водоподаването на ниво 0.093, съгласно Наредбата за дългосрочните нива, условията и реда за формиране на годишните целеви нива на показателите за качество на водоснабдителните и канализационните услуги.

На обслужваната територия липсва режимно водоснабдяване.

Мониторингът на питейната вода се извършва съгласно изискванията на Наредба № 9/16.03.2001 г. за качеството на водата предназначена за питейно-битови цели. Съгласно изискванията на наредбата са определени 46 зони на водоснабдяване (географски район с еднакво качество на водата). Честотата на пробовземане и броя на зоните на водоснабдяване определят броя на изследваните проби – 1165 броя на постоянния мониторинг и 51 броя от периодичния. Съгласно условията в разрешителните за водоползване в обхвата на мониторинг ежегодно се включват и 282 броя изследвания на сурова вода от водоизточниците.

Резултатите от физикохимични изследвания на питейната вода не съответстват на изискванията на Наредба № 9 по показателя нитрати само за с.Просена – около 65 мг/л при норма 50 мг/л и с.Хотанца – 55 мг/л. По показател желязо отклонение се наблюдава при водоизточника на с.Семерджиievo, но водоснабдяването на населеното място е решено с алтернативно от ВС - Писанец.

Размерът на вложените инвестиции от ВиК ООД – Русе за община Русе през периода 2007 – 2010 г. са, както следва:

- през **2007 г.** са направени инвестиции в размер на 625 хил. лв. Подменени са 1 241 м водопроводи за община Русе на общата стойност 170 хил. лв., подменени са 39 бр. сградни водопроводни отклонения за 45 хил. лв., извършени са ремонтно – бояджийски работи и хидроизолация за 365 хил. лв., канализационни обекти за 26 хил. лв., каптажи и сондажни съоръжения за 19 хил. лв.;
- през **2008 г.** са направени инвестиции в размер на 624 хил. лв. Подменените 1 505 м водопроводи и 17 бр. сградни водопроводни отклонения за община Русе са на стойност 568 хил. лв. Изпълнени са строително – ремонтни дейности за 144 хил. лв. и почистване на зони за 42 хил. лв.
- през **2009 г.** са вложени в инвестиционни дейности 670 хил. лв. Подменени са 1 365 м водопроводи и 35 бр. сградни водопроводни отклонения на стойност 252 хил. лв. Изпълнените строително – ремонтни дейности са за 234 хил. лв., почистването на зони е за 163 хил. лв., възстановяването на асфалтови настилки е за 44 хил. лв.
- през **2010 г.** са направени инвестиции за 679 хил. лв. Подменени са 2 854 м водопроводи и 76 бр. сградни водопроводни отклонения на стойност 521 хил. лв. Изпълнени са строително – ремонтни дейности за 117 хил. лв. и почистване на зони за 41 хил. лв.

За периода 2007 - 2010 г. дружеството реализира **Интегриран воден проект** за гр. Русе ИСПА мярка 2005/BG/16/P/PE/004. Стойността на проекта е 46,8 млн.

евро, от които 75% грант от ИСПА, 17% съфинансиране чрез договор за заем, подписан на 20 юни 2006 г. между ВиК ООД – Русе и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) и 8%, осигурени от държавния бюджет на Република България. Осигурено е и допълнително национално финансиране в размер на 11 млн. евро.

Проектът включва следните компоненти:

- Рехабилитация и разширение на водоснабдителната мрежа - стойността на договора е 4 907 хил. лв.;
- Рехабилитация и разширение на канализационната мрежа - стойността на договора е 24 173 хил. лв.;
- Изграждане на нова пречиствателна станция за отпадъчни води - стойността на договора е 44 705 хил. лв.;
- Обновяване на помпени станции - стойността на договора е 2 190 хил. лв.;

- Изграждане на магистрален водопровод – стойността на договора е 31 230 хил. лв., като 15 647 хил. лв. са осигурени от заем, предоставен на ВиК ООД - Русе от ЕБВР, а останалите 15 584 хил. лв. са осигурени от държавния бюджет.

Договорите за доставка и монтажа на помпено оборудване и подмяната на магистралния водопровод са успешно приключили. Строителните дейности по водоснабдителната мрежа приключиха и в момента тече гаранционния период. Останалите компоненти са в процес на изпълнение.

За същия период Дружеството е реализирало договор EUROPEAID/12156/D/S/BG с МОСВ за доставка на специализирани програмни продукти и на диагностично оборудване за сумата от 219 хил. лв.

Всички населени места в общината са водоснабдени. Онези от тях, захранвани от системата „Сливо поле” биха могли да поемат допълнителни нови консуматори без особени затруднения.

В никое от населените места извън Русе няма изградена канализация. Това означава, че всяка по-значителна инвестиционна реализация би следвало да бъде комплектована с ефективни съоръжения за локално пречистване, още повече, че в цялата южна и източна част на общинската територия няма нито един воден приемник, а са налице само суходолия.

Данните, предоставени от „ВиК” – ООД – Русе показват намаление на годишното потребление на вода на жител в населените места на община – Русе.

Водопотребление по населени места в община Русе

Година	Подадена вода в куб.м.	Водопотребление л/ж/ден
2007	1843882	154,11
2008	14575780	157,08
2009	14364650	148,65
2010	13421681	139,63

Източник „ВиК” – ООД – Русе

13.6 Енергоснабдяване

Всички села на общината са електрифицирани, и като правило в повечето от тях разполагат със свободна мощност (с изключение на с. Ново село). Същото е положението с бившите крупни животновъдни ферми.

13.7 Далекосъобщения.

Всички села са телефониzirани, с директен достъп до националната мрежа и със собствени АТЦ. Всички селища са покрити с радио- и телевизионен сигнал и със сигнал на мобилните оператори.

13.8 Благоустрояване

Състоянието на уличните настилки към 2010 годна като цяло може да бъде определено като добро и много добро за пътната настилка и много добро и задоволително за тротоарните настилки. През периода 2003 – 2004 година са преасфалтирани всички улици от главната улична мрежа на Русе. През следващите 6 години усилията на Община Русе са насочени към преасфалтирането на улиците от второстепенната улична мрежа на Русе и към настоящия момент над 95 % от пътната настилка на улиците в централната градска част и жилищните квартали на града са

преасфалтирани. Започват поетапно ремонтните работи по тротоарните настилки по улиците. Незадоволително е състоянието на промишлените зони, в които цялата мрежа и особено трасетата на товарен транспорт са в лошо състояние.

Градското обзавеждане е в добро общо състояние, както като набор, физическо състояние и естетически вид, така и като териториално покритие. По-добро е неговото състояние в централната част на град Русе.

Поддържането на обществената хигиена в публичните пространства (сметопочистването) в град Русе като цяло е на незадоволително ниво, с изключение на централното ядро с пешеходната зона. Освен непосредствената преценка от огледите на територията, обективни доказателства за това са данните непрекъснато наднормено съдържание на уличен прах във въздуха.

В повечето малки населени места, през които протичат реки, в миналото е извършена корекция на **речните корита**. В момента такава се изпълнява в с. Николово. Необходимост от частичен ремонт и почистване е посочена само в с. Червена вода. Почистването на останалите места се извършва редовно, макар и ръчно. Особени проблеми не са посочени. Неблагоприятно е състоянието на поречието на Дунав в участъците при Мартен и Сандрово.

Всички малки населени места в общината имат **озеленени площи** за широко обществено ползване, като в общия случай благоустроени между тях са само тези в центровете на селата. Повсеместен проблем е текущото им поддържане.

Гробищните паркове навсякъде се нуждаят от благоустрояване. Проблем с капацитета засега нямат само в Ново село, Семерджијево, Хотанца, Ястребово. Гробищният парк в с. Червена вода все още има капацитет, но продължаването на ползването му е в противоречие със санитарно-хигиенните изисквания. В действащия ПУП е предвидено преустановяване на функционирането му. Според обясненията на кметовете, в този случай, както и в други случаи, в които е направен опит за провеждане процедура за разширение, същата не е придвижена от компетентната държавна администрация.

Въпреки някои негативни констатации, изложени по-горе, следва да се отбележи, че в сравнение с други общини, обществените пространства в русенската община и по-специално – в малките населени места, се отличават с висока степен на благоустроеност. Налице са целенасочени усилия на кметските управи и на общността за поддържането им, въпреки ограничените финансови възможности.

Обществени озеленени площи

В урбанизираната територия на гр. Русе обществените озеленени площи са с обща площ 1 208 дка (в т. ч. градини, скверове и паркове - 679 дка); с което се осигурява степен на задоволеност 9,16 кв.м/ч (с озеленените площи за ограничено обществено ползване - 21,17 кв.м. / ч). Дървесната растителност в тях е на средна възраст над 40 г. Част

За зелената система на града е характерна определена териториална неравномерност. Озеленеността на изградените в по-ново време жилищни комплекси е значително по-ниска от тази в останалите части на града, а на места изобщо отсъства (напр. ж. г. “Малъвица II” в кв. “Дружба 2”, кв. “Чародейка Г- север”, кв. “Здравец-север”, Централния южен район).

Разположените в крайградската зона лесопаркове “Липник” и “Приста” имат обща площ от около 6 000 дка. В тях са изградени съоръжения за спорт и активен отдих, но не са реализирани всички възможности, респ. планови предвиждания в това отношение. Не са изпълнени и разработените планове за благоустрояване на остров “Люляк” със същото предназначение.

13.9 SWOT Анализ на устройство на територията на Община Русе

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Добре развита и равномерно разпределена пътна мрежа; • Обществен транспорт до всички населени места в общината; • Развита първостепенна улична мрежа; • Развита пристанищна инфраструктура; • Увеличено ползване на природен газ; • Увеличено ползване на топлинна енергия; • Липса на режим на водоснабдяване; • Водоснабдени всички населени места в общината; • Подменена голяма част от водопроводната мрежа; • Електрифицирани всички населени места; • Наличие на фиксирана телефонна мрежа за всички населени места; • Покритие с радио и телевизионни сигнали на всички населени места; • Пълно покритие на мобилните оператори. 	<ul style="list-style-type: none"> • Отдалеченост на ж.п гарите от селищата в общината; • Ограничен ползване на ж.п. транспорт в селищата на общината; • Лошо състояние на пътните и тротоарните настилки в промишлените зони; • Недостатъчно поддържане благоустройството на селските населени места; • Занемарено управление на горските паркове „Приста” и „Липник” ; • Лоша хигиена на публичните пространства в град Русе; • Неподдържани зелени площи в крайните квартали на селищата в общината; • Липса на канализация, с изключение на град Русе; • Ниска енергийна ефективност на масовите едропанелни жилища; • Недостатъчно възможности за велосипеден транспорт; • Недостатъчно паркинги в централната градска зона; • Бариери пред свободното предвижване в Еврорегиона Русе – Гюргево; • Намаление на зелените площи в градските части поради силно застрояване; • Липса на механизми за привличане на гражданите и фирмите към благоустройствени действия.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Обезопасяване, обезшумяване на пресичащата града ж. п. линия ; • Разширяване на газифицирането и разширяване обхвата на системата за централно топлоснабдяване; • Пълна газификация на 	<ul style="list-style-type: none"> • Обезлюдяване на малките населени места; • Застаряване на населението; • Липса на политическа воля от румънска страна за улесняване

<p>производствените предприятия в промишлените зони и извън тях;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Национална тенденция за въвеждане на възстановяеми енергийни източници и енергоспестяващи технологии ; • Възможности за финансиране на проекти по Оперативна програма „Околна среда 2007 -2013” ; Оперативна програма „Регионално развитие 2007 – 2013”, Фонд за градско развитие по JESSICA. 	<p>предвижването в Еврорегиона Русе – Гюргево;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Невъзстановяване на финансови ресурси при изпълнение на проекти.
---	---

14. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

14.1 Природни фактори, оказващи влияние върху разпространението на атмосферните замърсители

Районът на гр.Русе по своите климатични фактори принадлежи към Средния климатичен район на Дунавската равнина от Умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област. Характеристиката на климатичните елементи е със сложен характер, което е свързано с наличието на температурен контраст вода — суша. От метеорологичните параметри, влияещи върху нивото на замърсяване на приземния атмосферен слой с аерозоли и газообразни вещества, особено голяма роля имат: температурата на въздуха; неговата влажност; скорост и посока на вятъра; интензивността на турбулентния обмен и др.

Ветрове: Североизточните и югозападните ветрове са с почти еднаква повтораемост. През зимата преобладават югозападните ветрове – 37,6%, през пролетта – североизточните (29,4%), през лятото – североизточните и югозападните (22 и 23%), а през есента – североизточните (32,9%). Средният годишен брой на дните със силни ветрове (над 14 м/сек.) е 58 дни. През лятото се появяват ветрове с големи скорости – до 40 м/сек. Те почти винаги са свързани с градушки и гръмотевици.

Температурният режим се характеризира със студена зима (абсолютна минимална температура -27°) и сухо, топло лято (абсолютна максимална температура + 42,2°С). Есента и пролетта са краткотрайни. Въпреки студената зима, поради малката надморска височина пролетта настъпва рано, но е по-студена от есента. Резкият контраст между зимните и летните условия характеризират климата в района като подчертано континентален. Това се потвърждава и от средната годишна амплитуда, която е около 26°С и е най-голямата за страната.

Валежи и влажност на въздуха. Районът на гр. Русе е сравнително сух, като средната годишна сума на валежите е 562 мм, а средния годишен брой на дните с

валежи е 138,9 дни. Снежната покривка е с дебелина около 14 см, а средният годишен брой на дните със снежна покривка е 48,4. Валежният режим поставя редица проблеми, свързани с повърхностното оттичане и канализацията, особено поради наличието на високи подпочвени води.

Релеф. Територията на Русе заема най-западната част на най-голямата крайдунавска низина - Побрежие. Средната му надморска височина е 46 m. Терасният комплекс е особено добре изразен североизточно от Русе и е съчетан от наличието на две заливни тераси от 4 до 7 m и три над заливни тераси: 15-22 m; 30-66 m и 54-65 m. Геолого-геоморфоложкият профил на територията разкрива речни наноси върху лъос, лъосовидни отложения и аптски варовици. Съвременните морфогенетични процеси имат широко проявление, особено в негативен аспект. Това е плоскостната ветрова и водна ерозия, разрушаваща структурата на почвената покривка, а също така и въздействието на дълбоката линейна ерозия.

14.2 Атмосферен въздух

Община Русе попада в район за оценка и управление (РОУ) на качеството на атмосферния въздух (КАВ) № 23 основни замърсители са – прах, сероводород, серен двуокис и прахови частици (PM10). По ограничено проявление имат емисиите на: хлороводород, амоняк, фенол, бензол, толуол, кислород и стирол.

Община Русе има изготвена Програма за намаляване на замърсителите и достигане на утвърдените норми. В настоящия момент, поради констатирани от ЕК превишения на нормите за фини прахови частици, на общините, притежаващи Програми по КАВ и включени в списък на МОСВ е възложено да извършат актуализация на програмите си.

Проучване на съществуващото атмосферно замърсяване - източници на прахо- и газообразни замърсители

Съществуващите географски, както и характерните климатични особености - преобладаващи североизточни и югозападни ветрове, температурните инверсии и др. са явления, влошаващи допълнително качеството на въздуха. Особено силно е тяхното влияние през зимните месеци, когато към целогодишно действащите източници се прибавя и емитирането на замърсители от комунално-битовото отопление.

Анализът на динамиката на замърсяването налага извода, че с изключение на данните по показателя „прах”, съществува тенденция за подобряване качеството на атмосферния въздух в региона. Множество предприятия, замърсяващи въздуха, са или закрити, или работят с намален капацитет.

Сериозен фактор за замърсяването на атмосферния въздух е наличието на голям брой стари автомобили, камиони и автобуси, които изхвърлят в атмосферата големи количества вредни съединения. Около 45 % от замърсяването на въздуха е следствие на автомобилния трафик.

С централизирано отопление разполага относително малка част от населението и индивидуалното отопление с твърдо гориво се явява основен източник на комунално-битово замърсяване на въздуха със серен диоксид и прах.

Количества на замърсителите, емитирани в атмосферния въздух на община Русе, тонове

година	2003	2004	2005	2006
Серни оксиди	10 167,30	7 284,20	5 016,70	2 548,20
Азотни оксиди	3 575,00	3 063,00	3 868,50	3 613,00
Въглеродни оксиди	132,50	133,40	188,40	181,40
Въглеродни диоксиди	4,80	6,10	2,60	16,00

Източник – НСИ – ТСБ – Русе

Териториално зонироване в зависимост от състоянието на атмосферния въздух

Въз основа на комплексна оценка на състоянието на атмосферния въздух, територията на общината е разделена на 6 хомогенни зони – 4 на територията на град Русе и 2 извън нея. За всяка от зоните са определени следните характеристики:

- състояние на атмосферния въздух;
- параметри на атмосферния въздух, играещи роля на санитарно-хигиенни ограничители относно определени видове функционално използване на зоната;
- влошени параметри на атмосферния въздух, подлежащи на планомерно възстановяване;
- прогнозна оценка относно вероятната степен на възстановяване на увредените параметри през следващите 10 – 15 години;
- прогнозна оценка относно параметрите на въздуха, които се очква да играят роля на санитарно-хигиенни ограничители през следващите 10 – 15 години;
- препоръки относно възможните компенсационни мероприятия за възстановяване на увредените параметри на атмосферния въздух през следващите 10 – 15 години.

Зонироването показва, че проблеми със замърсяване на въздуха има само в град Русе и то основно в зони 1 и 2:

- зона 1 обхваща териториите на жк “Централен южен район”; кв. “Веждата”; кв. “Нова махала”; жк. “Мидия Енос”; жк. “Хъшове”; жк. “Родина” (1,2 и 3); жк. “Здравец”; жк. “Здравец Север; жк. “Изток”; кв. “Възраждане Юг”; жк. “Цветница” част юг; Ж.П.гара; Централна промишлена зона;
- зона 2 обхваща: Централен северен район” (стара градска част); жк. “Възраждане”; жк. “Цветница” - северна част”.

В тях утежненото състояние на атмосферния въздух се обуславя от почти постоянното наднормено съдържание на прах, въглеродороди, сероводород, азотни и серни окиси и аерозоли. Причините за това са натовареният автомобилен трафик и разположените в зоните промишлени предприятия, както и влиянието на Източната и Западната промишлени зони. Много важен източник на замърсители през зимния период е битовото отопление с твърдо гориво, тъй като значителна част от територията им е без централно отопление.

В 3-та зона (жк. “Мальовица” ; жк “Дружба 1”; ж.к. “Чародейка - Север”) само през отделни дни се регистрират наднормени концентрации на сероводород под въздействието на промишлени източници, разположени в Западната и Централната промишлени зони, а някои и в самата зона. В зона 4 състоянието на атмосферния въздух се определя като много добро, с изключение на участъците, които граничат с натоварените бул. “Хр. Ботев”, “Гоце Делчев” и ул. “В. Левски”.

Зони 5 и 6 обхващат извънградската територия на общината. Като цяло в нея състоянието на атмосферния въздух е много добро. Локално замърсяване има в населените места, пресичани от натоварени пътища, в прилежащите им квартали, както и в района на гр. Мартен под въздействието на производствената зона, която се формира на територията на бившия Комбинат за тежко машиностроене.

14.3 Води

Хидрография на територията

Северната граница на Община Русе е река Дунав (от км 507 до км 471), най-пълноводната река за страната, която приема на нейна територия водите на най-пълноводния си приток р. Русенски Лом, последен до сухоземната румънска граница.

Характерните фази на режима на водните стоежи в реката са: пролетно пълноводие (от април до май-юни), свързано основно със снеготопенето в целия ѝ водосбор; летни и есенни приливни вълни (предизвикани от съвпадането на високите му води с тези на основните му притоци) и есенно (октомври-ноември) и зимно маловодие. Протичащото средно годишно водно количество през 2003 година е в размер на 6000 м. куб. / сек., а минималният отток е 1850 м. куб. / сек. Река Русенски Лом протича през общината в долното си течение. Фазите на режима на водните ѝ стоежи съвпадат с тези на Дунав. Източната и южната част на общинската територия е прорязана от суходолия. Естествени езера и минерални води на територията на Общината няма. Язовири за напояване и риборазвъждане – с. Николово, “Образцов чифлик” и два в с. Тетово.

Отпадъчни води

Приемници на отпадъчните води, които се формират от производствената и комунално-битовата дейност на града, са реките Дунав и Русенски Лом. Замърсените води на територията на града са една от основите причини за замърсяването на българския участък на р. Дунав. За населените места извън града приемник на отпадъчните води са земните недра.

По-значителни пречиствателни станции за производствени отпадъчни води са изградени в следните промишлени обекти: „Жити”АД, „Н.Киров”АД, „Ирис”АД, „СЕТ”АД, ТПК „Електрометал”, „Дунарит”АД.

Канализационна система. На територията на общината има изградена канализационна система единствено в град Русе. В другите населени места отпадъчните води се отвеждат чрез попивни ями в земните пластове.

Качества на повърхностните води

За участъците на реките Дунав и Русенски Лом, които формират хидрографската мрежа на общината, са характерни многобройните зауствания в тях (директни или чрез сухи дерета) от производствени предприятия и от градската канализация.

Резултатите от контрола на състоянието на водните течения (емисионен и имисионен – по два пункта на Дунава и на Русенски Лом), осъществяван с ежемесечни пробонабирания, са следните:

- река Дунав отговаря на проектната си категория водоприемник – “трета категория”, по всички показатели.
- река Русенски Лом при с. Басарбово – съдържание на нитрити, неразтворени вещества и желязо над ПДК почти при всяко пробонабиране се констатира, а при отделни пробоземания на фосфати и общ фосфор;

- река Русенски Лом преди вливане в река Дунав - почти постоянно превишаване на ПДК по отношение на съдържание на желязо, нитрити, неразтворени вещества, а при отделни пробоземания на ХПК, БПК 5, фосфати и нефтопродукти – при условие, че тя е определена за приемник II категория.

Замърсяванията се дължат както на липса, така и на лошо състояние на собствените пречиствателни съоръжения на определени производствени предприятия. Пример за това е „Хлебна мая” АД, където няма изградена пречиствателна станция, в резултат на което замърсява локално р. Дунав. По данни на Басйнова дирекция с център гр. Плевен, нормите на киселинните и окислителните условия на р. Дунав не се превишават, но е констатирано че водите на реката не отговарят на санитарно-хигиенните изисквания по микробиологични и визико-химични качества.

Подземни води

В терасата на река Дунав подземните води са порови и са в пряка хидравлическа връзка с нейните водни стоежи. Поради това тяхното ниво се колебае в широки граници – от кота 13 – 14 м до кота 19 – 20 м. Извън територията на Дунавската тераса подземните води са дълбоки, пукнатинно – карстови, акумулирани във варовиците. Те са с голям дебит и се използват за промишлени нужди.

Деветнадесет от големите русенски предприятия има изградени водоизточници, осигуряващи вода за производствени нужди. В настоящия момент доста от тях не се ползват, като са консервирани или с демонтирано оборудване. Много от действащите водоизточници вече се ползват не само за производствени нужди, а и за питейно-битово водоснабдяване. Те са подробно описани в Общинската програма за опазване на околната среда.

14.4 Биологично разнообразие и защитени територии

Прелетни птици

Ежегодното среднозимно преброяване на водоплаващите птици през 2003 г. установява 5620 броя такива птици, принадлежащи на 35 вида. По специфични за областта класификации на прелетните видове птици (включени в Конвенцията за защита за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местобитания; Конвенцията по международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна; Директива на Европейския съюз за защита на дивите птици; видове, защитени от Закона за биологичното разнообразие, видове, вписани в Червената книга на република България и др.) в района на община Русе се срещат малък гмурец; голям гмурец; черноврат гмурец; голям и малък корморан; малък воден бик, нощна чапла; бял щъркел; ръждива чапла; сива патица; зеленоглава патица; кафъвоглава патица; белоока потатница; сокол Орко; пъдпъдък; ливаден дърдавец; гургулица, кос и др.

Гнездящи видове птици

Според Закона за биологичното разнообразие; Червената книга на Република България; степен на застрашеност на европейските видове птици според Tucker & Heath; Конвенцията за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местобитания и др. в района на община Русе се срещат редки, застрашени, видове с европейско природозащитно значение, и др. видове гнездящи птици като: малък и голям гмурец; малък воедн бик; нощна чапла; гривеста чапла; бял щъркел; зеленоглава патица; тръстикова блатар; голям ястреб; малък ястреб; обикновен мишелов; морски орел; яребица; пъдпъдък; колхидски фазан; кукумявка; кукувица; чухал; земеродно рибарче; сив кълвач; черен кълвач; горска чучулига; полска бърбица; домашно врабче;

градска лястовица; полска чучулига; сврака; сива врана; скорец; авлига; зеленика; черешарка и др.

Гори

Горските територии на общината възлизат на 77 741 дка (14,30 % от общата територия), като залесената им част възлиза на 60 000 дка. Преобладаваща част принадлежи на Държавния горски фонд – 51 318 дка, който се стопанисва от Държавна дивечовъдна станция “Дунав”. Горите се състоят от около 60 вида дървета, храсти и увивни. Главни видове са дъбовете, брястовете, явори (клен), липи и обикновен и келяв габър.

Вековни дървета

ДР№	вид	земище	община	област	собственик
1267	летен дъб	двора на храм "Св. троица ", гр. Русе	Русе	Русе	храм "Св. троица "
1266	конски кестен	двора на храм "Св. Троица", гр. Русе	Русе	Русе	храм "Св. троица "
1265	конски кестен	двора на храм "Св. Троица", гр. Русе	Русе	Русе	храм "Св. троица "
1607	гледичия триакантус	ИСС "Образцов чифлик", гр. Русе	Русе	Русе	ПГСС
1600	летен дъб	с. Николово, отд. 205-и	Русе	Русе	ДЛС "Дунав"
1601	летен дъб	с. Николово, отд. 205-и	Русе	Русе	ДЛС "Дунав"
1602	летен дъб	с. Николово, отд. 205-и	Русе	Русе	ДЛС "Дунав"
1603	летен дъб	с. Николово, отд. 205-и	Русе	Русе	ДЛС "Дунав"
1604	летен дъб	с. Николово, отд. 205-и	Русе	Русе	ДЛС "Дунав"
1807	летен дъб	м. "Кладенеца", с. Червена вода	Русе	Русе	
1808	летен дъб	в сервит.ивица с. Ново село - Кубрат (пред АПК)	Русе	Русе	Кметство Ново село
1809	летен дъб	в сервит.ивица с. Ново село - Кубрат (пред АПК)	Русе	Русе	К-во Ново село
1810	летен дъб	в сервит.ивица с. Ново село - Кубрат (пред АПК)	Русе	Русе	К-во Ново село

Източник РИОСВ – Русе

Най-многобройни са летните дъбове. Наличието им е доказателство за това, че в миналото тези територии са били покрити с обширни широколистни дъбови гори. Сред защитените дървета се срещат видовете зимен дъб, благун, полски бряст и бяла черница. Интерес представляват вековната гледичия, която се намира в двора на ИСС „Образцов чифлик” и 2 броя конски кестен в двора на катедрала „Света Троица” в град Русе. Тези видове не са типични местни и вероятно са засадени като декоративни.

Защитени видове растения и животни

На територията на общината не са картирани находища на защитени растителни видове, но има данни за такива в гората край с. Хотанца и на различни места в

запазените гори, както и за “консервационно значими съобщества от крайречна растителност и постоянни колонии на птици” на остров Алеко край Сандрово. От преминаващите, хранещите се и гнездящи птици също много са защитени. Общинската програма за опазване на околната среда съдържа в приложение списъци на защитените видове.

Видове, обект на ловен туризъм

Дивечовите запаси включват бекаси, гълъби, пъдпъдъци, водоплаващи, фазани, сръндак, благороден елен, дива свиня, чакал, вълк и лисица. Видовете дивеч, обект на ловен туризъм, са посочени в приложение към Общинската програма за опазване на околната среда.

Билки с търговско значение

На територията на общината съществуват условия за отглеждане на билки и горски плодове и гъби. Функционират три билкозаготвителни пункта, по един в с. Ново село, с. Тетово и гр. Русе. Най-често се изкупуват следните лечебни растения: цвят – липа, глог, бъз, стрък – коприва, великдунчу, змийско мляко, слез, врабчови чравца, глухарче, корени – коприва, троскот, плод – шипка, глог, листа – бръшлян. Списък на лечебните растения, които имат възможност за отглеждане и добиване в Община Русе е приложен към Общинската програма за опазване на околната среда.

Защитени местности

Със заповед на Министъра на околната среда и водите от 04.08.2004 година на територията на община Русе е обявена защитена местност „**Комплекс Алеко – Телика**”. Местоположението на местността обхваща село Сандрово, община Русе, община Сливо поле и с. Ряхово. Местността се стопанисва от държавно ловно стопанство „Дунав”. ЗМ “Комплекс Алеко-Телика” е част от приоритетните територии при прилагането на Плана за действие за изпълнение на стратегията за опазване и възстановяване на заливните гори по българските дунавски острови. Включена е източната част на остров “Алеко” и разположените в непосредствена близост група от по-малки острови между селата Сандрово, община Русе Ряхово, община Сливо поле. Естествените местообитания на островите поддържат застрашени видове растения и животни от национално и световно значение. Тук се срещат растения, включени в Червената книга на България и защитени от Закона за биологичното разнообразие, като блатно кокиче (*Leucojum aestivum*), блестяща млечка (*Euphorbia lucida*), триръбест ръждавец (*Potamogeton trichoides*), какичка (*Nymphoides peltata*) и др.

Местността предоставя важна хранителна база за рибните популации в Дунав, както и подходящи условия за гнездене, почивка и зимуване на световно застрашени видове птици. Тази част на Дунав е най-важното местообитание за 6 вида есетрови риби в България. Тук се намират някои от най-големите колонии на чапли (*Egretta alba*, *E. garzetta*), корморани (*Phalacrocorax carbo*, *Ph. pygmeus*) и лопатарки (*Platalea leucordia*). Убежище намират и видове като къдроглавия пеликан, червеногушата гъска, а за морския орел това са последните запазени местообитания.

Източник – РИОСВ – Русе

На територията на Община Русе се намират 3 местности, влизащи в общоевропейската мрежа НАТУРА 2000. Защитени зони по Директива за опазване на местобитанията 92/43/ЕИО са:

1. Мартен – Ряхово (обхваща землищата на селата Мартен и Сандрово, Община Русе). Част от защитена местност Алеко – телика попада в Натура зона Мартен – Ряхово.

Предмет на опазване са: Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition Bidention* p.p., Естествени еутрофни езера, Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и Видра, Червенокоремна бумка и Обикновена блатна костенурка.

2. Ломовете (обхваща землища от с. Басарбово, кв. Долапите, кв. Средна кула и град Русе) – попада в землищата на общини Русе, Ветово, Две могили и Иваново; област Разград и област Търговище. Ще се опазват: Реки с кални брегове с *Chenopodion rubri* и *Bidention* p.p., Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*, Субпанонски степни тревни съобщества, Извори с твърда вода с туфести формации (*Cratoneurion*), Неблагоустроени пещери, Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), Панонски гори с *Quercus pubescens*, Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp., съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи), Полуестествени сухи тревни и храстови видове, Низинни сенокосни ливади, Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества, Мизийски гори от сребролистна липа, Балкано-панонски церово-горунови гори, Малък орел, Белобуза рибарка, Малка бяла чапла, Кръстат (царски) орел, Орел рибар и др.

3. Лудогорие (попада в землище на с. Тетово, Община – Русе) Местността включва областите Русе, Разград и Силистра. От община Русе в защитената зона попада с. Тетово. Местността е обявена за защита с цел опазване на: полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи), Балкано-панонски церово-горунови гори, Евро-сибирски степни гори с *Quercus* spp., Дъбово-габърви гори от типа *Galio-Carpinetum* и видовете Малък креслив орел, Бухал, Горска чучулига, Белоопашат мишелов, Черночела сврачка, Ястребогушо коприварче и др.

Източник РИОСВ – Русе

14.5 Дейности по управление на отпадъците

Община Русе е голям промишлен, търговски, транспортен, туристически и административен център, на чиято територия се образуват значителни по количества и видове отпадъци. При нерегламентирано третиране на отпадъците последните могат да доведат до замърсяване компонентите на околната среда. Дейностите по обезвреждане на отпадъци в депа ограничава използваемостта на земята, създават санитарно-хигиенни проблеми, а самите отпадъци са своеобразен дразнител на естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физико-химични и биохимични процеси те се превръщат в многофакторен замърсител на компонентите на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна те са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторна употреба може да доведе до съхранение на природните ресурси.

Съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците ЗУО (ДВ, брой 86/2003 година, посл. изм. ДВ, брой 8 от 2011 година) отпадъците са:

- Битови отпадъци - БО;
- Строителни отпадъци - СО;
- Производствени отпадъци - ПО;
- Опасни отпадъци - ОО

Програми за управление на дейностите с отпадъци

Община Русе има приета от Общински съвет-Русе Програма за управление на дейностите с отпадъци за периода 2008-2015 г. Програмата обхваща дейностите по управление на битовите, строителните, производствените и опасните отпадъци на територията на община Русе.

От 2006 г. (след въвеждане на “Регионално депо-Русе” в експлоатация), източник на данните за количеството на отпадъци, генерирани на територията на община Русе са:

А) Общинска администрация, отдел “Екология”;

Б) Оператора на “Регионално депо – Русе”;

В) Отчети на фирмите, извършващи дейности по сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци, поддържане на обществената хигиена и др., с които община Русе има сключени договори за съответната дейност;

Г) Годишни отчети по отпадъците, предавани от физически и юридически лица.

Операторът на “Регионално депо-Русе” представя отчети относно вида и количествата на:

1. Депонираните битови отпадъци, образувани на територията на община Русе и транспортирани до съоръжението – ежемесечно;

2. Депонираните битови отпадъци от общините, с които община Русе в качеството си на водеща община е сключила споразумение за експлоатация на регионалното съоръжение – общините Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан – периодично (при поискване от страна на община Русе) и годишно (при представяне в РИОСВ-Русе на годишни отчети в срок до 31 март);

3. Депонираните строителни и производствени отпадъци - периодично (при поискване от страна на община Русе) и годишно (при представяне в РИОСВ-Русе на годишни отчети в срок до 31 март).

Количеството депонирани отпадъци на „Регионално депо – Русе”

Година	Отпадъци в клетка 1 за неопасни отпадъци, в т.ч. земни маси, т/г	Отпадъци в клетки за инертни отпадъци, т/г	Общо депонирани отпадъци, т/г
2006	73 027,04	54 463,51	127 490,55
2007	73 152,316	192 578,46	265 730,776
2008	93 298,34	40 948,86	134 247,20
2009	105 261,78	26 186,54	131 448,32
2010	113 232,54	1 252,76	114 485,3
Общо	457 972,016	315 430,13	773 402,146

Източник Община – Русе

Количество битови отпадъци, депонирани на територията на Регионално депо – Русе от организирано сметосъбиране, по общини

Община	2006 г., тон/г.	2007 г., тон/г.	2008 г., тон/г.	2009 г., тон/г.	2010 г., тон/г.
Русе	53 985,17	50 016,53	55 548,08	66 784,96	70 764,74 ³⁾
Иваново	2 410,86	2 589,95	3 024,08	3 551,24	4 413,16
Сливо поле	0	151,9 ¹⁾	1 842,08	1 926,24	2 200,84
Тутракан	0	0	0	2 306,04 ²⁾	5 149,28
Ветово	0	0	0	0	170,86

Източник: Община – Русе

1) Община Сливо поле е започнала транспортиране на БО на Регионално депо-Русе от 21.11.2007 г.

2) Община Тутракан е започнала да транспортира БО на Регионално депо-Русе от 16.07.2009 г.

3) Количество от сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и обществена хигиена на територията на общината, както и неоползотворими отпадъци от разделно събиране на отпадъци от опаковки

Анализ на съществуващото състояние и оценка по видове отпадъци

БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Нормата на натрупване на битови отпадъци за България е 472 кг за 2004 г., което е под средната за ЕС (25)⁴ от 537 кг и значително по-малка от средната за ЕС (15)⁵ от 580⁶ кг. През 2004 г. (Грешка! Източникът на препратката не е намерен.12) са събрани общо 3 092 хил. т битови отпадъци, което е с 4 % по-малко в сравнение с 2003 г.

Битови отпадъци в България

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Образувани битови отпадъци - хиляди тонове	4 003	3 945	3 916	3 673	3 688	3 446
в т.ч. събрани битови отпадъци	3 211	3 199	3 209	3 092	3 237	3 103
Образувани битови отпадъци на човек от населението - кг/чов./г.	505	503	502	472	476	448
Дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране - %	80.2	81.1	82.0	84.2	87.8	90.0

Източник: НСИ

Съпоставка на нормата на натрупване (кг/жит./год) на територията на община Русе и Р България

	2006 г.	2007 г.	2008 г.	НСИ (за 2006 година)

⁴ Данни за периода, в който Европейският съюз наброява 25 държави-членки.

⁵ Данни за периода, в който Европейският съюз наброява 15 държави-членки.

⁶ Данни на Европейската агенция по околна среда за 2004 г.

Норма на натрупване [кг/жител/година]	282	261	287	448
--	------------	------------	------------	------------

Източник: Община Русе

ИЗВОДИ:

Нормата на натрупване на битовите отпадъци на територията на община Русе е значително по-ниска в сравнение с посочената такава за страната и за държавите-членки на Европейския съюз.

Очаква се количеството на образуваните битови отпадъци да нараства, в резултат на икономическия растеж, повишаване на доходите и потреблението в домакинствата. Независимо от това, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството битови отпадъци, в резултат от реализиране на мерките за предотвратяване образуването на отпадъците, разширяване на обхвата на системата за разделно събиране и насърчаване на тяхната повторна употреба, рециклиране и оползотворяване.

СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Количествата депонирани строителни отпадъци е в пряка зависимост от извършваните ремонтни и строителни работи на територията на община Русе.

След въвеждането в експлоатация на „Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан” от 01 януари 2006 година строителните отпадъци се обезвреждат в изградените за целта 2 броя клетки за инертни отпадъци.

Количеството отпадъци, депонирани в клетки за инертни отпадъци на „Регионално депо – Русе”

Година	Отпадъци, обезвредени в клетки за инертни отпадъци, т/г
2006	54 463,51
2007	192 578,46
2008	40 948,86
2009	26 186,54
2010	1 252,76
Общо	315 430,13

Източник Община – Русе

От средата на 2009 г. Община Русе е сключила договор с „Монада” ООД за отдаване на терен под наем, върху който да се разположи мобилна инсталация за оползотворяване на строителни отпадъци. Теренът се намира в непосредствена близост до Регионално депо-Русе. Оползотворяването на отпадъци вместо депонирането им е в съответствие с йерархията на управлението на отпадъците. През 2010 г. около 2 000 тона строителни отпадъци, депонирани в клетки за инертни отпадъци на територията на депото, бяха изнесени и транспортирани до площадката за оползотворяване. Строителните отпадъци бяха разтрошени по фракции, които могат да се използват в последствие

ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

Количеството депонирани отпадъци на „Регионално депо – Русе”

Година	Отпадъци в клетка 1 за неопасни отпадъци, в т.ч. земни маси, т/г	Отпадъци в клетки за инертни отпадъци, т/г	Общо депонирани отпадъци, т/г
2006	73 027,04	54 463,51	127 490,55
2007	73 152,316	192 578,46	265 730,776
2008	93 298,34	40 948,86	134 247,20
2009	105 261,78	26 186,54	131 448,32
2010	113 232,54	1 252,76	114 485,3
Общо	457 972,016	315 430,13	773 402,146

Източник Община Русе

СЪОРЪЖЕНИЯ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

Депонирането на отпадъци остава основния метод за третиране на отпадъците в страната и в частност – в община Русе.

ДЕПА ЗА ОТПАДЪЦИ

Депа за обезвреждане на отпадъци на територията на община Русе

№ по ред	Оператор	Населено място	ЕКАТТЕ	Местност	Клас депо НО/ИО/ОО
1.	„Топлофикация-Русе” ЕАД ТЕЦ „Русе-Изток” (действащо)	Русе	63427	Балтата	Депо за неопасни отпадъци (сгуроотвал)
2.	„ПЧМВ” АД Варна (ТЕЦ „Русе-Запад”) с прекратена експлоатация	Русе	63427		Депо за неопасни отпадъци (сгуроотвал)
3.	„Дунарит” ЕАД (закрито)	С.Николово	51679		Депо за неопасни отпадъци
4.	Съществуващо депо за битови отпадъци на община Русе (с прекратена експлоатация)	Русе	63427	Под Ормана	Депо за неопасни отпадъци
5.	„Захар-Био” АД – гр. Русе (закрито)	Русе	63427		Депо за инертни отпадъци
6.	„Регионално депо-Русе” (действащо)	Русе	63427	Под Ормана	Депо за инертни, неопасни и опасни отпадъци

Източник Община Русе

Обобщен списък и данни за съществуващите депа за неопасни (производствени) отпадъци на територията на община Русе

Рег. №	наименование	Решение/Становище	Собственик/ Оператор	Забележка – допълнителна информация	Представена разработка в РИОСВ Русе
1	2	3	4		5
1	Депо за неопасни (производствени) отпадъци (сгуроотвал)	Решение № 00-10-01-01/2007 година на МОСВ Становище № Р–ДО–23-01 от 29.04.2005 година и становище №Р–ДО–23-02 от 26.06.2007 година	“Топлофикация-Русе” АД град Русе, с адрес Русе, ул. “ТЕЦ Изток” № -, с Булстат – 117 005 106, със законен представител – г-н Андрей Николаев	Северният сектор на Депото е в експлоатация	”План за привеждане в съответствие с нормативните изисквания на на депо за отпадъци на ТЕЦ “Русе-Изток”
2	Депо за неопасни (производствени) отпадъци	становище №Р–ДО–24-01 от 29.04.2005 година	“Дунарит” АД град Русе с адрес Русе, пк 12, с изпълнителен директор инж. Кръстю Кръстев	Закрито с Решение Р 24-01/29.07.2008 на РИОСВ Русе Извършва се поддръжка, мониторинг и след експлоатационни грижи	”План за привеждане на съществуващото депо за отпадъци в съответствие с нормативните изисквания”
3	Депо за неопасни (производствени) отпадъци	становище №Р–ДО–27-01 от 05.05.2005 година	„Захар-Био” АД град Русе	Закрито с Решение Р 27-01/19.10.2009 на РИОСВ Русе Извършва се поддръжка и след експлоатационни грижи	”План за привеждане на съществуващото депо за отпадъци в съответствие с нормативните изисквания”
4	Депо за неопасни (производствени) отпадъци (сгуроотвал)	становище №Р–ДО–29-01 от 29.04.2005 година	“Поддържане чистотата на морските води ” АД Варна, "ПЧМВ" АД Варна с адрес: Варна, район Южна промишлена зона, Терминал за базови масла, с изп. директор Антон Манолов	Депото не е в експлоатация, но не е закрито	“Топлофикация-Русе” ЕАД град Русе: ”План за привеждане в съответствие с нормативните изисквания на депо за отпадъци на ТЕЦ “Русе-Запад”

Източник

РИОСВ-Русе

РЕГИОНАЛНО ДЕПО-РУСЕ

“Регионалното депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан” е изградено върху площ от 292,4 дка общинска земя, от които 26 дка са отредени за клетките за опасни отпадъци. Площадката на депото се намира в местността “Под Ормана”, източно от гр.Русе, на около 2450 м от последните жилищни квартали на града и на около 2500 м западно от с.Николово.

Схема на “Регионално депо-Русе” е посочена в Приложение № 4.

На територията на депото са изградени:

- 3 броя клетки (клетка I, II и III) за неопасни отпадъци, в които е предвидено да се депонират съвместно битови и производствени отпадъци, които нямат опасни свойства;
- 2 броя клетки за инертни отпадъци (клетка VI и VII) и
- 2 броя клетки за опасни отпадъци

Предвидени са за изграждане още 2 броя клетки за неопасни отпадъци и клетки за опасни отпадъци.

На площадката на депото са изградени следните сгради и съоръжения: КПП и кантар; дизелагрегат; трафопост; автомивка за измиване колелата на автомобилите; автомивка за измиване на контейнерите; каломаслоуловител; Пречиствателна станция за пречистване на инфилтрат; ремонтна работилница; Сондажен кладенец и резервоар за техническа вода; стопанска сграда (гараж); модулна станция за светли горива – 5 м³.

Клетките представляват ями, оформени чрез изкопаване на съществуващия терен и откоси с наклон 1:3. Отделните клетки са разделени с насипна стена изпълнена чрез насипване на лъос трамбован на пластове през 20 см. Дъното и откосите на клетките са оформени като основата е уплътнена чрез валиране с валяк 20 тона с 5 броя преминавания до достигане на плътност 98 % ± 2 %.

Върху уплътнената основа е изпълнен пласт с дебелина 50 см – минерален запечатващ пласт от лъосоцимент. Лъосоциментът е изпълнен от два пласта чрез валиране на фрезована смес от лъос и цимент и вода – върху дъното; върху откоса – пласт от бентонитмат.

Положена е изолационна геомембрана от ПЕВП (структурирана по откосите и гладка по дъното) и защитен слой от геотекстил.

В клетките е положен дренажен слой от речна баластра промита с размери 5-60 мм и дебелина 50 см върху дъното и 30 см върху откосите.

Клетките за опасни отпадъци са разположени в югоизточния край на площадката върху площ 25 400 м². Клетките за опасни отпадъци са две, всяка от тях с размери: дължина 56 м, ширина 15 м и дълбочина 2,8 м. Дъното на клетките е изпълнено от 30 см бетонова настилка, а стените им са изградени със сулфатостойчив цимент с дебелина 30 см. Дъното и стените на клетките са изолирани с геомембрана 2,5 мм ПЕВП и защитен геотекстил.

Капацитет на клетките за отпадъци, „Регионално депо-Русе”

“Регионално депо Русе	Площ на дъното, [м ²]	Максимален обем, [м ³]
Клетки за неопасни отпадъци		
Клетка I	16 765	661 323
Клетка II	10 934	501 122
Клетка III	14 409	657 281
Клетки за инертни отпадъци		
Клетка VI	871	61 925
Клетка VII	948	60 030
Клетки за опасни отпадъци	840	1 500
Клетка I		
Клетка II		

Източник Община – Русе

Данните от заснемането на 09.08.2010 г. са както следва:

- Площ равнинна 42 758 м²
- Площ покривна 44 175 м²
- Обем на депонираните отпадъци 490 748 м³

Капацитет на клетките за отпадъци, „Регионално депо-Русе”

“Регионално депо Русе	Площ на дъното, [м ²]	Максимален обем,[м ³]
Клетки за неопасни отпадъци		
Клетка I	16 765	661 323
Клетка II	10 934	501 122
Клетка III	14 409	657 281
Клетки за инертни отпадъци		
Клетка VI	871	61 925
Клетка VII	948	60 030
Клетки за опасни отпадъци	840	1 500
Клетка I		
Клетка II		

Източник Община – Русе

Данните от заснемането на 09.08.2010 г. са както следва:

- Площ равнинна 42 758 м²
- Площ покривна 44 175 м²
- Обем на депонираните отпадъци 490 748 м³

Таблица

Показатели	Резултати от измерването
1. Структура и състав на отпадъчното тяло	
1.1.Площ, заета от отпадъци, м ²	42 758 (клетка 1 за неопасни отпадъци)
1.2.Обем на отпадъците, м ³	490 748 (към 09.08.2010 г. в клетка 1 за неопасни отпадъци)
1.6.Свободен капацитет на депото	150 000 м ³ (за клетка 1 за неопасни отпадъци)

Община Русе, която е оператор на Регионалното депо-Русе, притежава **Комплексно разрешително с регистрационен № 181-Н1-Ио-Ао/20.04.2010 година**, издадено от Министерството на околната среда и водите (МОСВ), изискващо се съгласно ЗООС.

“Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци за общините Русе, Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан” е въведено в експлоатация от 01.01.2006 година. Изградено е съгласно всички изисквания на българското и европейското законодателство. Депото е оборудвано с електронна везна, което дава възможност за точно определяне на количеството на отпадъците, постъпващи за депониране в съоръжението. Стопанисването на депото е възложено на Дружество по закона за задълженията и договорите „Оператор на регионално Депо” (ДЗЗД “ОРД”) след провеждане на процедура по Закона за обществените поръчки за избор на оператор на депото. Между община Русе и ДЗЗД “ОРД” е сключен съответен договор с период на действие 5 години, считани от датата на подписването му – 15.12.2010 г. Община Русе заплаща на ДЗЗД “ОДП” разриването, уплътняването и запръстяването на отпадъците съгласно определените по договор цени за 1 тон депониран отпадък. Община Русе е възложила дейностите по мониторинга, записан в условията на КР, на оператора на депото.

Съгласно условия на КР № 181-Н1/2010 се разрешава операция по обезвреждане, обозначена с код D 5 (специално проектирани депа) в клетките за инертни отпадъци на следните отпадъци с код и наименование:

- 17 01 01 бетон - Само избрани ОСР (*);
- 17 01 02 тухли - Само избрани ОСР (*);
- 17 01 03 керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия - Само избрани ОСР (*);
- 17 01 07 смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06 - Само избрани ОСР (*);
- 17 05 04 почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03 - С изключение на горен (повърхностен) почвен слой, торф; с изключение на почва и камъни от замърсени терени;
- 20 02 02 почва и камъни – Само за отпадъци от градини и паркове, с изключение на горен (повърхностен) почвен слой, торф,

(*) избрани отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР) - с ниско съдържание на други материали (като метали, пластмаси, почва, дървесина, каучук и т.н). Отпадъците трябва да са с известен произход.

Източник Община – Русе

Регионално депо-Русе

На територията на Регионално депо-Русе са изградени две клетки за опасни отпадъци, като в едната е предвидено да се депонират обезвредени пестициди с изтекъл срок на годност, а в другата – отпадъци от разливи и аварийни ситуации. Отпадъците се обезвреждат посредством депониране – операция Д5 (специално проектирани депа).

Пестициди с изтекъл срок на годност

Наличието на пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, които се съхраняват в изоставени или не-обезопасени места, представлява риск за околната среда. Това налага предприемане на незабавни мерки за тяхното подходящо крайно обезвреждане.

В клетките за опасни отпадъци са депонирани 12 броя стоманобетонени кубове с обезвредени в тях пестициди с общ обем 96 м³; предвидено е в тях да се депонират обезвредени в херметически затворени кубове пестициди, опасни отпадъци от бита, отпадъци от разливи и аварийни ситуации (подходящо третирани преди приемането им).

Поради отсъствието на подходяща техника, притежаваща съответни характеристики (висока товароподемност и размери, подходящи за внасянето на кубовете в клетките), кубовете се съхраняваха в близост до клетките на терена, отреден за опасни отпадъци. Внасянето на обезвредените пестициди в самите клетки се реализира през 2009 година.

Стоманобетонени кубове с обезвредени в тях пестициди

Община	Брой стоманобетонени кубове	Тегло, тон
Ветово	14	140
Иваново	16	160
Сливо поле	7	70
Тутракан	-	0
Общо за регион Русе	37	370

Отпадъкът, който ще бъде обезвреден чрез депониране, трябва да отговаря на редица изисквания, едно от които е да бъде в твърдо агрегатно състояние (чл.14, ал.1, т.1 от Наредба № 8/2004 г.). Ето защо стабилизирането на отпадъка и включването му в твърда матрица са важни операции, които имат за цел както намаляването на опасните му свойства, така и достигането на критерии за приемането му на депо.

Приемането на територията на депото на стоманобетонени контейнери, в които са обезвредени пестициди, следва да се извършва при спазване на следните условия:

- контейнерите да са обозначени съобразно изискванията на екологичното законодателство и да са придружени с цялата необходима за това придружаваща ги документация;
- контейнерите да са във вид, пригоден за приемането им (целостта на контейнерите не е нарушена и не се наблюдават разливи от тях).

На територията на регионално депо Русе ще се приемат само обезвредени пестициди, собственост на общините Ветово, Иваново, Сливо поле и Тутракан.

Депа за неопасни отпадъци и селски сметища – съществуващи и рекултивирани

Независимо от факта, че старото депо за неопасни (битови) отпадъци в местността „Под Ормана” (в някои източници се среща под наименованието „Свирчовица”) не се експлоатира от 01.01.2006 г. (има забрана за депониране на отпадъци – Заповед на Кмета на община Русе), то все още се разглежда като съоръжение за обезвреждане на битови отпадъци, тъй като не е рекултивирано и няма писмено потвърждение от РИОСВ-Русе (изискване на чл.42, ал.2 от Наредба № 8/2004 г.).

Старото депо за битови отпадъци в м-ст “Под Ормана” е разположено върху следните поземлени имоти №№ 766 , 769, 786, 787 и 783, с обща площ 289,972* дка (*съгласно новоиздадени скици от Агенцията по кадастър има различия в площта на ПИ; по данни от АК общата площ на депото е 288,170 дка). Депото не е в експлоатация от 01.01.2006 г., за което има издадена Заповед на Кмета на община Русе № РД 01/4046 от 27.12.2005 г. Предстои рекултивирането му.

Между МОСВ и Община Русе е сключен договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.” за техническа помощ по приоритетна ос 2, за проект „Изготвяне на технически проект за закриване и рекултивация на съществуващо общинско депо за битови отпадъци на територията на община Русе”.

BG161PO005/08/2.30/01/03 Техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти по приоритетна ос 2 на оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”

ОП 2: Подобриване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци.

Предстои изготвяне на технически проект за закриване и рекултивация на депото. Предстои издаване на решение за класиране на участниците на Кмета на Община Русе и сключване на договор. Въз основа на техническия проект Община Русе ще кандидатства за финансиране на СМР за рекултивация на депото.

Рекултивация на селски сметища на територията на Община Русе (със средства от общински бюджет - план-сметка за такса битови отпадъци)

Всички селски сметища на територията на Община Русе с изключение на три сметища, които са включени в ИСПА мярка, са рекултивирани със средства от план-сметките за битови отпадъци за последните три години.

Данни за рекултивирани сметища (депа) на територията на община Русе

През 2008 г. със средствата от план-сметката за разходите за дейностите, които се финансират от приходите от такса битови отпадъци за 2008 г. са рекултивирани 3 (три) броя селски сметища:

- с.Тетово, местност „Орехчетата” имот № 000034
- с.Червена вода местност „Панаира” имот № 000213
- с.Долно Абланово местност „Бялата пръст” имот № 000163

През 2009 година със средства от план-сметката за разходите за дейностите, които се финансират от приходите от такса битови отпадъци за 2009 г. са рекултивирани общо 11 (единадесет) селски сметища, както следва:

- с. Ново село, местност ”Край селото” имот № 000105
- с. Тетово, местност „Караджовица” имот № 000151

- гр. Мартен, местност „Калето” имот № 000055
- с. Николово, местност „Пундев баир” имот № 000339
- с. Николово местност „Потока” имот № 000182
- с. Долно Абланово, местност „Друма” имот № 000026
- с. Хотанца, местност „Ясаци” имот № 000147
- с. Просена, местност „Аблановското” имот № 000190
- с. Червена вода, местност „Край село” имот № 000124
- с. Семерджиево, местност „Киречалан” имот № 000307
- с. Ястребово, местност „Край село” имот № 000062.

През 2010 г. със средствата от план-сметката за разходите за дейностите, които се финансират от приходите от такса битови отпадъци за 2010 г. е рекултивирано едно селско сметище в с.Бъзън.

По време на изпълнение на дейностите по закриване и рекултивация на сметищата е изпълнен строителен надзор и инвеститорски контрол. По време на строителството е изпълняван авторски надзор от проектанта. След приключване на дейностите по рекултивация на сметищата и с оглед предотвратяване изхвърлянето на отпадъците върху рекултивирания терени, Община Русе е изработила и монтирала табели в района на съответното рекултивирано сметище, забраняващи изхвърлянето на отпадъци. Във връзка с изискването на чл.42, ал.2 от Наредба № 8 от 24 август 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци РИОСВ-Русе писмено е потвърдила закриването на всяко едно от четирнадесетте селските сметища.

Три селски сметища: в кв. „Средна кула”, обслужващо и кв.„Долапите”, местност “Арнаут дере”; в с.Басарбово, местност „Кантона” и в с.Сандрово, местност „Барата”. Същите са одобрени за финансиране по Проект 2000/BG/16/P/PE/002 “Изграждане на пет регионални депа за твърди отпадъци в България – Монтана, Русе, Севлиево, Силистра и Созопол”, финансиран от Кохезионен фонд / Регламент 1164/94 на Европейския съюз. Предстои рекултивирането на горепосочените селски сметища.

Източник Община Русе

Инсталации за обезвреждане на опасни отпадъци

Автоклавна инсталация за третиране на отпадъци от лечебни заведения

Съгласно Националната програма за управление на дейностите по отпадъците 2003-2007 на територията на град Русе е изградена автоклавна инсталация за обезвреждане на отпадъци от лечебните заведения. Инсталацията е разположена на територията на Многопрофилна болница за активно лечение-Русе-АД (МБАЛ-Русе-АД) и е със следните характеристики: модел 66120 ВН, произведена от фирма Tuttnauer, с капацитет 55 – 70 кг отпадъци/час. Обезвреждането на отпадъците се извършва посредством физико-химично третиране (операция Д9).

Инсталацията е въведена в експлоатация на 23 април 2008 г., като вида и количеството на отпадъците съгласно Наредба № 3 / 01.04.2004 г. за класификация на отпадъците, които се обеззаразяват в нея, е както следва:

Отпадъци от хуманната медицина, третирани в автоклавна инсталация на МБАЛ-Русе-АД

Код	Наименование	Количество, тон/година
18 01 01	Остри инструменти (с изключение на 18 01 03)	20
18 01 03*	Отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции	40
18 01 04	Отпадъци, чието събиране и обезвреждане не е обект на специални изисквания, с оглед предотвратяване на инфекции (например превръзки, гипсови отливки, спално бельо, облекло за еднократна употреба, памперси)	30

Източник: МБАЛ-Русе-АД

Управлението на отпадъците на регионален принцип

Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците общините, ползващи общо регионално депо за отпадъци, създават регионално сдружение за управление на отпадъците. През м.август 2010 г. беше създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Русе.

Предоставяне на услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на населението

От 2004 г. цялото население на община Русе е обхванато от организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

В град Русе сметосъбирането се извършва от следните юридически лица:

Община Русе е сключила договори за предоставяне на услуги по сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъци и поддържане на обществената хигиена на територията на общината със следните лица, притежаващи разрешения за дейности с отпадъци:

- „Титан-АС” ЕООД – сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на град Русе (без кв. „Средна кула”, кв. „Долапите”) и с.Бъзън;
- „РПС - Русе Пъблик Сървисиз” ЕООД – поддържане на обществената хигиена на територията на град Русе;
- „Астон Сервиз” ООД – сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци от територията на квартали „Средна кула”, „Долапите” на гр.Русе и населените места на територията на община Русе (без с.Бъзън);
- ”Мели” ЕООД Русе – сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци и обществена хигиена на територията на част от кв. „Дружба-2” на град Русе.

Посочените фирми, извършващи дейности по сметосъбиране и сметоизвозване и поддържане на обществената хигиена на територията на община Русе, представят отчети в общинска администрация, въз основа на които се извършва заплащане за извършената от тях дейност по цени, посочени в договорите за съответната дейност.

Събирането на битовите отпадъци на територията на населените места се извършва със съдове тип „бобър” с обем 1 100 литра (1,1 м³) и/или пластмасови кофи с обем 240 литра (0,24 м³) и/или бургаски контейнери с обем 4,2 м³. Последните се използват в повечето случаи за труднодостъпните места. На домакинствата, които живеят в къщи, и на фирмите с по-малък персонал са раздават пластмасови кофи. В момента част от пластмасовите кофи се подменят със съдове тип „бобър”.

Вид и брой съдове за съхраняване на битови отпадъци на територията на град Русе

№	Вид съдове разположени на територията на гр. Русе	Брой
1	2	3
1	Контейнери метални тип “Бобър” 1,1 м ³	1 680
2	Пластмасови кофи 240 л	2 320
3	Контейнери метални 4,2 м ³	30

Източник Община Русе

Контейнерен парк за гр. Русе към 01.03.2011 г.

Състоянието на контейнерния парк се контролира ежедневно както от фирмите, извършващи дейността, така и от общинската администрация. Съгласно договорите за обществени поръчки поддържането и ремонта на изгорени или механично увредени съдове, както и доставянето на съдове за новопостроени обекти, се извършва за сметка на фирмите-изпълнители. В повечето случаи те разполагат с добра сервизна база за текущо поддържане на

автомобилния парк и съдовете за съхраняване на битови отпадъци. Веднага след установяване на повреда, съдовете се подменят с налични оборотни контейнери или отремонтират.

Вид и брой съдове за съхраняване на битови отпадъци на територията на кварталите и кметствата на територията на община Русе

Населено място	Пластмасови кофи, 0,12 м ³	Тип „Бобър”, 1,1 м ³
Кв. Средна кула	1577	63
Кв. Долапите	676	55
Кв. „Образцов чифлик”	0	14
С.О. „ДЗС”	2	30
Гр. Мартен	1424	23
С.Николово	1355	74
С.Тетово	766	42
С.Ново село	719	21
С.Сандрово	293	97
С.Червена вода	964	42
С.Хотанца	204	3
С.Просена	322	8
С.Семерджиево	330	26
С.Басарбово	605	12
С.Долно Абланово	198	8
С.Ястребово	173	2
С.Бъзън	1	76
ОБЩО	9 579	596

Броят на съдовете е актуален към 01. 07. 2011 г.

Източник Община Русе

Разделно сметосъбиране

В средата на 2007 година на територията на град Русе е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Въвеждането на системата беше финансирано от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда. Стартирането на разделното събиране започна с изграждането на 385 броя площадки, 35 от които финансирани от общинския бюджет. Местоположението на площадките е предварително одобрено от комисия, назначена със Заповед на Кмета на Община Русе. Площадките са с размери, позволяващи разполагането на съдове за битови отпадъци и съдове за разделно събрани отпадъци (хартия, пластмаса и стъкло) в тях.

В утвърдените план–сметки за необходимите разходи, които се финансират от приходите от такса “битови отпадъци”, са предвиждат ежегодно значителни средства за изграждане на нови площадки, както и за разширение и реконструкция на съществуващи площадки, за разполагане на съдове за съхраняване на отпадъци.

В град Русе разделното сметосъбиране се извършва въз основа на сключен договор с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки: “Екобулпак” АД (в миналото) и “Екопак България” АД (понастоящем). Отпадъците, изхвърлени в съдовете за съхраняване на отпадъци от опаковки, се подлагат на сепариране. Онези от тях, които подлежат на преработка и рециклиране се балират и предават за последващо третиране на лица, притежаващи съответните разрешителни за дейности с отпадъци. Неподлежащите на рециклиране отпадъци се транспортират до “Регионално депо-Русе”, където се депонират.

В община Русе има обособени 306 точки от системата за разделно събиране, включваща сини, жълти и зелени контейнери.

За “Екопак България” АД дейностите по събиране и транспортиране на отпадъци от опаковки се извършват от съответните лицензирани за целта фирми:

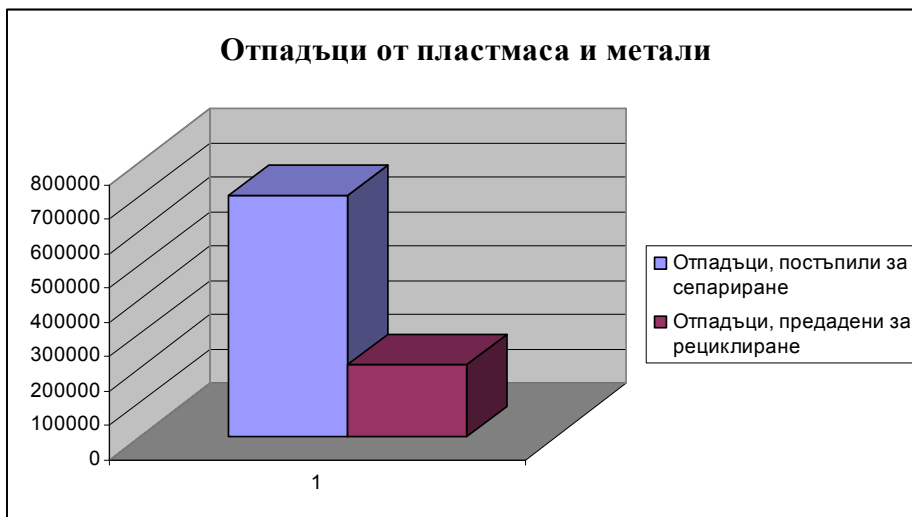
- “А.С.А. България” ЕООД - извършва събирането и транспортирането на отпадъците до площадка, на която се извършва сепарирането на отпадъците по фракции;

Дейностите по предварително третиране (сортиране и балиране) на събраните и транспортирани отпадъци от опаковки се извършват от “Унитрейд БГ –М” ЕООД, Русе.

Отпадъци от опаковки, предадени за рециклиране през 2009 г., по видове

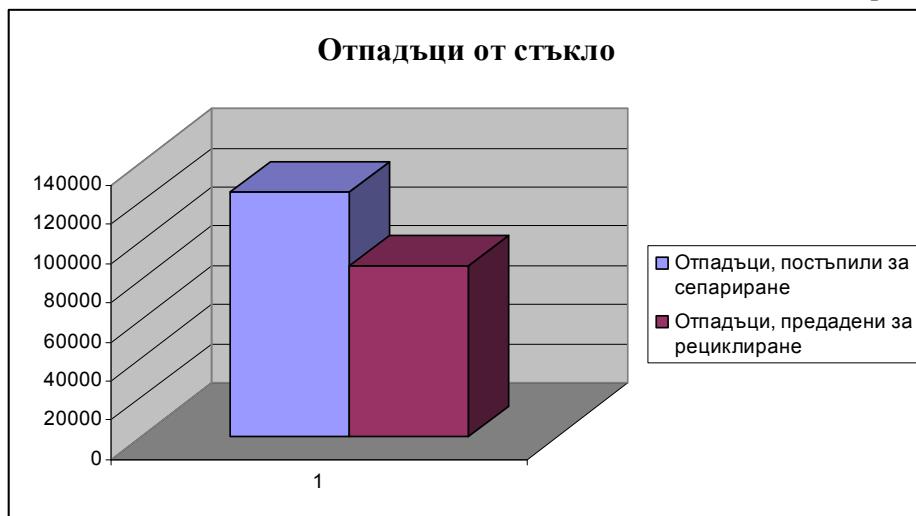
Съотношение на отпадъците от пластмаса и метали постъпили в инсталацията и предадени за оползотворяване, 2009 г.

Съотношение на отпадъците от хартия и картон постъпили в инсталацията и предадени за оползотворяване, 2009 г.

Съотношение на отпадъците от стъкло постъпили в инсталацията и предадени за оползотворяване, 2009 г.

Източник Община - Русе

Количества отпадъци от опаковки, постъпили в инсталация за сепариране и предадени за последващо оползотворяване, януари-декември 2010 г.

	Хартия и картон			Пластмаса и метали			Съкло			Общо постъпили отпадъци (kg.)	Общо добити отпадъци (kg.)	Общо негодни за рециклиране отпадъци (kg.)	% оползотворени
	Отпадъци постъпили на инсталция (kg.)	Добити отпадъци (kg.)	% оползотворени	Отпадъци постъпили на инсталция (kg.)	Добити отпадъци (kg.)	% оползотворени	Отпадъци постъпили на инсталция (kg.)	Добити отпадъци (kg.)	% оползотворени				
януари	82 540	49 600	60,09	87 080	26 120	30,00	17 140	11 998	70,00	186 760	87 718	99 042	46,97
февруари	88560	53 590	60,51	93310	29 840	31,98	17380	12 180	70,08	199 250	95 610	103 640	47,98
март	81 170	31 656	39,00	87 780	15 274	17,40	17 020	11 914	70,00	185 970	58 844	127 126	31,64
април	91460	35 670	39,00	104980	19 950	19,00	17380	12 166	70,00	213 820	67 786	146 034	31,70
май	83 560	41780	50,00	95 600	18360	19,21	17 080	11960	70,02	196 240	72 100	124 140	36,74
юни	94 440	47 220	50,00	84 300	21 080	25,01	17 100	11 980	70,06	195 840	80 280	115 560	40,99
юли	88 400	45 980	52,01	95 620	21 460	22,44	16 800	11 760	70,00	200 820	79 200	121 620	39,44
август	92 300	47 980	51,98	100 270	22 060	22,00	16 800	11 760	70,00	209 370	81 800	127 570	39,07
септември	103 300	54 750	53,00	96 100	22 100	23,00	17 200	12 040	70,00	216 600	88 890	127 710	41,04
октомври	103 800	57 090	55,00	97 300	21 400	21,99	17 400	12 180	70,00	218 500	90 670	127 830	41,50
ноември	98 660	57220	58,00	84360	21090	25,00	17100	11970	70,00	200 120	90 280	109 840	45,11
декември	95 440	57260	60,00	80 970	24290	30,00	17 280	12100	70,02	193 690	93 650	100 040	48,35
Общо	1 103 630	579 796	52,54	1 107 670	263 024	23,75	205 680	144 008	70,02	2 416 980	986 828	1 430 152	40,83

Източник Община Русе

14.6 Промислен шум

На територията на Община Русе са разположени голям брой промишлени предприятия, като излъчваният от тях шум с редки изключения, не надвишава нормативно определените гранични стойности. По-сериозни източници на шум в централна градска и жилищна зона са: “АРДА-Русе” ООД, “Найден Киров АД, “Спарки” АД, “Уни медия” ЕООД, “България куверт” ООД, “Феникс 94” ООД. В промишлените зони – източна и западна: “Труд” АД, “Жити” АД, “Руболт” АД, “Българска мая” ЕООД, “Топлофикация Русе” ЕАД.

Транспортен шум

Проникващ шум (Ниво на звуково налягане в помещения на жилищни и обществени сгради).

За направа на хигиенна оценка за 2003 г. са обособени четири функционални зони, определени с отчитане на местоположението, характера на дейност върху терените (обекти, подлежащи на усилен шумозащита - здравни и учебни заведения) и транспортните средства, преминаващи в близост като основен източник на шум в градската среда. Измерванията са правени три пъти на ден, в три различни точки на всяка улица. Получени са следните резултати:

Първа зона – около Акушеро-гинекологическия комплекс. Средното превишение на допустимото шумово ниво е 12,02 dBA. Най-шумната улица, тангираща зоната, е ул. „Николаевска”.

Втора зона – около Математическата гимназия „Баба Тонка”. Средното превишение на допустимото шумово ниво е 14,10 dBA. Най-шумната улица, тангираща зоната, е ул. „Скобелев”.

Трета зона – около МБАЛ. Средното превишение на допустимото шумово ниво е 1,38 dBA. Най-шумната улица, тангираща зоната, е ул. „Независимост”.

Четвърта зона – около СОУ „Възраждане”. Средното превишение на допустимото шумово ниво е 7,83 dBA. Най-шумната улица, тангираща зоната, е ул. „Студентска”.

Системно целево измерване на шумовите нива се извършва в 9 пункта, разположени по протежението на улици с интензивен автомобилен трафик в централната градска част. Това са булевардите "Съединение", "България", "Липник" и "Цар Освободител" и улиците "Скобелев", "Борисова", "Сент Уан", "Хан Крум" и "Тулча". Измерените на тях средни еквивалентни нива на шум са значително над пределно допустимите норми за териториите за обитаване и варират в диапазона от 69,2 до 79,2 dBA.

Сериозен източник на негативно шумово въздействие върху жилищните зони е **железопътният транспорт**, провеждан по двете магистрални железопътни линии в градската среда.

Извън гр. Русе зашумяването се формира от автомобилния и от железопътния транспорт. Измервания на нивата на шум в извънселищната територия на общината не се провеждат, но специализирани източници сочат, че в зоните в близост до пътищата нивата на шума са от порядъка на 55-65 dBA в зависимост от натоварването на пътя.

14.7 Почви, земна основа и нарушени терени

Почвите в района на Община Русе са от два класа:

- Чернозем - карбонатни черноземи слабомощни и излужени черноземи;
- Наносни почви - алувиални почви.

И едните, и другите са високоплодородни. Голямото им разнообразие трябва да се съобразява при изготвянето на проекти за земеделие, които да се основават на предварително проучване и картиране на почвите по тяхното плодородие и пригодност за отглеждане на основни земеделски култури в отделните землища на района.

Почвен мониторинг

До 2003 година почвеният мониторинг се осъществява за контрол на замърсяването на почвата:

- от автотранспорта;
- с пестициди;
- с химични препарати в селското стопанство;
- от напояване.

През 2004 год. Изпълнителната агенция по околна среда внедрява нова мониторингова система на база мрежа 16 x 16 кв. км, като на пресечните точки са определени пунктовете за почвен мониторинг.

За територията на Област Русе са определени 12 пробонабиращи пункта – един пункт на територията на Община Русе.

Мониторинговата система се извършва на три нива:

- Първо ниво–широкомащабен мониторинг;
- Второ ниво–мрежите за вкисляване и засоляване;
- Трето ниво–локални замърсители–дифузно почвено замърсяване от

земеделски източници.

Целта на новата мониторингова система е да се обхванат по-големи територии от почвените различия, намиращи се на територията на страната.

На територията на Община Русе е определен един пункт за почвен мониторинг - в землището на кв. Средна Кула.

През 2003 год. е изградена мрежата за засоляване и вкисляване, която продължава да се изпълнява и през отчетния период.

Почвеното пробонабиране и анализът са извършени от Регионална лаборатория–Русе.

На територията на Община Русе **няма** пунктове за наблюдаване на вкисляване и засоляване.

Съществуващите процедури по промяна предназначението на земеделски земи с участието на представител от РИОСВ са гаранция, че няма да се изземват плодородни земи за строителство и за неземеделски нужди.

С процедурите по ОВОС се осъществява превантивна дейност по опазване на почвите от замърсяване, както на действащи обекти, така и на инвестиционни проекти.

Всяка година водната ерозия е бич за дигата на река Дунав.

На територията на Община Русе не са констатирани разливи и замърсяване на земи с нефтопродукти.

Въведената през 2004 год. широкомащабна мрежа дава възможност да се обхване по-голяма територия за извършване на почвен анализ и контрол върху състоянието на почвите.

С ликвидирането на селските сметища се дава възможност да се възстановят непроизводително ангажирани земи, които ще се превърнат в обработваеми.

Увреждане на почвите от тежки метали

При извършените анализи до момента не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК. Това се дължи на воденето от земеделските кооперации и арендатори на добри земеделски практики, правилна употреба на препарати за растителна защита и опазване на почвата от химическо замърсяване и пестициди. Не е констатирано и наднормено съдържание на тежки метали и в крайпътните ивици, което е показател за ползването на безоловен бензин.

Увреждане на почвите и земите от добивната промишленост

Най-много почви се разрушават, чрез откритото рудодобиване и свързаните с това дейности, които водят до погребване на почвите под отпадъчни материали – табани, хвост, пепел от топлоцентралите, отпадъци от индустриални предприятия и др.

Голямо внимание трябва да се отделя за рекултивацията на нарушените площи от добива на подземни богатства, защото това е бавен процес който отнема години. Рекултивацията сега у нас се провежда по два основни метода – без хумусно покритие и със хумусно покритие.

На територията на Община Русе няма действащи кариери.

Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители /пестициди/

На територията на Община Русе Би Би кубовете са събрани и се съхраняват в клетката за опасни отпадъци на Регионално депо - Русе.

Замърсяване на почвите със строителни и битови отпадъци

Строителните отпадъци се формират от строителството, ремонта и реконструкцията на сгради и други обекти. Правилното регулиране на дейностите, свързани със строителните отпадъци и контролът върху тях са регламентирани със Закона управление на отпадъците.

Заблатени земи

Заблатени земи има в 51 имота, съсредоточени основно в селата Просена, Николово, Ново село, Мартен, Сандрово и Басарбово. Общата им площ е 833,76 дка.

Ерозирали почви

При неправилно използване почвите са подложени на разрушаване посредством ерозия или при добиване на полезни земни изкопаеми с открити рудници и се замърсяват с най-различни вещества, които оказват неблагоприятно влияние върху развитието на растенията.

Всяка година ерозията е бич за повече от половината земеделска земя в България.

Нарушени земи

От добивната дейност на полезни изкопаеми е засегнато само землището на Русе – 140 дка. Много повече са нарушените земи от депа на промишлени отпадъци – 429 дка и особено от депа за битови отпадъци – 657 дка.

Земна основа – инженерно-геоложка характеристика

Анализът се основава на резултатите от проучването на инженерно-геоложката характеристика на земната основа към разработката за **актуализация на действащия общ градоустройствен план и устройствено зонироване** на територията. Проучването систематизира и представя с необходимата степен на подробност характеристиките на геоморфологията, геолого-литоложкия строеж и хидрогеоложките условия и, интерпретирайки физико-геоложките явления и процеси, очертава геоложкия риск. Отчита се

също така и допълнителният риск, произтичащ от продължителните и прогресиращи антропогенни изменения на най-горната част от лъсовия разрез.

Наред с общоизвестната констатация за почти повсеместното разпространение на пропадъчния лъос, изискващо спазването на нормативната уредба за фундиране в условия на пропадъчен лъос, проучването изявява и някои специфични особености на определени територии.

Територия с повишен инженерен риск е граничната зона на третата лъсова тераса. В нея поради продължително антропогенно въздействие, вкл. прокопани укрития и неизправни В и К проводи и инсталации, влажността на лъоса е достигнала ниво близко до критичното, над което се проявява масово пропадане. По-нататъшното строително усвояване на тази зона изисква реализиране на изпреварващи геозащитни и други инженерни мерки за укрепване на земната основа, вкл. за обезпечаване устойчивост на лъосовите откоси по бул. „Придунавски”.

Известни участъци от заливната и първата придунавска тераса са формирани от неуплътнени насипвания с различни материали, което изисква съответно съобразяване при фундирането на строежите. За тези тераси е характерно и сравнително високо ниво на подпочвените води – между 2 и 3 метра.

С повишена носимоспособност се отличават добре изразените „лъсови блюда”, формирани от уплътнен непропадъчен лъос и разположени на четвъртата и петата лъсови тераси.

За цялата територията на Русе и района е характерна висока сеизмичност (коефициент на сеизмичност $K_s 0,15$), тъй като тя се намира под въздействието на Вранчанското земетръсно огнище. Очакваната проява на земетръс е от VIII степен.

14.8 SWOT АНАЛИЗ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Наличие на Общинска програма за намаляване на замърсителите и достигане на утвърдените норми; • Тенденции за подобряване качеството на въздуха; • Наличие на множество водоизточници ; • Изградена 100 % водоснабдителна систем;a • Интегриран воден проект - изграждане на Градска пречиствателна станция за отпадни води; • Подменена голяма част от водопроводите и водопроводните отклонения; • Защитени видове преминаващи, хранещи се и гнездящи птици • Дивечово богатство; • Условия за билки и горски плодове и гъби; 	<ul style="list-style-type: none"> • Качеството на атмосферния въздух не е в рамките на нормите основно заради замърсяването с прах; • ТЕЦ и предприятия с технологични пещи на твърдо и течно гориво; • Стар автомобилен парк, 45 % от замърсяването на въздуха е от транспортни трафик; • Частично покритие на градската територия с централно топлоснабдяване; • Множество директни зауствания на непречистени или недостатъчно пречистени отпадни води (вкл. от производствени предприятия) в Дунав и Русенски Лом ; • Неефективно използване на собствени пречиствателни съоръжения от определени

<ul style="list-style-type: none"> • Защитени дървесни видове • Защитени местности по програма „Натура 2000” • Наличие на Общинска програма по управление на отпадъците; • Въведена система за разделно сметосъбиране; • Въведена система за предварително третиране на отпадъците; • Изградена инсталация за сепариране на отпадъците; • Изградено Регионално депо за неопасни, инертни и опасни отпадъци; • Функционира система за контрол на шумовите нива в зоните с повишени изисквания към зашумеността; • Въведена специализирана организация на движението на товарни автомобили над 10 тона; • Значителен поземлен ресурс от високоплодородни и разнообразни черноземни и алувиални почви; • Наличие на система за почвен мониторинг; • Липса на замърсяване на почвите с тежки метали и пестициди над допустимите норми; • Задоволеност с обществени зелени площи; • Повишаване на нивото на благоустроеност на населените места и селищните образувания чрез инвестиции в инфраструктурата им от страна на приватизираните „експлоатационни предприятия“; • Наличие на проект за подземния кадастър, финансиран от ЕИП. 	<p>промишлени предприятия;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изградена канализационна система само в град Русе; • Браконьерство; • Наличие на множество нерегламентирани сметища в селата и на замърсени с отпадъци терени; • Недостатъчна информираност на обществеността по проблемите на отпадъците; • Нерегламентирано изхвърляне на отпадъците; • Гражданите изхвърлят строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци; • Тенденция на ежегодно повишение на установените нива на шум по уличната мрежа на града; • Наднормено шумово въздействие върху по-голямата част от училищата, детските и здравните заведения, разположени в централната градска зона и в близост с градски артерии; • Високо ниво на транспортен шум в значителна част от градската територия, вкл. от ж. п. Транспорта; • Извън град Русе не се провеждат измервания на нивото на шум; • Тенденция за промяна на предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди; • Наличие на условия за ветрова, водна и иригационна ерозия (в най-голяма степен от р. Дунав); • Наличие на заблатени, нарушени от добивна дейност и депа земи; • Висок инженерно-геоложки риск в строителните граници от пропадащ льос и висока сеизмичност – VIII степен; • Абразия на брега на р. Дунав източно от градската територия; • Нарушение на почвите от депа за битови и промишлени отпадъци;
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Незадоволително поддържане на по-голямата част от обществените зелени площи; • Повсеместно изоставане на реконструкцията на дървесната растителност; • Неефективно управление и устройство на парковете „Приста” и „Липник”; • Трудности при решаване въпроса със собствеността на лесопарка „Липник.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Разширяване на газифицирането на и разширяване обхвата на системата за централно топлоснабдяване; • Пълна газификация на производствените предприятия в промишлените зони и извън тях; • Тенденции за въвеждане на възстановяеми енергийни източници и енергоспестяващи технологии; • Възможности за финансиране на проекти по Оперативна програма „Околна среда” 2007 -2013 ; • Възстановяване на обработваеми земи чрез ликвидиране на селските сметища; • Рекултивиране на нарушените от добив на подземни богатства почви; • Програми за екологично земеделие и животновъдство 	<ul style="list-style-type: none"> • Съществуващата пътна инфраструктура не съответства на екологичните изисквания на европейските транспортни коридори; • Забавено прилагане на нормативните мерки за опазване на околната среда и управление на отпадъците; • Обезлюдяване на малките населени места в общината.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЧАСТ

Визия за развитие на общината

Русе - съвременна европейска община, индустриален, транспортен и културен център по поречието на река Дунав, привлекателно и сигурно място за живот, бизнес и туризъм.

Главна стратегическа цел

Постигане на устойчив икономически растеж, осигуряване на високо качество на живот и съхраняване и развитие на природната и селищна среда.

Основни приоритети:

Изведените в стратегическата част на Плана за развитие на община Русе приоритети са пряко свързани с изводите от извършения задълбочен комплексен анализ, който отчита процесите и тенденциите за развитие на общината в средносрочен план и съответства на приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие 2005 – 2015 и междинния доклад за неговото изпълнение, на Актуализирания документ на областната стратегия за развитие на Област Русе 2010-2013, на стратегическия документ «Европа 2020 - Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж», както и на Стратегията на Европейския съюз за региона на река Дунав. В таблицата по-долу приоритетите, целите към тях и мерките в изпълнението на целите са представени в обобщен вид.

ПРИОРИТЕТ 1	Балансирано и устойчиво развитие на територията за подобряване на жизнената среда, условията за бизнес и сигурност	
	Цел 1	Изграждане, развитие и благоустрояване на селищната среда и повишаване на сигурността
	<i>Мярка 1</i>	<i>Подобряване и развитие на общинската ВиК мрежа</i>
	<i>Мярка 2</i>	<i>Подобряване на селищната среда, благоустрояване и естетизация, развитие на общинска жилищна политика</i>
	<i>Мярка 3</i>	<i>Инфраструктура за превенция и управление на кризисни ситуации</i>
	<i>Мярка 4</i>	<i>Материално-техническо осигуряване на системите за обществен ред и сигурност</i>
	Цел 2	Подобряване на условията за модерно и качествено образование, здравеопазване и социални услуги
	<i>Мярка 1</i>	<i>Модернизирани и доизграждани на материалната база на учебните заведения</i>

	<i>Мярка 2</i>	<i>Модернизация на оборудването на учебните заведения</i>
	<i>Мярка 3</i>	<i>Усъвършенстване и развитие на инфраструктурата за социално подпомагане</i>
	<i>Мярка 4</i>	<i>Усъвършенстване и развитие на здравната инфраструктура</i>
	Цел 3	Подобряване и доизграждане на инфраструктурата за бизнес, култура, туризъм и спорт
	<i>Мярка 1</i>	<i>Изграждане на индустриални паркове</i>
	<i>Мярка 2</i>	<i>Изграждане на базовата инфраструктура, възстановяване и ревитализация на обекти с културно и туристическо значение</i>
	<i>Мярка 3</i>	<i>Изграждане, реконструкция и модернизация на базата за спорт и отдих</i>
	Цел 4	Осигуряване на здравословна екологична среда и опазване на биоразнообразието
	<i>Мярка 1</i>	<i>Осигуряване на здравословна екологична среда и съвремененно управление на водите и отпадъците</i>
	<i>Мярка 2</i>	<i>Въвеждане на системи за енергийна ефективност и дейности за регулиране на замърсяванията</i>
<i>Мярка 3</i>	<i>Опазване на биоразнообразието и възстановяване на почви и нарушени терени</i>	
ПРИОРИТЕТ 2	Интегрирано развитие на транспортната инфраструктура; междурегионално и трансгранично сътрудничество	
	Цел 1	Развитие и модернизация на основната общинска пътна инфраструктура и транспортното обслужване на хора и товари
	<i>Мярка 1</i>	<i>Развитие и модернизация на градската улична мрежа, подобряване на транспортната достъпност и безопасността на движението</i>
	<i>Мярка 2</i>	<i>Рехабилитация и доразвиване на общинската пътна мрежа</i>
	<i>Мярка 3</i>	<i>Интегриране на общинската пътна инфраструктура с европейските транспортни коридори</i>
	<i>Мярка 4</i>	<i>Реконструкция и оптимизиране на обществения транспорт</i>
	Цел 2	Развитие на междурегионалното и трансгранично сътрудничество и установяване и поддържане на международни партньорства
	<i>Мярка 1</i>	<i>Осъществяване на интензивно трансгранично сътрудничество в рамките на Еврорегион Русе - Гюргево</i>

	<i>Мярка 2</i>	<i>Работа в трансгранични/междурегионални партньорски мрежи</i>
ПРИОРИТЕТ 3	Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и качеството на живот	
	Цел 1	Подкрепа за икономиката и привличане, задържане и разширяване на високотехнологични инвестиции в местната индустрия
	<i>Мярка 1</i>	<i>Създаване на благоприятна бизнес среда и развитие на стратегически услуги, ИКТ и насърчаване развитието на високотехнологични МСП</i>
	<i>Мярка 2</i>	<i>Маркетинг на местното икономическо развитие</i>
	<i>Мярка 3</i>	<i>Подкрепа на МСП за въвеждане на европейски изисквания и стандарти за успешно интегриране на единния европейски пазар</i>
	<i>Мярка 4</i>	<i>Създаване и развитие на местни и регионални клъстери</i>
	Цел 2	Подобряване на ефективността на селскостопанското производство и развитие на конкурентоспособни стопанства и преработвателни предприятия на основата на опазване на природните ресурси и подобрена природна среда
	<i>Мярка 1</i>	<i>Подкрепа за земеделските производители и собственици на земя за прилагане на европейските стандарти</i>
	<i>Мярка 2</i>	<i>Преструктуриране и създаване на модерни стопанства и преработвателни предприятия</i>
	Цел 3	Развитие на човешките ресурси и прилагане на европейските стандарти в образованието
	<i>Мярка 1</i>	<i>Стимулиране на заетостта</i>
	<i>Мярка 2</i>	<i>Подобряване на образователната система, развитие на обучителните форми</i>
	<i>Мярка 3</i>	<i>Развитие на превантивни програми за подрастващи и рискови групи, осигуряване на равен достъп</i>
	Цел 4	Развитие на културата, разширяване на туристическото предлагане и осигуряване на възможности за пълноценен отдих
	<i>Мярка 1</i>	<i>Развитие и ревитализиране на културната среда</i>
	<i>Мярка 2</i>	<i>Маркетинг на културния продукт и развитие на интегриран туристически продукт</i>
	<i>Мярка 3</i>	<i>Развитие на спорта и създаване на условия за пълноценен отдих</i>

ПРИОРИТЕТ 4	Повишаване на институционалния капацитет за управление и стимулиране на партньорството	
	Цел 1	Усъвършенстване капацитета на общинската администрация за работа в условията на ЕС
	Мярка 1	<i>Повишаване на административния капацитет и качеството на услугите, предоставяни от общинската администрация</i>
	Мярка 2	<i>Обучения и повишаване квалификацията на общинската администрация</i>
	Цел 2	Насърчаване на партньорствата между гражданския сектор, бизнеса и администрацията
	Мярка 1	<i>Изграждане на местни партньорства между гражданския сектор, бизнеса и администрацията</i>
	Мярка 2	<i>Стимулиране на публично-частното партньорство</i>

ПРИОРИТЕТ 1

Балансирано и устойчиво развитие на територията за подобряване на жизнената среда, условията за бизнес и сигурност

Този приоритет е в съответствие със Стратегия 2020 на ЕС и по-конкретно с европейските инициативи:

- „Европейска платформа срещу бедността“, имаща за цел да гарантира социално и териториално сближаване, така че ползите от растежа и работните места да са широко споделени и хората, живеещи в условията на бедност и социално изключване, да имат възможност да живеят достоен живот и да представляват активна част от обществото;
- „Европа за ефективно използване на ресурсите“, имаща за цел да спомогне за премахване на връзката между икономическия растеж и използването на ресурсите, като понижи емисиите на въглерод в нашата икономика, увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, модернизира нашия транспортен сектор и насърчи енергийната ефективност;
- „Съюз за иновации“, имаща за цел да подобри рамковите условия и достъпа до финансиране за научни изследвания и иновации, за да заздрави иновационната верига и да увеличи значително инвестициите в целия Съюз.

Приоритетът е в съответствие също с Стратегия на Европейския съюз за региона на река Дунав и по-конкретно със заложените цели в разделите „Опазване на околната среда в региона на река Дунав“ и „Постигане на благосъстояние в региона на река Дунав“.

Този приоритет кореспондира с приоритет 2 „Подобряване управлението на природните ресурси и обезпечаване на устойчиво инфраструктурно развитие“ на Актуализирания документ за изпълнение на областната стратегия за развитие на област Русе 2010-2013 г. и по-конкретно с:

- мярка 1 „Ангажиране на местните общности в политиките за развитие на населените места и подобряване облика на градските центрове и обществените пространства”
- мярка 4 „Подкрепа на инициативите за енергийна ефективност и производство на енергия от ВЕИ с оглед диверсифициране на енергийните доставки в региона”;
- мярка 5 „Оптимизиране управлението на водните ресурси, в т.ч. публичните инвестиции във водоснабдителната и канализационна инфраструктура”
- мярка 6 „Подобряване на екологичния мениджмънт в региона, в т.ч. рекултивиране на сметища и депа за отпадъци”
- мярка 9 „Ефективно управление на природните и културни ресурси в областта и насърчаване на инвестициите в туристическата инфраструктура и маркетинга на дестинациите и атракциите”

Този приоритет цели да бъдат създадени условия за пълноценна реализация на потенциала на общината и е ориентиран към повишаване на ролята на териториалните фактори за постигане на устойчиво развитие.

Тук е отчетена необходимостта от доизграждане и благоустрояване на селищната среда и развитие на общинска жилищна политика в съответствие с потребностите на населението, както и поддържането и осигуряването на здравословна екологична среда, съвременен и ефективен управление на отпадъците на територията на община Русе и изграждането и развитието на необходимата базова инфраструктура за провеждането на политика, насърчаваща икономическата активност. Този раздел на стратегията се отнася също до съхраняване и ревитализация на обектите с културно значение, както и доизграждане и модернизация на материалната база за туризъм, спорт и отдих.

Приоритетът подчертава защитата на околната среда като основна предпоставка за устойчиво развитие; той се фокусира и на инфраструктурните мерки, гарантиращи сигурността и предотвратяването на кризисни ситуации.

Набелязани са и набор от мерки, насочени пряко към елементите на физическата среда в селищата на общината, така че да се постигнат по-добри условия за работа и отдих и по-добро качество на живота въобще. Подобряването на селищните условия се разглежда като база за стимулирането на стопански и социални активности

Изпълнението на този приоритет следва да доведе до такова развитие на територията и цялостната инфраструктура, че да превърне община Русе в приятно и удобно място за живот, работа и отдих, инвестиции и бизнес.

Цел 1: Изграждане, развитие и благоустрояване на селищната среда и повишаване на сигурността

Тази цел е насочена към постигането на устойчиво и балансирано развитие на територията чрез реконструкция, модернизация и доизграждане на ВиК мрежата на територията на общината, благоустрояване и естетизация на селищната среда, провеждане на адекватна на нуждите на населението общинска жилищна политика.

От друга страна, сигурността е изключително важен фактор от гледна точка на добрите условия за живот, работа и отдих на жителите на общината, но така също и едно от съществените базисни условия, за да се привлекат външни инвеститори. По тази причина тук са включени действия, целящи подобряване на материално-техническото осигуряване на системите за обществен ред и сигурност и изграждане на

необходимата за целта инфраструктура в общината, както и действия за повишаване на готовността на общината за работа при бедствия и аварии и ранно сигнализиране при кризисни ситуации.

Мярка 1: Подобряване и развитие на общинската ВиК мрежа

Тази мярка обхваща реконструкция, модернизация и доизграждане на ВиК мрежа на територията на община Русе, като включва интегрирано управление на водния цикъл и изграждане на канализационната система.

Тази мярка обхваща следните проекти:

- Интегрирано управление на водния цикъл в гр.Русе;
- Подмяна на части от водопроводна мрежа на град Русе;
- Проектиране на пречиствателна станция за питейни води с. Ново село;
- Проектиране на пречиствателна станция за обезжелезяване на питейни води с. Семерджиево;
- Осигуряване на проектна готовност за ВиК мрежата в селищата на общината;
- Осигуряване на проектна готовност за изграждане на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадни води на територията на гр. Мартен;
- Изграждане на канализация в кварталите Долапите и Средна Кула
- Подмяна на част от разпределителната водопроводна мрежа в двора на РУ

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- «Водоснабдяване и канализация» ООД

Резултати:

- Подменена водопроводна мрежа;
- Изградена канализационна мрежа;
- Изградени пречиствателни станции;
- Намалени загуби по водопреносната мрежа.

Индикатори:

- Инвестиции във водоснабдителната мрежа – хиляди лева;
- Изградена/рехабилитирана водопроводна/канализационна мрежа – километри;
- Жители, обслужвани от новата ВиК мрежа – брой;
- Намаление на загубите на вода по мрежата – процент.

Източници на финансиране:

- Държавен бюджет;
- Общински бюджет;
- ОП „Околна среда” 2007 - 2013;
- ПУДООС.

Мярка 2 Подобряване на селищната среда, благоустрояване и естетизация, развитие на общинска жилищна политика

Мярката е насочена към формирането и реализацията на общинска политика, която удовлетворява потребностите на общността (в т.ч. млади семейства, социално слаби граждани, лица в неравностойно положение и др.), както и към практическото прилагане на общинската Наредба 22 за осъществяване на публично-частни партньорства за стимулиране на жилищното строителство и модернизацията на наличната база.

Мярката предвижда създаването на стратегически документ за общинската жилищна политика, който да разглежда политиката за развитие на фонда от общински жилища, специални мерки, осигуряващи жилища за социално слаби – ново строителство или адаптация на налични, неизползвани жилища в кварталите и селата.

Мярката е насочена също към действия за благоустрояване на кварталите, създаване на пространства за отдих около жилищните блокове, както и изграждане на спортни площадки. Тя включва още реконструкция на улици, реновиране и поддръжка на фасади, паркове, градини и водни съоръжения (фонтани и поливни системи), подмяна и паспортизация на уличната растителност и други естетизиращи средата дейности. По тази мярка ще се обсъди и местна нормативна уредба за партньорски взаимодействия между общината и гражданите за благоустрояване на градската среда.

Мярката предвижда следните конкретни проекти:

- Осигуряване на достъпна среда;
- Реконструкция на бул. "Придунавски" и крайбрежна зона – предварително проучване и работно проектиране;
- Проектиране и рехабилитация на паркове, градини, зони за отдих, детски площадки, междублокови пространства, паркинги;
- Благоустрояване по ул. «Плиска» и кв. Чародейка – детски площадки, паркинги и озеленяване;
- Пространствено реструктуриране на централната градска зона;
- Рехабилитация на тротоари и алейна растителност по уличната мрежа на гр. Русе;
- Разширяване на газоразпределителната и топлопреносната мрежа.
- Разработване на методика за намаляване консумацията на електрическа енергия и вода в два пилотни жилищни блока в Русе, които се обитават от социално слаби наематели
- Подкрепа за осигуряване на съвременни жилищни условия за групи в неравностойно положение и учаци – създаване на технически паспорти на строежи общинска собственост, реновиране на общежития и др.
- Учредяване на право на строеж на три терена общинска собственост – цената ще се заплати изцяло или частично в готови обекти
- Благоустрояване на територията около болницата

Другият аспект на тази мярка е създаването на условия за развитие на селищната среда чрез градоустройствени дейности, съответстващи на развитието на територията и за поддържане устойчивостта на функциониращите в нея системи. В тази област проектите са:

- Разработване на дигитална карта и географска информационна база данни за подземната публичната инфраструктура на гр. Русе;

- Регулационен план на ДЗС;
- ПУП за гробищните паркове в гр. Мартен и селата Чревена вода, Сандрово, Семерджијево;
- ПУП за региона при входа/изхода от гр. Русе в направление София.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- НПО;
- Частни собственици;
- Русенски университет и други учебни заведения;
- Сдружение „Регионална енергийна агенция – Русе”.

Резултати:

- Реконструирана централна градска зона;
- Подобрена жизнена среда в кварталите;
- Улеснен достъп на лица с физически увреждания до публични сгради ;
- Благоустроени паркови зони;
- Създадени правила за взаимодействието на общината с гражданите за благоустрояване на селищната среда;
- Изработена стратегия за общинската жилищна политика;
- Изградени защитени жилища;
- Осигурена актуална планова основа за развитие на територията;
- Оптимизирано потребление на топлинна енергия и вода в жилищата, използвани за социални нужди.

Индикатори:

- Новонастанени в общински жилища – брой;
- Благоустроени обекти в кварталите – брой;
- Реконструкцията на централна градска част – степен на завършеност;
- Подновени тротоари – кв. метри;
- Нова или подменена паркова мебел – брой и/или обем на инвестираните средства;
- Рекултивирани и озеленени терени – кв. метри;
- Паспортизирани зелени площи – кв. метри;
- Реновирани водни съоръжения и участъци – брой, метри и/или обем на инвестираните средства;
- Осигуреност на населените места и селищните образувания с кадастрални карти или актуализирани кадастрални планове – брой;
- Осигуреност на територията с подробни устройствени планове (ПУП) – брой и процент от общия брой.

Източници на финансиране :

- Общински бюджет;
- Държавен бюджет;
- Банкови кредити;
- Частни инвеститори чрез публично-частно партньорство;
- Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство;
- ОП „Регионално развитие” 2007 - 2013;

- Проект «Красива България» на МТСП;
- Холдингов фонд „Джесика“;
- Българо-швейцарска програма;
- Други източници на финансиране.

Мярка 3 Инфраструктура за превенция и управление на кризисни ситуации

Тази мярка е насочена към комплексни действия – проучвания, проектиране, създаване на инфраструктура и/или закупуване на оборудване - за предпазване от наводнения и свличаща, ранно сигнализиране на кризи и своевременни действия при бедствия и аварии.

В мярката се предвиждат следните проекти:

- Осигуряване на проектна готовност за повдигане на нивата на ул. «Адмирал Рождественски»;
- Проектиране и изграждане на корекция на коритото на река Русенски Лом в участъка през град Русе – 3,2 км;
- Изграждане на аварийен склад за язовира при Николово.

Мярката се изпълнява от:

Община Русе

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Резултати:

- Изградена инфраструктура и подготвени проекти за бъдещи обекти, свързани с намаляване на щетите от бъдещи бедствия и аварии.

Индикатори:

- Корекция на коритото на р. Русенски Лом – 3,2 км;
- Проекти за нова инфраструктура за превенция на кризисни ситуации – брой.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Държавен бюджет
- Банков кредит

Мярка 4 Материално-техническо осигуряване на системите за обществен ред и сигурност

Тази мярка предвижда действия за изграждане и подобряване на инфраструктурата във връзка с осигуряване на обществения ред и безопасността в Русе, така че да се намалят произшествията и престъпните дейния.

Конкретните проекти по мярката са:

- Осигуряване и монтиране на камери за видео наблюдения на главните кръстовища в гр. Русе;
- Изграждане на подходяща инфраструктура и ограждения на гробищните паркове в общината.

Мярката се изпълнява от:
Община Русе

Резултати:

- Подобрена инфраструктура във връзка със сигурността на територията;
- Изградена система за по-ефективно управление на трафика на натоварените кръстовища;
- Намаляване на броя на произшествията и престъпленията.

Индикатори:

- Монтирани системи за видео наблюдение – брой и/или сума на инвестицията;
- Подновена или нова инфраструктура и ограждения на гробищни паркове – метри и/или сума на инвестицията.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет
- ОП «Транспорт» 2007 – 2013

Цел 2: Подобряване на условията за модерно и качествено образование, здравеопазване и социални услуги

Целта е насочена към подобряване на материалната база на учебните заведения, която да способства въвеждането на нови методи и програми за ефективно и модерно образование, което да отговаря на потребностите на пазара на труда и на концепцията за обучение през целия живот. Целта е насочена и към модернизацията на необходимата социална инфраструктура за осигуряване на по-високо ниво на здравето обслужване и социалното подпомагане.

Мярка 1 Модернизирание и доизграждане на материалната база на учебните заведения

Предвидените в тази мярка дейности обхващат реконструкция и ремонти на училищни и други учебни бази, доизграждането им и тяхното осъвременяване по начин, който обезпечава качествен образователен процес.

Мярката включва проекти за:

- Развитие на образователната инфраструктура с оглед осигуряване на здравословни и пълноценни условия за обучение
- Реновиране на материалната база на 7 общински училища
- Осигуряване на проектна готовност за реновиране на материално-техническата база в нови 5 общински училища
- Ремонт на материално-техническата база на СОУ «Христо Ботев»
- Осигуряване на проектна готовност за реновиране на детските градини
- Изграждане на нови детски заведения вкл. чрез публично-частно партньорство

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;

- НПО;
- Русенски университет и други учебни заведения.

Резултати:

- Създадени подходящи и здравословни условия за провеждане на образователни дейности.

Индикатори:

- Модернизирана или новоизградена учебна база – брой учебни заведения и/или сума на инвестициите.

Източници на финансиране:

- Държавен бюджет;
- Общински бюджет;
- Частни инвеститори;
- ОП «Регионално развитие» 2007 - 2013;
- Други източници за финансиране.
- Програма «Красива България»

Мярка 2 Модернизация на оборудването на учебните заведения

Развитието на технологичната база на учебните заведения е условие за високо ниво на образователния процес и въвеждане на европейските стандарти за обвързаността на обучението с пазара на труда и реализация на концепцията за обучение през целия живот.

Мярката обхваща проекти за :

- Оборудване и осъвременяване на учебната база, улесняваща въвеждането на нови методи на обучение.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- Учебни заведения;
- НПО.

Резултати:

- Създадени условия за прилагането на модерни методи на обучение и постигане на по-добри резултати в образователния процес;
- Създадени условия за по-голяма информираност на родителите за учебния процес ;
- Създадени условия за развитие на допълнителни форми на обучение.

Индикатори:

- Осъвременени учебни помещения – брой.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет
- Държавен бюджет
- Частни средства;

- Дарения

Мярка 3 Усъвършенстване и развитие на инфраструктурата за социално подпомагане

Мярката цели подобряване качеството на предлаганите социални услуги, разширяване на обхвата им, както и разширяване и подобряване на материалната база за предоставянето им. Конкретните проекти в тази мярка са:

- Проектна готовност за дневен център за възрастни хора;
- Осигуряване на устойчивост на съществуващите социални услуги и развитие на нови: приют за бездомни, центровете за социални услуги (дневни, рехабилитационни, консултативни), личен асистент и др.;
- Рехабилитация на дом “Приста”;
- Проектиране и изграждане на три нови центрове за настаняване от семеен тип;
- Увеличаване на капацитета на защитено жилище за възрастни с психични разстройства вследствие на зависимости;
- Осигуряване на устойчивост на защитени жилища за възрастни хора

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- Министерство на образованието, младежта и науката;
- НПО.

Резултати:

- Изградени нови социални центрове;
- Социалните услуги на територията на общината – по-разнообразни и с по-високо качество.

Индикатори:

- Нови социални услуги – брой и вид;
- Нови специализирани центрове – брой центрове, брой хора, които получават услугите.

Източници на финансиране:

- Държавен бюджет;
- Общински бюджет;
- ОП «Регионално развитие» 2007- 2013;
- ОП «Развитие на човешките ресурси» 2007 – 2013;
- Проект «Красива България» на Министерство на труда и социалната политика

Мярка 4 Усъвършенстване и развитие на здравната инфраструктура

Мярката цели развитие на такава инфраструктура, която да даде възможност за по-добро и качествено здравно обслужване. Проектите, обхванати от тази мярка, са:

- Подкрепа за реконструкция и оборудване на Комплексен онкологичен център – Русе ЕООД;

- Осигуряване на проектна готовност за ремонтване на детски ясли на територията на общината;
- Осъвременяване и оборудване на здравни заведения с апаратура и софтуерни продукти.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- Здравни заведения;
- НПО;
- Министерство на здравеопазването.

Резултати:

- Реновирана здравна база;
- Извършена подготовка за реконструкция на здравни заведения;
- Модернизирана техническа база на здравните заведения.

Индикатори:

- Модернизирани здравни заведения (сграден фонд и/или техника) – брой и/или сума на инвестициите;
- Степен на техническа осигуреност – процент.

Източници на финансиране:

- ОП «Регионално развитие» 2007 - 2013;
- Частни инвестиции;
- Общински бюджет.

Цел 3: Подобряване и доизграждане на инфраструктурата за бизнес, култура, туризъм и спорт

Тази цел обхваща инфраструктурата, която е съществено условие за подобряване на бизнес средата, съхранение на културното наследство и развитие на културните продукти, както и за привличане на туристи към общината. Целта включва и мерки насочени към оптимизиране на условията за спорт и отдих, за създаване на възможности за професионален и масов спорт.

Мярка 1 Изграждане на индустриални паркове

Мярката е насочена към създаването и разработването на индустриални паркове с оглед привличането на стратегически инвеститори, което включва и създаването на нова и подобряването на съществуващата бизнес-инфраструктура.

- Изграждане на обслужващ път от довеждащ път до логистичен парк, част от северен обходен път на индустриалния парк;
- Обособяване на западен парк Приста – разработка на ПУП.

Мярката се осъществява от:

- Община Русе

Резултати:

- Подобрена инфраструктура на индустриалния парк;
- Извършена подготовка за създаване на втори индустриален парк.

Индикатори:

- Степен на изграденост на индустриалните паркове – сума на инвестициите;
- Степен на проектна готовност – процент.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет

Мярка 2 Изграждане на базовата инфраструктура, възстановяване и ревитализация на обекти с културно и туристическо значение

Развитието на потенциала на общината за традиционен и/или алтернативен туризъм изисква наличието на инфраструктура, която да поеме туристопотока, както и възстановяването на обекти с културна значимост. Предвидените в тази мярка проекти са:

- Доизграждане на комплекс “Доходно здание”;
- Изграждане на книгохранилище на Регионална библиотека “Л.Каравелов” ;
- Ремонт и реконструкция на къщи-музеи;
- Ремонт на сградата на Русенската художествена галерия;
- Ремонт на сградата на Държавна опера – Русе;
- Ремонт на сградата на Зала Филхармония;
- Ремонт на сградата на Куклен театър – Русе;
- Изграждане, възстановяване, укрепване и реставрация на паметници и паметни плочи;
- Реконструкция и оборудване на сградите на Природонаучния музей и на Историческия музей, вкл. изграждане на експозиции; укрепване на сградата на Регионална библиотека «Л. Каравелов»;
- Ревитализация на емблематични русенски сгради в духа на старата русенска архитектура.

Мярката се осъществява от:

- Община Русе;
- Министерство на културата
- Частни инвеститори.

Резултати :

- Усвоени нови, алтернативни пространства за нуждите на културата;
- Увеличен капацитет на базовата инфраструктура;
- Създадени условия за развитие на алтернативен туризъм.

Индикатори:

- Реновирани обекти – брой и сума на инвестициите;
- Новооткрити обекти – брой, капацитет (където е приложимо), сума на инвестициите;

Източници на финансиране:

- Държавен бюджет;
- Общински бюджет;
- Частни инвестиции
- ОП „Регионално развитие” 2007-2013
- Банкови кредити

Мярка 3 Изграждане, реконструкция и модернизация на базата за спорт и отдих

Мярката е насочена към изграждането, рехабилитацията и модернизирането на физическата среда и материалната база за спорт и отдих. В мярката се включват следните конкретни проекти:

- Изграждане на комплекса с многофункционална спортна зала на бул. “Цар Освободител”;
- Модернизация на спортен комплекс «Локомотив»;
- Реконструкция и изкуствено покритие на писта и лекоатлетически сектор на градския стадион;
- Изграждане на спортни съоръжения и обслужваща сграда на територията на спортен комплекс „Дунав”;
- Реновиране на спортната зала и изграждане на спортни площадки в Русенския университет

Мярката се осъществява от

- Община Русе;
- Частни инвеститори;
- НПО, спортни клубове;
- Министерство на физическото възпитание и спорта;
- Русенски университет.

Резултати:

- Създадени по-добри условия за професионално спортно майсторство и масов спорт и отдих.

Индикатори:

- Обем на инвестиции – в лева;
- Степен на завършеност на обектите – процент;
- Капацитет на обектите – брой места, брой посетители;
- Новосъздадени работни места – брой;
- Посетители и ползватели – брой.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Държавен бюджет;
- Частни инвестиции;

- Програми за безвъзмездно подпомагане
- Министерство на физическото възпитание и спорта

Цел 4: Осигуряване на здравословна екологична среда и опазване на биоразнообразието

Целта отразява стремежът към въвеждане на ефективни системи за управление на отпадъците. Тя се насочва към гарантирането на екологичния баланс чрез действия за енергийна ефективност, възстановяване на разрушените терени и ограничаване на ерозионните процеси.

Мярка 1: Осигуряване на здравословна екологична среда и съвременно управление на водите и отпадъците

Мярката е съобразена с Програмата за управление на дейностите по отпадъците на Община Русе 2008-2015 г., приета от Общински съвет-Русе, като разглежда подобряването на организацията по разделяне, събиране и транспортиране на отпадъци, както и екологосъобразното им обезвреждане.

Основната цел на Програмата за управление на дейностите по отпадъците на община Русе е да допринесе за устойчивото развитие на общината в сферата на управлението на отпадъците чрез целенасочени действия по намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване на отговорностите на замърсителите и стимулиране на инвестициите за подпомагане дейностите, свързани с управление на отпадъците. Активното информирано участие на гражданите се разглежда като важна предпоставка за успешното реализиране на мярката.

В съответствие с горепосочената общинска програма за управление на дейностите по отпадъците тази мярка включва в обобщен вид:

- Въвеждане на системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци (излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми и др.)
- Изграждане на инсталация за предварително третиране на отпадъци преди депонирането им;
- Закриване и рекултивация на три депа за неопасни отпадъци в селата Сандрово и Басарбово, депото, обслужващо кварталите „Средна кула” и „Долапите”, както и старото депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Русе;
- Почистване на площи, замърсени с неопасни отпадъци;
- Реализиране на фирмени програми за управление на дейностите по отпадъците;
- Разработване и реализиране на програми за работа с обществеността и подрастващите по проблемите на здравословната екологична среда и управлението на отпадъците; информационни кампании и образователни програми, привличане на широката общественост към предлагане на решения.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- МОСВ и РИОСВ-Русе;

- Лица, с които Община Русе има сключени договори за третирането на отпадъци (събиране и транспортиране на отпадъци, обществена хигиена, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци);
- Лица, при чиято дейност се образуват отпадъци или такива, извършващи дейности по оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци;
- НПО;
- Учебни заведения.

Резултати:

- Устойчиво функциониране на регионална система за управление на отпадъците (състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци);
- Изградена и въведена в експлоатация инсталация за предварително третиране на отпадъци преди депонирането им;
- Увеличаване количеството на оползотворените отпадъци за сметка на намаляване количеството на депонираните такива;
- Въведени и ефективно функциониращи системи за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми и др
- Рекултивирани депа за отпадъци;
- Повишена публична осведоменост в тази сфера чрез програми за подрастващи, специалисти, широка общественост.

Индикатори:

- Разделно събрани масово разпространени отпадъци – отпадъци от опаковки, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми и др. – тон;
- Намалено количество биоразградими отпадъци, постъпили за депониране (увеличаване на количеството оползотворени биоразградими отпадъци) – процент;
- Рекултивирани депа за отпадъци – брой;
- Количество оползотворени строителни отпадъци – тон;
- Информационни и образователни програми – брой програми, брой участници.

Източници на финансиране:

- ПУДООС;
- Частни инвестиции;
- Общински бюджет;
- Оперативна програма „Околна среда” 2007-2013

Мярка 2 Въвеждане на системи за енергийна ефективност и дейности за регулиране на замърсяванията

Мярката обхваща действия за повишаване на енергийна ефективност на публични сгради, водещо до намаляване на емисиите на замърсители в атмосферния въздух. Предвидените дейности кореспондират на Програмата за намаляване на месиите и достигане на установените норми на вредни вещества в атмосферния въздух 2008 – 2015 година.

Конкретните намерения по тази мярка са:

- Повишаване на енергийната ефективност на сгради, собственост на различни частни и публични субекти;
- Реконструкция на парокотелна инсталация в МБАЛ – Русе;
- Реконструкция на отоплителната инсталация в Русенски университет;
- Програми за регулиране на замърсяванията;
- Изследване на възможностите за използване на биомасата за възобновяеми енергийни източници и изграждане на съоръжения.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- Частни и публични институции;
- Русенски университет;
- НПО

Резултати:

- Подобрени условия за работа в сгради, публична и частна собственост;
- Подобрено влияние върху околната среда и намален разход на енергия

Индикатори:

- Санирани сгради - брой;
- Реализирани проекти за енергийна ефективност – брой и сума на инвестициите;
- Намалено енергопотребление и свързаните с това вредни емисии – процент.
- Подобрена енергийна ефективност и потребление на вода – брой жилища, брой обитатели.

Източници на финансиране:

- ОП „Регионално развитие” 2007 - 2013;
- Държавен бюджет;
- Частни инвестиции
- Седма рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности 2007 – 2013

Мярка 3 Опазване на биоразнообразието и възстановяване на почви и нарушени терени

Мярката е насочена към устойчивото ползване на почвите и на природните терени като ценен ресурс, както и намаляване на вредите вследствие на природни процеси и явления и антропогенни фактори..

Действията по мярката кореспондират на Общинската програма за опазване на околната среда и на Общинската програма за лечебни растения. В обобщен вид те включват:

- Възстановяване на гори според изискванията на Лесоустройствения проект 2011 – 2021

По отношение на биологичното разнообразие конкретните проекти са:

- Опазването и ползването на лечебните растения и насърчаване създаването на масиви от култивирани билки;

- Дейности по инкорпориране на биоразнообразието в туристическия маркетинг на региона;
- Пресичане на браконьерството, подобряване състоянието на горите и увеличаване на дивечовото богатство;
- Планиране и реализиране на ландшафтно устройствени мерки.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе
- МОСВ и РИОСВ-Русе;
- Изпълнителна агенция за почвени ресурси при МЗХ;
- Министерство на земеделието и храните;
- Регионално управление на горите;
- Държавна дивечовъдна станция „Дунав“;
- НПО.

Резултати:

- Възстановени и залесени терени на територията на община Русе;
- Въведена нормативна основа за опазване на биоразнообразието на територията на общината;
- Ограничаване на браконьерството.

Индикатори:

- Залесени терени - дка;
- Възстановени терени - дка;
- Уплътнени полезащитни пояси – дка

Източници на финансиране:

- Собствени средства на предприятията;
- Държавен бюджет;
- ПУДООС;
- Финансиращи програми.

ПРИОРИТЕТ 2

Интегрирано развитие на транспортната инфраструктура; междурегионално и трансгранично сътрудничество

Приоритетът е насочен към устойчиво развитие на транспорта, модернизацията на транспортната инфраструктура и транспортните средства.

Той поставя акцент и върху трансграничното сътрудничество като се използват възможностите на региона за утвърждаването му като важен транспортен възел, в контекста на цялостната транспортна политика на ЕС.

Налага се и интегрирания подход в отчитането на практики и политики между видовете транспорт, секторните политики (например териториално и градоустройствено планиране, екология, икономическо развитие, социално включване, здраве и безопасност), обществени и частни институции, на ниво съответните власти и съответни такива.

Приоритетът е в съответствие с водещите инициативи на Стратегия 2020 на ЕС :

- „Индустиална политика за ерата на глобализацията”, имаща за цел да подобри бизнес средата, по-специално за МСП, както и да подкрепи развитието на силна и устойчива индустриална основа, позволяваща конкурентоспособност в световен план”;
- „Европейска платформа срещу бедността”, която има за цел социално и териториално сближаване.

Приоритет 2 кореспондира и на два от заложените четири основни приоритета в Стратегия на ЕС за региона на река Дунав:

- Създаване на връзки за региона на река Дунав;
- Укрепване на региона на река Дунав.

Приоритетът отговаря на основните приоритети поставени в Националната стратегия за околна среда 2009 – 2018 – сектор „Транспорт” и на Стратегията за развитие на транспортната система на РБългария до 2020 г. за изграждане на устойчива транспортна система, отговаряща на икономическите, социалните и екологичните потребности, която да е напълно интегрирана и конкурентоспособна.

Този приоритет съответства на Приоритет 2 „Подобряване управлението на природните ресурси и обезпечаване на устойчиво инфраструктурно развитие” на Актуализирания документ за изпълнение на областната стратегия за развитие на област Русе 2010 – 2013, конкретно по следните мерки:

- Мярка 2 „Осигуряване на по-добра транспортна свързаност чрез оптимизиране на пътната мрежа в областта”;
- Мярка 3 „Създаване на предпоставки за пълноценно използване на условията за развитие на мултимодален транспорт в региона и подкрепа на инициативите за развитие на услуги в сферата на логистиката”;
- Мярка 8 „Провеждане на ефективни и координирани политики по превенция на риска”;
- Мярка 9 „Ефективно управление на природните и културни ресурси в областта на насърчаване на инвестициите в туристическата инфраструктура и маркетинга на дестинациите в атракциите на региона”.

Цел 1: Развитие и модернизация на основната общинска пътна инфраструктура и транспортното обслужване на хора и товари

Целта обхваща набор от мерки, насочени към доразвиване и рехабилитация на уличната мрежа и на общинските пътища, осигуряващи вътрешнорегионални връзки, както и оптимизиране на уличното движение, повишаване на неговата безопасност и модернизирани на обществения транспорт.

Мярка 1 Развитие и модернизация на градската улична мрежа, подобряване на транспортната достъпност и безопасността на движение

Мярката е насочена към осигуряване на сигурен обществен транспорт, който допринася за гарантиране на еднаква възможност на гражданите при достигане на работните места, места за култура, отдих и забавления. В същото време се цели намаляване на неблагоприятното въздействие на транспортния трафик върху околната среда, както и към подобряване на условията за паркиране в интензивно посещаваните градски територии и обществени обекти.

Тук са включени следните проекти:

- Ремонт на уличната мрежа, тротоари и второстепенната мрежа;
- Ремонт на пътен възел “Сарая”;
- Проектиране на пробив към бул. “Родина”;
- Проучване на възможностите за обособяване на напречна улица между улиците « Майор Узунов» и «Независимост»;
- Проектиране на втори етап на бул. «Бозвели»;
- Доизграждане на подлеза до МГ «Баба Тонка»;
- Модернизация на уличното осветление;
- Проектиране на велоалеи;
- Развитие на интегриран градски транспорт
- Модернизация с цел обезопасяване и удълбочаване на лимана на Пристанище Русе – запад
- Изграждане на сграда за център на Речна информационна система (РИС център)

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- МРРБ;
- Изпълнителна агенция «Морска администрация»

Резултати:

- Централната градска част освободена от трафик;
- Подобрена транспортната достъпност между отделните части на града;
- Обезопасен трафик ;
- Създадени условия за паркиране.

Индикатори:

- Рехабилитирана градска улична мрежа - километри;
- Реконструирана градска улична мрежа - километри;
- Новоизградени съоръжения - брой;
- Инсталирани осветителни тела - брой;
- Намаление на ПТП - процент.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Държавен бюджет;
- ОП „Регионално развитие” 2007 – 2013
- Банкови кредити

Мярка 2 Рехабилитация и доразвиване на общинската пътна мрежа

Мярката е насочена към подобряване на транспортната свързаност и повишаване на достъпността между населените места в общината и общинския център чрез рехабилитация, реконструкцията и модернизация на селищната пътна мрежа:

Мярката включва следните дейности:

- Ремонт на улиците в селата;
- Ремонт на общинската пътна мрежа

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе

Резултати:

- Подобрена транспортната достъпност на селата в общината;
- Оптимизирана транспортната свързаност между града и селата;
- Създадени възможности за икономическо и социално развитие на селата от общината.

Индикатори:

- Рехабилитирана общинска пътна мрежа - километри;
- Положена маркировка – километри.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Държавен бюджет;
- Банкови кредити

Мярка 3 Интегриране на общинската пътна инфраструктура с европейските транспортни коридори

Мярката е в контекста на общоевропейската транспортна политика и развитието на паневропейската транспортна мрежа, както и оптимизирането на трафика по европейските транспортни коридори.

Тя предвижда:

- Реконструкция на бул. «Тутракан» и подобряване достъпността на Еврорегион Русе- Гюргево чрез трансевропейски транспортен коридор № 9.

Мярката се изпълнява от:

- Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- Община Русе;
- ИА “Пътища”.

Резултати:

- Градската част освободена от транзитен тежкотоварен трафик;
- Увеличен потока от транзитни товари по коридор 9;
- Русе - важен европейски транспортен възел.

Индикатори:

- Реконструирана и новоизградена пътна мрежа - километри

Източници на финансиране:

- Държавен бюджет;
- Общински бюджет;
- Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007 – 2013

Мярка 4 Реконструкция и оптимизиране на обществения транспорт

Мярката цели оптимизиране на трафика и организацията на обществения транспорт, което ще доведе до повишаване на ефективността му.

Мярката предвижда следните дейности:

- Изграждане на спиркови заслони в селищата на общината

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе

Резултати:

- Подобрени условия за пътуващите;

Индикатори:

- Реконструирани спирки - брой

Източници на финансиране :

- Общински бюджет;
- Частни инвестиции.

Цел 2: Развитие на междурегионалното и трансгранично сътрудничество и установяване и поддържане на международни партньорства

Тази цел е в съответствие с четвъртата основна цел на Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2005-2015 година – «Териториално развитие и сътрудничество», по –конкретно с инициране на действия за извличане на ползи от териториалното сътрудничество, основано на съвместни проекти за местно развитие в рамките на трансграничното сътрудничество, междурегионалното и транснационалното сътрудничество.

Трансграничното сътрудничество е ключов ресурс за развитие на Община Русе за това се разглежда като среда, която благоприятства развитието на инфраструктурата, телекомуникациите, културата и медиите, образованието и квалификацията, заетостта и др.

Мярка 1 Осъществяване на интензивно трансгранично сътрудничество в рамките на Еврорегион Русе – Гюргево

Мярката обхваща реализацията на трансгранични инициативи , подобряващи съвместната работа и партньорството между администрациите на Община Русе и Община Гюргево, насочени към интегрирани решения за устройствено планиране, развитие на транспортната инфраструктура и антикризисна политика. Мярката включва следните проекти:

- Подобряване капацитета на публичните администрации в Еврорегион Русе и Гюргево за по-добро съвместно управление на риска, превенцията и опазването на околната среда;
- Осигуряване на интегрирани възможности за управление в Еврорегиона Русе – Гюргево посредством генерално планиране;

- Управление на пътищата в трансграничния регион Гюргево - Русе

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- Община Гюргево

Резултати:

- Балансирано и планирано развитие на територията на еврорегиона

Индикатори :

- Реализирани съвместни проекти - брой;
- Реализирани други съвместни инициативи - брой;
- Размер на привлечените средства от реализирани проекти – хил. лв.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007 -2013

Мярка 2: Работа в трансгранични/междурегионални партньорски мрежи

Мярката цели да се стимулира трансграничното/междурегионалното сътрудничество между общини и организации от ЕС за реализацията на съвместни проекти и инициативи. Тя включва и тематиката за побратимяването между градове, което допринася за укрепване на взаимното познаване и разбиране между гражданите от различни държави.

Мярката включва следните конкретни проекти

- Осъществяване на партньорства и работа в мрежи в различни сфери на регионалното развитие (социални проблеми, култура, екология, икономика, образование и др.)
- Устойчивост на взаимоотношенията с побратимените градове – Сент Уан (Франция), Биелина (Босна и Херцеговина), Волгоград (Русия), Гюргево (Румъния), Уибуда - Будапеща (Унгария), Симферопол (Украйна), Перистерия (Гърция), Трогир (Хърватия)

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе и чуждестранни общини;
- Български и чуждестранни НПО;
- Русенски университет и други учебни заведения

Резултати:

- Повишен капацитетът на Община Русе и организациите от общината за осъществяване на мащабни международни проекти;
- Засилени междурегионалните връзки с оглед на пренасяне на добри практики

Индикатори:

- Осъществени международни партньорства - брой;
- Разработени международни проекти - брой;

- Размер на привлечените финансови ресурси по реализацията на проектите- хил. лв.

Източници на финансиране :

- Програма на ЕС „Европа на гражданите” 2007 - 2013;
- Програма "Югоизточна Европа" 2007-2013 г.;
- Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007-2013
- Черноморски тръст за регионално сътрудничество;
- Други донорски програми.

ПРИОРИТЕТ 3

Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и качеството на живот

Приоритет 3 акцентира върху развитие на капацитета на Община Русе за подобряване на икономическото бъдеще и качеството на живот на всички граждани на територията на общината. Това е процес, чрез който партньорите от обществения, частния и неправителствения сектор работят колективно и координирано за подобряване на условията за икономически растеж и създаване на работни места.

Този приоритет е насочен към следните важни аспекти на регионалното развитие:

- Провеждане на проактивна икономическа политика на Община Русе;
- Маркетинг на местното икономическо развитие;
- Предоставяне на благоприятна среда за инвеститорите;
- Подпомагане на иновациите и МСП;
- Подпомагане за достигане на европейски стандарти от местните икономически субекти;
- Стимулиране на сътрудничеството между академичните среди и икономическите субекти

Приоритетът кореспондира на всички водещи европейски инициативи за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, заложен в Стратегия 2020 на ЕС:

- „Индустриална политика за ерата на глобализацията”, имаща за цел да подобри бизнес средата, по-специално за малки и средни предприятия, както и да подкрепи развитието на силна и устойчива индустриална основа, позволяваща конкурентоспособност в световен план;
- „Съюз на иновации”, имаща за цел да подобри рамковите условия и достъпа до финансиране на научни изследвания и иновации, за да заздрави иновационната верига и да увеличи значително инвестициите в целия Съюз;
- „Програма в областта на цифровите технологии за Европа”, имаща за цел да ускори разпространението на високоскоростен достъп до Интернет и да извлече ползите от единен цифров пазар за домакинствата и фирмите;
- „Младежта в действие”, имаща за цел да подобри резултатите на образователните системи и да засили международната привлекателност на висшето образование в Европа;
- „Програма за нови умения и работни места”, имаща за цел да модернизира пазарите на труда, като улесни трудовата мобилност и развитието на умения

през целия живот с цел да повиши участието в трудовия живот и да постигне по-добро съгласуване между предлагането и търсенето на труд;

- „Европа за ефективно използване на ресурсите”, имаща за цел да спомогне за премахване на връзката между икономически растеж и озползването на ресурсите, като понижи емисиите на въглерод в нашата икономика, увеличи използването на ВЕИ и др.
- „Европейска платформа срещу бедността”, имаща за цел да гарантира териториално и регионално сближаване, така че ползите от растежа и работните места да са широко споделени и хората, живеещи в условията на бедност и социално изключване, да имат възможност да живеят достоен живот и да представляват активна част от обществото.

Приоритет 3 съответства на три основни приоритета от Стратегията ЕС за региона на река Дунав:

- Постигане на благосъстояние в региона на река Дунав: за развитие на обществото на знанието чрез научноизследователски, образователни и информационни технологии; за оказване на подкрепа за конкурентоспособността на предприятията, включително развитието на клъстери; за инвестиране в хора и умения;
- Създаване на връзки в региона на река Дунав за насърчаване на дейностите в областта на културата и туризма и преките контакти между хората;
- Опазване на околната среда в региона на река Дунав: за опазване на биологичното разнообразие, ландшафтните и качеството на въздуха и почвите; за управление на рисковете за околната среда и др.

Този приоритет отговаря и на заложените цели в Националната стратегия за регионално развитие 2005- 2015г.; Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма 2009-2013г.; Национална стратегия за детето 2008- 2018г.; Национална стратегия за младежта 2010- 2020г.; Национална стратегия за учене през целия живот 2008 – 2013г.

Приоритетът съответства на Приоритет 1 „Създаване на предпоставки за развитие на човешките ресурси в региона посредством по-ефективни инвестиции в социалния капитал” и Приоритет 3 „Устойчиво подобряване на бизнес средата и инвестиционния климат в региона” на Актуализирания документ за изпълнение на областната стратегия за развитие на Област Русе 2010- 2013 г.

Цел 1: Подкрепа за икономиката и привличане, задържане и разширяване на високотехнологични инвестиции в местната индустрия

Целта обхваща мерки за подобряване на бизнес и инвестиционния климат в Община Русе.

Ролята на Общината и на организациите в подкрепа на бизнеса е да създадат благоприятна среда за привличане на инвестиции в местната икономика, да подпомогнат формирането и изявяването на конкурентните предимства на местната икономика.

Мярка 1 Създаване на благоприятна бизнес среда и развитие на стратегически услуги, ИКТ и насърчаване развитието на високотехнологични МСП

Реализирането на мярката включва изпълнението на следните основни дейности:

- Създаване на нови, иновативни МСП;
- Бизнес инвестиции

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- Русенски университет;
- НПО;
- Браншови организации;
- Бизнес център за подпомагане на малките и средни предприятия;
- Частни предприемачи.

Резултати :

- Създадени възможности за развитие на иновации
- Привлечени инвеститори и инвестиции
- Създадени нови работни места

Индикатори:

- Брой МСП - 12
- Брой новосъздадени работни места в МСП - 100
- Инвестиции – хил. лв.
- Инвеститори - брой

Източници на финансиране:

- ОП „ Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007 - 2013;
- Седма рамкова програма на Европейския съюз за научни изследвания, технологично развитие и демонстрационни дейности 2007 – 2013;
- СИР;
- Оперативна програма за междурегионално сътрудничество «Интеррег IVС»;
- Регионални фондове;
- Частни инвестиции

Мярка 2 Маркетинг на местното икономическо развитие

Мярката е насочена към реализиране на общински политики за устойчиво развитие на инвеститорския интерес и МСП, за поощряване развитието на ПЧП като успешна практика между частните субекти и местните власти за извършване на дейности от обществен интерес.

Дейностите включват популяризиране на възможностите на местната икономика, както и осигуряване на информация за инвеститорите в хода на техните проекти.

Реализирането на мярката включва:

- Изработване на промоционални материали, организиране на ПР събития, рекламни дейности, участия в изложения и др. в подкрепа на местната икономика

Мярката се изпълнява от :

- Община Русе;
- НПО;
- Търговски камари;
- Браншови съюзи;
- Фирми

Резултати :

- Промотиран икономическият потенциал на общината;
- Реализирани публично-частни партньорства;

Индикатори:

- Разработени и разпространени промоционални материали- брой;
- Участия в изложения, панаири и други- брой;
- Проведени промоционни инициативи- брой.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Донорски програми;
- Частни средства

Мярка 3 Подкрепа на МСП за въвеждане на европейски изисквания и стандарти за успешно интегриране на единния европейски пазар

Във връзка с интеграцията на България в Европейския съюз и засилващия се конкурентен натиск отвън, все по-актуален става въпросът за въвеждане на различни стандарти за качество вече и от по-малките фирми, както и по отношение изпълнението на законовите изисквания, свързани с хармонизацията на българското законодателство с това на Общността. За фирмите от сектори като хранително-вкусовата промишленост, производството на строителни материали и машиностроенето съобразяването с европейските директиви е въпрос на оцеляване след 2007 г. и изтичането на договорените гратисни периоди.

В общия случай достигането на стандартите изисква допълнителни ресурси, с които МСП не разполагат. В този смисъл мярката е насочена към предоставяне на подкрепа за малки и средни фирми, с цел въвеждане на системи за управление на качеството и задължителните за работа на единния европейски пазар изисквания, с които българското законодателство е вече почти изцяло хармонизирано.

Реализирането на мярката включва изпълнението на следните основни дейности:

- Консултиране за въвеждане на стандарти за качество от типа ISO и подкрепа за сертификация

- Въвеждане на задължителни стандарти и покриване изискванията на европейското законодателство в конкретни браншове - хранително-вкусовата промишленост (въвеждане на HACCP), строителството и производството на материали за строителството, машиностроенето, електротехниката и др.;
- Консултации и техническа помощ за закупуване на оборудване, ремонт на помещения и други дейности в изпълнение на законовите изисквания
- Създаване на център за информиране на потенциални бенифициенти, подпомагане на мениджмънта на проекти.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- НПО;
- Камари;

Резултати:

- Информационно подпомагане на МСП за стандартизиране;
- Въведени системи за управление на качеството в голям брой МСП;
- По-добро взаимодействие между местния бизнес и публичните администрации;
- По-добра информираност на потенциалните бенифициенти за възможности за финансиране със средства от европейски фондове;

Индикатори:

- Брой фирми, регистрирани по ISO, HACCP и др.- минимум 50
- Брой информирани – минимум 2400

Източници на финансиране:

- ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007 - 2013
- Частни средства;
- Регионални фондове

Мярка 4 Създаване и развитие на местни и регионални клъстърни

За подкрепа и стимулиране икономическото развитие на общината е необходимо фокусиране на усилията и рационално използване на ресурсите, чрез прилагане на клъстърния подход в развитието на местната икономика. Моделът на клъстърите е доказал предимствата си в световната и европейска икономическа практика. Обединяването на фирми от една индустрия, сфера на услуги и/или технологично свързани производства е функционалният отговор на новата динамична социално-икономическа среда.

Освен по инициатива на самите компании, създаването на клъстърни може да бъде (и често такъв е случаят в европейската практика) осъществено и с активното участие на държавни институции и/или местната власт. Целенасоченото развитие на местни индустриални клъстърни изисква извършването на предварителен задълбочен анализ, проектиране на клъстърна и създаване на подходящи условия и инфраструктура, където участието и ангажирането на общината има ключово значение за успеха. В този смисъл ръководството на Общината, съвместно с местните бизнес структури и в координация с националните и регионални органи може и трябва да предприеме активни мерки за пилотно прилагане на този модел на територията на общината.

Реализирането на мярката включва изпълнението на следните основни дейности:

- Проучване възможността за създаване на технологични клъстърни;
- Институционално изграждане на клъстърите – организация, регистрация, закупуване на оборудване, обучение на персонал и т.н.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- Русенски университет;
- НПО;
- Търговски камари;
- Браншови съюзи;
- Фирми.

Резултати:

- Предлагање на по-комплексен и по-високо преработен краен продукт на база на коопериране и специализация на МСП;
- Постигане на висока степен на конкурентоспособност на местната индустрия;
- Усъвършенстване на системите за управление на риска в условията на коопериране на МСП и изграждането на клъстери;
- Висока степен на адаптивност към европейските изисквания и въвеждане на иновация

Индикатори:

- Брой новосъздадени (институционално изградени) клъстърни структури - 2
- Брой фирми, обединени в клъстърни - 50
- Увеличен годишен оборот на фирмите, обединени в клъстърни - 10 млн. лева

Източници на финансиране:

- ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007 - 2013
- Частни средства

Цел 2: Подобряване на ефективността на селскостопанското производство и развитие на конкурентоспособни стопанства и преработвателни предприятия на основата на опазване на природните ресурси и подобрена природна среда

В рамките на тази цел се предвиждат мерки насочени към развитието на съставните села на община Русе. Това са малки населени места с доскорошни сравнително добри постижения и традиции в селското стопанство. Адресират се промени в областта на реструктуриране на сектора, чрез подпомагане на земеделските стопани за адаптиране на производството и продукцията си към строгите изисквания на ЕС и развиване на производства, добавящи стойност към земеделския продукт. Предвидени са и действия, насочени към опазване и възстановяване на биоразнообразието, защитата на почвите от ерозия и деградация, насърчаване на еко-планирането и опазване на ценни местообитания и характеристики на ландшафта.

Мярка 1: Подкрепа за земеделските производители и собственици на земя за прилагане на европейските стандарти

Мярката включва:

- Информирание и консултации на земеделските производители за механизмите и пазарните режими на общата селскостопанска политика на ЕС;
- Повишаване на квалификацията на човешките ресурси в аграрния сектор, използвайки наличния научен потенциал;
- Улесняване достъпа на производители и преработватели на селскостопанска продукция до пазара;
- Подкрепа на млади фермери за получаване на директна финансова помощ за развитие на своя бизнес чрез съдействие при изготвяне на бизнес планове и проекти за кандидатстване за финансиране по национални програми и Програмата за развитие на селските райони;
- Уедряване земеделските земи от общинския поземлен фонд чрез: закупуване на земя, провеждане на доброволна комасация със земи на граждани граничещи с общинските;
- Предоставяне на пасища и мери публична общинска собственост на животновъди с регистрирани животновъдни обекти.

Мярката се изпълнява от:

- Областна служба по земеделие;
- Нестопански организации, браншови организации и съюзи;
- Фирми;
- Община Русе;
- Земеделски производители

Резултати:

- Повишен капацитет на земеделските производители;
- Повишен достъп на земеделските производители до инвестиционни и финансови инструменти;
- Подобен достъп на производители и преработватели на селскостопанска продукция до пазара;
- Уедрени земеделски земи, позволяващи по-ефективно управление;

Индикатори

- Предоставени консултации - брой;
- Производители, получили финансиране - брой;
- Количество уедрени земеделски земи – дка.

Източници на финансиране:

- Програма за развитие на селските райони 2007 - 2013;
- Общински бюджет ;
- Частни източници.

Мярка 2: Преструктуриране и създаване на модерни стопанства и преработвателни предприятия

В мярката са включени:

- Модернизация на материално-техническата база според европейските стандарти – включително нов зърнен терминал на пристанище Русе изток;
- Насърчаване на бизнеса за изграждане на МСП за преработка на продукцията;
- Възстановяване на поливните площи и ремонтване на обслужващите ги съоръжения чрез реструктуриране на собствеността върху хидромелиоративните съоръжения;
- Насърчаване на екологичното земеделие и зеленчукопроизводство;
- Стимулиране на използването на нови технологии .

Мярката се изпълнява от:

- Научни институти;
- Областна служба по земеделие;
- Нестопански организации, браншови организации и съюзи;
- Фирми;
- Община Русе;
- Земеделски производители.

Резултати:

- Подобрени условия за развитието на нови продукти и за въвеждане на нови технологии;
- Модернизирана МТБ на стопанствата и предприятията;
- Повишен капацитет на земеделските стопани за прилагане на нови технологии.

Индикатори:

- Нови продукти в резултат на внедрени иновации- брой;
- Предприятия и стопанства според европейските стандарти – брой.

Източници на финансиране:

- Оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” 2007 - 2013;
- Програма за развитие на селските райони 2007 - 2013;
- Програма „Сътрудничество” на Седма рамкова програма на ЕС;
- Частни източници;
- Банкови кредити.

Цел 3: Развитие на човешките ресурси и прилагане на европейските стандарти в образованието

Целта отговаря на разбирането, че липсата на заетост е поради икономическа криза и структурните реформи, които не са изцяло компенсирани със разкриване на работни места. В поредицата причини изпъква и липсата на квалификация, която да отговаря на изискванията на пазара на труда. Целта съответства и на концепцията, че равнопоставеност на пазара на труда е необходима, но в сегашната ситуация тя може да бъде постигната единствено чрез прилагане на временни насърчителни мерки за

групата в неравнопоставено положение на пазара на труда – т.е. дейности за изравняване на достъпа до заетост.

Мярка 1 Стимулиране на заетостта

Мярката цели намаляване нивото на безработица като цяло, като се увеличи пригодността за заетост и се стимулира предприемачеството. Акцент в мярката са младите хора, дългосрочно безработните и групите в неравностойно положение.

Реализирането на мярката включва изпълнението на следните основни дейности:

- Инициативи за предоставяне на услуги, водещи до заетост – информация и консултация, подготовка и помощ за търсене на работа, посредничество, стажантски програми;
- Инициативи за стимулиране на предприемачи, които наемат хора от целевата група на мярката;
- Инициативи за стартиране на собствен бизнес;
- Инициативи за мотивация и повишаване общото ниво на грамотност
- Инициативи за временна заетост

Мярката се изпълнява от:

- Регионална служба по заетостта;
- Бюро по труда;
- Министерство на труда и социалната политика;
- Нестопански организации;
- Центрове за професионално обучение;
- Фирми;
- Община Русе.

Резултати:

- Намалена безработицата на територията на община Русе;
- Създадени условия за интеграция и реализация на рисковите групи и трайно безработните.

Индикатори:

- Консултации – брой;
- Реализирани преквалификационни програми- брой;
- Стажантски програми- брой;
- Преквалифицирани- брой;
- Стажанти – брой;
- Намаляване на безработицата по групи, по възраст и по сектори- процент;
- Новоразкрити работни места- брой.

Източници на финансиране:

- Държавен бюджет;
- Оперативна програма «Развитие на човешките ресурси» 2007 – 2013 г.
- Частни фирми;
- Община - Русе;
- Донорски програми (Фондация «Америка за България», Фондация «Лале» и др.)

Мярка 2 Подобряване на образователната система, развитие на обучителните форми

Мярката включва дейности насочени към: стимулиране професионалната квалификация на заетите в икономиката чрез подкрепа на предприемачите, които се стремят да поддържат и развиват уменията на фирмения персонал и мениджмънта; разнообразяване и осъвременяване на обучителните методи в основните и средните училища и в центровете за извънкласна дейност; въвеждане на интерактивни и дистанционни нови и допълващи методи на обучение.

Мярката обхваща следните дейности:

- Инициативи за получаване на нова или допълнителна квалификация;
- Стимулиране на учебните заведения в Община Русе за участие в европейски образователни програми;
- Разработване и прилагане на стратегически документи за развитие на образованието в общината;
- Дейности, развиващи уменията на подрастващите в сферата на науката и изкуствата.

Мярката се изпълнява от:

- Нестопански организации;
- Центрове за професионално обучение;
- Фирми;
- Община Русе;
- Учебни заведения.

Резултати:

- Създадени условия за преквалификация и допълнителна квалификация на заетите;
- Осъвременени учебни програми според изискванията на пазара на труда;
- Въведени нови обучителни методи за ученици и за възрастни;
- Повишено качеството на професионалното образование.

Индикатори:

- Реализирани програми за извънкласна дейност - брой;
- Реализирани програми за повишаване на квалификацията - брой;
- Въведени допълнителни избираеми програми, даващи професионални умения - брой;
- Проведени обучителни модули - брой;
- Работници повишили квалификацията си - брой;
- Ученици, участвали в новите форми на извънкласна дейност – брой
- Стипендии на даровити деца - брой

Източници на финансиране:

- Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2007 – 2013;
- Програми на ЕС – „Леонардо да Винчи”, „Еразъм”, „Сократ II”, „Коменски”, „Минерва”;
- Частни средства;
- Общински бюджет;

- Държавен бюджет;
- Донорски програми.

Мярка 3 Развитие на превантивни програми за подрастващи и рискови групи, осигуряване на равен достъп

Тази мярка обхваща проекти в областта на здравеопазването като здравно образование, превенция на ХИВ и СПИН, превантивни дейности към ограничаване употребата на наркотични вещества, както и проекти, свързани с развитието на практически умения за социализация и активна реализация в гражданското общество.

Мярката предвижда и разработване на стратегически документи, целящи подобряване на качеството на предлаганите здравни услуги и привантивни програми.

Включват се и програми за:

- Превенция на ХИВ и СПИН и половопредавани болести;
- Превантивни дейности за борба със зависимостите и ограничаване на рисковото поведение;
- Превантивни здравни програми;
- Превантивни програми за безопасност, обществен ред и сигурност;
- Програми за изграждане на комуникационни и социални умения у подрастващите за по-добра социализация и професионална реализация;
- Програми за борба с домашното насилие и превенция на трафик;
- Превенция и профилактика на гръбначни изкривявания на деца от I – IV клас;
- Профилактични прегледи на спортуващи деца и ученици;
- Програма „Асистирана репродукция“;
- Програма за ромско включване.

Мярката се изпълнява от:

- Община – Русе;
- Нестопански организации;
- ПИЦ;
- Център за психично здраве;
- БЧК
- РЗИ
- Учебни заведения

Резултати:

- Формирани устойчиви нагласи и умения за живот на подрастващите;
- Ограничен рискът и криминогенните фактори;
- Увеличен броят на извънкласните и извънучилищни дейности;
- Подобро здравословно състояние на децата и младежите в риск.

Индикатори:

- Реализирани превантивни програми - брой;
- Обхванати деца и младежи - брой;
- Достигнати представители на рискови групи - брой;
- Инициативи, реализирани по плана за действие по “Десетилетие на ромското включване» - брой;

- Размер на изразходваните средствата за реализираните превантивни програми – хил. лв;
- Одобрени двойки ин витро - брой.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Държавен бюджет;
- Донорски програми;
- Министерство на правосъдието;
- Глобален фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария.

Цел 4: Развитие на културата, разширяване на туристическото предлагане и осигуряване на възможности за пълноценен отдих

Съгласно дефиницията, приета от държавите членки на Европейския съюз, културата включва всички “стоки” и услуги в областите културно наследство, изпълнителски изкуства, библиотеки и книгоиздаване както и културни индустрии.

При формулиране на мерките за развитието на културния процес се приемат принципи в развитието на съвременното общество като конкурентност и многообразие, партньорство и диалогичност, ефективност и устойчивост, децентрализация и равнопоставеност на достъпа до обществените ресурси.

Тази цел обхваща мерки насочени както към ревитализация на цялостната културна среда, така и към създаването на условия за отдих и превръщането на общината не само в подходящо място за инвестиции, но и в приятно място за живеене.

Мярка 1: Развитие и ревитализиране на културната среда

Формулирането на подобна мярка произтича основно от необходимостта да бъдат поставени на фокус и решавани методично и последователно ключови за съвременната култура въпроси като проблема със съхранението и устойчивото развитие на традиционните културни ценности и наследство, финансирането на културата, автономното управление на културните дейности, повишаване административния и управленски капацитет на културните организации, активното използване на т.н. пазарни инструменти за пълноценно развитие на културния процес, отвореност и активно маркетингово поведение на сектора, плурализирането на културния процес и стимулиране на творчеството и културното многообразие, създаване на условия за развитие на културния туризъм и културното предприемачество като инструмент за реално стимулиране на пазара на заетостта, изграждане на широки партньорски мрежи.

Прилагането на мярката предвижда реализацията на следните проекти:

- Подготовка на кандидатурата на град Русе за Европейска столица на културата през 2019 година;
- Доизграждане капацитета на Регионална библиотека “Л.Каравелов” като информационен център - част от националната библиотечна информационна система;
- Дейности, свързани с програмата «Глобални библиотеки» на Министерството на културата и ПРООН, финансирана от Фондацията «Бил и Мелинда Гейтс»;

- Стимулиране развитието и дейността на държавните културни институти, функциониращи на територията на Община Русе: Държавна опера – Русе, Драматичен театър „Сава Огнянов”, Куклен театър – Русе;
- Археологическо проучване на римска крепост “Сексагинта Приста” и консервация на архитектурните останки;
- Археологическо проучване на Русенска селищна могила и селищна могила Кошарна;
- Проучване и съхраняване на нематериалното културно наследство;
- Национална научна конференция “Пролетни четения”;
- Международна научна конференция ”Арнаудови четения” в чест на акад. М. Арнаудов;
- Мобилна колекция "Русенски сюжети - един век";
- Джаз клуб “Русе” – проект на Клуба на дейците на културата;
- “Европейското кино” – кинолектория на Клуб на дейците на културата;
- Комплектоване на инструментариума на Общинския духов оркестър;
- Трансграничен проект «Духът на Дунава» 2 ;
- Международен проект «АБВ на книгата», РХГ съвместно с РБ «Любен Каравелов» ;
- Международен фестивал „Мартенски музикални дни”;
- Международен театрален фестивал „Театрален пристан на голямата река”
- Национална джаз среща;
- Международен фолклорен фестивал “Златната гъдулка”;
- Международно биенале на миниатюрата;
- Международен медиен фестивал “Българската Европа”;
- Международен фестивал на алтернативното кино;
- Международен фестивал “BluezzFest”;
- Национална литературна награда “Елиас Канети”;
- Национален ученически театрален фестивал “Кл. Михайлов”;
- Детски фестивал на изкуствата;
- Ореп Air фестивал;
- Лятна сцена “Сексагинта приста”;
- Есенен салон на изкуствата;
- Коледно-новогодишен фестивал;
- Програма за подкрепа на художествени проекти /Фонд “Култура”/;
- Програма “Национални празници, чествания и годишнини”
- Програма “Читалища”;
- Фестивал на иновативните културни събития;
- Създаване на общинска структура „Фестивален център – Русе”;
- Международен конкурс за екслибриси.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе,
- Културни институти;
- НПО;
- Читалища;
- Частните предприемачи в сферата на културата
- Министерство на културата;
- Учебни заведения

Резултати:

- Устойчивост в развитието на институтите за култура и превръщането им в съвременни общокултурни центрове;
- Съхранени и развити културно-историческото наследство и традиционната култура ;
- Устойчиви модели за автономно управление на културните дейности;
- Повишен капацитета на читалищата като съвременни културни организации,
- Подкрепени и стимулирани творчеството и личната гражданска инициатива в областта на културата;
- Подкрепено изкуството, създадено от и за деца;
- Стимулирано любителското изкуство;
- Повишено равнището на технологична обезпеченост, оборудване и капацитет на сектора;
- Стимулирано публично-частното партньорство в сферата на културата;
- Повишен капацитет на творци и специалисти в областта на културата и оптимизирана системата за квалификация на човешкия ресурс;
- Оптимизирана системата за управление на финансовите ресурси.

Индикатори:

- Реализирани местни културни проекти- брой;
- Автономни дейности и структури в сферата на културата- брой;
- Реализирани обучителни курсове и семинари на работещите в сектора - брой;
- Реализирани археологически и научни изследвания и проучвания на нематериалното културно наследство - брой;
- Адаптирани за култура градски пространства, зали, терени и културно-исторически обекти - брой;
- Реализирани международни проекти и инициативи - брой;
- Реализирани партньорства по международни и национални програми - брой;
- Партньорски проекти на общината с НПО и частния предприемачески сектор - брой;
- Повишено потребителско търсене на културния продукт - процент;
- Размер на привлечените финансови ресурси за културни проекти – хил. лв.;
- Реализирани постановки - брой;
- Реализирани изложби – брой.

Източници на финансиране:

- Оперативна програма „Регионално развитие” 2007 – 2013;
- Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007 – 2013
- Министерство на културата;
- Държавен бюджет;
- Общински бюджет;
- Частни фирми;
- Други донорски програми.

Мярка 2 Маркетинг на културния продукт и развитие на интегриран туристически продукт

Настоящата мярка илюстрира, от една страна, виждането за съхранението и развитието на културното наследство на общината и от друга, създаването на условия за развитието на съвременните продукти на културата. Интегрирането на културния календар на общината с туристическите продукти ще допринесе за развитие на устойчив туризъм и ще осигури допълнителни средства за развитие на културата.

Прилагането на мярката предвижда реализацията на следните проекти:

- Мониторинг на сектора чрез периодични маркетингови проучвания и координация на дейностите и културните администрации;
- Подготовка за проучване на туристическия потенциал на Община Русе;
- Картографиране на творческите индустрии ;
- Туристическо изложение “Уикенд туризъм”;
- Русенски карнавал;
- Информационен гид «Сезони»;
- Функциониране и разширяване на обхвата на туристически видео информационен канал;
- Специализирани детски и младежки образователни програми;
- Издаване на годишно известие на Регионален исторически музей – сборник с научни изследвания върху регионалната история;
- Изграждане на web портал за русенската култура;
- Издаване на списание за литература, изкуство и култура;
- Създаване на медийни продукти за реклама и промоция на културния продукт, в т.ч. и за нуждите на туристическата индустрия съвместно със съседни на Община Русе общини;
- Дигитализиране на културното наследство на Русе;
- Участия в международни туристически борси;
- Проучване и разработване на туристическата дестинация Русе – Букурещ за целите на културния и фестивален туризъм (при наличие на целево финансиране);
- Издаване на книга „Истории нарисувани с думи от русенските художници”;
- Каталог "Графика и скулптура на Русенска художествена галерия";
- Доизграждане и промотиране на българо-румънски информационен сайт.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе,
- НПО,
- Частни предприемачи;
- Медии;
- Институти за култура;
- Туроператорски фирми.

Резултати:

- Ефективно промотиране на културните продукти;
- Утвърдена позицията на Русе като културно средище;
- Развит културен и конферентен туризъм;

- Повишена информираността за културно-историческото наследство и забелжителности на община Русе;
- Създадена съвременна информационна база данни в областта на културата.

Индикатори:

- Реализирани маркетингови проучвания - брой;
- Специализирани програми за работа с детската и младежка аудитория- брой;
- Издадени електронни бюлетини в он-лайн режим - брой;
- Проекти за експорт на русенски културен продукт в страната и чужбина - брой;
- Медийни продукти за представяне на русенската култура и русенското културно наследство - брой;
- Специализирани научни издания - брой;
- Издадени рекламно-информационни материали – брошури, каталози и пр.- брой;
- Издадени списания за изкуство и култура - брой;
- Туристически изложения - брой;
- Нови маркетингови инициативи и разработени схеми за промоция на интегриран туристически продукт - брой;
- Промоцирани туристически маршрути и съпътстващи културни продукти и услуги от туристическия център - брой;
- Реализирани културни проекти като част от туристическото предлагане - брой;
- Реализирани туристически програми - брой;
- Организирани конференции, фестивали, изложения и др. - брой;
- Увеличение на туристопотока вследствие на маркетинговите и промоционални програми - процент;
- Увеличение на средния престой на туристи в града - процент;
- Участия в туристически изложения и борси – брой.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Държавен бюджет;
- Европейски програми;
- Частни средства;
- ОП „Регионално развитие” 2007 - 2013

Мярка 3: Развитие на спорта и създаване на условия за пълноценен отдых

Мярката е насочена към серия от действия, влияещи пряко върху развитието на спорта и създаване на по-добри условия за пълноценен отдых както и към утвърждаване и издигане позициите на русенския спорт на международно и национално равнище. Конкретните проекти са:

- Провеждане на престижни международни и национални спортни прояви;
- Ученически и масов спорт;
- Изграждане на конкурентоспособни мъжки или женски представителни отбори в социално значимите спортове: футбол, баскетбол, волейбол, лека атлетика;
- Постигане на високо спортно майсторство;

- Изграждане на мултифункционални спортни площадки вкл. чрез публично-частно партньорство.

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе;
- Спортни клубове;
- СУ»Майор Атанас Узунов«;
- УСШ;
- Училища;
- НПО
- Фирми

Резултати:

- Община Русе - утвърден спортен център с национално и международно значение;
- Развит масовия и училищен спорт;
- Развит представителния спорт;
- Създадени по-добри възможности за спортуване и отдих.

Индикатори:

- Спортни прояви с национален и международен характер - брой;
- Участници в спортните прояви в община Русе - брой;
- Реализирани проекти в областта на спорта - брой;
- Класирания на представителните русенски отбори в национални първенства - брой;
- Реализирани партньорства между Община Русе и спонсори във финансовото подпомагане на спорта - брой.

Източници на финансиране:

- Министерство на физическото възпитание и спорта;
- Държавен бюджет;
- Общински бюджет;
- Частни фирми;
- Донорски програми;

ПРИОРИТЕТ 4

Повишаване на институционалния капацитет за управление и стимулиране на партньорството

Този приоритет съответства на:

- Европа 2020 Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж – Приоритет «Интелигентен растеж – икономика, основаваща се на знания и иновации; Водеща инициатива «Съюз за иновации» - «Насърчаване на партньорства за знание и засилване на връзките между образование, стопанска дейност, научни изследвания и иновации, в това число чрез ЕИТ, и за насърчаване на предприемачеството чрез подпомагане на млади иновативни предприятия.»; Приоритет „Устойчив растеж – насърчаване на по-екологична и

по-конкурентноспособна икономика, която използва по-ефективно ресурсите”,
Водеща инициатива: „Индустиална политика за ерата на глобализацията” – На национално равнище държавите – членки трябва да работят заедно със заинтересованите страни в различни сектори (бизнес, профсъюзи, академични среди, НПО, организации на потребителите) за определяне на трудностите и разработване на съвместен анализ за това, как да се поддържа силна индустриална и познавателна лаза и ЕС да бъде в състояние да поведе глобалното устойчиво развитие”;

- Стратегия на Европейския съюз за региона на река Дунав – Стълб 3.4 Укрепване на региона на река Дунав; Институционален капацитет и сътрудничество – „Необходимо е да се подобрят структурите и капацитетът за вземане на решения в частния и публичния сектор, включително чрез добро планиране и международно сътрудничество, както и те да бъдат подкрепяни от макрорегионалния подход. Оптималното използване на ресурсите е от основно значение»;
- Актуализирана стратегия за развитието на Област Русе, Приоритет 4 Повишаване ефективността на администрацията и качеството на предоставяните административни услуги в полза на бизнеса и гражданите

Приоритетът е насочен към действия, свързани с повишаване ефективността на работа на общинската администрация, чрез информационно, процедурно и технологично обезпечаване на процесите на планиране, мониторинг и контрол при формирането на местни политики, както и при играждането на ефективни партньорства. Тези действия гарантират успешното усвояване на европейски, национални и местни фондове, включително и чрез играждането на публично–частни партньорства в различни сфери на обществения живот.

Дейностите се базират на доброто взаимодействие и координация на усилията на всички местни институции за гарантиране развитието на Община Русе.

Цел 1: Усъвършенстване капацитета на общинската администрация за работа в условията на ЕС

Целта е насочена към повишаване на административния капацитет в съответствие с изискванията на ЕС и с оглед на повишаване на ефективността на работата на администрацията и качеството на предлаганите услуги на граждани и юридически лица, повишаване на квалификацията на работещите, привличане на млади специалисти и оптимално използване на човешкия капитал за развитието на общината като цяло.

Мярка 1 Повишаване на административния капацитет и качеството на услугите, предоставяни от общинската администрация

Мярката е насочена към следните дейности:

- Въвеждане на нова деловодна система с възможност за бързи справки и кръстосано търсене, подобряване качеството на обслужване на гражданите;
- Актуализиране на компютърните системи в общината;
- Усъвършенстване и надграждане на информационната система в икономическия портал

Мярката се изпълнява от:

- Община Русе

Резултати:

- Подобро обслужването на бизнеса и физическите лица;
- Подобрена техническата обезпеченост на общинските служители.

Индикатори:

- Предоставени административни услуги – брой и вид;
- Заети в административното обслужване - брой;
- Нововъведени системи – брой и вид.

Източници на финансиране:

- Общински бюджет;
- Държавен бюджет;
- Оперативна програма «Административен капацитет» 2007 – 2013;

Мярка 2 Обучения и повишаване квалификацията на общинската администрация

Мярката включва следните дейности:

- Обучителни курсове и семинари
- Обучения на тема «Стратегическо планиране на регионалното развитие, мониторинг и контрол на Общинския план за развитие» и «Комуникационни стратегии и прозрачност на регионалното развитие, хоризонтални политики и защита на потребителите».

Мярката се изпълнява от:

- Община – Русе;
- Центрове за професионално обучение;
- НПО.

Резултати:

- Повишен капацитета на администрацията;
- Повишени знания и умения в сферата на стратегическото планиране и комуникации в процеса на планиране.

Индикатори:

- Организиран или посетени специализирани курсове, семинари или обмени от служители на общината - брой;
- Обучени служители - брой.

Източници на финансиране:

- Оперативна програма «Административен капацитет» 2007 – 2013;
- Общински бюджет
- Донорски програми

Цел 2: Насърчаване на партньорствата между гражданския сектор, бизнеса и администрацията

Тази цел разглежда изграждането на партньорски мрежи като ключов фактор за устойчивото развитие на Община – Русе. Стимулирането на партньорски инициативи с бизнеса води до по-ефективно реализиране на проекти, за които общината не разполага с достатъчен ресурс. Привличането на неправителствени организации дава възможност за въвличане на техния експертен потенциал в решаването на социално значими проблеми.

Мярка 1 Изграждане на местни партньорства за развитие на гражданското общество

Мярката е насочена към постигане на добри партньорски отношения чрез осъществяване на дейности и проекти, които имат интегриран характер. Тя цели да допринесе за осъществяване на активно партньорство между общината, местния бизнес и НПО за решаване на социално значими проблеми и за осъществяване на съвместни проекти, които водят до устойчиви резултати и повишаване качеството на живота на местните общности.

Дейностите по мярката включват:

- Тематичен конкурс за проекти на нестопански организации в подкрепа на изпълнението на Плана за развитие на Община Русе – по Наредба за условията и реда за осъществяване на съвместна дейност на Община Русе с организациите регистрирани по ЗЮЛНЦ;
- Функциониране на Обществен съвет за устойчиво развитие и евроинтеграция;
- Функциониране на информационен център «Европа директно»;
- Функциониране на областен информационен център за кохезионна политика.

Мярката се изпълнява от:

- Община – Русе;
- НПО

Резултати:

- Изградени партньорски мрежи;
- Подпомогнато развитието на гражданските организации;
- Реализирани партньорски проекти и инициативи
- Повишена информираност на гражданите за ЕС

Индикатори:

- Осъществени партньорства - брой;
- Финансирани НПО – брой;
- Информационни инициативи и консултации за ЕС – брой;
- Участници в информационни събития за ЕС – брой;
- Разпространени материали за ЕС – брой и вид

Източници на финансиране:

- Община – Русе
- Оперативна програма „Административен капацитет 2007-2013”

- Донорски програми

Мярка 2: Стимулиране на публично-частното партньорство

Мярката включва разработването на пилотни проекти за градско развитие, които да бъдат финансирани от Европейския фонд за регионално развитие за създаването на холдингов фонд по съвместната европейска инициатива за устойчиви инвестиции в градските райони - JESSICA. Основна задача на Европейската инвестиционна банка в качеството ѝ на холдингов фонд по JESSICA е да създаде фондове за градско развитие за 7-те големи града - София, Пловдив, Стара Загора, Бургас, Варна, Русе и Плевен.

Разработените пилотни проекти са свързани с развитието на градската среда чрез публично-частно партньорство и са насочени към създаването на паркинги и гаражи, спортни съоръжения и центрове, площадки, търговски площи и др.

Целта на тази мярка е да стимулира партньорството между бизнеса и публичните администрации чрез:

- Информационни кампании;
- Обществен съвет за икономика, инвестиции и интегрирано градско развитие;
- Проучвания и реализацията на съвместни проекти с частни организации

Мярката се изпълнява от:

- Община – Русе;
- Частни партньори

Резултати:

- Реализирани ефективни партньорства в полза на развитието на градската среда;
- Привлечени частни ресурси в реализацията на публични проекти

Индикатори:

- Установени партньорства - брой;
- Реализирани съвместни проекти и инициативи - брой;
- Размер на привлечените финансови ресурси – хил. лв.

Източници на финансиране:

- Фонд за градско развитие JESSICA
- Частни търговски дружества
- Общински бюджет